

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXVIII., br. 3 (110) 2019.

SADRŽAJ

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente)	5
Glas Crkve: Papa ustanovio Nedjelju Božje riječi	6
Novi apostolski nuncij u RH, mons. Giorgio Lingua.	8
Gledati Marijinim očima (prof. T. Ivančić)	9
Andeli: Tko su Andeli čuvari (Laudato)	12
Ozanina stranica: Crnogorka za crkvenu slogu (Ž. Kustić)	14
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Bagudić).....	15
IDI – Završila Opća skupština Reda (fr. D. Polanščak).....	19
Biti Dominik (fr. G. Timoner, prijev. s. J. Dražić)	20
Proslava sv. Dominika u HDP i KSAČ (sabrala s. S. Sente).	22
Dani Kongregacije (s. J. Dražić)	28
Proslava zaštitnika Kongregacije SAČ i obnova zavjeta (s. J. Dražić)	30
Čestitka vrh. glavarice s. Jake za SAČ.....	30
Smjena uprave u Korčuli, Pregradi, Šibeniku (s. J. D., s. M. P. s. S. S.).....	32
Oproštaj od s. Jakice, predstojnice Katehetetskog ureda	34
Oproštaj od sestara dominikanki iz Dubrovnika (fr. T. Kraljević).....	35
s. Ana Begić na HKR-u (HRK)	38
Dominikanke dostupne i online (s. M. Puškarić, i s. N. Cindrić)	39
XXXV. Redovnički dani (sabrala s. S. Sente).....	41
Nastupno predavanje s. Ivane Pavle na FFDI	42
Predavanje s. Josipe Otahal na stručnom vijeću vjeroučitelja.....	43
50. oblj. HKM u Hamburgu (sabrala s. S. Sente)	44
Predavanje s. Katarine Maglica u Hamburgu	45
Završna svečanost 50. obljetnice misija	49
Formacija i prevencija – moć kao služenje (s. D. Matić)	53
Proslava Gospe od Ružarija u Šibeniku, Zagrebu i Trogiru.....	55
Aktivnosti naših DV	61
Proslava 50. obl. red. s. Fidelis J. (sabrala s. S. Sente i P. Mrđen).....	65
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji (sabrala s. S. Sente)	71
Velikani OP Reda: Sv. Bartolomej od mučenika	74
Da se bolje upoznamo: s. Zorka Sentić (intervju s. J. Dražić)	77
Što ima nova u kat. knjižarama (sabrala s. Slavka S.).....	85
Što kažu naše najmlađe (s. M. Turi, s. I. Lušo)	89
Stranice povijesti: s. Zdislava Prizmić (I. Armando)	91
Fazinićeva sjećanja na susrete i djelatnost sestara	99
Naši pokojnici: o. Franjo Šanjek.	109
o. Jože Rupnik.....	113
Čedo Antolić.....	115
s, Lina Jukić.....	116
s. Beninja Mekjavić	123
Stipan Ostrogonac	137
Meditativni trenutak: Riječ (s. J. Dražić).....	138
Razbibriga (s. S. Sente)	139

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

Drage sestre, braćo, prijatelji!

Zasigurno nam je došašće radosno vrijeme u kojem iščekujemo tragove topline, dodire nježnosti, izvore radosti, svjetla zajedništva i bogatstva darivanja! Došašće nas otvara drugome; čekamo nekoga, ne želimo biti sami, ne želimo zatomiti svoje želje, želimo dijeliti radosti s drugima...

U došašću imamo ponovno priliku otkriti veličinu malenosti i skromnosti, vrijednost predanosti i velikodušnosti, razmišljati o smislu i poslanju nas u ovom svijetu u koji nas Bog kao svoje glasnike i svjedočke neumorno i neumoljivo šalje jedne drugima!

Pred nama je svaki dan prilika da budemo bolji, svetiji, savršeniji! Koliko to koristimo, koliko prigoda, a koliko malo koristi!!! Koliko nam je stalo i je li

razmišljamo o svojoj svetosti? Gledam ljudе oko sebe, ima jednih i drugih, jednima se divim, za druge Boga molim! Toliki mladi ljudi traže Boga i nalaze mir i radost u Njemu. Toliki ulažu snagu, vrijeme, novac i ljubav u pravu i jedinu vrijednost!

Što je nama istinski važno? Gdje se i kada najbolje osjećamo? Je li to u skladu s našim pozivom, izabranjem i poslanjem!

Pogledajmo u ovom došašću u svoje srce i zapitajmo se jesmo li učinili što smo mogli učiniti? Jesmo li promijenili išta u svom životu od prošlog došašća? Jesmo li spremni na promjene i jesu li nam potrebne promjene?

U zamršenostima koje nas kroz svakodnevnicu iskušavaju, u blještavilima koja nam poglede privlače, u susretima

koji nam umaraju duše, u poslovima koji nam iscrpljuju tijela, u izazovima koji nam provjeravaju staloženost i stabilnost... pripremimo mjesta u svom srcu za jednostavnost, skromnost, velikodušnost, prihvaćenost i otvorenost drugome i drugačijemu! U drugome je Bog, Božić, Isus, malo Dijete-veliki Bog!

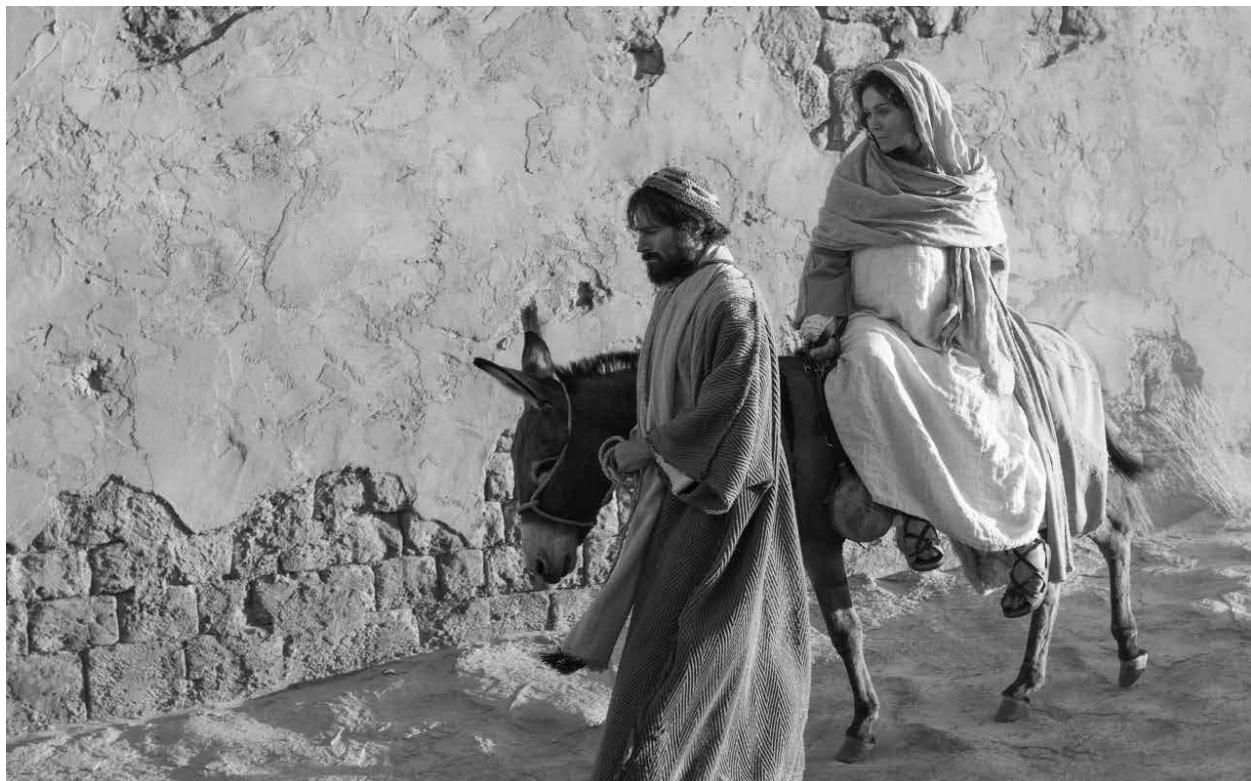
Želim svima radostan hod u došašću. Zornicama koje nam osupnu duše ranim jutrom oplemenimo svoje živote i otvorimo svoja srca običnosti i jednostavnosti kojom nas je Bog svaku posebno obdario. Ne radimo oko sebe, ni u sebi, kule i kamene zaštite. Pripremimo jaslice i ogrijmo naša srca da u njima boravi Isus

kroz svaku sestru s kojom živimo! Tako će nam i Božić za koji se pripremamo biti trajni izvor radosti, ne trenutak koji nas kratko obuzme i ostavi u iznenadjenju brzine i prolaznosti!

Neka mali Bog svojom ljubavlju zao-grne svaku našu dobru misao i pomogne nam da ju pretvorimo u dobro djelo!

Sretan Božić svima, neka blagoslov Božji ostane uvijek uz nas kako bi sigurnije i veselije živjeli svoje poslanje u ovom svijetu i na mjestu koje nam je On čuvao! Božiću se radujmo i zajedno ga slavimo!

s. Jaka Vuco
vrhovna glavarica

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Sad otpuštaš slugu svojega, Gospodaru,
po riječi svojoj, u miru!

*Ta vidješe oči moje
spasenje tvoje,
koje si pripravio
pred licem svih naroda:
svjetlost na prosvjetljenje naroda,
slavu puka svoga izraelskoga.”*

Lk 2,32

Ove proročke riječi starca Šimuna mogu svi ma nama biti utjeha, poziv na radost, te podsjetnik da je spasenje Božje zaista tu, *pred licem svih naroda*.

No, ponekad se pitamo: zašto onda toliki, umjesto svjetla radije biraju tamu?

Zašto umjesto radosti jedni drugima zadaju tugu?

Ako je spasenje došlo na svijet, zašto nam opasnosti prijete na svakom koraku?

Je li to onda neka zabuna?

Ne, to je samo slika trajne borbe između dobra i zla, između svjetla i tame.

Hoće li ta borba ikada prestati?

Svakako, u trenutku kad prihvatimo Svjetlo, te sami počnemo obasjavati stazu drugima.

To Svjetlo je došlo na svijet u liku Djeteta. Rođeno od Djevice Marije, zaštićeno Josipovom brižnošću, nošeno na strpljivom magarcu. Sve je to pokazatelj da Bog želi djelovati u svijetu zajedno s nama, uz našu suradnju. Spasenje se, naime, događa ako povjerujemo da Bog i čovjek djeluju zajedno, ljube zajedno, pobjeđuju svako zlo i svaku tamu. Zajedno!

I ovaj broj AM nudi nove stvari, nove osobe, nove poruke. Već na samom početku AM imamo poruku nove č. majke Jake Vuco. Tu je također i prva poruka o. Gerarda Timonera - novog Učitelja reda. Osim toga, AM donosi i mnoge zanimljivosti iz uže ili šire dominikanske

obitelji. Jedna lijepa novost je i ta što je Urednica AM dobila pomoćnicu, s. Janu Dražić. Hvala Nebu na tome daru.

Lijepo je otkrivati svuda oko sebe i u sebi novosti koje donosi Novorođeni Kralj. Neka nam i ovi božićni dani i čitava Nova 2020. bude prožeta traženjem i nalaženjem Kristove blizine i njegova svjetla koje obasjava i prosvjetljuje svakog pojedinog i sve narode. To vam od srca želim dok kličem: Sretan Božić i Nova godina!

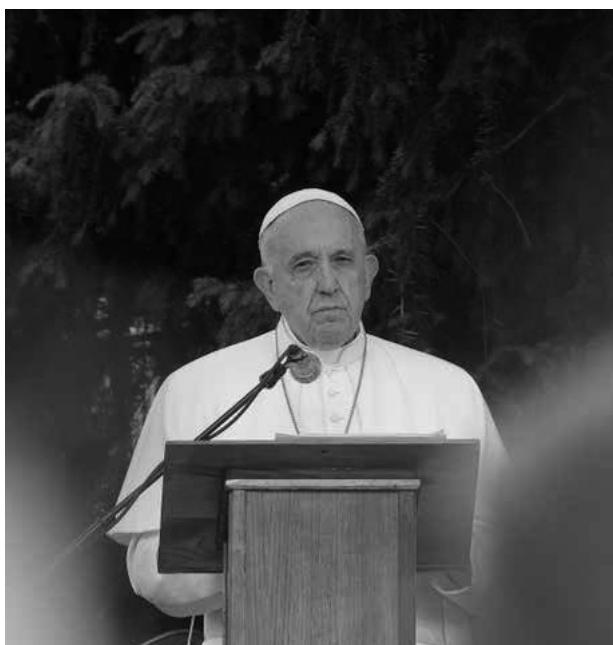
Urednica

NEDJELJA BOŽJE RIJEĆI

- TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU -

Vatikanu je 30. rujna objavljeno apostolsko pismo u obliku motu propria „*Aperuit illis*“ kojim Papa određuje da „**Treća nedjelja kroz godinu bude posvećena slavljenju, razmišljanju i širenju Božje riječi**“. Nedjelja Božje riječi slavit će se svečano kako bi se otkrilo pashalno i spasenjsko značenje Božje riječi koja na uvijek novi način potiče izaći iz individualizma i iznova se roditi za ljubav.

Naslov dokumenta „*Aperuit illis*“ dolazi od teksta iz Lukina Evangelijskog „Tada im otvori pamet da razumiju Pisma“ (24, 45). Objavljen je na liturgijski spomen svetoga Jeronima, na početku 1600. obljetnice smrti glasovitog prevoditelja Biblije na latinski koji je govorio: „Ne poznavati

Pisma znači ne poznavati Krista“. Papa objašnjava kako se tom inicijativom, o kojoj je već bilo riječi već na završetku Izvanrednog jubileja milosrđa, želi odgovoriti mnogim vjernicima koji su tražili da se ustanovi Nedjelja Božje riječi.

Nedjelja Božje riječi, ističe Papa, zauzima mjesto u liturgijskom vremenu koje poziva jačati veze sa Židovima i moliti za jedinstvo kršćana.

„Nije riječ o pukom vremenskom podudaranju: slavljenje Nedjelje Božje riječi izražava jednu ekumensku vrijednost, jer Sveti pismo pokazuje onima koji priginju svoje uho Božjoj riječi put kojim treba ići kako bi se prispjelo istinskom i čvrstom jedinstvu“, pojašnjava Papa.

Poziva da se tu nedjelju slavi kao svečani dan te ističe, među ostalim, važnost da se okupljennom zboru vjernika i konkretnim bogoslužnim činima zorno pokaže normativnu vrijednost Božje riječi.

Biblija – piše Papa – ne može biti samo baština nekih, a još manje zbirka knjiga za nekolici su povlaštenih.

Često se javljaju tendencije koje pokušavaju monopolizirati sveti tekst i vezati ga uz neke krugove ili odabране skupine. Ne smije biti tako. Biblija je knjiga naroda Gospodnjeg koji u njejzinu slušanju prelazi s raspršenosti i podjele na jedinstvo. Riječ Božja ujedinjuje vjernike i čini ih jednim narodom, ističe.

Biblija nije zbirka povjesnih knjiga niti vijesti, već je u potpunosti usmjerena na cjelovito spasenje osobe.

Neosporna povjesna ukorijenjenost knjiga sadržanih u svetom tekstu ne smije dovesti do toga da se zaboravi tu prvo bitnu svrhu: naše spasenje.

Sve je usmjereno tom cilju utkanom u samoj naravi Biblije koja je sastavljena kao povijest spasenja u kojoj Bog govori i djeluje kako bi išao ususret svim ljudima i spasio ih od zla i smrti, ističe Papa u svom apostolskom pismu „Aperuit illis“ kojim ustanavljuje Nedjelju Božje riječi.

Primjećujući kako Riječ Božja „daje oblik i značenje odnosu između Riječi Božje i ljudskog jezika s njegovim povijesnim i kulturnim uvjetovanimostima“, Papa ističe da se „često izlažemo opasnosti da odvajamo Svetu pismo i tradiciju jedno od drugog, ne shvaćajući da su oni zajedno jedan jedini izvor Objave“.

Naime, biblijska vjera „temelji se na živoj Riječi, a ne na knjizi. Kad se Sveti pismo čita u istom Duhu kojim je i napisano, ostaje uvijek novo.“ Tako, „onaj tko se hrani Božjom Riječi svaki dan postaje, poput Isusa, suvremenik ljudi koje susreće; nije u napasti da padne u besplodne nostalgiye za prošlošću, niti u isprazne utopije prema budućnosti“.

Papa Franjo poziva „nikad se ne naviknuti na Riječ Božju“ koja uvijek na novi način poziva „na milosrdnu ljubav Oca koji traži od svoje djece da žive u ljubavi“. Riječ Božja je kadra otvoriti nam oči i omogućiti nam da se izvučemo iz ralja individualizma koji nas guši, sputava i čini naš život neplodnim. Ona širom otvara put dijeljenja i solidarnosti, ističe Papa.

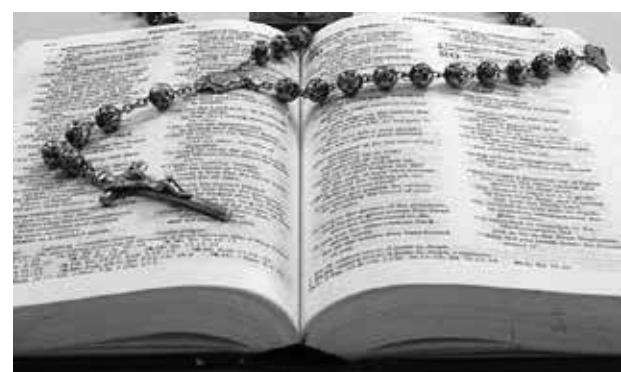
U dokumentu je papa Franjo spomenuo Drugi vatikanski sabor koji je – kako je napisao

– dogmatskom konstitucijom ‘Dei Verbum’ dao veliki poticaj za ponovno otkrivanje Riječi Božje; te Benedikta XVI. koji je 2008. godine sazvao sinodu o temi „Riječ Božja u životu i poslanju Crkve“ i napisao apostolsku pobudnicu ‘Verbum Domini’ koja je – napomenuo je Papa – prijeko potrebna pouka za naše zajednice.

Papa također potiče da se ta nedjelja proslavi svečano. Bit će važno (...) da se na euharistijskom slavlju Sveti pismo postavi na vidljivo mjesto, kako bi se pred pukom očitovala normativna vrijednost koju posjeduje Riječ Božja (...) Bitno je, naiče, da se učini sve kako bi se neke vjernike pripremilo da budu istinski navjestitelji Riječi; uz odgovarajuću pripremu (...) župnici će moći pronaći načine da Bibliju, ili neku njezinu knjigu, podijele cijelom puku, kako bi se očitovalo koliko je važno nastaviti u svakodnevnom životu čitati Sveti pismo, temeljito ga proučavati i moliti uz njega.

Osim toga, papa Franjo je potaknuo da se nikada ne naviknemo na Riječ Božju koja uvijek na nov način poziva na milosrdnu ljubav Oca koji od djece traži da žive u ljubavi (...) Riječ Božja je – istaknuo je Papa – u stanju otvoriti naše oči kako bi nam pomogla izići iz individualizma koji vodi u obamrllost i neplodnost, dok širom otvara put podjele i solidarnosti. Dokument završava zazivom Mariji, da nas prati na putu prihvaćanja Riječi Božje, poučavajući nas blaženstvu onih koji ju slušaju i čuvaju.

IKA | Bitno.net

NOVI VELEPOSLANIK U R. HRVATSKOJ

mons. GIORGIO LINGUA

Papa Franjo imenovao je nadbiskupa **Giorgia Linguu**, novim veleposlanikom u Republici Hrvatskoj, koji je zamijenio **Giuseppea Pinta**.

Nadbiskup Giorgio Lingua rođen je 23. ožujka 1960. u Fossanu (Cuneo) u Italiji. Zaređen je za svećenika 10. studenoga 1984. i inkardiniran u biskupiju Fossano. Postigao je doktorat iz kanonskog prava. U diplomatsku službu Svetе Stolice ušao je 1. srpnja 1992., a obavljao je diplomatsku službu u Apostolskim nuncijaturama u Obali Bjelokosti i u Sjedinjenim Američkim Državama, u Državnom tajništvu Svetе Stolice u Odjelu za odnose s državama te u Apostolskim nuncijaturama u Italiji i u Srbiji. Apostolskim nuncijem u Iraku i u Jordanu imenovan je 4. rujna 2010. te 17. ožujka 2015. nuncijem na Kubi. Osim materinskog talijanskog jezika govori francuski, engleski i španjolski.

Nuncij Lingua šesti je predstavnik Svetog Oca u samostalnoj hrvatskoj državi. Njegovi prethodnici bili su mons. Giulio Einaudi (29. veljače 1992. – 4. kolovoza 2003.), mons. Francisco-Javier Lozano Sebastián (4. kolovoza 2003. – 10. prosinca 2007.), mons. Mario Roberto Cassari (14. veljače 2008. – 10. ožujka 2012.), mons. Alessandro D'Errico (21. svibnja 2012. – 27. travnja 2017.) i mons. Giuseppe Pinto (1. srpnja 2017.).

– 16. travnja 2019.). Lingua (59) je šesti papinski predstavnik u Zagrebu.

U četvrtak 3. listopada vjerodajnice novog apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj nadbiskupa Giorgia Lingue, primila je predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

Novi apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Giorgio Lingua predstavio se vjerničkoj javnosti i započeo je svoju nuncijsku službu u našoj zemlji svečanom večernjom euharistijom u četvrtak, 17. listopada, u Stepinčevoj katedrali. Tom je prilikom proslavljen i blagdan sv. Ignacija Antiohijskog koji je nunciju bio poticaj za neke misli o crkvenom zajedništvu.

„Brinimo se za svoju svetost i naučimo otkrивati svece koji žive među nama”, središnja je poruka novog apostolskog nuncija Giorgia Lingue iz njegove prve propovijedi u Hrvatskoj koju je izrekao na jako dobrom hrvatskom jeziku i u vrlo osobnom osvrtu na bl. Alojzija Stepinca.

„Mnogi se pitaju zašto blaženi Alojzije nije kanoniziran. Pazite, rekao sam kanoniziran, a ne svet, jer on je već svet. Nisu naše izjave te koje nadodaju ili oduzimaju nešto njegovoj svetosti”, rekao je, između ostalog, nuncij te spomenuo kako je odmah prvu nedjelju, po dolasku u Zagreb, poželio hodočastiti upravo ovdje.

Kleknuo je pred Stepinčevim grobom i započeo je razgovarati s njim pitajući ga: Što misli o cijeloj toj priči koja je podignula toliko neraspoloženje? I drugo: Dragi blaženi Alojzije, mogu li učiniti nešto da se prepozna tvoja svetost? Što trebam učiniti?

„Ne kažem ovo da bih stekao vaše simpatije, niti tražim od vas da nađete mir u srcu i ne razmišljate više o tome. To kažem jer mi se učinilo da ga vrlo jasno čujem kako mi neprestano ponavlja: ‘Ne brini za moju svetost, brini za svoju.’ To je ono što blaženik traži svakog od nas, da postanemo sveti, da postanemo sveti zajedno”, poručio je mons. Lingua.

Usp. IKA | Bitno.net

MARIJA

GLEDATI MARIJINIM OČIMA

(isječci iz posljednjeg razgovora s prof. Tomislavom Ivančićem, 17. veljače 2017.)

»Svi smo mi ovdje... u logoru smrti«

Poštovani profesore, u ovom razgovoru želimo na neki način pokušati zaviriti u dušu našega naroda, koja se u sadašnjem trenutku čini podosta izranjenom, i gledati je Marijinim očima. Kako, s obzirom i na ovo uvodno pitanje, gledate na svetkovinu Velike Gospe?

DR. IVANČIĆ: Budući da je povod ovomu razgovoru svetkovina Velike Gospe, Uznesenja Marijina dušom i tijelom na nebo – što zapravo znači da je ona već doživjela svoje uskrsnuće – započet ću s dvije dimenzije koje Marija inače na čudesan način sjedinjuje, a ova njezina svetkovina posebno to ističe. To su nebeska i zemaljska dimenzija. Bog je stvorio nebo i zemlju. Mi smo ovdje na zemljji. Zemlja je prostor na kojem je, zapravo, užasno teško živjeti. Svi smo mi ovdje, da se tako izrazim, u logoru smrti. Nema ovdje čovjeka koji se od smrti može spasiti.

Trebalo bi nam stoga biti jasno da se bez pomoći nekoga tko nije osuđen na smrt – nekoga tko nije na toj našoj tužnoj strani života, gdje moramo trpjeti, umrijeti, gdje smo k tomu pod neprestanim zavođenjima zla i Zloga, pred kojima često popuštamo te uza sve ograničenosti jedni drugima dodatno zagorčavamo život – ne možemo spasiti. A jedini koji nas može spasiti jest Isus iz Nazareta, sin Marijin. Ono najbitnije, ono središnje čemu nas Marija uči jest to da je spas čovječanstva u tome da se čovjek – mislim tu i na pojedinca i na zajednice, uključujući i nacionalnu zajednicu – što prije domogne Isusa iz Nazareta. Sva naša nastojanja, svi naši napor, moralni i svaki drugi, sve ideologije, stare i nove, koje propovijedaju nekakvo drugačije čovjekovo preobraženje, mimo onoga koje donosi Isus Krist, ostaju

»Nakon Domovinskoga rata mislili smo da će biti dovoljno deset godina da se očistimo od komunizma, od njegove nasilne ideologije, od ateizma. No čini mi se da će nam, kao Izraelcima u pustinji, biti potrebno četrdeset godina, zapravo dok jedan naraštaj ne izumre. Rekao bih stoga da je ovo novi Domovinski rat, duhovni boj u kojem se treba vratiti Stvoritelju i shvatiti da je naša budućnost ispred nas, a ne iza nas, da trebamo izgrađivati domovinu koju nam je Bog dao.«

(prof. Tomislav Ivančić)

u zatvoru smrti i grijeha. Ako te nade nema, čovjek je sklon pomiriti se sa stanjem kakvo jest i pokušati se »snaći« kako može, nekako preživjeti u tom paklu ne obazirući se na druge.

»Biti vjernik zato je nešto napredno«

Znači li to da je bez Boga, bez barem implicitne svijesti o njemu, zapravo nemoguće govoriti o ljudskoj zajednici u pravom smislu te rijeći?

DR. IVANČIĆ: Biti ateist zapravo je tragično, to je teška čovjekova bolest. Biti ateist znači:

poslije smrti nema ničega. Znači: nitko nije ovo stvorio. Znači, kad bi se ateizam dosljedno uzeo, može se činiti zločine kakve se želi. Kolika je tragedija ako Boga nema za sve hendikepirane, siromašne, bolesne, jer osim teške sadašnjosti nemaju nikakve budućnosti. Stoga, kad shvatimo da je Bog tu, s nama, kad to iskusimo, bivamo preobraženi, otvoreni budućnosti. Biti vjernik zato je nešto napredno, konstruktivno; a biti ateist je konzervativno. Zato danas intelektualci uglavnom ne žele reći da su ateisti, nego kažu da su agnostici. Agnostik znači: Znam da postoji Bog, ne isključujem to, ali s njime nemam nikakva iskustva.

Naime, i znanosti su danas došle do tako divnih rezultata baš po pitanju Boga u čovjeku, po pitanju moralnosti. Neuroznanosti su jasno rekле da svaka naša dobra riječ u nama izgrađuje zdravlje, inteligenciju i sve sposobnosti, dok s druge strane svaka negativna riječ, misao ili djelo razara stanice mozga. Drugim riječima, Bog, izvor svakoga dobra, upisan je u našu temeljnu ljudsku strukturu. Logoterapija, a onda i antropološka medicina, pa onda i epigeneza, rekле bi da mi u svom mozgu imamo »točku Bog« i »modul Bog«, tako da svaki čovjek zna za Boga. Osobito je Viktor Frankl govorio da svatko zna tko je Bog – i ateist i agnostik – samo je pitanje je li to kod pojedinca u podsvijesti ili je svjestan toga.

Čovjek je, dakle, u svojoj biti religiozan. Vrijedi to u određenom smislu i za narode. Svaki narod ima neku svoju religiju, ili religije, neki put kojim se nastoji približiti Bogu.

Duša hrvatskoga naroda je »marijanska«

Kad ste dotaknuli temu naroda i njihovih religija, zapravo ste dotaknuli pitanje identiteta, »duše« naroda. U tom smislu, mi smo Hrvati poznati kao narod odan Mariji...

DR. IVANČIĆ: Kad je riječ o »duši« hrvatskoga naroda, onda se sjetimo da smo već gotovo 14 stoljeća u Katoličkoj Crkvi, pritjelovljeni životu Tijelu Kristovu, a tomu je tijelu Marija majka. Ako se malo osvrnemo na povijest, naš je narod mnogo trpio i bio napadan, zapravo sve do danas, a unatoč tomu nikada nikoga nije agresorski napadao. Mislim da je to dobrom dijelom plod činjenice da je od svojih početaka vrlo snažno štovao Djesticu Mariju. Nisu slučajno nastali nazivi poput »Kraljica Hrvata« ili »Najvjernija odvjetnica Hrvatske«.

Ti su naslovi plod stoljetnoga iskustva pomoći i zaštite u najtežim trenutcima, kad je sama opstojnost hrvatskoga naroda bila ugrožena. Sjetimo se, primjerice, čudesnoga izbavljenja kod opsade Sinja prije 300 godina. Ili, da ne idemo u daleku prošlost, sjetimo se Domovinskoga rata. Nakon bezbožnoga komunizma, prisilne ateizacije i progona Crkve taj naš narod – i to muškarci, branitelji – stavljaju krunice oko vrata. Ta im je krunica davala s jedne snage prosvjetljenje i snagu da u ratu ne budu nemoralni, a s druge im je snage davala vjeru da će uspjeti oslobođiti domovinu. I dogodilo se čudo. Uspjeli smo, u početku gotovo nenaoružani, uz nenaklonost Europe i svijeta, spasiti domovinu bez velikih zločina, što nam je napisljetu i sam Haag priznao. U prilog tim tvrdnjama ide i činjenica da nas kao zemlju poštuju i vole sve manjine koje ovdje žive – a ako su u tome iznimka pojedinci iz naroda čiji su nas pripadnici napali, onda tomu ne vidim stvarni razlog.

I danas, unatoč svim pokušajima obezvrijedavanja vjere i Crkve, naša su marijanska svetišta za Veliku Gospu puna. Nije stoga bez temelja kad se kaže da je duša hrvatskoga naroda »marijanska«, a zato što je marijanska, vjerujem da je u svojoj dubini čista i da postoji zdrav temelj za nadu u budućnost.

... Uznesenje Marijino u tome je velika poruka nade svakomu tko nastoji oko dobra, oko onoga što je izgrađujuće i plemenito. Po Mariji je Bog na najkonkretniji mogući način ušao u našu ljudsku povijest, u naše ljudske poslove, a s druge strane ona nam pokazuje horizont nade, poručujući nam da naša nastojanja oko dobra nikad nisu uzaludna.

Bog možda već pripravlja proroke, vizionare

Kad je riječ o teškim vremenima – a ova jesu teška i sumorna – padaju nam na pamet Gospina ukazanja u Fatimi, u svjetlu kojih mnogi čitaju krvavo 20. stoljeće. Jesu li poruke fatimskoga fenomena i danas aktualne?

DR. IVANČIĆ: Kod Fatime se upravo pokazuje koliko je Božje kraljevstvo iznad svih ljudskih planova, iznad ljudske inteligencije i ljudskih sposobnosti. Marija je izabrala troje obične, siromašne, neuke djece. To je baš u skladu s Božjom logikom koju je Marija opjevala u himnu »Veliča« u Lukinu evanđelju: »Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne.« Bog je gospodar povijesti i možda nam među mladima i djecom koju susrećemo na našim ulicama već pripravlja proroke, ljude s vizijom, koji će nam donijeti svjetlo. Stoga, ako smo vjernici, niti se moramo niti smijemo prepustiti beznađu, rezignaciji.

Zato za sva vremena, a posebno za teška, vrijedi ona temeljna i dubinska fatimska poruka koja je u svojoj srži evanđeoska: obratiti se Bogu. Bez toga nema novoga svijeta. Podsjetio bih i potaknuo na molitvu krunice, posebno obiteljsku. Jer kad molimo krunicu, zapravo se »družimo« s Isusom, Spasiteljem svijeta. I treće: Marija se od

početka, od Kane Galilejske pa do danas pokazuje kao ona koja želi biti čovjeku blizu u njegovim potrebama, koja se »ukazuje« kad se čini da izlaza nema. Eto, i s tom sviješću potičem sve da i ove godine na Veliku Gospu pohrle u njezina svetišta.

Marijini hodočasnici: »postoji solidan temelj«

Spomenuli ste posebno bolan demografski problem, koji je povezan s nizom drugih problema, od obitelji preko gospodarstva pa do iseljavanja. Jesu li u pravu oni koji sugeriraju da je riječ o teško popravljivom stanju te ne daju baš puno mesta za optimizam?

DR. IVANČIĆ: Ovo je poseban trenutak kad treba istaknuti s jedne strane nadu, a s druge odanost Gospu – a to uvijek znači Kristu – u našem narodu. Neka nam tu povijest bude učiteljica života. Sjetimo se turskih osvajanja, kad smo kao narod svedeni na »ostatke ostataka« i kad se činilo da ćemo nestati s povijesne scene. A onda oporavak. Slično je i s Domovinskim ratom. Uvijek smo imali i valove iseljavanja. No sve smo preživjeli.

Ili, sjetimo se ljudi koji su u inozemstvu ostvarili velike znanstvene rezultate, osnovali velike i uspješne tvrtke. Ako možemo tamo, možemo i ovdje. Gledajmo pozitivne primjere i neka nam budu poticaj, umjesto da se usredotočimo na pojedinačne negativne pojave ili pojedince i na temelju toga donosimo opće zaključke da je sve negativno.

No ponavljam: moramo se okrenuti naprijed. Povijest ima svoje trendove, uspone i padove. Da bismo se u tome očuvali, bitno je da bilo kao osobe bilo kao zajednica imamo čvrsta uporišta. Vjera je jedno od njih, i to temeljno. Često nam se čini da se ljudi i u vjeri kolebaju. No kad za Veliku Gospu vidim stotine tisuća ljudi kako dolaze u Marijina svetišta tražeći utjehu i snagu za život, posebno u pomirenju s Bogom u sakramentu isповijedi te u euharistiji, optimist sam jer postoji solidan temelj. A onaj »klik«, trenutak kolektivnoga narodnoga osviještenja kad shvatimo što je bitno, a što su nametnute prazne priče, dogodit će se prije ili kasnije. Tada će sve krenuti nabolje, možda i brže nego što se smijemo nadati.

KRUNICA

Mnogi su sveci i osnivači zajednica s ponosom govorili da su od same Blažene Djevice dobili zadaču propovijedanja i širenja pobožnosti moljenja krunice. Ova pobožnost zapravo pripada cijeloj Crkvi. Često se za krunicu kaže da je molitva jednostavnih, neobrazovanih, no to nije istina. Koliko li je samo velikih mislilaca i uglednih teologa kojima je krunica bila neizostavni dio dnevne molitve! Na kraju radnog dana, odvojili bi vrijeme za molitvu kroz koju su mogli razmišljati o velikim trenucima u povijesti spasenja. Krunica je i mnogima koji su bili progonjeni zbog vjere i nisu je mogli javno ispovijedati bila način očuvanja vjere. Ako smo na kraju dana umorni, molitva krunice može nam pomoći razmišljati o otajstvima naše vjere, a njen ponavljači oblik umiruje naše umorno srce.

(IDI, fr. Bernard East, OP, prijev. s. Jana D.)

A N Đ E L I

TKO SU ANĐELI ĆUVARI?

Teško je ljudskom umu prodrijeti u andeosko stanje i razumjeti andeoski svijet jer je neizmjerna razlika između njihove i ljudske naravi.

Gotovo da nema djeteta kojem u djetinjstvu baka, teta, mama nije recitirala ili ga učila molitvu Anđelu čuvaru. Prije spavanja, ili pri ustajanju... Pa tko su zapravo andeli?

Andeli su čisti duhovi, savršena stvorenja Božja, obdareni razumom i slobodnom voljom, posve jednostavne naravi, besmrtni, nepromjenljivi, i ljudskim tjelesnim očima nevidljivi, te kao takvi odražavaju sliku svoga Stvoritelja. Ne podliježu fizičkim ograničenjima niti zakonima propadljivosti. Andeli nisu nikakva astrakcija niti slikoviti govor. Oni su konkretna Božja stvorenja koja kroz svu vječnost slave svoga Stvoritelja i izvršavaju njegove naume.

Teško je ljudskom umu prodrijeti u andeosko stanje i razumjeti andeoski svijet jer je neizmjerna razlika između njihove i ljudske naravi. Njihova narav, naime, uzvišenja je i savršenija od ljudske i između svih stvorenja zauzimaju najodličnije mjesto u svemiru. Simbol ljudi je ljudski lik hermafrodita (andeo nije ni muško ni žensko jer je oboje), a simbol nebeskog su krila kojima se uzdiže iznad zemaljskog. Sam Isus se poziva na andeosko stanje kada opisuje budući život onih ... koji se nađoše dostojni onoga svijeta... Zaista, ni umrijeti više ne mogu: andelima su jednak i sinovi su Božji jer su sinovi uskrsnuća (Lk 20, 36).

Zapravo, andeli su veza, raspon između relativnog (ljudi) i Apsolutnog (Bog). Na grčkom jeziku riječ "aggelos" znači vjesnik, glasnik.

Javljuju se u Bibliji kao bića koja prenose Božje poruke, objavljaju njegovu volju, javljuju se u snu, ili slave Boga na nebesima. Oni su posrednici između Boga i čovjeka, kao što su to bili često puta upravo po anđelima nadahnuti proroci, a kasnije i sveci. Biblija spominje, tri arkandela: Mihaela, Gabrijela i Rafaela, te anđeoske vojske, no u kršćanskoj tradiciji među raznim njihovim podjelama, ustalila se ona iz kraja 5. stoljeća Dionizija Aeropagita. On je anđeosku hijerarhiju podijelio na devet korova podijeljenih na tri reda.

Milioni i milioni anđela nastanjuju Nebo, služeći Bogu, ali milioni i milioni anđela su također ovdje na zemlji, služeći nama. Oni su među nama, oko nas, blizu nas, svugdje. Njihova aktivnost što se tiče nas, nikada ne prestaje u svakom trenu dana, iako ih mi ne vidimo, niti čak slutimo njihovu prisutnost, niti osjećamo njihov

utjecaj. Oni nas paze neograničenom brigom i ljubavlju. Ovi anđeli nam u svakoj prilici pomazu, čineći nam bezbrojne usluge i čuvajući nas od opasnosti i zala svake vrste. Bog nas je dao njima na brigu:

“Jer je on dao svojim anđelima da se brinu za tebe; da te čuvaju na svim putevima tvojim. Na svojim rukama će te nositi: da se tvoja noge ne spotakne o kamen.” (Ps. 90: 11-12).

Vjerovanje, omiljeno u puku, da svaka osoba ima svog anđela čuvara, nalazi opravdanje u Isusovim riječima: “Pazite da ne prezrete nijednog od ovih najmanjih, jer, kažem vam, anđeli njihovi na nebu uvijek gledaju lice Oca mojega, koji je na nebesima”. (Mt 18, 10). Katolička Crkva to ispovijeda, vjeruje i uči, istom sigurnošću kojom ispovijeda vjeru u Boga stvoritelja. Svjedočanstvo Pisma o tome je jasno kao što je i predaja jednodušna. (*Laudato.hr*)

CRNOGORKA ZA CRKVENU SLOGU

Blažena Ozana Kotorska umrla je na današnji dan, 27. travnja 1565. godine. Došavši u Kotor kao pravoslavna djevojka, jednostavno se uključila u vjerski život katoličke zajednice ne odričući se vjere svoga djetinjstva. Postala je redovnica, dominikanka, glasovita duhovna savjetnica. Njezino neraspadnuto tijelo čuva se u crkvi Sv. Marije u Kotoru. Rođena je 25. studenoga 1493. u pravoslavnoj obitelji Kosić u selu Relezi u Crnoj Gori. Majka ju je odgajala u jednostavnoj vjeri u Isusa, raspetoga Bogočovjeka, i njegovu majku Mariju. I učila je moliti. Kad joj je bilo 14 godina, ostala je bez oca pa ju je majka pustila u Kotor gdje ju je kao svoju prihvatile ugledna katolička obitelj Buća. Privlačila ju je crkva s likom raspetoga Isusa. Kad je napunila 21 godinu, odlučila je živjeti kao "zazidana djevica" u sobici uz crkvu te je postala dominikanska trećoredica. Proživjela je tako u ćeliji, usred grada, više od 50 godina, u molitvi, razmišljanju i razgovorima s mnogima koji su tražili duhovne savjete.

Njezin je sprovod okupio cijeli grad. Brzo su je kao svetu počeli štovati i po Italiji, Francuskoj, Španjolskoj, Njemačkoj i Nizozemskoj. Papa Pio XI. je u dekretu kojim je 1927. odobrio njezino štovanje kao blaženice, istaknuo suvremenu žudnju za jedinstvom istočnoga i zapadnoga kršćanstva. Premda je to na razini crkvenih vlasti još daleko, već od sredine prošloga stoljeća Katolička crkva prihvata praksu da se pravoslavni bez odricanja svoga pravoslavlja mogu priključivati euharistijskom zajedništvu katoličke sredine, da i katolici u pravoslavnim krajevima mogu sudjelovati u pravoslavnom bogoslužju i ondje primati sakramente. Kristovi vjernici ne moraju se ponizavati formalnim prelaženjem i odricanjem od vjere otaca. Istina je da te mogućnosti koristi mali broj vjernika obiju baština, ali blažena Ozana Kotorska ostaje tihi putokaz i osobito zagovornica preporoda vjere i u naše doba, posebno utvrđivanja crkvene sluge u Crnoj Gori i Boki kotorskoj.

Živko Kusić,
(objavljeno u Jutarnjem listu, 27. travnja 2007.)

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Drage sestre i čitatelji,
Evo najvažnijih događanja u našim zajednicama
od posljednjeg broja Ave Marie.

- 3. KOLOVOZA** – Održana sjednica vrhovnog vijeća u Zagrebu.
- 31. KOLOVOZA** – Korčulanska zajednica se oprostila od s. Blaženke Rudić, dotadašnje priore, a s. Barbara Barbara je preuzela novu službu.
- 1. RUJNA** – Upriličeno je euharistijsko slavlje za vjeroučitelje i odgojitelje u vjeri u Šibenskoj biskupiji te ujedno i zahvala dosadašnjoj predstojnici Katehetskog ureda časnoj majci s. Jaki Vuco. S. Manes Puškarić i dvije odgojiteljice u vjeri iz našeg vrtića dobole su kanonski mandat.
- 1. DO 7. RUJNA** – U Korčuli su održane duhovne vježbe koje je vodio salvatorijanac p. Dario Nowak
- 7. RUJNA** – Održana sjednica vrhovnog vijeća u Zagrebu.
- 15. RUJNA** – Službe je preuzele novo vodstvo šibenskog samostana: s. Rahela Rukavina priora, s. Ljubomira Sučić potpriora i s. Ljubica Jurić ekonoma.
- 18. DO 22. RUJNA** – S. Dolores Matić sudjelovala na Drugoj europskoj konferenciji HBK i HKS na temu „Formacija i prevencija – moć kao služenje“ na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu.
- 20. RUJNA** – S. Ana Begić sudjelovala u televizijskoj emisiji „Vidljivi tragovi.“ Tema emisije je bila čisto srce.
- 27. RUJNA** – Na Institutu za teološku kulturu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu S. Dolores Munitić završila je stručni studij teologije u trajanju od tri godine i stekla naziv stručna prvostupnica teologije.
- 27. DO 29. RUJNA** – U Korčuli su održani Dani kongregacije pod geslom: „... i molim ti se Bože.“
- 30. RUJNA** – S. Ana Begić sudjelovala u radijskoj emisiji „Argumenti“ na temu: „Redovnički identitet danas“ na Hrvatskom katoličkom radiju.
- 1. LISTOPADA** – Kandidatica Andželina Radoš započela postulaturu.
- 2. LISTOPADA** – U Korčuli svečano proslavljenja svetkovina Andžela čuvara. S. Jana Dražić i s. Manes Puškarić obnovile su privremene zavjete na godinu dana.
- 8. LISTOPADA** – S. Ana Begić sudjelovala u emisiji Vidljivi tragovi. Tema emisije je bila čisto srce.
- 9. LISTOPADA** – S. Ivana Pavla Novina, znanstvena suradnica Fakulteta filozofije i religijskih znanosti održala je nastupno predavanje pod naslovom „Trebamo li filozofiju u doba znanosti?“ na gore navedenom fakultetu u Zagrebu. Nastupno predavanje je bilo dio postupka za izbor dr. sc. Novine u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docentice iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja filozofija.
- 12. LISTOPADA** – S. Josipa Otahal imala je izlaganje o vrednovanju na županijskom stručnom vijeću vjeroučitelja Dubrovačke biskupije u Dubrovniku.
- 18. LISTOPADA** – Naše novakinje s. Marta Turi, s. Irena Lušo i s. Zorana Kadić započele su cijelogodišnji ciklus predavanja na studiju „Teologije posvećenog života“ u Zagrebu.
- 26. LISTOPADA** – S. Katarina Maglica održala je predavanje na temu „Suputništvo sestara

dominikanki sa svojim narodom“ u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Hamburgu u okviru svečane proslave 50. obljetnice misije.

26. LISTOPADA – S. Manes sudjelovala u emisiji *Riječ nade* na Televiziji Šibenik. Tema emisije je bila Svi sveti i Dušni dan.

1. STUDENOG – S. Marta Turi sudjelovala u pri-godnoj emisiji na Radio Mariji u Subotici gdje je govorila o svom pozivu i o životu u samostanu.

9. STUDENOG - Održana sjednica vrhovnog vi-jeća u Zagrebu.

13. STUDENOG – Predstavljena je knjiga s. Ivane Pavle Novina na Interliberu u Zagrebu, *Suvremena kozmologija i filozofija: Treba li suvremena kozmologija filozofiju?*

26. STUDENOG – S. Mihaela Viher je operirala kralježnicu u Vinogradskoj bolnici u Zagrebu.

30. STUDENOG – S. Manes drugi put sudjelovala u emisiji *Riječ nade* na Televiziji Šibenik. Ovog puta tema je bila Došašće.

30. STUDENOG – 1. PROSINCA – U Hamburgu svečano proslavljenja 50 obljetnica Hrvatske katoličke misije. Pored s. Janje Martinović i s. Jasne Matić u slavlju su sudjelovale i č. majka s. Jaka Vuco, s. Marina Pavlović, s. Jasenka Mravak, Re-gina Vučić i s. Rahela Rukavina.

4. PROSINCA – Vijeće društveno-humanističkoga područja Sveučilišta u Zagrebu na sjednici održanoj 04. prosinca 2019. potvrđilo je izbor dr. sc. Marine (s. Ivanu Pavlu) Novina u znanstveno-nastavno zvanje docenta u znanstvenom području humanističkih znanosti – polje filozofija, grane: logika i filozofija znanosti, spoznajna teorija, metafizika i povijest filozofije. Prijedlog je uputilo Fakultetsko vijeće Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, koje je utvrdilo da pristupnica ispunjava sve uvjete za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta.

7. PROSINCA - S. Natalija je obnovila zavjete, a s. Jagica je proslavila 60. obljetnicu, a s. Alma i s. Kristina 50. obljetnicu redovništva.

7. PROSINCA – Bila je promocija diplomiranih studenata na IPŽ, kod karmelićana. Jedna od diplomanata je i naša s. Natalija Cindrić. Čestitamo! Diplomski rad, naslovlan: *Isusova molitva kao sastavnica posvećenog života u istočnim crkvama*, izradila je pod mentorskim vodstvom o. Jure Zečevića, karmelićana.

8. PROSINCA - s. Metoda i s. Magda imale su oproštaj od Braće, nakon dugogodišnje službe u njihovoј zajednici u Dubrovniku i odmah su krenule svaka na svoje odredište.

DUHOVNE VJEŽBE

Zagreb 2. do 8. siječnja 2020.

voditelj o. Jakov Kuharić, karmeličanin

Korčula 13. do 19. travnja 2020.

Voditelj fra Stipan Klarić, OFM

Premještaji:

- s. Blaženka Rudić iz Korčule u Pregradu
- s. Bernardica Jurić iz Pregrade u Korčulu
- s. Barbara Bagudić iz Subotice u Korčulu
- s. Manes Puškarić iz Korčule u Šibenik
- s. Metoda Alajbeg iz Dubrovnika u Zagreb
- s. Magda Čulin iz Dubrovnika u Korčulu

Napustile zajednicu:

- s. Suzana Lasić i s. Maja Karmela Strižak

Otpuštena iz zajednice:

- s. Dolores Munitić

Naši pokojnici:

27. srpnja – o. Franjo Šanjek, OP
14. kolovoza – o. Jože Rupnik, OP
27. studenog – s. Lina Jukić
8. listopada – Ivanka Radić, sestra s. Rafaele
2. prosinca – Stipan Ostrogonac,
brat s. Alfonze
3. prosinca – s. Beninja Mekjavić
16. prosinca - Kata (Janja) Bralić -
pomajka s. Leonije

OBLJETNICE ZAVJETA 2020.**60. OBLJETNICU SLAVE:**

8. svibnja - s. Maja Lovrić i s. Franica Mravak
2. listopada - s. Metoda Alajbeg
8. prosinca - s. Brigita Stantić

50. OBLJETNICU SLAVE:

3. listopada – s. Milena Filipović, s. Snježana Turbić, s. Mirka Vareškić i s. Marina Pavlović

Sažetci sa sjednica Vrhovnog vijeća**1. sjednica – 21. srpnja 2019.**

- Odlučeno je da će s. Manes Puškarić dobiti premještaj u Šibenik i da će preuzeti predavanje vjeronauka u Katoličkoj osnovnoj školi.
- S. Blaženka Rudić ide u Pregradu, s. Bernardica Jurić u Korčulu i s. Barbara Bagudić u Korčulu.
- S. Ivanka Osredek imenovana je ekonomom u Samostanu Blažene Hozane u Zagrebu.
- Imenovano je Upravno vijeće Dječjeg vrtića bl. Hozane u Zagrebu. Članovi vijeća su: Mara Martinović - s. Ana-Marija; Kata Pavlović - s. Marina; Bara Rukavina - s. Rahela; Anica Sente - s. Slavka i s. Blaženka Rudić. Prva imenovana članica je i predsjednica Upravnog vijeća.
- U Samostanu sv. Dominika u Subotici zapošlena je gospođa Jozefina koja kuha, čisti i pomaze sestrama što treba.
- S. Nada Ivanković će povremeno odlaziti u Suboticu radi pomoći i plaćanja režija sestrama.

s. Marinela Rukavina za potprioru, a s. Diana Baćak za ekonomu. S. Sara Tkalcec je izabrana za kućnu savjetnicu.

- Također je izabrana i nova uprava u Samostanu sv. Martina u Splitu. S. M. Goreti je imenovana za prioru, s. Zdravka Jovanović za potprioru, a s. Estera Plavša za ekonomu. S. Maja Lovrić je imenovana za kućnu savjetnicu.
- Imenovane su starješice i u drugim kućama: s. Blaženka Rudić za starješicu u Pregradi, s. Ivica Jolić u Kontakovoj, Zagreb, s. Josipa Petrović u Virju, s. Janja Martinović u Hamburgu i s. Mirka Vareškić u Montrealu.
- Odlučeno je da Časna Majka s. Jaka Vuco do daljnjega ostane u Šibeniku.
- Dani Kongregacije 2019. g. će biti u Korčuli, posljednji vikend u rujnu.
- Duhovne vježbe iduće godine u siječnju će biti u Zagrebu, a druge će biti u Korčuli.
- S. Janja Dražić će pomagati s. Slavki Sente u uredništvu lista Ave Maria.
- S. Josipa Otahal imenovana ja promotoricom za duhovna zvanja u našoj Kongregaciji.

2. sjednica – 3. kolovoza 2019.

- Časna Majka je priopćila da s. Suzana Lasić napušta zajednicu.
- Izabrana je nova uprava Samostana u Korčuli. S. Barbara Bagudić je imenovana za prioru,

3. sjednica – 7. rujna 2019.

- Na sjednici u pročitane molbe s. Suzane Lasić i s. Maje Karmele Strižak za otpust zavjeta kao i izvješća Časne Majke o njima. Nakon

sjednice njihove su molbe upućene Kongregaciji za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života u Rim.

- Imenovana je nova uprava u Samostanu Gospe od Ružarija u Šibeniku. S. Rahela Rukavina imenovana je priorom, s. Ljubomira Sučić za potprioru, a s. Ljubica Jurić za ekonomu.
- Dogovoreno je da će naše mlađe sestre imati predavanja na Danima Kongregacije. S. Ivana Pavla Novina će imati jedno predavanja, a s. Natalija Cindrić će izložiti svoj završni rad sa studija Teologije posvećenog života.
- Dogovoren je i program održavanja Dana Kongregacije.
- Časna Majka je izvijestila da su Akti u posljednjoj fazi pripreme i da će biti gotovi i podijeljeni sestrama za Dane Kongregacije.
- Odlučeno je da će Andželina Radoš započeti postulaturu 2. listopada.
- S. Dolores Matić je imenovana učiteljicom južniorki.
- Raspravljaljalo se o budućnosti kuće u Orebiću. Traže se najprikladniji modeli iznajmljivanja.
- Govorilo se i o aktivnostima vezanim uz povrat kuće u Gružu, u kojem je trenutno smješten gradski dječji vrtić.

4. sjednica – 9. listopada 2019.

- Radi starosne dobi i zbog pomanjkanja broja mlađih sestara, povlače se sestre iz Dubrovnika – Grad.
- S. Dolores Munitić nije pripuštena obnovi zavjeta.
- Nakon što je pročitana molba s. Josipe Otahal za razrješenje s dužnosti promotorice zvanja u našoj Kongregaciji, za promotorice zvanja imenovane su s. Manes Puškarić i s. Natalija Cindrić.
- S. Slavka Sente imenovana je promotoricom kauze za proglašenje svetom bl. Ozane Kotoriske.
- S. Katarina Maglica imenovana je urednicom novih konstitucija.
- S. Marta Turi izradila je sličice sa svećima za sve sestre Kongregacije koje će se podijeliti svim zajednicama.
- S. Marina Pavlović je uputila molbu Vrhovnom vijeću za kupnju nove sestarske grobnice na groblju Miroševac.
- Novakinje s. Marta Turi i s. Irena Lušo polagat će prve zavjete 9. svibnja 2020.
- Slijedeći Dani kongregacije održat će se 16. 17. i 18. listopada 2020.
- Novakinje će ići u Češku na susret novakinja koji će se održati od 5. do 8. ožujka 2020.

*Sretan Božić i
Novu godinu
svima želi*

s. Barbara (vrhovna tajnica)

Sabrale, prevele i priredile s. Slavka Sente i s. Jana Dražić

ZAVRŠILA OPĆA SKUPŠTINA REDA PROPOVJEDNIKA

U nedjelju 4. kolovoza 2019. završila je Opća izborna skupština Reda propovjednika u Vijetnamu. Kraj Skupštine proslavljen je svečanim euharistijskim slavlјem u dominikanskom svetištu sv. Martina de Porresa u gradu Bien Hoa.

Pred više od 12.000 vjernika, uz nazočnost brojnih ogranaka Dominikanske obitelji (od braće dominikanaca do sestri dominikanski i članova laičkih bratstava), misu je predvodio fr. Gerard Timoner, novi učitelj Reda, u zajedništvu s vijetnamskim provincijalom i ostalom braćom dominikancima.

Nedjeljno slavlje bilo je uveličano polaganjem svečanih zavjeta što su ih mlađa braća dominikanci (njih 21) izrekli pred učiteljem Reda. Bio je to još jedan znak snage i svijetle budućnosti Reda propovjednika u ovoj dalekoistočnoj zemlji.

Ove godine Opća skupština je prvi put održana u zemlji u kojoj su kršćani vjerska manjina, u zemlji prirodnih čudesa i bogate duhovne i kulturne povijesti, u zemlji mučenika, u zemljama jednostavnih, gostoljubivih i prostodušnih ljudi, u zemljama života i budućnosti.

Mnoge je zadivila činjenica da iako su kršćani manjina u Vijetnamu, riječ je o snažnoj i gorljivoj manjini koja u mnogočemu može biti primjer i uzor drugima. Sve nas to podsjeća na univerzalno poslanje Crkve, ali i našeg Reda: „Podite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenuju“ (Mk 16,15).

U duhu jedinstva bratskog života i apostolskog poslanja, poslije tri tjedna komisijskog rada i plenarnih zasjedanja, doneseni su i novi Akti kojima će se, pored ostalih pravnih propisa, Red voditi u nadolazećem razdoblju.

U Prologu Akata piše: „Trebamo naučiti slušati jedni druge pažljivo i s najdubljim ljudskim uvažavanjem, slušati što nam svijet govori, ali prije svega slušati što nam Gospodin govori i s radošću prihvatići dar poslanja koji nam je udijeljen u snazi Duha Svetoga.“ Tko ne zna dobro slušati, ne zna ni dobro propovijedati. Kako ćemo naučiti dobro slušati? Kroz molitvu, studij i bratski život.

Tijekom posljednja četiri tjedna (9. srpnja - 4. kolovoza) braća dominikanci živjeli su zajedno,

molili su zajedno, zajedno su raspravljali i promišljali, provodili slobodno vrijeme, stjecali nova poznanstva i prijateljstva, stjecali nova životna i redovnička iskustva.

Poslije Skupštine slijedi povratak doma, s dužbokom zahvalnošću Gospodinu za darovano vrijeme u Vijetnamu, za darovane ljude, za novog učitelja Reda i za nove izazove koji su pred nama.

Do sljedeće Opće skupštine definitora u Meksiku 2022. godine - Adios!

Fr. Domagoj Polanščak

BITI DOMINIK

Intervju s novim učiteljem Reda Gerardon Timonerom

Službene stranice Reda propovjednika www.op.org donose intervju s novim učiteljem Reda fr. Gerardon Timonerom.

Na kojim biste područjima Reda željeli raditi u ovih devet godina služenja kao učitelj Reda?

Fr. Bruno rekao mi je da biti učitelj Reda znači ostati što jesam, odnosno brat Gerard, ali kao onaj čije je poslanje biti „Dominik“ za Red u narednih devet godina. „Biti Dominik“ znači voditi braću u vršenju poslanja Reda, a to je

graditi zajedništvo Crkve, Tijela Kristova, kao što su to činili sv. Franjo i sv. Dominik u 13. stoljeću kad je Crkva bila u velikoj potrebi „nove“ evangelizacije.

Kako možemo pomoći graditi Crkvu, Tijelo Kristovo?

Kao prvo, moramo shvatiti da smo mi samo „pomagači“ ili „asistenti“. Glavni je graditelj Trojedini Bog, uzor i izvor zajedništva. Znamo da je najjednostavnija, a istovremeno i najdublja teologija zajedništva Isusova molitva za jedinstvo, koja otkriva Njegovu volju i poslanje: „Molim... da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi... da svijet uvjeruje da si me ti poslao.“ (Iv 17, 21) Znamo da u našim temeljima stoji: „Narav Reda kao vjerske zajednice proizlazi iz njegova poslanja i bratskog zajedništva.“ (LCO VI) Naše poslanje i bratsko zajedništvo zajedno tvore našu narav, mi smo braća-propovjednici. Dominikova se vizija Reda jasno očituje kada od pape Honorija III. traži malu, ali značajnu izmjenu u Buli od 21. siječnja 1217., odnosno da se riječ praedicantes (osobe koje propovijedaju)

promijeni u imenicu *praedicatores*. Stoga možemo reći da naše poslanje nije prvenstveno ono što radimo, tj. da propovijedamo, nego ono što jesmo, odnosno propovjednici. Služimo poslaju pomaganja izgradnje Crkve kroz karizmu darovanu Dominiku i Redu. Konkretnije, to znači da je dominikanska župa ona u kojoj bratska zajednica braće poput pastira vodi zajednicu župe; dominikanska akademska institucija je ona u kojoj zajednica braće vodi akademsku zajednicu u učenju, podučavanju i istraživanju; centar koji želi provoditi socijalni nauk Crkve, promicati Kristov mir kroz pravedne odnose jest zajednica braće koji žele pomoći ljudima da žive u skladu s dostojanstvom djece Božje. Moramo biti realni, raznolikost i različitost među braćom ponekad mogu oslabiti zajedništvo. Ali i to može postati dijelom naše proročke službe Crkvi i društvu: moguće je razlikovati se i ostati braćom, moguće je ne slagati se bez raskidanja zajedništva.

Nadam se i molim da u narednim godinama restrukturiranje Reda koje smo započeli prije nekoliko godina krene u internacionalnom i dubljem smislu zajedništva. Brat Bruno rekao nam je da imamo 800 braće u formaciji – kako možemo toj braći pružiti jednaku kvalitetu formacije, jer oni nisu samo sinovi svojih provincija, oni su naša braća. Jednom sam čuo predivnu izreku od jednog afričkog brata: potrebno je cijelo

pleme da se odgoji dijete. Možda je dobro zapitati ovu skupštinu i cijeli Red, koliko je veliko to „pleme“? Konstitucije nas podsjećaju: Red je zajednica, ne federacija provincija. Važno je nglasiti kako ovo zajedništvo ima dvije neodvojive dimenzije: *affectus communionis* (afektivno zajedništvo) i *effectiva communio*, efektivno ili konkretno zajedništvo.

Kako bismo mogli produbiti ovaj osjećaj zajedništva, da svi postanemo svjesni da je djelovanje Reda primjerice u Amazoni, jednako našem; da je uspjeh institucija pod učiteljem, kao što su Angelicum, Albertinum i École Biblique i naš uspjeh?

Fr. Timothy rekao je braći u svojoj nadahnutoj propovijedi, „uloga učitelja jest podupirati provincije i braću koje Duh Sveti zove na neko odvažno poslanje“. To je važan savjet koji ne smijem zaboraviti narednih devet godina.

Koje ste osobne strahove morali nadići kako biste rekli „da“ na odluku Izborne skupštine u Bien Hoa 2019.?

Rekao sam sudionicima kako vjerujem da učitelj mora znati slušati svu braću. Braća obećaju poslušnost nasljednicima svetog Dominika. Ali učitelj ne prima samo zavjet braće, mora ih i voditi u poslušnosti, odnosno u slušanju Riječi Božje, potreba Crkve, odluka Općih skupština itd. Kako bi to mogao, on mora slušati i braću, kao pojedince ili kao zajednice, ali ja imam veliki jezični hendikep jer govorim samo jedan od tri službena jezika Reda. Nisam nadaren kao moji prethodnici i znam da postoji mnogo kvalificirane braće na ovoj skupštini koja govore sva tri jezika, ili barem dva. Također mi nedostaju vještine potrebne za rješavanje problema Reda. Nisam ni najpametniji ni najhrabriji brat na skupštini. Stoga bih mogao savršeno razumjeti kad bi netko rekao da sam nesmotreno rekao „da“ i prihvatio izbor. Ipak, nisam zbog nesmotrenosti rekao „da“, nego zbog braće u sv. Sabini, posebno fr. Viviana, koji je razbistrio moje zbrkane misli: „Svi smo iskreno molili za vodstvo Duha Svetoga i braća su savjesno odlučila... Osim ako ti kuća ne gori, moraš sići dolje, susresti se s izbornicima i prihvati...“ (Vjerojatno nije to rekao baš tim riječima, ali tako sam zapamtio.) Fr. Orlando me zagrljio i rekao mi: „Nisi sam, mi smo ovdje.“ Nakon što su ova braća zajedno u

kapelici sa mnom molila, znao sam da moram prihvati odluku braće.

Što vas veseli ovih dana? Fr. Timothy Radcliffe molio je Duha Svetoga za „veselog učitelja“?

Fr. Timothy završio je svoje propovijedanje na misi u čast Duha Svetoga za izbor novog učitelja riječima: „Evangelje kaže da su se učenici radovali kad su vidjeli Gospodina. Sve naše propovijedanje izvire iz te radosti. Bez radosti, gubimo vrijeme. Neka nam Gospodin dade veselog učitelja.“ Mislim da fr. Timothy govari o daru kojeg svi dominikanci moraju imati: sposobnost propovijedanja evangelii gaudium, radosti Evangela. Zahvaljujući milosti Božjoj, doživio sam tu radost u gledanju Gospodina, koji se očitovao kroz bratski zagrljaj, podršku i ljubav braće ovdje u Vijetnamu; u molitvama i riječima podrške braće i sestara iz cijelog svijeta, uključujući i moju obitelj. Za mene je to bilo konkrentno očitovanje Emanuela, Boga koji je s nama.

Izvor: <https://www.op.org/to-be-dominic-interview-to-the-new-master-of-the-order-gerard-timoner-o-p/>

Prijevod: s. Jana Dražić OP

PROSLAVA SV. DOMNIKA u KSAČ i HDP

Svetkovina sv. o. Dominika proslavljena je i ove godine u svim našim kućama i samostanima, kako kod braće tako i kod sestara.

~~ U SAMOSTANU BL. OZANE U ZAGREBU ~~

U zajednici sestara u Trnju, ujutro u 7 sati, misno je slavlje predvodio fr. Marko Dokoza uz concelebraciju domaćeg župnik vlč. Ivana Filipčića. Nakon misnog slavlja nastavljeno je slavlje i za zajedničkim stolom.

Fr. Marko je u nadahnutoj propovijedi nagnasio kako je dominikansko poslanje traženje i promicanje istine. Ovo je njegova propovijed u cijelosti.

Propovijed fr. Marka Dokoze:

Kako su ljupke po gorama noge glasonoše radosti!

Mi danas slavimo jednog glasonošu radosti kojeg od nas dijele mnoga stoljeća.

Ipak, čini nam se da je sv. Dominik naš suvremenik i da mu s pravom posvećujemo cijeli jedan liturgijski dan da bismo njegov zagovor

prosili, da bismo o njemu govorili i s njime o Bogu razmišljali.

Sveta Majka Crkva predlaže nam danas na čitanje ulomke Starog i Novog zavjeta koji za sažetak imaju jednu riječ - riječ PROPOVJEDNIK.

Zato vas pozivam da danas, na tragu ovih čitanja, razmišljamo o pozivu i poslanju propovjednika. Prorok Izajia opisuje propovjednika kao onoga koji hodi po gorama i navješće spašenje, navješće radosnu vijest. Zbog toga je cijelo prvo čitanje ispunjeno radošću i klicanjem.

Propovjednik je ponajprije čovjek koji hodi, čovjek koji je u pokretu. Čovjek koji je poput stabla ukopan i koji je pustio čvrsto korijenje ne može biti propovjednik. To je ona navezanost od koje mnogi od nas pate. Mi ljudi, u svojoj slabosti, lako se navezujemo na osobe, na mjesta, na stvari koje posjedujemo. Zato nam je tako teško krenuti na put, teško nam je prihvatići propovjedničko poslanje.

Prvi korak koji svaki propovjednik treba učiniti jest oslobođanje od svega onoga što ga sputa da naviješta radosnu vijest. Njegovo jedino dopušteno vlasništvo je riječ Božja koju nosi u svom srcu. Da bi tu riječ Božju usvojio i učinio

uistinu svojom - svojim jedinim bogatstvom - svaki propovjednik treba proći kroz vrijeme formacije.

Sv. Dominik poslao je svoju braću na najbolja sveučilišta onoga vremena. A na tim Sveučilištima glavni je udžbenik bila Biblija. Nije to bilo kao danas kad studenti odslušaju 4 do 5 seme-stara biblijskih predmeta pa misle da mogu tumačiti Božju riječ. Studij koji su pohađala naša braća i njihovi suvremenici u 13. stoljeću bio je istovremeno duhovan i znanstven, duboko biblijski, ali i dogmatski.

Ako smo slušali pozorno proroka Izajiju možemo zaključiti: propovjednik je čovjek koji hoda, čovjek koji neprestano napreduje na svom životnom i duhovnom putu produbljujući istovremeno svoje poznavanje Božje Riječi. Mnogi duhovni oci ponavljaju da je stagniranje u duhovnom životu jednako nazadovanju. Zato propovjednik ne smije odustati od svoga hoda, ne smije odustati od molitve, ne smije odustati od studija, ne smije se bojati premještaja. Svi se ti motivi upisuju u opis njegova poziva i poslanja.

Dok piše svoju poslanicu Timoteju (koju smo čitali kao drugo čitanje) sv. Pavao na gotovo radikaljan način opisuje poslanje propovjednika.

Ovaj je ulomak toliko bogat porukama da bi nam trebali sati kako bismo napravili iscrpan komentar. Zato ističem samo četiri Pavlove riječi: PROPOVIJEDAJ RIJEĆ, UPORAN BUDI.

Kad, uz pomoć Božju, propovjednik savlada prva dva izazova, a to su navezanost i formacija, ova Pavlova zapovijed dobiva punu snagu. Tada dolazi onaj najteži ispit: **ispit upornosti i strpljivosti**. Mnogi su izazovi koje propovjednik susreće na svom putu, ali nema tog izazova koji se ne može pobijediti upornošću i strpljivošću.

Nastavljujući naše razmišljanje stižemo i do današnjeg Evanđelja.

Isusova zapovijed učenicima vrlo je jasna i jednostavna: „*Podîte, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam*

zapovjedio“.

Poznato nam je iz Djela Apostolskih da je propovijedanje uvijek povezano sa sakramenti ma. Na poseban način sa sakrementom krštenja. U našem kontekstu, gdje je većina naših sunarodnjaka krštena, posebno mjesto među sakramentima zauzima sakramenat pomirenja - sv. ispovijed. To je skramenat kojim se obnavlja ona milost koju smo primili na krštenju. Zato su propovjednici pozvani biti i ispovjednici.

Istovremeno oni su pozvani biti i katehisti, tj. oni koji poučavaju vjernike da čuvaju sve ono što nam je Isus zapovjedio. Sakralna ispovijed vezana je za sakrament sv. Reda, ali priprava za sakramente i kateheza poslanje je koje pripada svakom kršćaninu. Nitko nije isključen ili oslobođen ove Isusove zapovijedi!

Drage sestre, slaveći svetkovinu svetog ute-meljitelja Reda propovjednika, osjećamo da su ove riječi sv. Pisma upućene na poseban način nama, njegovoj braći i sestrama.

Molimo danas Gospodina da obnovi u nama žar za propovijedanjem Riječi Božje. Oslobođeni svake navezanosti uputimo se putem našeg ute-meljitelja - putem propovjednika koji neumorno hodi od samostana do samostana, od župe do župe, od čovjeka do čovjeka.

Dok hodimo tim putem obnavljajmo svoju pamet i svoje srce produbljujući svoje znanje i poznavanje Riječi Božje. To neka nam bude svakodnevni zadatak do kraja života, zadatak kojem ćemo pristupati s ustrajnošću i strpljivošću.

Kranji cilj neka nam bude privođenje što većeg broja ljudi redovitom sakralnom životu da bi Gospodin bio uistinu s njima i s nama u sve dane do svršetka svijeta. Amen.

Don (fr.) Marko Dokoza

~~ U KORČULI ~~

U četvrtak, 8. kolovoza, proslavljen je u Kući matici Korčuli svetkovina sv. Dominika, a misno je slavlje, uz koncelebraciju desetak svećenika s otoka Korčule i Pelješca, predslavio fr. Mato Bošnjak OP.

Fr. Mato je predvodio i trodnevnu pripravu uoči svetkovine te svakoga dana u sažetoj, ali vrlo poticajnoj propovijedi, povezao blagdane uoči svetkovine s osobinama i krepostima sv. Dominika, potičući sve okupljene da ga naslijeduju.

Prvog je dana trodnevnice, na spomendan Gospe Snježne, istaknuo povezanost svetog Dominika s Blaženom Djevicom Marijom. Drugog je dana, na blagdan Preobraženja, govorio o Dominikovoj molitvi i dubokoj povezanosti s Bogom, zbog koje je jednostavno „zračio“ Božjim Duhom te mu je i lice na poseban način sjalo. Trećeg je dana povezao tekst evanđeoskog odlomka o ženi Kanaanki koja moli za ozdravljenje svoje kćeri s načinom na koji je sveti Dominik propovijedao – najprije bi saslušao ljude i njihove poteškoće, ono u što, ponekad i krivo, vjeruju, a potom im navijestio Istinu, Trojedinog Boga.

Na samu je svetkovinu, pred brojnim gostima

i prijateljima samostana, naglasio Dominikovu poniznost, koja se očitovala u davanju prednosti drugima, i blagost, jer on nije nastojao obratiti krivovjernike silom već strpljivim slušanjem, a potom navještanjem Božje Riječi.

Slavlju je prisustvovala i časna majka s. Jaka Vuco, koja je, zajedno sa sestrama članicama novoizabrano Vrhovnog vijeća, prvi put posjetila Korčulu kao vrhovna glavarica. Po dolasku u zajednicu pozdravila je sestre, preporučila se u molitve i svima zajedno poželjela da duh svetog Dominika i dalje uprisutnjuju gdje god jesu, u međusobnim susretima i u apostolatu. Sestre su činom venije časnoj majci iskazale poslušnost.

~~ U SUBOTICI ~~

Sveti Dominik je svečano proslavljen u samostanu koji nosi njegovo ime u Subotici. Župljani župe zajedno sa časnim sestrama pripremali su se za blagdan devetnicom u crkvi moleći svaku večer krunicu i prigodnu pobožnost sv. Dominiku. Na sam blagdan prije podne u ispunjenoj samostanskoj kapelici svetu je misu slavio

župnik Istvan Palatinus. Glavna proslava bila je uvečer, u crkvi sv. Jurja kada je sv. misu predstavio vlč. Nebojša Stipić, ovogodišnji mladomisnik. U koncelebraciji su bili župnik vlč. Istvan Palatinus, župni vikar vlč. Marijan Vukov, dekan vlč. Julije Bašić, fra Zdenko Gruber, gvardijan samostana sv. Mihovila, vlč. Andrija Anišić, vlč. Bela Stantić i vlč. Marinko Stantić.

U svojoj propovijedi vlč. Nebojša nas je sve potaknuo da naslijedujemo sv. Dominika koji je odlučno branio istine svete vjere. Istaknuo je: „Na nama je ne bojati se. Biti hrabrima, koriti i braniti ono što je ispravno po cijenu karijere, mira, zdravlja, na koncu po cijenu života. A Bog će se proslaviti i po našim životima. Ništa što činimo nije uzaludno ma kako nam se to sada činilo.“

Između ostalog, vlč. Nebojša je istaknuo i važnost svjedočenja: „Pred nama je vrijeme koje iziskuje svoje velikane. Produbljujte svoju vjeru, rastite, propitujte se. Ima i danas dovoljno svjetla, ali se ne smijemo bojati pokazati ga. Svjetlo je pobijedilo tamu, sjeme je palo i na plodno tlo, razbježali apostoli su se vratili, Božji narod se skupio u njegovu Crkvu, budimo puni

snage, poleta i hrabrosti i donesimo ovom kraju, i ovom svijetu ljubav koja je u nama.“

Nakon sv. mise svećenici i župljeni su bili pozvani u samostan na osvježenje i okrjeđu. Svi su se rado odazvali i ostali su u ugodnom druženju sa sestrama.

s. Barbara Bagudić Op

~~ U ŽUPI KRALJICE SVETE KRUNICE ~~

U svetištu Kraljice sv. krunice, u Zagrebu, jučer je svečano proslavljenja svetkovina svetog oca Dominika.

Po drevnom običaju, sveto misno slavlje predslavili su franjevci. Nakon svečanog dočeka franjevaca uz antifonu „Serafski otac Franjo i apostolski otac Dominik, oni nas naučiše zakon

tvoj Gospodine“, započelo je slavlje.

Prior zagrebačkog samostana fr. Ivan Iko Mateljan pozdravio je sve prisutne, prisjećajući nas na susret Dominika i Franje, ali i na susrete koje naše redovničke obitelji već osam stoljeća njeguju.

Svetu misu predslavio je ovogodišnji franjevački mlađomisnik, fra Josip Ivkić, a propovijedao je gvardijan franjevačkog samostana na Kapitolu, fra Zdravko Lazić. U nadahnutoj propovijedi posebno se osvrnuo na karizmu propovijedanja koju je sveti Dominik darovao svome Redu, ističući kako je temelj propovijedanja Duh Sveti.

Također, naglasio je kako propovijedanje nije samo homilija u crkvama, pokazujući to na primjerima svetoga Tome Akvinskog i blažene Imelde Lambertini. (www.dominikanci.hr)

~~ U STAROME GRADU ~~

U samostanskoj crkvi Sv. Petra, mučenika, u Starome Gradu na otoku Hvaru u četvrtak 8. kolovoza svetkovina sv. Dominika, utemeljitelja Reda propovjednika, proslavljenja je svečanim večernjim koncelebriranim misnim slavljem koje je predvodio hvarski biskup Petar Palić.

Slavimo blagdan sv. Dominika i ovom euharistijom želimo Gospodinu zahvaliti na daru toga Božjega čovjeka, koji je svojim životom obilježio jedno povjesno crkveno razdoblje i čiji duhovni sinovi i danas nastavljaju djelo svoga utemeljitelja, istaknuo je biskup Palić u propovijedi. Istaknuo je pritom stoljetnu istinu: „Ecclesia semper reformanda – Crkva je uvek potrebna obnove“, dodavši da su za obnovu Crkve tijekom stoljeća utemeljitelji zajednica

uvijek davali veliki doprinos. To vrijedi i za sv. Dominika, suvremenika sv. Franje Asiškoga. Dominik je rođen 1170. g. u Calaruegi u Castilli, a sv. Franjo je rođen 1182. u Asizu u Umbriji. Obojica su u svom vremenu i svojim radom odgovorili na potrebe Crkve svoga vremena i učinili su, svaki na svoj način, mnogo

odlučujućih stvari za obnovu Crkve, kazao je hvarski biskup.

(...) Dominik je pronašao svoje životno poslanje u obraćenju krivovjernika, a smatrao je da se Crkva sama mora vratiti apostolskom siromaštvo, jer će se samo na taj način moći vjerodostojno suočiti s lažnim učiteljima. Biskup Palić je nadalje istaknuo da je Dominik svoju rastuću zajednicu izgradio na tri stupa: siromaštvu, učenosti i propovijedanju. Siromaštvu je za Dominika značilo da on i njegova braća ne zarađuju za život i ne osiguravaju sredstva vlastitim imanjem i zemljom, već bi trebali živjeti prosjački kao siromašni lutajući propovjednici. Dominik je od samog početka imao solidno obrazovanje i isto je zahtijevao od svoje braće. Za njega, međutim, studij nije bio sam cilj, već osnova i prepostavka za propovijedanje, za rasprave o vjeri i za novu evangelizaciju istinskih vjernika.

Na oltarnim prikazima sv. Dominik često se prikazuje s krunicom jer ju je, kako kaže predaja, u jednom viđenju on sam primio od Blažene Djevice Marije. Bez sumnje, dominikanci u povijesti Crkve također imaju veliku zaslugu što su promicali i širili krunicu, koju mnogi katolici vole i koja je toliko bogata evanđeoskim vrijednostima – koja je zapravo škola vjere i pobožnosti, rekao je biskup Palić. Smatra se da od sv. Tome Akvinskog potječe dominikansko geslo koje i svima nama danas može biti usmjerjenje: 'Contemplare et contemplata aliis tradere' – razmišljati, razmatrati, moliti se i ono što se u tome ili pri tome uoči, otkrije to razmišljeno predati, prenijeti drugima. To geslo mogli bismo preći riječima: razgovarajte s Bogom i govorite o Bogu, istaknuo je biskup.

Dodao je kako kao i u svakoj euharistiji i danas nam je Bog progovorio u svojoj Riječi. Progovorio nam je i po životu sv. Dominika. Pozvani smo biti sol zemlje i svjetlo svijeta. Sol je povezana s moći. Sol daje okus hrani. Primjenjivo na život znači da postoji snaga od koje živimo i da se ta snaga sastoji u tome što je dijelimo jedni s drugima. Snaga života je podrška koju jedni drugima dajemo. U Bogu je snaga našeg duhovnoga života, koju ne kupujemo i ne

zarađujemo, nego je sam Bog izvor naše snage. Sol je snaga, otpornost. Sol, da nema u sebi tu moć, ne bi bila sol, trebalo bi je baciti. Tako je s nama kršćanima. Kad izgubimo nutarnju poveznicu s Bogom, kad naš život izgubi svjedočku snagu, postajemo bljutavi i ovom svijetu neprihvatljivi. ... Svjetlost je vrijedna kad svijetli. Ako ne svijetli, nema funkcije. 'Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima' kaže Isus. Kakva je to svjetlost? Isus to preciznije kaže: 'Da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima'. Svjetlo je u ovom primjeru ono Božje što iz nas zrači, djela koja slijede kao odgovor na ono što Bog u nama čini, vjera koju nosimo u srcu. Čujemo i opomenu: 'Ne stavljajte svjetlo pod posudu'. Nemoj svoje svjetlo činiti nevidljivim skrivajući ga. Otkrij svoj sjaj i prenesi ga drugima. Ne zatvarajte se, budite među ljudima, a ostalo će se dogoditi samo od sebe. Vaše svjetlo, svjetlost Stvoritelja u vama tada svijetli drugim ljudima, ako su za njih dobra djela, koja se onda događaju u zajednici, rekao je biskup Palić.

Neka nas sv. Dominik zagovara i pomogne nam da iz dana u dan u svom siromaštvu bivamo sve više ovisniji o Kristu. Neka nas Dominikov životni primjer potiče da iz dana u dan sve bolje upoznajemo svoju vjeru i da ju svojim životom svjedočimo, zaključio je biskup. (usp. IKA)

~~ U RIJECI ~~

Proslavu sv. Dominika u Rijeci vidi na YouTube.

~~ U TROGIRU ~~

U nacionalnom svetištu bl. Augustina Kažotića, u Trogiru, u četvrtak je svečano proslavljen blagdan sv. Dominika, naslovnika crkve i samostana. Slavlje je započelo ispred crkve dočekom franjevaca i nakon što su izmijenili riječi dobrodošlice i otpjevali antifonu dočeka braće, svi zajedno su se uputili prema oltaru.

Koncelebriranom misnom slavlju, kojeg je predvodio fra Ferdo Jukić župnik Župe Blizna, nazočili su svećenici Trogirskog dekanata uz dekana don Vinka Sanadera i župnici iz Ljubitovice i Raduna iz Kaštela Starog.

Predstojnik franjevačkog samostana Uznesenja Blažene Djevice Marije na Čiovu fra Franjo Zelenika u propovijedi je kazao: „Sv. Dominik se rodio u veoma teško vrijeme, rekao bih vrijeme kao danas. Uvijek je bilo onih kojima treba navijestiti riječ Božju, a to poslanje dobio je i preuzeo na sebe sv. Dominik.

On je htio da se na njemu i po njemu vrši riječ Božja, a zadužio je i braću koja su ga slijedila da je oni šire i da cijeli svijet spozna da su kršćani i da žive Evandelje. Riječ Božja i nas obvezuje na isti način kao što je obvezivala sv. Dominika,

njegovu braću i sestre.

Želim svojoj subraći dominikancima da njihov rad bude prepoznatljiv upravo po širenju Evandelja. Oni su jedna velika obitelj vođena primjerom svoga osnovatelja sv. Dominika koji je bio jedno tijelo i jedan duh sa svojom braćom i sestrama, a to bi i danas svi mi trebali biti“.

Okupljenim vjernicima, svećenicima i bogoslovima te Zboru blaženog Augustina Kažotića, kojeg vodi Katarina Čišić, na kraju misnog slavlja zahvalio je starješina dominikanskog samostana fr. Petar Galić, OP, a potom se druženje nastavilo u klaustru samostana.

ODRŽANI DANI KONGREGACIJE U KORČULI

U Korčuli su od 27. do 29. rujna održani Dani Kongregacije Svetih Andjela Čuvara sestara dominikanki. Sestre dominikanke su se šestu godinu zaredom okupile na ovakovom susretu, a ove je godine geslo bilo „... i molim ti se, Bože.“

Nakon okupljanja u petak, sestre su u subotu prijepodne slušale dva izlaganja. Na temu „Isusova molitva kao sastavnica posvećenog života“ govorila je s. Natalija Cindrić. Ona se

usredotočila na važnosti molitve srca kroz analizu drevne kršćanske molitve, posebno razvijene među pravoslavnim monasima, „Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, smiluj se meni grešniku!“. Drugo je predavanje, pod naslovom „Bože, daj da upoznam sebe da upoznam tebe“, održala s. Ivana Pavla Novina. Spojila je primjer života sv. Augustina koji je sam prikazao u svom najpoznatijem djelu Ispovijesti, analizu redaka

Lukina evanđelja 18, 9-14 i poruke pape Franje koje se izravno nadovezuju na problematiku koju ističe evandeoski ulomak.

U poslijepodnevnim su satima sestre posjetile Blato i svetište bl. Marije Propetog Isusa Petković. U ime sestara Družbe Kćeri milosrđa dočekala ih je s. M. Jasmina Gašparović te im ukratko izložila životni put blaženice, a potom su imale priliku ostati u molitvi na njenom grobu i razgledati muzej. Na povratku u Korčulu sestre su posjetile Zavalaticu, a tijekom vožnje starije su sestre pripovijedale brojne doživljaje iz vremena kad su sestre često putovale otokom u brizi za bolesnike.

Večernju misu u Crkvi sv. Nikole predstavio je fr. Marko Bobaš OP, a uvečer su u sklopu

rekreacije i zajedničkog druženja sestre juniorke i novakinje izvele predstavu „Život svete Katarine de Ricci“. Ovoj se svetici pripisuje Kantik Muke koji se u Korizmi pjeva u dominikanskim crkvama, a ove je godine zaštitnica Kongregacije.

U nedjelju prijepodne na zajedničkom se susretu razgovaralo o odlukama koje su donešene na posljednjem Vrhovnom zboru te planovima za budućnost. Sestre su potom sudjelovale na župnoj misi u 10 sati u katedrali sv. Marka, a nakon ručka krenule na put natrag u svoje zajednice, već se unaprijed radujući sljedećem ovakovom susretu.

(Opširniji prikaz o Danima kongregacije
vidi u posebnom Prilogu AM 3-2019)
s. Jana Dražić OP

PROSLAVA ZAŠTITNIKA KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Čestitka vrhovne glavarice za svetkovinu Andela čuvara

Drage sestre,

Slavimo danas Anđele čuvare, slavimo svetkovinu naše Kongregacije, slavimo i zahvaljujemo Bogu na daru sestre Jane i s. Manes koje obnavljaju svoje zavjete, i naše kandidatice Andeline koja započinje postulaturu, a svaka od nas na poseban način trajno nosi u srcu radost pripadnosti i odabranosti u zajednicu sestara dominikanki.

Naša Kongregacija broji 114 godina, 114 godina života, radosti, rada, darivanja, žrtava, poteškoća i raznih manje ili više lijepih trenutaka. Naša Kongregacija brodi sigurno pod zaštitom Anđela čuvara kojima nas je otac Andeo Marija Miškov preporučio. Anđeli čuvari na pročelju kuće i oko kuće nisu kipovi koje vide prolaznici s ceste ili s kruzera u luci... Vjerujem da je Anđele čuvare izabrao Miškov kako bi svaka od nas mogla biti jedna drugoj, pa onda i svakom koga susrećemo, pravi anđeo koji doleti kada treba, gdje treba i koliko treba. Anđeli čuvari „lete nebom“, klanjaju se Bogu, zahvaljuju Bogu, slave Boga...

Ne možemo se poistovjetiti s anđelima, ali možemo jedna u drugoj prepoznavati ljepotu i čistoću anđela!

Ne možemo biti tako nevine i brze kao anđeli, ali možemo imati lijepe riječi za svoju susestru i dati poticaj ljubavi jedna drugoj!

Ne možemo biti toliko nježne i pažljive kao anđeli, ali možemo pružiti jedna drugoj ruku kada vidimo da je druga pala ili joj je teško!

Ne možemo uvijek biti u Božjoj blizini kao anđeli, ali možemo biti bližnje onima kojima nas šalje Bog, možemo moliti za druge...

Neka nam svima anđeli budu uzori, neka budu učitelji našim susretima, našim mislima i djelima. Neka nas u svemu poučava naš sv. Dominik i svetice i svetci dominikanskog reda, posebno uzori našeg naroda bl. Ozana Kotorska i bl. Augustin Kažotić.

Svima skupa čestitam svetkovinu Anđela čuvara i molim Božji blagoslov na sve nas!

s. Jaka Vuco OP

KORČULA: Obnova zavjeta s. Manes i s. Jane

U Korčuli je svetkovina Andjela čuvara proslavljena 2. listopada svetom misom za vrijeme koje su s. Manes Puškarić i s. Jana Dražić obnovile privremene zavjete na godinu dana.

Večer uoči svetkovine u postulaturu je ušla Andjelina Radoš te je, uz poticajan govor časne majke s. Jake Vuco, iz njenih ruku primila Časoslov, da ga u ime Crkve moli u zajednici sa sestrama, i krunicu, da po Mariji ostane uvijek povezana s Isusom.

Na sam dan svetkovine svetu je misu predvodio fr. Marko Bobaš OP, u koncelebraciji sa svećenicima Pelješkog dekanata. Okupljene sestre i prijatelje zajednice pozvao je na zahvalnost

andelima čuvarima i u molitve posebno preporučio sestre koje su obnovile zavjete.

KORČULA: Obnova zavjeta i proslava 50. i 60. obljetnice

U subotu 7. prosinca, uoči svetkovine Bezgrešnog Začeća BDM, u samostanu Andjela čuvara u Korčuli privremene zavjete na godinu dana obnovila je s. **Natalija Cindrić**, a tri su sestre proslavile svoj redovnički jubilej.

U jutarnjim je satima euharistijsko slavlje predvodio fr. Marko Bobaš OP i u propovijedi zapitao prisutne što je to zapravo redovničko posvećenje. Sve što kao redovnici činimo trebalo bi izvirati iz osobnog susreta s Gospodinom, njega bismo u svakoj prilici trebali „pitati“ što nam je činiti kako bismo bili pravi učenici. Nakon propovijedi privremene zavjete na godinu dana obnovila je s. Natalija Cindrić, a potom su svoje zavjete obnovile sestre koje ove godine slave jubilej: s. **Jagica Barišić** povodom 60. obljetnice, a s. **Kristina Maleš** i s. **Alma Milanović** povodom 50. obljetnice zavjeta.

SMJENA UPRAVE U NAŠIM SAMOSTANIMA I ZAJEDNICAMA

KORČULA: s. Barbara Bagudić preuzeala službu priore u Korčuli

U subotu, 31. kolovoza, u korčulanskom su se samostanu Svetih Andjela čuvara sestre oprostile od dosadašnje priore s. Blaženke Rudić, a službu je preuzeila s. Barbara Bagudić.

Pred okupljenom je zajednicom časna majka s. Jaka Vuco pročitala dekrete sestrama koje preuzimaju službe. Osim nove priore, u kućno vijeće imenovane su s. Marinela Rukavina kao potpriora, s. Dijana Baćak kao kućna ekonoma, s. Sara Tkalčec kao savjetnica te po službi s. Mihuela Viher, učiteljica novicijata, s. Dolores Matić, učiteljica juniorata te bivša vrhovna glavarica s. Katarina Maglica. Časna majka je zahvalila dosadašnjim članicama vijeća na raspoloživosti, s. Barbari uputila riječ ohrabrenja za novu i zahtjevnu službu koja je pred njom te izrazila želju za dobrom međusobnom suradnjom svih imenovanih sestara. Zahvalila je s. Blaženki služenju i zalaganju u proteklih šest godina i poželjela joj uspjeh u novoj sredini i na novim dužnostima. S. Blaženka zahvalila je svima na suradnji,

posebno članicama kućnog vijeća, i od sestara molila oproštenje. U ime zajednice obje je priore, dosadašnju i novu, pozdravila s. Jana Dražić.

„S. Barbaru pozdravljamo i zahvaljujemo na spremnosti da prihvati ovu odgovornu službu. Priorska je, kako stoji u Konstitucijama, duša svoje zajednice. Neka ona doista to i bude, onaj oganj Božje ljubavi koji gori, a ne izgara, a mi ćemo nastojati taj oganj rasplamsavati, a ako ponekad za to i nemamo snage, barem ga ne gasiti.“

Puno toga u životu ne biramo. Ne biramo vrijeme, mjesta, ljude. Ljude primamo. Neke kao teret. Neke kao dar. A onda kad dođe dan da nam se životni putevi razdvajaju, ostaje samo na tom daru zahvaliti. Veliki kineski pjesnik Li Po u svojoj pjesmi o oproštajnoj gozbi za strica koji odlazi na novu službu u veliki grad ovako piše:

„Kad sam bio mlad, bijele sam dane rasipao. Pjevalo sam, smijao sam se, hvalio se svojim rumenim licem. Nisam ni svjestan da sam sada, odjednom, star. S radošću gledam povratak proljetnog vjetra. Šteta je što se moramo rastati, ali iskoristimo to najbolje što možemo i budimo radosni. Šećemo među stablima breskvi i šljiva. Gledamo cvijeće i pijemo mirisno vino. Slušamo ptice i penjemo se nedaleko u svijetla brda. A onda dolazi večer i bambusov gaj je tih. Nema nikoga. Zatvaram vrata.“

Kad na kraju dana zatvorimo vrata, vidimo da ima ljudi koji pokraj nas prođu, a da i ne opazimo. Dođu i odu gotovo neprimjetno, kao da nikad ovdje nisu bili. A onda ima onih iza kojih kad odu ostane praznina. A onda opet, ima onih iza kojih kad odu ne ostane praznina, nego punina. Punina prisutnosti. Božje prisutnosti. S. Blaženka, hvala vam za takvo služenje, za strpljivost i ustajnost, za nenametljivo nošenje tereta dana, bez puno riječi. Za unošenje Božje prisutnosti u ono svakodnevno, obično, za ispunjanje onog prolaznog i krhkog vječnim.

Odlazak nije rastanak. Kao nova grana stabla što nastane, i dalje rastemo iz istog korijena. I

dalje prema istim visinama. Neka vam u svemu što je pred vama On bude snaga i utjeha i neka vam jednom, na kraju dana, kad se zatvore sva ovozemaljska vrata, On otvori vrata svoje vječne gozbe ljubavi. Bog vas blagoslovio!"

s. Jana Dražić OP

PREGRADA: s. Blaženka Rudić zamijenila s. Bernardicu Jurić

S. Bernardica Jurić premještena je iz župe Pregrada u Korčulu, a s. Blaženka Rudić iz Korčule u Pregradu. S. Bernardi je djelovala u Pregradu 13 godina kao vjeroučiteljica u OŠ Janka Leskovačkog i u župnoj katehezi za prvopričesnike, te kao brižna i kreativna sakristanka.

Župljani, djeca i mладица zahvalili su s. Bernardici na nedjeljnim misama 1. rujna, te se oprostili od nje. Više o tome na stranicama župe. Pregradski

gradonačelnik Marko Vešligaj također je zahvalio s. Bernardici na predanom radu. Vijest o tome na linku.

S. Blaženka Rudić premještena je iz Korčule u župu Pregrada. Službeno se predstavila župnoj zajednici u nedjelju, 8. rujna. Župnik vlač. Ivan Mikec i župljani su joj izrazili srdačnu dobrodošlicu. Na misi u 11 sati nazočile su časna majka s. Jaka Vuco i savjetnica s. Rahela Rukavina. Opširnija vijest na stranicama župe.

Hvala č. s. Bernardici na svemu što je činila za našu župu

Proteklu nedjelju, 1. rujna 2019 na svetim misama u 8 i 11 sati naši su se župljani oprostili od časne sestre Bernardice Jurić, koja odlazi na novu službu na otok Korčulu.

Časna sestra Bernardica Jurić rođena je 30. studenog 1961. Službu časne sestre dominikanke u Župi Uznesenja BDM Pregrada obavljala je od 2006. godine. Kroz proteklih 13 godina radila je kao vjeroučiteljica u školi, spremala djecu za sakrament Prve pričesti te uređivala crkvu i njezin okoliš. Ono što možemo primijetiti zasigurno je njezino zalaganje i savjesno vršenje svakodnevnih dužnosti. Kroz svoje službovanje, za primanje sakramenta Prve pričesti i Ispovijedi pripremila je 684 vjeroučenika. Također, zahvaljujemo joj na savjesnom vođenju zajednica kruničara naše župe.

Sestri Bernardici zahvaljujemo za rad u našoj župi i školi, a na novoj dužnosti neka je prati Božji blagoslov i zagovor Majke Božje Kunagorske. (iz župne web stranice, Pregrada)

Časna sestra Blaženka predstavila se župnoj zajednici u Pregradu

Nova časna sestra, koja u službi zamjenjuje č. s. Bernardicu Jurić zove se Blaženka Rudić. Na službu u našu župu dolazi iz samostana na Korčuli, gdje je obavljala posao vjeroučiteljice i orguljašice. Rodom je iz Subotice (Vojvodina) i kao časna sestra djeluje trideset i tri godine. Djelovala je na župi Krista Kralja u Zagrebu te u samostanu časnih sestara u Subotici, gdje je vršila službu priore tj. poglavareice samostana. Poslije

službe u Subotici odlazi na Korčulu, gdje u samostanu u dva mandata biva izabranom za prioru korčulanskog dominikanskog samostana.

Na svetoj misi u proteklu nedjelju predstavila se župnoj zajednici, a riječi ohrabrenja uputila joj je i vrhovna poglavarica časnih sestara dominikanki, s. Jaka Vuco.

Novoj časnoj sestri Blaženki želimo puno uspjeha u povjerenom radu i molimo Božji blagoslov te zagovor Majke Božje da je prati u životu. (Izvor: iz web stranice župe Uznesenja Bl. Dj. Marije, Pregrada).

Obnovljena kuća u Pregradi

Obnova sestarske kuće u Pregradi privедena je kraju. Postavljena je izolacijska vuna na kuću i uređena nova fasada. Također je prostor oko kuće popločan novim pločicama.

ŠIBENIK: Novo vodstvo u šibenskom samostanu

U nedjelju, 15. rujna 2019., u šibenskom samostanu Gospe od Ružarija časna majka s. Jaka Vuco pročitala je dekrete sestrama koje preuzimaju nove službe.

Tako je priorom samostana Gospe od Ružarija imenovana s. Rahela Rukavina, potpriorom je imenovana s. Ljubomira Sučić, a kućnom ekonomom imenovana je s. Ljubica Jurić. Svečano čitanje dekreta i imenovanje sestre su proslavile zajedničkim svečanim ručkom i druženjem u radosti i smijehu, što je još više dodatno obogatilo njihovo zajedništvo! Svim sestrama koje su preuzele nove službe u šibenskom samostanu Gospe od Ružarija, a osobito časnoj priori, neka je blagoslovljeno i neka ih na tom putu prati zagovor Gospe od Ružarija!

s. Manes Puškarić OP

OPROŠTAJ OD S. JAKE VUCO - PREDSTOJNICE KATEHETSKOG UREDA U ŠIBENIKU

Euharistijsko slavlje za vjeroučitelje i odgojitelje u vjeri u Šibenskoj biskupiji te ujedno i zahvala dosadašnjoj predstojnici Katehetskog ureda časnoj majci s. Jaki Vuco upriličeno je u nedjelju, 1. rujna 2019., u kapeli sv. Mihovila u Katoličkom školskom centru.

Tom prigodom predstavljena je nova predstojnica s. Renate Azinović, franjevka, te su podijeljeni kanonski mandati vjeroučiteljima i

odgojiteljicama u vjeri u predškolskom odgoju. Kanonski mandat primila je i s. Manes Puškarić koja je svojim dolaskom u našu šibensku zajednicu unijela mладенаčki polet i vedrinu. Želimo joj blagoslovjen početak rada u Katoličkoj osnovnoj školi. Mandat su primile i naše dvije odgojiteljice u vrtiću Ivana Mamić i Katarina

Smolčić. Euharistijsko slavlje pratili su pjesmom Pivači sv. Jakova.

Biskup Tomislav Rogić zahvalio je s. Jaki u svoje ime i u ime biskupa u miru mons. Ante Ivase rekavši kako je u s. Jaki imao dobru suradnicu koja je s lakoćom, po svojim darovima i sposobnostima, vodila Katehetski ured te odlično obavljala ovu zahtjevnu službu te joj poželio blagoslov u novoj službi.

Oproštaj od s. Jake nastavljen je zajedničkim druženjem i večerom. Riječ zahvale u ime vjeroüčitelja izrekla je Antonela Hajdić, a zatim se i s. Jaka obratila svima prisutnima, vidljivo dirnuta. Vjeroüčitelji su joj uručili i prigodni dar. Uz predivne glasove Pivača sv. Jakova druženje je potrajalo do kasno u noć.

OPROŠTAJ SESTARA DOMINIKANKI U SAMOSTANU SV. DOMINIKA U DUBROVNIKU

Misnim slavlјem druge nedjelje došašća, 8. prosinca započeo je oproštaj od s. Magde Ćuline i Metode Alajbeg – sestara dominikanki koje su posljednjih dvadesetak godina živjele i djelovale u Samostanu sv. Dominika u Dubrovniku.

Zahvalnu euharistiju u samostanskoj crkvi u koncelebraciji braće dominikanaca fr. Vinka, fr.

Nikole i fr. Stjepana, predvodio je fr. Tomislav Kraljević, prior samostana. Uz mnoštvo vjernika i redovnica grada Dubrovnika na misi je bila prisutna Časna majka s. Jakica Vuco, vrhovna glavarica sestara dominikanki u Hrvatskoj.

Sestre kongregacije Anđela čuvara djelovale su u dominikanskom samostanu u Dubrovniku od 1948. godine. Radile su kao kuvarice, sakristanke, orguljašice, održavale kuću čišćenjem te se brinule za crkveno ruho i odjeću braće.

U mnogim situacijama trebalo je uz oskudne mogućnosti skuhati objed mnogobrojnim studentima i novacima koji su boravili u samostanu, trebalo je oprati i očistiti, ispeglati i urediti habit i zaštići isparano. Jednom riječju sestre su bile anđeli čuvari ovog samostana i svih ljudi dobre volje koji su u njega navraćali.

Nije moguće ovdje nabrojiti sve sestre, spomenimo samo neke: s. Antonina, s. Jelena, s. Suzana, s. Salezija, s. Anselma, s. Rafaela, s. Irena, s. Jagica, s. Smiljana, s. Aurelija, s. Severina, s. Snježana, s. Josipa, s. Janja...

Odluku o povlačenju sestara iz samostana sv. Dominika donijelo je Vrhovno vijeće sestara dominikanki Kongregacije Anđela Čuvara na svojoj sjednici održanoj 9. studenog 2019. godine. Naime, s. Metoda i s. Magda ne mogu nastaviti svoju službu zbog starosne dobi, a Vrhovna uprava nije u stanju poslati nove sestre koje bi mogle nastaviti dosadašnje djelovanje.

Sestra Magda se kao sakristanka brinula za uređenje i čistoću crkve i sakristije, crkvenog ruha, cvijeća i svega onoga što se primijeti ali i ne primijeti kako bi božanska liturgija bila dobrodošljija i lijepa i kako bi svi koji dolaze na misu i molitvu u samostansku crkvu osjetili dašak božanskog lahora na svom licu.

Poput proročice Ane iz evanđelja vjerno je služila noću i danju u hramu Gospodnjem. Uz sakristiju i crkvu imala je pod svojom brigom i praonicu rublja. Bdjela je da braća budu uvijek u čistom i lijepo opeglanom habitu i civilnom ruhu.

Sestra Metoda je absolutni rekorder po provedenom vremenu u dominikanskom samostanu u Dubrovniku. Ukupno je provela trideset sedam godina. U dubrovački samostan je došla 1978. godine kada je obavljala službu orguljašice u samostanskoj crkvi, nakon čega je bila premještena u Bol na Braču i Zagreb, a zatim se pred domovinski rat ponovno vratila u Dubrovnik.

Ratne godine u Dubrovniku provela je kuhanjući za novake i braću dominikance od onoga što su u tim ratnim danima imalo, dijeleći sudbinu okruženog Grada. Uslijedio je još jedan premještaj nakon kojeg se 1997. godine vratila

u dubrovački samostan i do današnjega dana vjerno obavljala svoju službu kuharice. Mnoge su generacije novaka prolazeći u dubrovačkom samostanu godinu kušnje osjetile kroz kuhinju sestre Metode brižnu ljubav, riječ potpore i po- koji savjet za dominikanski život.

Naše drage sestre Magda i Metoda svojim ne- sebičnim predenjem i angažmanom radile su s braćom dominikancima iz Dubrovnika na njivi Gospodnjoj navještajući Kraljevstvo Božje. Jer najjača i najbolja propovijed je ona koja se izgova životom.

Hvala sestrama dominikankama kongregaci- je sv. Andjela Čuvara koje su kroz dugih sedam- deset godina djelovale u samostanu sv. Domini- ka u Dubrovniku.

Fr. Tomislav Kraljević

Časna majka Jakica uputila je također pri- godnu riječ.

Draga braćo i sestre,
svakoga od nas Bog je stvorio da bude Nje- gova produžena ruka s neba na zemlju. Poslao nas je da živimo životom radosti u darivanju drugome, da budemo svjetlo i da za Svjetlom čeznemo! Život u darivanju najveći je blagoslov zemlji kojom hodimo. Upravo su to naše sestra Magda i sestra Metoda činile kroz dugi niz godina u ovoj zajednici i Crkvi iz koje ih ispraćamo. Prošle su ovim samostanom i činile dobro mla- dima, zrelima i starijima. Bio bi debeo imenik svih onih koji su prošli kroz sve godine života sestara u ovoj dominikanskoj zajednici. Uz i za

braću dominikance darivale su svako novo jutro Bogu na radost i ponos Redu i korist narodu. Zahvalnost za sve to ne mogu im izreći ni braća, ni sestre, ni prijatelji samostana, ni svi oni koji su doživjeli njihovu brigu, pažnju i ljubav. Na- grada je naša na nebesima, odakle očekujemo ne odgovor, ne zahvalu za životna djela, nego ra- dost radi mogućnosti koje nam je Bog obećao. A kada Bog obeća On obećanje i ispuni. Vjerujem da će biti teško i sestrama koje su ugradile sebe u ovu zajednicu. Vjerujem da će u zajednicama u koje idu imati sve ono što su imale ovdje s vama. Ali došlo je vrijeme da se stavi točka na **i**.

Hvala od srca braći dominikancima na povje- renju i bratskoj ljubavi, na prihvaćanju slabosti, na razumijevanju u teškim i zahtjevnim situacijama.

Drage sestre, u ime naše Kongregacije i svake sestre hvala vam za svjedočanstvo služenja bra- či u zajednici na način kako je to zamislio naš sveti otac Dominik. Neka u vašim životima ne nestane ognja i žara za dobro, i snage za dobro na onom mjestu gdje ste poslane. Bog vas čuvao i blagoslovio!

S. ANA NA HKR - O REDOVNIČKOM IDENTITETU DANAS

“Biti redovnik je biti Božji čovjek”

“Redovnički identitet danas” bila je tema emisije Argumenti Hrvatskoga katoličkog radija u kojoj su 30. rujna sudjelovali: profesorica na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu doc. dr. sc. s. Ana Begić, dominikanka, tajnica Hrvatske redovničke konferencije dr. sc. s. Krista Mijatović, milosrdna sestra sv. Križa, i član povjerenstva za promicanje duhovnih zvanja Hrvatske redovničke konferencije župni vikar u župi sv. Leopolda Bogdana Mandića fra Juro Šimić, kapucin. Emisiju je uredila i vodila Tanja Maleš.

Povod emisiji bila je misao koja prati XXXV. Redovničke dane: “Radujte se i kličite! Zar te Gospodin ne poziva na rast u svetosti?”, a koji su održani u više hrvatskih gradova: Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Rijeci, a u listopadu će biti u Đakovu. Stoga su u emisiji razmatrana pitanja: je li nestala radost i svetost iz redovničkih zajednica, jesu li redovnici i redovnice ostvareni u zajednicama kao osobe – muškarci i žene, kako privući nova zvanja?

Uvodno je tajnica Hrvatske redovničke konferencije pojasnila da se redovnički dani organiziraju dugi niz godina. Takvi susreti trajne formacije imaju svrhu da se svi zajedno obnove u duhovnoj revnosti, da obnove duh, da se zbliže i ostvaruju zajedničke projekte. Pojašnjavajući da se prilikom ulaska u samostan događa početna formacija, rekla je da je daljnje usavršavanje potrebno svima, kao i da se radost i krepot u zajednici trebaju njegovati kako bi sestre mogle pronositi radost u sivilu svakodnevnice. Govoreći, pak, o poslanju redovničkog života istaknula je molitvenu, djelatnu, svjedočku i pashalnu dimenziju koje trebaju biti u ravnoteži.

“U samostan se ne ulazi da bi netko sebe ostvario nego da otkrije Božju volju za svoj život i ostvarenje Božjeg plana. Možda mladi danas osjećaju neodlučnost kada trebaju krenuti za Kristom. Po mom osobnom iskustvu to je bilo

lako i nisam imala nedoumica, možda jedino neki strah od ulaska pod pritiskom okoline, ali čovjek u nutrini osjeti taj zov da treba ići tim putem”, rekla je s. Krista. U osvrtu na brojčano stanje redovništva u Hrvatskoj istaknula je da redovnika ima oko 800, a redovnica oko 3000. “Iako su nažalost brojke u padu, stanje u Hrvatskoj je dobro u odnosu na neke druge europske zemlje, jer kod nas ima nade”, napomenula je tajnica Hrvatske redovničke konferencije s. Krista.

Na važnost trajnog usavršavanja glede redovničke, pastoralne, svećeničke i općenito ljudske formacije ukazao je i fra Juro. “Svi se trebamo truditi da živimo svoju krsnu milost. Svi smo pozvani živjeti što bolje svoje zvanje bilo u akademskim vodama ili u pastoralu. Svi smo pozvani živjeti svoje redovničko posvećenje na najbolji način bez da budemo na zemlji proglašeni svetim, blaženima, slijedeći svoje svijetle uzore. Nismo pozvani na svetost da bi zadivili svijet, nego je svetost posljedica odnosa s Bogom”, rekao je fra Juro. “Ljudi od nas očekuje da za njih molimo. Naš prvi zadatak, posao je molitva. Mi

od ljudi imamo osigurano sve materijalno, onda i naša temeljna briga treba biti da molimo za ljude da posvećujemo svijet svojom molitvom”, rekao je župni vikar u zagrebačkoj župi sv. Leopolda Bogdana Mandića. U osvrtu na nastojanja na razini Hrvatske redovničke konferencije po pitanju promocije redovničkih zvanja rekao je da se Crkva pokrenula glede pastoralna duhovnih zvanja. “Ako budemo na osobnoj razini živjeli evanđelje, živjeli svetost, bit ćemo privlačni. Ako izvana budemo organizirali kampove, ako mladi na redovnicima ne vide radost i polet, onda je sve što se čini izvana po sebi užaludno. Sam nas Isus poziva da molimo za duhovna zvanja, ako molimo i ako živimo s Kristom nemamo straha za budućnost”, rekao je fra Juro.

Da privlači ono što je unutar čovjeka potvrdila je i s. Ana. Rekla je da ljude privlači redovnička uniforma, ljudi prilaze s povjerenjem i primijete radost iz odnosa s Bogom. “Ako je redovništvo ikad bilo potrebno ljudima, to je upravo današnje vrijeme kada ljudi u Bogu posvećenim osobama traže utjehu i oslonac. Na taj način mi jačamo vjeru bližnjih. Bog mi je dao milost da se nađem na mjestu kako bih jednoj djevojci spasila život... To je poslanje redovnika, to Papa traži od nas kada kaže da izađemo na periferije. Nije biti redovnik ono biti docent, biti redovnik je biti Božji čovjek. Kada posvijestim u tome

identitetu da sam ja sestra, da sam pozvana bližnjemu, kako sam sretna i što sam starija to sam sretnija i ispunjenija... Blagoslov mog profesorskog rada je da s učenicima ostanem povezana. Profesor je moje poslanje, ali ako svedem svoj život na aktivizam onda ću doći u krizu. Ako sam ja svjesna tko sam – da sam sestra, da sam dominikanka, to je ono što ljudi primjećuju”.

Profesorica s. Ana Begić je upozorila da je moguća i deformacija osobe ako čovjek ne radi na sebi i na odnosu s Isusom. Podsjetila je i da papa Franjo upozorava na šarlatanstvo u redovničkim zajednicama – klanska opredjeljenja, ogovaranja... Svi međuljudski odnosi, kako je rekla, narušavaju redovnički identitet i on gubi na snazi u izgradnji međuljudskih odnosa. Ponudila je i rješenje za promjenu krive slike o redovništvu u autentičnom svjedočenju, u prenošenju radosti. Odgovarajući na upit što učiniti kada u redovničkoj zajednici nešto krene po zlu i postoji li sustav kako se neke stvari kontroliraju s. Ana je istaknula: “Mislim da je izvor svega skrivanje problema. Ako se nešto uoči, treba krenuti od onoga što uči Kanonsko pravo – prvo razgovarati u četiri oka, ako to ne pomaže onda pred svjedocima, ako i to ne pridonosi rješenju onda je problem potrebno riješiti u zajednici”.

(usp. HRK – Vijesti, ur. S. Sl. S.)

DOMINIKANKE DOSTUPNE I ONLINE –

Društvene mreže nezaobilazan su kanal komunikacije s mladima

Kroz mjesec dana, tj. od 20. studenog 2019. sestre dominikanke, tj. naša Kongregacija (ponovo) je aktivna na društvenim mrežama. Točnije, na facebooku i instagramu. Što je to točno za one koji ne znaju? Facebook je svima više poznat. Društvena mreža na kojoj se objavljuju vijesti, događaji, fotografije, video zapisi, itd. Instagram račun jest društvena mreža koja funkcioniра na principu objave fotografija, video zapisa i instagram storija koji traju 24 sata od trenutka

kada se objavi jedan (fotografija, citat, pjesma, itd.).

Budući da je jedno duže vremensko razdoblje bila aktivna facebook stranica naše Kongregacije te je ugašena s vremenom i jedno vrijeme nismo kao Kongregacija bili aktivni na društvenim mrežama, odlučili smo, uz dozvolu Vrhovne uprave i Vrhovne glavarice pokrenuti novu službenu facebook stranicu naše Kongregacije i službeni instagram profil naše Kongregacije. Cilj nam je uistinu da nas sve generacije ljudi

mogu pratiti kako bi vidjeli ljepotu našeg redovničkog života i posebnost naše dominikanske duhovnosti. Osobito mladi ljudi, točnije mlađe djevojke, uvijek promatraju negdje "u sjeni" što se događa sa sestrama, kako živimo, zašto baš ovako živimo, i još brojna pitanja. Lijepo je vidjeti radosno svjedočenje, a papa Franjo nagašava i ovakvu vrstu evangelizacije. Nije to potpuno razgoličenje našeg života i intimnosti samostanskih zidina, već pozitivno i zdravo otvaranje mladima koji jednim većim dijelom koriste kroz dan upravo ovakva sredstva komunikacije. Dio je to pastoralna koja je danas nezaobilazan (slagali se mi s time ili ne). Stoga nam je cilj uistinu da i preko virtualnog svijeta ljudi i pogotovo mlade djevojke upoznaju ljepotu našeg dominikanskog života. Prepoznali su to već do sad naši brojni pratitelji (čiji broj svaki dan sve više raste) i to u manje od mjesec dana, a i u medijima (Hrvatski katolički radio, Hrvatska katolička mreža) smo prepoznati kao Kongregacija koja se otvara, u pozitivnom smislu, jednom takvom pastoralu.

No u svemu je potrebna razboritost. Kontakt "oči u oči" nikad ništa neće moći zamijeniti. No ovo je samo put do takvog najpotpunijeg kontakta, i u tom smislu je nezaobilazan! Neka je sve Bogu na slavu, Redu na ponos, narodu na korist! I naravno, zahvaljujemo se odgovornim sestrama, osobito časnoj majci s. Jaki Vuco na povjerenju i vama sestrama, mlađim i starijim, koje ste podržale i podržavate svaki naš online projekt i objavu!

P.S. Ukoliko nas i netko od sestara želi pratiti na facebooku ili instagramu, potrebno je da imate uključen svoj osobni profil ili na facebooku ili na instagramu!

s. Manes Puškarić
s. Natalija Cindrić

Sestre dominikanke
Kongregacija svetih
Andjela Čuvara - RH

@DominikankeRH

Dodajte gumb

Objavi

Fotografija

Promoviraj

Pogledaj kao

Još nema ocjene • Katolička crkva • Sibenik

XXXV. REDOVNIČKI DANI

„Radujte se i kličite“ - Zar te Gospodin ne poziva na rast u svetosti?
„Svetost je Božje ušatorivanje u nama i među nama.“ (Benedikt XVI.)

Ovogodišnji XXXV. redovnički dani, na temu „Radujte se i kličite - Zar te Gospodin ne poziva na rast u svetosti?“ održani su u pet gradova u Hrvatskoj: u **Splitu** 20. i 21. rujna 2019. u franjevačkom samostanu Gospe od Zdravlja, Trg Gaje Bulata 3; u **Dubrovniku** 21. rujna 2019. u dvorani Ivana Pavla II.; u **Zagrebu** 27. i 28. rujna 2019. u franjevačkom samostanu u Dubravi, Avenija Gojka Šuška 2; u **Rijeci** 28. rujna 2019. u Nadbiskupiji, u Dvorani Ivana Pavla II., br. 1; u Đakovu 12 listopada 2019.

Dane organizira Povjerenstvo HRK za trajnu formaciju redovnika i redovnica koje vodi fra Ivo Martinović, provincijal franjevaca trećoređaca. Mnogobrojni redovnici i redovnice imali su prigode osvježiti svoje poslanje slušajući vršne predavače. Jednako su tako bila zanimljiva pitanja i komentari koji su slijedili nakon svakog predavanja. U svim su spomenutim gradovima sudjelovali, barem nakratko, biskupi mjesnih crkava; u Splitu biskup Barišić, u Dubrovniku biskup Uzinić, u Đakovu pomoćni biskup Ivan Ćurić, u Rijeci biskup Devčić. Jedno je predavanje na ovogodišnjim Redovničkim danima imala i naša s. Ana Begić.

U Zagrebu su redovnici imali prigodu čuti izlaganja čak dvojice biskupa: Gospičko-senjskog i predsjednika Vijeća HBK za ustanove

posvećenog života i družbe apostolskog života mons. Zdenka Križića, te Krčkog biskupa mons. Ivica Petanjaka.

Biskup Petanjak je održao predavanje na temu *Radovati se braći i sestrama: svjedočanstvo Poziva*, a Gospičko-senjski biskup mons. **Zdenko Križić** na temu *Radovati se i smisao za humor u redovničkom životu*. Predavači su potaknuli redovnike na važnost i nužnost istinskog i radosnog svjedočenja, pa i humorom kojim često puta lakše nadvladamo neke mučne situacije koje oduzimaju radost i mir duše. Nakon predavanja redovnici su imali prigode postavljati biskupima pitanja vezana za predavanja.

Predavači su, uglavnom, bili isti u svim gradovima. „Redovništvo pred izazovom stjecanja znanja i izgradnje slobodne volje“ održao je **prof. dr. sc. don Ivan Bodrožić**. Kao dva najveća neprijatelja svetosti istaknuo je gnosticizam i pelagianizam. Lijek protiv toga je osoban susret s osobom Isusa Krista. Prvi stavlja čovjeka i njegovo znanje na prvo mjesto, čime dovodi do napuštanja djela milosrđa i ljubavi jer prestajemo biti kadri osjetiti Krista u drugima, dok drugi osporava Božju milost jer se previše oslanja na vlastitu volju i sposobnosti – ako hoću, spašavam se, bez obzira na Boga. Najbolji je odgovor na ova dva problema autentičan redovnički život, u konkretnim svakodnevnim situacijama. Svetost nije izvantelesna, već je ona život proživljen u ljubavi prema Bogu i služenju braći, u vijek iznova hranjen susretom s osobom Isusa Krista.“ – rekao je između ostalog predavač.

Biskup Mate Uzinić je u propovijedi na misnom slavlju u Dubrovniku, govorio o tri pogleda koja se u evanđelju o Matejevom pozivu spominju. Prvi je onaj Matejev, koji je zagledan u novac i materijalno. Drugi je pogled farizeja koji gledaju druge te sude i osuđuju. Biskup se zapitao ne patimo li i mi od ovakvih pogleda te

nismo li često previše zagledani u materijalno ili u tuđe mane. Pogled kakav bismo trebali imati jest onaj Isusov kad ugleda Mateja – pogled koji vidi čovjeka, ne osuđuje i ne odbacuje. Takav nam je pogled kao posvećenim osobama zadaća, - zaključio je biskup.

mr. sc. s. Janjka Mazić, milosrdnica sv. Vinika iz Rijeke, održala predavanje u Dubrovniku, naslovljeno „Gledati i djelovati s milosrđem, eto to je svetost.“ Istaknula je kako je ukazivanje na Božje milosrđe put svetosti u svakodnevnom životu te nam u gledanju na druge uzor mora biti Krist i njegov pogled pun milosrđa.

s. Ana Begić je također bila među predavačima na ovogodišnjim danima, (osim u Dubrovniku), Svoje je izlaganje naslovila: „Redovnički identitet danas?“ S. Ana je pristupila spomenutoj temi na razumljiv i jasan način. Progovorila je vrlo životno te ponudila moguće smjernice kako

bi naš redovnički život mogao još više rasti i napredovati u svetosti. Naglasila je važnost druge zapovijedi ljubavi i radost zajedništva jer je svaka posvećena osoba svijetu eshatološki znak.

fra Mario Knezović je naglasio kako „izraz sretan ili blažen postaje istoznačnica za svet, jer izražava činjenicu da oni koji su vjerni Bogu i njegovoj riječi, svojim sebedarjem ostvaruju pravo blaženstvo. No, na tom putu, pravednost što nam je nudi Isus, nije ona koju od nas traži svijet. Isusov put je put postojanosti, strpljivosti i blagosti, u radosti, smislu za humor i zajednici.“ – rekao je između ostalog fra Mario u Zagrebu.

Sestra Vlatka Topalović, službenica Milosrđa, govorila je na temu *Potrebiti u srcu evangelizacije*. Osvrnula se na siromaštvo, tj. kako je siromaštvo duhom preduvjet za prepoznavanje siromaha i put do srca osobe u potrebi da joj se vrati nada. Govorila je zatim o radosti susreta, putu svetosti i zagovornoj molitvi.

mons. Ivan Ćurić, pomoćni biskup, u svojoj je homiliji u Đakovu, za vrijeme svete mise istaknuo tri važna naglaska: Živjeti i nasljedovati iskustvo apostolske vjere, imajući neprestano pred očima činjenicu da su krsni poziv, kao i svi naši posebni pozivi, najprije Božji dar. Zatim važnost slušanja i vršenja Riječi, u čemu nam je Blažena Djevica Marija najizvrsniji uzor i zagovornica. •

(sabrala s. Slavka S.)

NASTUPNO PREDAVANJE S. IVANE PAVLE NOVINA

Sestra Ivana Pavla (Marina) Novina, znanstvena suradnica Fakulteta filozofije i religijskih znanosti (FFRZ) održala je 9. listopada nastupno predavanje pod naslovom „Trebamo li filozofiju u doba znanosti?“

Nastupno predavanje je sastavni dio postupka za izbor dr. sc. Novine u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docentice iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja filozofija, granama logika i filozofija znanosti; spoznajna teorija, metafizika i povijest filozofije. Pristupnica je predavanje održala pred

profesorima i studentima, u dupkom ispunjenoj dvorani na Fakultetu filozofije i religijskih

znanosti. Stručno povjerenstvo, koje je ocjenjivalo nastupno predavanje, bilo je u sastavu: doc. dr. sc. Petar Tomev Mitrikeski (FFRZ), doc. dr. sc. Barbara Ćuk (FFRZ) i doc. dr. sc. Sandro Skansi (Hrvatski studiji).

U nastupnom predavanju pristupnica je istaknula da u doba, kada se obrazovne programe i financiranja projekata usmjerava STEM područjima s kojih dolaze brojni podatci s velikih i malih skala, iz lokalnog i globalnog konteksta, ne čude izjave pojedinih znanstvenika da je filozofija mrtva. Analizi istinitosti te tvrdnje dr. sc. Novina je pristupila s dva aspekta: (1) iz znanosti same i (2) promišljanjem dvaju mogućih razloga iznošenja takve tvrdnje: a) filozofija nije korisna i b) vjere u napredak.

Sve se znanosti u konačnici suočavaju s granicama vlastite spoznaje, a te granice prepoznamo u susretu s tzv. emergentnim fenomenima, odnosno kroz tri temeljna pitanja emergencije: i) Odakle išta?; ii) Odakle život i iii) Odakle svijest? Tako uviđamo da nas znanost sama vodi do zaključka da ona svojim metodama ne može ponuditi odgovore na tradicionalno filozofska pitanja, kako je S. Hawking tvrdio, ali, štoviše, da i proučavanju vlastita predmeta dolazi do

nemogućnosti da vlastitim metodama odgovori na pitanja o fenomenima koje proučava. U tom smislu pokazuje se potreba okretanja holističkom pristupu, odnosno uključivanja metafizike kao jedne od razina emergencije.

Pristupnica je istaknula kako je filozofija korisna i nužna znanosti na više razina (logičkoj, epistemološkoj, metafizičkoj) u smislu propitivanja znanosti same, od kojih se potreba i korisnost filozofije najviše uočava u doba kriza znanosti, kada su operativni koncepti dovedeni u pitanje. Filozofija se pokazuje iznimno značajnom propitujući ideju napretka koja pred nas stavlja zahtjev za promišljanja isplativosti, produktivnosti, kvalitete, ali i razlika između znanosti, tehnika i tehnologija. Upravo nam to otkriva legitimnim pitanje: Je li ovo doba, doba znanosti? Danas znanosti često stoje pred zagonetkama, pred onim neočekivanim, novim, pred fenomenom kojem se samo mogu diviti. Ovo doba doista jest doba divljenja. No divljenje nije kraj, ono je početak filozofije, zaključila je svoje izlaganje dr. sc. Marina Novina.

Marina (s. Ivana Pavla) Novina doktorirala je 8. studenoga 2018. na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, s temom „Filozofska analiza empirijskih temelja suvremene kozmologije“ (mentor: prof. dr. sc. Stipe Kutleša). Zvanje znanstvenog suradnika za polje filozofije stekla je 15. ožujka 2019. Na Fakultetu filozofije i religijskih znanosti, najprije kao vanjski suradnik od 2010., a zatim od 1. studenoga 2018. kao asistent, aktivno sudjeluje u nastavi na preddiplomskim, diplomskim i doktorskim studijima.

s. I. P.

S. JOSIPA OTAHAL NA STRUČNOM VIJEĆU ZA VJEROUČITELJE DUBROVAČKE BISKUPIJE

Prvo stručno vijeće vjeroučitelja Dubrovačke biskupije u novoj nastavnoj godini održano je u subotu 12. listopada 2019. u bivšem samostanu sv. Klare, a tema je bila „Kurikulsko planiranje, međupredmetne teme i vrednovanje“. Viša savjetnica za vjeronauk **Sabina Marunčić** izlagala je na temu “Kurikulski pristup poučavanju

- glavni naglasci.“ Tajnik biskupijskog Katehet-skog ureda Šime Zupčić održao je predavanje „Međupredmetne teme“. Na kraju je s. Josipa Otahal predstavila “Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnim i srednjim školama.”

Viša savjetnica Marunčić u uvodnom dijelu

se osvrnula na ono što su vjeroučitelji već prije radili i što je dobro i kvalitetno i koji su elementi koji se trebaju mijenjati i unapređivati.

Osvrnula se na reforme koje su se događale unutar vjeronomaka.

Vjeroučitelj **Zupčić** predstavio je vjeroučiteljima sedam međupredmetnih tema: građanski odgoj i obrazovanje, održivi razvoj, osobni i socijalni razvoj, poduzetništvo, učiti kako uči, uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, te zdravlje. Kazao je da je Vjeronomak već i prije bio bitno interdisciplinaran, te u korelaciji s drugim predmetima na koje je upućen. Potaknuo je vjeroučitelje da kroz implementaciju međupredmetnih tema u nastavu Vjeronomaka pomognu da učenici budu odgovorni članovi društva i Crkve koji će svojim etičnim

življenjem doprinijeti napretku zajednica kojima pripadaju, kako Crkve, tako i društva.

S. Josipa Otahal je govorila o vrednovanju istaknuvši da su tri načina vrednovanja: vrednovanje za učenje, vrednovanje ka učenju i vrednovanje naučenoga. Prva dva su formativni način vrednovanja i ona su ključni za formiranje procesa učenja i poučavanja i sumativno vrednovanje je vrednovanje naučenog rekla je vjeroučiteljica Otahal. Vrednovanje provode učitelji i nastavnici, razrednici i stručni suradnici i to rade transparentno javno i kontinuirano poštivajući pri tom osobnost svakog učenika i dajući svima jednaku priliku. Što se tiče razine vrednovanja ishoda s učenicima s poteškoćama metode, načine i postupke treba se prilagoditi s obzirom na poteškoću i osobnost učenika. Također je važno da se kod učenika potiče aktivno sudjelovanje i razvoj samopouzdanja.

U uvodnom dijelu sve prisutne je pozdravio pročelnik Katehetskog ureda don Hrvoje Katušić zahvalivši svima na odazivu. Istaknuo je važnost teme stručnog skupa i potaknuo na redovito sudjelovanje u stručnom usavršavanju svih vjeroučitelja.

Jelica Gjenero

ZLATNI JUBILEJ HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE HAMBURG

Neizbrisiv trag redovničkog života i pastoralnog rada!

Križ je putokaz za sve naše putove i lijek za naše rane i naše boli.

„Kako se kršćanski čovjek, daleko od svoje Domovine, u mnoštvu putova ne bi izgubio i pao u ponor vlastitoga mraka, za njega uvjek svjetli jedan „svjetionik“ zvan Hrvatska katolička misija. – Mjesto je to kateheze, ispovijedanja, propovijedanja, krunice, molitve, sakramenata, mjesto posta, žrtve...“ (o. Anto Bobaš)

Kratak povjesni pregled

Hrvatsku katoličku misiju Hamburg osnovali su daleke 1969. godine i do danas je, u zajedništvu sa sestrama dominikankama, vode braća Hrvatske dominikanske provincije.

Svečana proslava 50. obljetnice dogodila se 1. prosinca 2019. Taj je događaj prethodila priprava od pet tjedana. Svaki je tjedan simbolički

predstavlja jedno desetljeće života i rada misije, tijekom koje se u molitvi i zahvaljivanju prisjećalo na prijeđeni put. Svaki vikend misna slavlja i prigodna izlaganja o životu misije imao je jedan od bivših pastoralnih djelatnika. Prvi dan priprave, u subotu 26. listopada, misno je slavlje, u misijskoj kapeli, predvodio provincial HDP fr. Slavko Slišković. Drugi tjedan o. Vjekoslav Lasić, treći o. Jozo Mravak, četvrti o. Dominik

Kristijan Gerbic, četvrti o. Marko Bijelić.

Nakon mise prvoga dana priprave, predavanje pod naslovom „**Suputništvo sestara dominikanki sa svojim narodom**,“ imala je s. Katarina Maglica. U nedjelju 27. listopada o. Provincial je predvodio misna slavlja u crkvi sv. Olafa i u katedrali sv. Marije, a na kraju su vjernicima prigodnu riječ uputile bivše časne majke s. Katarina i s. Dolores Matić.

PREDAVANJE S. KATARINE MAGLICA U HAMBURGU

Sestre dominikanke: suputnice u tuđini

Predloženi naslov ‘*Suputništvo sestara dominikanki sa svojim narodom u tuđini*’ moje misli usmjerava na suživot sestara dominikanki s onima koji su masovno napuštali svoje domove i domovinu i ovdje na dalekom sjeveru tražili posao kako bi pomogli sebi i onima koji su u domovini ostali, a o njima su materijalno ovisili. Naše ljude, jednak i braću dominikance i sestre dominikanke, dočekala je sasvim drugačija sredina, nepoznati ljudi, jezik, običaji i kultura. Njima je trebala radna snaga a imigrantima ekonomска sigurnost i okruženje dostoјno čovjeka.

Praćeni su neizvjesnošću, strahom od nepoznatog, sumnjom u uspjeh, mišlju o osamljenosti i samoći. Snagu i odvažnost su pronalazili:

- u svojoj vjeri;
- snažnoj ljubavi koja ih je i otisnula u tuđinu, jer su htjeli pomoći sebi i svojima;

- u onom urođenom prkosu da uspiju ma koliko ih to koštalo. Kutak Domovine i svoje najmilije nosili su duboko u sebi, u mislima, osjećajima srca i suznom zamišljenom pogledu.

Crkva se brzo snašla. Odvojila je ljude koji su pošli za vama, koji su išli s vama, s vama se probijali kroz vrijeme, nove prostore i drugu kulturu. Vaši svećenici i sestre redovnice s vama su bili u dobrom, i manje dobrom situacijama, poticali vas i ohrabrivali na vašem životnom putu. Nisu odustajali od našeg čovjeka. Pomagali su, tješili, hrabrili, uvijek bili blizu. Prve sestre dominikanke, sestra Emanuela Škarica i s. Tadeja Bošnjak, došle su u Hamburg 1. travnja 1974.

godine. Hrvatska katolička misija je već bila aktivna, jer su braća dominikanci stigli pet godina ranije.

U tuđini se redovi čvršće zbijaju, pojedinci su potrebniji druge osobe, traži se oslonac u poznatome, u već doživljeno i prokušanome. Misija je postala sinonim za toplinu doma, pružala je sigurnost i razvijala osjećaj poznatoga i bliskoga. Božja riječ na hrvatskom jeziku, pjesma koja je i doma veselila srce, poznata lica

uokolo, mogućnost postavljanja pitanja i strpljivi odgovori, sve je to stvaralo ugodaj doma. Tu su se čule novosti iz domovine, prepričavali uspjesi i neuspjesi pojedinaca, otkrivale mogućnosti zaposlenja ili promjene posla. Tu su ljude zvali imenom, poznavali njihove životne priče, uspjehe i neuspjehe. Tu su suze mogle slobodno teći i uzdasi se dizati iz grudi prema Bogu i čovjeku. Božja riječ u tim početnim danima naših imigranata snažnije je govorila njihovu srcu, bila im oslonac, snaga i putokaz. Možete li zamisliti one glasne, molitvene odgovore i vapaje, poznatu pjesmu koju su pjevali u svojim domaćim crkvama u Domovini. Sve se orilo, prožeto vjerom i pobožnošću. Čovjek u potrebi otvara svoje srce pred Gospodinom i ne srami se glasno i jasno zazivati pomoći Neba. Upute i utjehe Božje i ljudske bile su dragocjene jer su pomagale. Kad čovjek uspješno sam počne rješavati svoje probleme, Bog mu manje treba. Tada je teško doprijeti do njegova srca i duše, jer čovjek počinje vjerovati samo u ono što vidi, cijeni materijalno i sve ono iz čega može izvući korist. Upravo zato i obiteljske veze pucaju. Koristoljubje, sebičnost, božanstvo individualizma, trga one niti između Boga i čovjeka, između čovjeka i čovjeka i za sobom u duši ostavlja grozotu pustosi i nemira. Ljubav koja za druge ne može činiti nikakvu žrtvu a da ne čeka uzdarje, niti žrtva koja ljubavlju nije prožeta ne mogu očekivati uspjeh u građenju mostova.

Možda vi danas ne možete potpuno razumjeti stanje duha i srca tih naših prvih imigranata. Danas je nogo jednostavnije napustiti svoj dom i zamijeniti ga drugim mjestom boravišta: nove generacije koriste strane jezike ; standard se mnogo ne razlikuje od države do države, od grada do grada; ljudi općenito više putuju i susreću se s drugim kulturama; koriste se blagodatima suvremene tehnologije; ... Sve to doprinosi da se ljudi, ma gdje se našli, više ne osjećaju strancima.

Mučne su bile prve godine tuđine, ispunjene pitanjima, žrtvom i sasvim malim koracima prema uspješnom integriranju u novoj sredini. Suputništvo je bilo zahtjevno, odgovorno i teško, ali je bilo blagoslovljeno. Ljudima je trebalo uho za slušanje, rame za plakanje i srce koje razumije i shvaća, trebali su biće koje za svakoga ima vremena.

Sestrama je život u počecima bio naporan i iscrpljujući. Bile su socijalne radnice i pravnice, sakristanke, zborovođe, učiteljice i katehistice, domaćice, patronažne sestre i bolnički kapelani. Tamo gdje su zalazili naši ljudi, bile su i sestre: bolnice i policija, stambene zgrade i radne organizacije, trgovine i obiteljske kuće. S ljudima se išlo na policiju, na sud, kod liječnika, u potragu za stanom ili poslom. Ponekad ni prezalogajiti nisu stizale. Nije se tada pitalo za radno vrijeme, za umor, ni znoj. Puno toga je trebalo postaviti na pravo mjesto. Prve, najteže, pionirske godine su bile iscrpljujuće, ali su ostavljale iza sebe lijepe uspomene zajedništva i suradnje.

Naši ljudi posjeduju upornost, poštenje, marljivost. Iz dana u dan su se dokazivali, krčili vlastiti put svojim pozitivnim vrlinama. Sve su više bili cijenjeni i uvažavani kao radnici i kao ljudi. Oni se sve lakše snalažili u novim prilikama. Uspješniji i snalažljiviji pojedinci su pomagali onima koji su iza njih pristizali. Najčešće su to bili članovi obitelji, rodbina, ili susjedi. Činilo se da je kroz par desetaka godina život postao smireniji, sigurniji, uspješniji. I dođe Domovinski rat. Nove kolone ljudi iz domovine krenulo je u izbjeglištvo. Trebalо ih prihvati, smještati, tješiti i pomagati. Cijela Domovina je očekivala

pomoć od svojih sinova i kćeri koji su poodavna pošli u tuđinu baš kao što je Josip Egipatski pošao pred svojima kako bi im pomogao duhovno i materijalno kad se za to pokazala potreba.

Tada su svi naši ljudi disali kao jedna osoba, osjećali se kao jedinstveno biće i pomagali su koliko su više mogli na sve moguće načine. Sestrama i braći je i tada bilo naporno, ali više nisu bili sami. jer su svi bili jedno. Nekada tuđinci u ovoj zemlji, naši ljudi su se već dovoljno integrirali, upoznali jezik i običaje, podigli su svoj materijalni status, bili su uvažavani u svakom pogledu. Solidarizirali su svoje obitelji, susjede Hrvate i Nijemce, ljudi na mjestima gdje su radili, njemačku Crkvu. Svi su zajedno prikupljali, slali, zbrinjavali, molili i potrebne hrabrili. Svi zajedno ste bili suputnici potrebnima. Po tko zna koji put je naše i vaše zajedništvo bilo razlog da stranac usklikne: *Gle kako se ljube!* Molitva i zajedništvo na djelu, činili su čuda onima koji su pomoć davali i onima koji su je uživali. Čudo je to bratske i vjerničke ljubavi.

Kakvi suputnici su bile sestre dominikanke?

Suputnike ne biramo sami. Sustignemo se negdje na putu i dalje nastavimo zajedno. Čovjek čovjeku ne mora pod svaku cijenu biti suputnik. Uvijek može krenuti drugim smjerom, požuriti ili zaostati puštajući onome drugome da sam osvaja životne putove i sam nosi svoj životni križ.

Sestre dominikanke su došle za vama da vam budu suputnice na putu. Mala kolona od dvanaest sestara se nadopunjavala u radu, prepuštala jedna drugoj mjesto. I tako punih 45 godina: s. Emanuela Škarica, s. Tadeja Bošnjak, Dijana Baćak, Marija Lurdes Bešlić, Andrijana Zebić, Felicitas Vukmanić, Jasenka Mravak, Regina Vučić, Rahela Rukavina, s. Janja Martinović, s. Jasna Matić, s. Maristela Drožđan. Imena sestara su manje važna - s vama su punih 45 godina sestre dominikanke. Svaka sestra je tu u ime svoje zajednice, ne kao pojedinac.

Danas se s pravom pitam: jesu li sestre dominikanke odgovorile svome poslanju; jesu li uvijek bile sestre i majke; jesu li bile poželjne

suputnice na vašem mukotrpnom putu integriranja u sredinu u kojoj ste danas; sjećate li se narođenih imena sestara sa smiješkom na usnama i s radošću u srcu? Ili su možda neke sestre za sobom ostavile ogrebotine na vašem ljudskom biću? Pojavi li se suza u oku kad se o nekoj sestri govorii?

Mogu li danas s pravom biti ponosna dok o ovoj temi govorimo, ili se posuti pepelom žaljenja/ srama?

Jedno znam: sestre su s ljubavlju prihvaćale biti s vama, zajedno s vama jesti kruh "izbjeglički", da ne kažem "izgnanički". Sa sobom su ponijele ono što su imale: želju da pomognu; volju da ukorak s vama idu naprijed; spremnost da svoje vrijeme poklone vama. A uspjeh? Uspjeh uvijek varira od osobe do osobe. Nismo od Boga svi primili iste darove, nismo svi usvojili iste kreposti. Možda svaki svećenik, svaka redovnica, svaki crkveni službenik zbog svoje slabe komunikativnosti, ili naravnih nedostataka, svojih ljudskih slabosti ili umora koji ih zahvati, u vašim očima nije ono što bi trebao biti. Svaka sestra ne daje vam jednako, nije uspjela postati dio vašeg života, ali to ne znači da ona za vas ne doprinosi ono što može.

Poznati su mi napor i sestara, brojni njihovi uspjesi i neuspjesi u dijeljenju sebe; njihove sumnje u vrijednost i uspješnost njihova doprinosa. Bilo je međusobnih zamjerki i prigovora, nespretnih izričaja i međusobnog ne prihvatanja.

Isto tako, još i više, suočavala sam se s blagoslovima, pohvalama i divljenjem generacija naših ljudi u odnosu na sestre. Zapažali su njihovu upornost u djelovanju, ljubav na tisuću načina izraženu, žrtvenost i predanost onome što rade. Znam da to nisu neka velika djela vrijedna zapisivanja u knjige koje čuvaju cijelu povijest pojedinaca, grupa ili dijela jednog naroda kao što ste vi ovdje. Ipak to su dragocjeni kamenčići koji tkaju vaše životne priče ovdje u tuđini.

Tu ubrajam radosni pozdrav, pogled pun susjećanja, riječi poticanja i ohrabrenja, savjeta i zainteresiranosti, topli stisak ruke i mala pitanja koja svjedoče da je nekome stalo, da vas poznaje, da s vama korača kroz život. To su ona pitanja tipa: Kako si, nisam te odavna vidjela? Što iz domovine javljaju? Kako podnosiš trudnoću? Jesi li konačno dobio drugi posao? Kad ćeš na odmor? Je li bol za roditeljem još uvijek preteška?

Ili one poticajne riječi: Sve će biti dobro! Ti se moli i ja ću se moliti! Dođi na misu, molit ćemo za tvoj uspjeh na ispitu, za sretni porođaj ili za duševni mir. Ili :

Rodi svoje dijete, daj mu život, bit će ti na radost i ponos. Bit će štap tvoje starosti! Ma pričekaj još, daj sve od sebe, dokaži mu da ga voliš. Vidjet ćeš promijenit će mišljenje. Ili: Ma pusti curu/mladića. Nemoj im sve braniti. Pokaži povjerenje prema njima, opravdat će tvoje povjerenje.

I kad se nešto dogodi poput ovisnosti, krivog smjera u životu, začeća izvan braka i slično, sestra bi govorila: Ostani uz svoje dijete, sad još i više treba tvoju ljubav. Ona ga jedino može izvući iz te situacije.

I bezbroj takvih poticaja, pouka i ohrabrenja. To je mnogima život mijenjalo. U još nešto sam sigurna: vi ste u sestarskim molitvama trajno. Uranjaju u molitvu vas, vaše poteškoće, vaše uspjeha i radosti. Divna je ta simbioza: jedni od drugih, i jedni za druge živite. Nekad je to opipljivije, drugi put znano samo Bogu i sestrama.

Ne bježim od odgovornosti pred minusima u sestarskom životu. Neka od sestara ih ima više druga manje. Mnogo toga nije učinjeno što je trebalo, ni kako je trebalo. Tješim se činjenicom kako savršenosti u ovom životu nema Udovičin novčić smo dali kao polog, četiri ribice poput dječaka iz Evandžela. Gospodinovo je da to blagoslovi, umnoži i prepozna kao vrijednost.

Znam da svaka sestra isповijeda grijehu učinjene propustom. Takvih grijeha je najviše. Na kraju dana se uvijek moli Gospodina da popravi, nadopuni, izlječi sve što smo mi osobno propustili učiniti.

50-godišnjica uspostave misije, 45-godišnjica dolaska sestara i toliko dugo suputništvo je pogodan trenutak kazati HVALA! i OPROSTI! Hvala za povjerenje, za suradnju i blizinu svih vas koji ste danas u ovoj misiji, ali i svima onima koji su prešli u vječnost, preselili se ili se u domovinu vratili. Na žalost, ima i onih koji su tu negdje u blizini, ali su "prerasli", kako oni vjeruju, druženje oko oltara i lomljenje Gospodinovih riječi na zajedničkim proslavama ili hodočašćima.

Tražit nam je oproštenje jedni od drugih jer smo svi bili u situaciji da onog drugog ražalostimo, povrijedimo ili ponizimo.

Na kraju treba Bogu zahvaliti za sve darove i milosti, za dar jedno drugomu, za dar naših hrvatskih svećenika i sestara, za dar svakoga od vas.

I oproštenje nam je tražiti što nam Bog nije uvijek bio na prvom mjestu, što smo često propustili zahvaliti mu i od njega tražiti snagu i savjet.

Neka Gospodin danas izlije milost na svakoga člana ove naše hrvatske katoličke oaze, umnoži ljubav i dobrotu utkanu u životnu priču svakog od nas i zajednicu u cjelini. Zamolimo ga danas da sve dobro sjeme sijano sve ove godine počne donositi obilat plod u životima pojedinaca i zajednica. Po godinama smo u punoj zrelosti, živimo je u punini kao pravi Kristovi svjedoci i poslanici. Uvijek možemo biti bolji ljudi, vjerniji sinovi Crkve i svoga naroda, širiti na zemlji Kraljevstvo nebesko.

s. Katarina Maglica

ZAVRŠNA SVEČANOST 50. OBLJETNICE MISIJA

Svečanim misnim slavlјem, koje je u katedralnoj crkvi Sv. Marije u Hamburgu, na prvu nedjelju došašća 1. prosinca 2019., predvodio pomoćni vrhbosanski biskup u miru, predsjednik Vijeća Biskupske konferencije BiH za hrvatsku inozemnu pastvu mons. Pero Sudar, završena je 50. obljetnica HKM u Hamburgu. Zajedno s biskupom Sudarom sudjelovali su u misnom slavlju pomoćni biskup u miru nadbiskupije Hamburg mons. Hans-Jochen Jaschk, voditelj misije o. Anto Bobaš, misijski dušobrižnik o. Mirko Vlk, ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. Tomislav Markić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. o. Slavko Slišković, te još sedmorica hrvatskih i njemačkih svećenika.

U misnom slavlju sudjelovao je veliki broj djece, mlađih i odraslih u hrvatskim narodnim nošnjama, a uz vjernike iz misije Hamburg sudjelovali su i vjernici iz HKM Hannover i HKM Neumünster. Misnom slavlju prisustovala je također časna majka sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela čuvara sa sjedištem u Korčuli s. Jakica Vuco, koja je na proslavi sudjelovala s više svojih sestara koje su djelovale i u

misiji, zatim generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Hamburgu Kristijan Tušek sa suprugom, te uime Vijeća grada Hamburga Jan Pörksen.

Prisutne je na početku pozdravio voditelj misije o. Anto Bobaš rekavši da je proslava 50. obljetnice misije poticaj svima da se prisjetete proteklih 50 godina s nakanom da što bolje osmisle i žive sadašnjost te učine sve kako bi zajedništvo i misijska zajednica u Hamburgu i dalje imala svoju budućnost. Posebno je zahvalio mons. Hans-Jochenu Jaschkeu kazavši kako se Hrvati uvijek sjećaju njegove dobrote koju je imao prema njima i u ratnim danima. Tada je dolazio u misijsku kapelicu s vjernicima moliti krunicu i činio je sve da se izbjeglice i Hrvati u Hamburgu uvijek osjećaju kao vjernici prvog reda, jednaki sa svima ostalima. Zahvalio je biskupu Sudaru koji je, kako je istaknuo, čak iz Sarajeva došao na proslavu tog jubileja, te svim uzvanicima i vjernicima.

Predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu umirovljeni vrhbosanski pomoćni biskup Pero

Sudar zahvalio je voditelju misije o. Anti Bobašu i dušobrižniku o. Mirku Vlku na pozivu i izrazio je radost što ponovno može biti na proslavi misije nakon dvadeset i pet godina i zahvaliti velikom Bogu na svim njegovim darovima koji je pratio i prati misiju i njezine članove tijekom pedeset godina.

„Čestitam i zahvaljujem svećenicima i časnim sestrama, ali i svima koji su na bilo koji način dali dio sebe da živi ova zajednica. Tijekom selidbi opstali su samo oni koji se nisu odrekli onog mesta od kojeg su otišli i koji su znali prihvatići mjesto na koje su došli. Vi imate dvije domovine. Ovu ćete moći voljeti samo onoliko koliko onu tamo ne zaboravite. Ako se hoće ostati čovjek, onda se to može i nikada ne smijemo zanijekati od koga smo. Stoga je hrvatski katolički identitet uvjet vašeg čovještva, zato molim Boga da se ovđe potpuno snađete, da dobijete ono što ste tražili i tražite, ali da ne izgubite ono bitno po čemu ste to što jeste“, kazao je mons. Sudar, zaželjevši toj zajednici puno Božjeg blagoslova u budućnosti, kojoj je, kao i svim njezinim članovima, izrazio zahvalnost uime domovinske Crkve.

Na kraju Misnog slavlja čestitku je uime Vijeća grada Hamburga i gradonačelnika uputio **Jan Pörksen**. Kazao je kako ga raduje vidjeti Hrvate u tolikom broju. Istaknuo je kako je sreća toga grada u raznolikosti, bogatstvu jezika, kulture, drugih kultura koje treba njegovati. Istaknuo je kako je upravo dolaskom iseljenika u Hamburg taj grad rastao, razvijao se i postao financijski

moćan. Zaželio je Hrvatima da žive u miru i raznolikosti u Hamburgu, koja je prilika, te da ujedno sačuvaju svoju kulturu. A da je tako veliki broj Hrvata u Hamburgu, to je, kako je kazao, posebno video prošle godine kad je Hrvatska ostvarila veličanstvenu pobjedu na Svjetskom nogometnom prvenstvu.

O. Frano Pecela je potom pročitao čestitku apostolskog nuncija u SR Njemačkoj nadbiskupa Nikole Eterovića za 50. obljetnicu misije, u kojoj je mons. Eterović istaknuo kako su Hrvati dolazeći u Hamburg zahvaljujući misiji ostali povezani s Crkvom. „Prigodom ove 50. obljetnice svim članovima Hrvatske katoličke misije Hamburg želim od srca obilje Božjeg blagoslova u ime Svetoga Oca Franje, kojega imam čast predstavljati u Saveznoj Republici Njemačkoj. Vama i svim članovima misije rado udjelujem apostolski blagoslov.“

Ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. **Tomislav Markić** sve je pozdravio i u ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivice Komadine, koji je tih dana sudjelovao u proslavi 50. obljetnice HKM Darmstadt. Hrvatski katolički identitet se ponajbolje sažima u osobi bl. Alojzija kardinala Stepinca. On je ujedno nasljednik na zagrebačkoj stolici bl. Augustina Kažotića, ali i u svetosti“, kazao je dr. Markić, koji je o. Bobašu i cijeloj misijskoj zajednici darovaо sliku bl. Alojzija Stepinaca.

Čestitku je uime HKM Hannover, koja je nastala odvajanjem o HKM Hamburg, uputio voditelj te misije **o. Anastazio Perica Petrić**, koji je ujedno o. Bobašu u toj prilici predao i prigodni dar. Provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. **o. Slavko Slišković** je kazao kako je došao bez materijalnih darova, ali je toj zajednici donio, kako je kazao, najbolji dar koji Hrvatska dominikanska provincija ima, a to su o. Anto Bobaš i o. Mirko Vlk, što su vjernici pozdravili velikim pljeskom. „Dok slavimo ovaj jubilej važno je istaknuti tri stvari – zahvalnost

Bogu na daru pripadnosti Katoličkoj Crkvi i hrvatskom narodu, zahvalnost Crkvi u Hrvata, koju ovdje danas predstavljaju mons. Sudar i ravnatelj dr. Markić, koji su nama dominikancima povjerili brigu za ovu misiju, te zahvalnost i mjesnoj Crkvi hamburškoj, ovdje u nazočnosti nadbiskupa Hamburga mons. Hešea i pomoćnog biskupa u miru mos. Jaschea???“ Ujedno je zahvalio svojoj braći dominikancima i sestrama dominikankama koji su u toj misiji prisutni pedeset godina, kao i svim vjernicima, zbog kojih su i s njima su ono što jesu – Dominikanskog reda, Katoličke Crkve i hrvatskog naroda. „Hvala što ste bili s nama i što smo mogli biti s vama u ovih pedeset godina.“ Ujedno je uime svoje provincije i svih njezinih članova, koji su djelovali u toj misiji zatražio oproštenje ako uvijek nisu bili na visini svoga zadatka i ako nismo uvijek odgovorili na onaj način na koji smo bili pozvani djelovati. „Ujedno je ova proslava i poticaj da iz prošlosti naučimo radosno živjeti sadašnjost i da odvažno idemo u budućnost.“

Nadbiskup Nadbiskupije Hamburg mons. Stefan Heše je u prigodnoj riječi izrazio radost i uputio čestitku prema svima i svakome pojedinome. „Ova misija ima jaku vjeru i to ne samo u brojkama, već upravo tom jakom istinskom vjerom. Dobro je i za nas Nijemce da vidimo tu življenu vjeru, jer nitko ne vjeruje samo za sebe. I mi kao vjernici u svojoj vjeri imamo

odgovornost za vjeru drugih. Hvala vam, Hrvati, za čvrstu vjeru. I dalje ću moliti za vas, da ta vaša vjera ide i u dubinu. Vjera treba srce, vjerenje sa srcem, a to prepoznajem u ovoj misiji.“ Ujedno je zahvalio svima koji su djelovali u toj misiji – svećenicima, časnim sestrama, laicima i svima koji su na bilo koji način bili uključeni u 50 godina misije. „Što bih ja bez Hrvata“, zaključio je.

Prior dominikanskog samostana u Hamburgu o. Richard Nennstiel prenio je pozdrave i čestitke dominikanskog provincijala o. Petera Kreutzwalda. Ujedno se prisjetio svoga prvog dolaska u Dubrovnik u vrijeme Domovinskog rata. Njemački su dominikanci nastojali biti solidarni s hrvatskim narodom u tom teškom vremenu, a to nije bila samo molitva nego i solidarnost kroz prisutnost u Hrvatskoj, koja je nastradala u ratu. „Hvala Bogu da se to sve dobro završilo i da je Hrvatska postala slobodna zemlja“, kazao je, dodavši kako je uvijek bio oduševljen specifičnom pobožnošću i vjerom našega naroda.

Časna majka sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela čuvara, s. **Jakica Vuco**, koja je na proslavi sudjelovali s više svojih sestara koje su djelovale i u misiji, potaknula je okupljene neka u njima nikada ne ugasne žđ i ljubav za dobrom i domovinom, te je na poseban način zahvalila svojim sestrama koje su djelovale i djeluju u toj hrvatskoj misiji:

Poštovani,

Radosna sam što danas mogu biti s vama u ime svih sestara naše Kongregacije svetih Andela čuvara, osobito onih koje su ovdje bile i živjela, ali i svih drugih koje su pratile i sada prate rad, apostolat i život naše-vaše-Hrvatske katoličke misije u Hamburgu.

Nekako se sama mogu poistovjetiti sa životom Misije iz još jednog razloga- Misija je godinu dana mlađa od mene, i mogu reći da život vas u Hamburgu gledam kao život jednog pedesetogodišnjaka/pedesetogodišnjakinje sa svim razdobljima rasta, osmišljavanja, usmjeravanja, zrenja i stabilnosti zajednice koju ste gradili i izgradili i kojoj pripadate.

Tko može znati koliko je dobra poteklo iz raznih susreta u Misiji! Tko može izbrojiti sve osobe koje su do sada na bilo kakav način bile uključene u život Misije! Tko može znati koliko je tužnih s ovoga mjesta otišlo s novom snagom i radošću, koliko je teških i mučnih problema rješavalo, koliko se radosnih susreta u sakramentima listalo tijekom 50 godina života, ali se uvijek s nadom i optimizmom ponovno išlo u novi dan i nove godine!

A koliko će toga još ostati nenapisano i neizrečeno, koliko se toga zaboravilo i prošlo....

Neka, sve je to utkano u vaše dane i vaše obitelji i sigurno je snaga koja vas može uvijek novo hrabriti i puniti poletom i željom za novom ustrajnošću u dobru i plemenitu srcu.

Neka tako bude i dalje!

Neka uvijek bude oazâ u kojima ćete moći pronaći živu vodu na izvoru spasenja koju Bog po službenicima Crkve uvijek u obilju daje. Neka vaša srca grije ljubav koja vas veže po rodu i narodu. Neka nikada ne ugasne žđ i ljubav za dobrom i Domovinom!

Neka Bog čuva i blagoslovi vas i vaše obitelji da svi zajedno budemo onakvi kakve nas je on zamislio i ospособio.

Čestitam svima 50 rođendan i želim još puuu-no godina Misiji u dijeljenjima životnih radosti!

Hvala vam što možemo s vama dijeliti radost Hrvata u Njemačkoj! ŽIVJELI!

Prigodnu čestitku uputio je i **generalni konzul**

Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Hamburgu Kristijan Tušek, koji je sudjelovao zajedno sa suprugom, a iz Veleposlanstva Republike Hrvatske iz Berlina na proslavu je došla ministrica savjetnica Marica Jukić. Čestitku je preko video poruke uputila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović koja je posebno istaknula tri odrednice – vjeru, jezik i domoljublje u životu iseljenih Hrvata. Čestitku je uputio i provincial Hrvatske dominikanske provincije dr. o. Slavko Slišković koji je istaknuo vrijednost monografije o misiji, a objavljena u toj prigodi.

Nakon svih drugih govornika koji su isticali duhovne blagodati za katoličke vjernike, a također i za vjernike domaćeg, njemačkog stanovništva Na kraju je zahvalnu riječ svima uputio voditelj misije o. Anto Bobaš koji je podsjetio kako je dosad u misiji djelovalo sedam župnika, dvanaest dušobrižnika od kojih su neki bili dva puta, i dvanaest časnih sestara od kojih su također neke bile dva puta. Zahvalio je svima koji su svoj život ugradili u život misije, a na poseban način svojim suradnicima o. Mirku Vlku i časnim sestrama Janji Martinović i Jasni Matić, koji su došli pred oltar, a koje su okupljeni srdačno pozdravili velikim pljeskom. O. Anto Bobaš je istaknutim gostima predao grb misije, kojeg je u drvu izradio Jadranko Bobaš.

Misno slavlje uveličali su **misiski zbor „Ave Maria“, Klapa „Furešti“** iz Zagreba i zbor mlađih i odraslih uz pratnju tamburaškog orkestra iz HKM Hannover.

Nakon Misnog slavlja za sve je priređen objed u dvorani nasuprot katedralne crkve.

KORČULA: Održane duhovne vježbe u Korčuli
Duhovne vježbe koje je predvodio p. Dario Nowak, salvatorijanac, održane su u Korčuli od 1. do 7. rujna. Sudjelovalo je 15 sestara.

Duhovne su vježbe započele u nedjelju navečer zazivom Duha Svetoga i uvodnim izlaganjem. Tada se i voditelj duhovnih vježbi ukratko predstavio i sestrama približio rad i apostolat Družbe božanskoga Spasitelja kojoj pripada. Govorio je zatim o Nikodemu i njegovom susretu s Isusom te potrebi svake sestre da pronađe vrijeme za takav osobni susret s Gospodinom.

Glavne su točke dnevnoga reda bile složene tako da slijede četiri sastavnice *Lectio divina*, molitvenog čitanja Božje riječi. Dan je započinjao osobnim čitanjem, *lectio*, određenog svestopisanskog teksta. Prijepodnevno je izlaganje bilo uvod u meditaciju, *meditatio*, a poslijepodnevno u *oratio*, molitvu nadahnutu pročitanim tekstrom. Nakon večernje svete mise, svakog je dana bilo klanjanje pred Presvetim, odnosno četvrti korak ili kontemplacija (*contemplatio*).

Svi su tekstovi bili iz Evanđelja po Ivanu, koji je i sam doživio duboki osobni susret s Gospodinom. Duhovne su vježbe završene u subotu ujutro svečanom svetom misom.

OREBIĆ: Zahvala za obnovu kipa Srca Isusova u Orebiću

U prvi petak mjeseca rujna vjernici i prijatelji sestara u Orebiću okupili su se u samostanskoj kapeli gdje je služena sveta misa zahvalnica za obnovu i povratak kipa Srca Isusova.

Prije svete mise vjernici su molili zlatnu krunicu i litanije Srcu Isusovu, a potom je misno slavlje predvodio don Marko Stanić, uz koncelebraciju o. Zvonka Martića OCD. Orebički je župnik istaknuo povezanost sestara s mještanim i zahvalio im na svemu što čine, a sestre su zahvalile don Marku i župljanima koji su finansirali restauraciju kipa Srca Isusova. Druženje je nakon svete mise nastavljeno zajedničkim doručkom, pri čemu su mnogi istaknuli želju da se sestre u većem broju vrate u orebički samostan.

FORMACIJA I PREVENCIJA - MOĆ KAO SLUŽENJE

Održana Druga europska konferencija o Formaciji i prevenciji

Na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu od 19. do 22. rujna održana je Druga europska konferencija na temu „Formacija i prevencija – moć kao služenje“. Cilj konferencije je bio pomoći svima koji su na bilo koji način uključeni u proces odgoja i formacije, stoga je, osim za redovničke i svećeničke odgojitelje, bila otvorena i za druge različite profesije.

Skup su organizirali HBK i HKS, uz potporu Kongregacije za kler, Vijeća europskih biskupskih konferencija, Centra za zaštitu djece na Papinskom sveučilištu Gregoriana i Teološkog fakulteta u Firenci. Sudjelovalo je oko 130 sudionika iz dvadeset zemalja. Koordinator konferencije bio je doc. dr. sc. Josip Bošnjaković, svećenik Đakovačke nadbiskupije. Središnja

misao konferencije bila je promišljanje o ulozi moći, u pozitivnom i negativnom pogledu, te njeno odražavanje na drugog. Na konferenciji je sudjelovala s. Dolores Matić.

Nakon svečanog otvaranja i uvodnih pozdravnih govora uslijedila su predavanja. Prva dva odnosila su se na smisao služenja i njegovo značenje kroz objave u Svetom pismu, do naših dana. Doc. dr. sc. s. Silvana Fužinato pokušala je predočiti kako su model svake vlasti i autoriteta Isusov život i njegova smrt, odnosno zajednici Kristovih učenika nema druge vlasti ni autoriteta osim onoga koji je u službi čovjeka. Mons. Marek Forgač, pomoćni biskup u Košicama, u svom je predavanju naglasio da je s duhovne točke gledišta autoritet u Crkvi posvećen služenju drugima, ali postoje tri važne činjenice koje to ometaju: ambicije, narcizam i sklonost kontroliranju. Samo zdrava i zrela osobnost te jaka povezanost i komunikacija, odnosno odnos s milošću Božjom, uz usmjerenost i otvorenost drugima u služenju, nadvladavaju te prepreke.

Drugi radni dan započeo je prof. dr. sc. Stefano Guarinelli, psiholog, predavanjem na temu „Ranjivost u nama i drugima – rizik, dar i izazov služenju“. Naglasio je da ranjivost nije anomalija u razvoju, nego normalna pojava i vezana je uz način na koji se odvijaju procesi izgradnje osobnosti. Važno je prihvati vlastitu ranjivost kako bismo razumjeli i pomogli drugima da prihvate sebe. U sklopu predavanja sudionike je glazbeno-meditativnom prezentacijom uveo u promišljanje o vlastitoj ranjivosti. Uslijedio je rad u skupinama, gdje su sudionici izmijenili iskustva iz vlastitog obrazovnog rada. Poslijepodnevni

rad započeo je predavanjem o zloupotrebi moći, a potom sesija od pet predavanja po vlastitom izboru. Zaključak drugog dana bilo je suočavanje s vlastitom ranjivošću, kako bismo lakše prihvatali ranjivost drugih, uvijek u svjetlu križa i Uskrstog te prihvaćanje Božjeg dara u nama za izgradnju što boljeg suživota u zajednici, u Crkvi i društvu uopće.

U subotu prijepodne rad je započeo meditacijom o radosti zvanja i poziva služiti, a zatim je uslijedilo predavanje prof. dr. sc. Ante Vučkovića na temu „Preduvjeti radosnog služenja i pozitivnog življena moći“. Predavač je pokušao naglasiti važnost produbljivanja našeg osobnog susreta s Bogom, kako bi naše služenje bilo istinsko i, povrh svega, radosno. Kroz životne primjere pokušao je približiti važnost radosti i svjedočenja u našem vremenu otuđenosti, a kao primjer pozitivne moći naglasio je umijeće slušanja drugoga i davanje prostora drugome. Rad je nastavljen u grupama formiranim po profesijama, a razgovor je trebao iznjedriti zaključke koji će biti mali koraci prema zadanom cilju. Nakon toga pojedini sudionici su iznijeli svoja mišljenja o konferenciji te zahvalili organizatorima. Uslijedio je molitveni završetak na temu „Put u Emaus“. Po završetku programa, organizatori su pozvali prisutne na šetnju Zagrebom i razgledavanje znamenitosti te zajedničku večeru uz kulturno-umjetnički program.

Posljednjeg dana organizirano je u zagrebačkoj katedrali zajedničko euharistijsko slavlje, koje je predslavio uzoriti kardinal Josip Bozanić.

Zahvalna Bogu i zajednici za mogućnosti sudjelovanja na ovoj konferenciji, vratila sam se osobno obogaćena o ljepoti zajedništva, o različitosti u Crkvi, o ranjivosti njezinih članova, ali i o njezinoj majčinskoj brizi za sve, napose one malene, izranjene, obespravljene. Konferencija je samo probudila pomalo zamrle susrete, osvježila izmjene iskustava i ohrabrla u nama vraćanje na prve izvore ljubavi i sreće kako bi se istinska snaga poziva ostvarila kroz služenje Bogu i braći ljudima.

s. Dolores Matić

ŠIBENIK: Proslava Bl. Djevice od Krunice u šibenskom samostanu

U ponedjeljak 7. listopada 2019., u šibenskom samostanu Gospe od Ružarija proslavili smo svečanim euharistijskim slavljem (na poseban način) našu i samostansku zaštitnicu – Gospu od Ružarija.

Svečanu jutarnju svetu misu predvodio je biskup u miru Ante Ivas u koncelebraciji s p. Paulom Karimom. U homiliji biskup Ivas naglasio je važnost svete krunice u dominikanskom redu, ali i u našem hrvatskom narodu, te nas podsjetio koliko trebamo biti ponosni što je krunica na poseban način dika dominikanskog reda. Biskup Ivas podsjetio nas je u svojoj homiliji i na viđenje sv. Dominika - sve njegove braće i sestara Reda ispod Gospina plašta. Tako je na poseban način povezao govor o zaštiti bl. Djevice Marije nad našim Redom i važnost krunice u našem posvećenom životu i apostolatu. Nakon svete mise slavlje i druženje nastavilo se zajedničkim doručkom, koji je bio popraćen smijehom i radošću!

Na podnevnom moljenju krunice pridružila su nam se djeca i njihove dvije tete iz našeg vrtića bl. Hozana Kotorska, što je bilo nama sestrama posebno drago i simpatično! Neka nam je još puno ovakvih dana! Vaše sestre iz šibenskog samostana!

s. Manes Puškarić OP

ZAGREB: Proslava Gospe od Ružarija u Zagrebu

U nedjelju, 6. listopada 2019. svečano je proslavljena svetkovina Kraljice svete krunice.

Tijekom cijelog dana u crkvu Kraljice svete krunice dolazilo je mnoštvo Marijinih štovatelja, dok je svečana euharistija bila u 11:30 sati koju je predslavio mons. Josip Mrzljak, apostolski administrator Varaždinske biskupije, u zajedništvu s braćom dominikancima i ostalim svećenicima.

U svojoj propovijedi otac biskup je rekao kako molitva nije samo govorenje nekih riječi, nego se ona rađa u dubini ljudskog srca i duše. Često ona možda nema ni riječi, ali osjećamo tu potrebu Božje blizine. Marijina je molitva kod anđelova navještenja bilo njezino pitanje kakav je to pozdrav i kako će se dogoditi ono što anđeo naviješta; to je molitva koja je proizišla iz Marijina srca. Molitva nije samo traženje nečega od Boga; molitva je, u prvom redu, klanjanje Bogu, onome čije je ime sveto. Kršćanin bez molitve nije pravi kršćanin. Krunica ima svoje značenje u tome što nam donosi otajstva naše vjere. Ona je „Biblja siromašnih“.

Ništa ne može nadomjestiti zajedničku molitvu, euharistiju. Krist je htio biti zajedno s nama

u euharistiji kako bi naša zajednička molitva bila pokazatelj naše vjere. Mi se okupljamo danas u zajedništvu kao i apostoli s Marijom nakon Kristova uzašašća. Gospina zadaća i danas je voditi nas svome Sinu. Kao što je u Kani Galilejskoj rekla slugama „Što god vam rekne, učinite.“, to isto poručuje i nama. Kad se u našim životima Boga stavi na prvo mjesto, sve ostalo se posloži i dođe na svoje mjesto. – rekao je, između ostaloga biskup Mrzljak. (usp. www.dominikanci.hr)

TROGIR: Blagdan Gospe od Ružarija proslavljen u Trogiru

Blagdan Gospe od Ružarija svečano je obilježen u Kažotićevu nacionalnom svetištu misnim slavljima, krunicom, litanijama te Molbenicom Kraljici svete krunice.

Uoči misnog slavlja održana je procesija Gospinim kipom ulicama grada kojeg su nosili članovi Udruge Gospe od Karmela. Koncelebriрано misno slavlje predvodio je fr. Nikola Leopold Noso, učitelj dominikanskih novaka.

U propovijedi je podsjetio na 15 obećanja koje je Blažena Djevica Marija, Gospa od Krunice dala onima koji mole krunicu, a uputila ih je sv. Dominiku i bl. Alanu de la Rocheu.

Imate li problema u kojima se osjećate nemocnjima i brige koje vas prate cijeli život? Živite s njima, ali to tako ne treba biti. Današnja svetkovina nam pokazuje da Bogu ništa nije nemoguće, a to i arkandeo Gabriel kaže Blaženoj Djevici Mariji.

Gospodin Isus u Evandželju kaže, molite i dobit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se. Gospa nam je obećala velike milosti ako ustrajno molimo krunicu, kazao je propovjednik

i dodao kako je krunica moćno oružje protiv pakla i uništava grijeha.

Po molitvi krunice oduprijet ćemo se zlu koje nas napada i iznutra i izvana. Oni koji ustraju u molitvi krunice na određeni način su osigurali ulazak u Kraljevstvo Božje.- rekao je između ostaloga p. Nikola Noso u propovijedi. (usp. www.dominikanci.hr, t. I. Rinčić)

ZABLAĆE: Branje maslina u Zablaću

U subotu, 26. listopada 2019., u Zablaću (Šibenik), s. Rahela, s. Ljubica i s. Manes pomogle su u branju maslina župljanima župe sv. Ivana Krstitelja u Zablaću. Uz naše sestre, branju maslina pridružile su se i sestre milosrdnice (njih pet) i župljeni župe sv. Nikole u Mandalini (Šibenik), budući da su to dvije župe u kojima je p. Paul Karim župnik.

Zajedno smo od 11 sati do zalaska sunca ubrali 440 kg maslina, od kojih je dobiveno 71 litra ulja. Bog je branje maslina i vrijedne ručice blagoslovio divnim sunčanim danom. Svi su bili nasmijali, radosni, a uz priču i pjesmu "Maslina je neobrana...tj. obrana..." nismo niti primijetili da smo tako brzo došli i do posljednjeg stabla masline! Neka nas Bog još puno puta blagoslovi takvim radosnim zajedništvom!

s. Manes Puškarić

HODOČASNIČKI IZLET PO HRVATSKOM ZAGORJU – Mješoviti župni zbor župe Krista Kralja povezao ugodno s korisnim

Velečasni Ivan Filipčić, župnik župe Krista Kralja, u Trnju, nagradio je mješoviti zbor svoje župe i njihove voditeljice s. Antoniju Matić i s. Slavku Sente za njihov angažman u crkvi, gdje svake nedjelje i blagdane predvode pjevanje za vrijeme liturgijskog slavlja. Nagrada je bila jednodnevni hodočasnički izlet u prelijepo Hrvatsko zagorje.

Prva postaja njihove turneje bio je barokni grad Varaždin sa svojim brojnim crkvama. U svakoj crkvi su imali vodiča koji im je opisao važnije povijesne, graditeljske i umjetničke detalje. U katedrali su posjetili i grob prvog varaždinskog biskupa mons. Marka Culeja, dominikanskog trećoredca. U uršulinskoj crkvi, odnosno samostanu, govorila je s. Klaudija o njihovoj utemeljiteljici sv. Andeli Merici, kao i o službenici Božjoj s. Klaudiji Böllein, na čijoj se beatifikaciji upravo radi. Nezaobilazno je čuveno varaždinsko groblje koje je primamilo brojne klikove na fotoaparatima. U novoizgrađenoj crkvi Dobrog Pastira slavili su svetu misu. O nastanku, odnosno gradnji crkve i simboličkim detaljima govorio je župnik vlč. Josip. On ih je, nakon mise, zajedno sa sestrama koje tamo dje luju, počastio finim delicijama koje se samo u Varaždinu mogu naći.

Slijedeća postaja je bila Lepoglava. Tu je predivna pavlinska crkva, u kojoj dominira Gospa čenstohovska, dragulj koji ostaje u trajnom sjećanju, ali i poziv na molitvu, oprost i obraćenje. Malo podalje od crkve mogu se vidjeti samo zidovi i prozori zatvorske kaznionice u kojoj je, upravo na taj dan 19. listopada 1946. bio deportiran bl. Alojzije Stepinac, osuđen na montiranom sudskom procesu kao ratni zločinac. Zbog njegove fizičke i psihičke patnje koju je ovdje iskusio, Lepoglava spontano izaziva poseban pijetet, osjećaj strahopoštovanja, suosjećanja, ljubavi, ali i zahvale za Božju pobjedu koja je izvojevana Stepinčevom vjerom i potpunim predanjem: *In te Domine speravi*. Nema sumnje da mu je svatko upravio tihu, ali iskrenu molitvu: Moli za nas blaženi Alojzije, moli za naš narod.

Okrijepljeni duhovno i tjelesno, raspjevana je 'družina' krenula u Zlatar. I tu je predivna crkva o čijoj je povijesti govorio župnik vlč. Dragutin Cerovečki, nekadašnji župnik u župi bl. Stepinca, na Savici.

Završetak ovog hodočasničkog izleta bio je na Mariji Bistrici. U ovom mjesecu listopadu, kad svako vjerničko srce gorljivije prebire zrncu krunice, naši su hodočasnici molili blagoslov za sebe, za svoje, ali i za cijelu župu.

Obogaćeni duhovnim iskustvima i ljepotama krajeva kroz koje su prolazili, vraćali su se kući u predvečernjim satima. Možda malo umorni, ali nadasve sretni i zahvalni župniku Filipčiću za ovaj dar s kojim je obogatio pjevače ugodnim, duhovnim i korisnim iskustvima.

(s. S. S.)

RIJEKA: Započeo dominikanski novicijat u Rijeci

U subotu 7. rujna u samostanskoj crkvi sv. Jeronima u Rijeci – nakon što su pod vodstvom fr. Tihomira Ilije Zovka obavili duhovne vježbe – Mislav Matijašić i Kristijan Zelić iz ruku provincijala Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavka Sliškovića primili su habit Dominikanskoga reda i tako započeli godinu dana novicijata.

U skladu s dominikanskim „Obredom primanja novaka“ koji kaže da ga „po samoj svojoj naravi treba obaviti izvan mise“ te propisuje da bude „sasvim jednostavan, trezven i posebice rezerviran redovničkoj braći“, primanje u novicijat započelo je tijekom molitve srednjeg časa.

Kandidati su najprije prostrti s rukama raširenima u znak križa zatražili milosrđe od Boga i od braće. Nakon toga je uslijedila molitva za kandidate i slavlje Riječi Božje. Potom je Provincijal ispitao nakanu kandidata za ulazak u novicijat te im uručio habite.

Nazočna braća pomogla su Mislavu i Kristijanu obući habit Reda, a onda im je pojedinačno udijeljen poljubac mira kao znak primanja u Red i pripuštanja u samostansko zajedništvo.

Provincijal je tada objavio početak kanonske godine novicijata te fr. Mislava i fr. Kristijana povjerio vodstvu učitelja novaka fr. Nikole Leopolda Nose. Obred je zaključen završnom molitvom za ovu dominikansku obitelj kako bi je Gospodin milostivo pogledao i novim naraštajem obnavljao da „sinove svoje privede putu svetosti“ te da „drugima može pokazati put spasenja“.

Podsjećamo kako je bivši Učitelj reda fr. Bruno Cadore 1. srpnja 2019. godine, na jednoglasan prijedlog Provincijskog vijeća Hrvatske dominikanske provincije odlučio novicijat Hrvatske dominikanske provincije premjestiti iz samostana sv. Dominika u Dubrovniku, u samostan sv. Jeronima u Rijeci.

Mislav Matijašić, sin Ivana i Željke r. Ivanović, rođen je 30. kolovoza 1996. u Zagrebu. Dolazi iz župe sv. Nikole biskupa, Stenjevac II.

Srednjoškolsko obrazovanje stekao je u I. Tehničkoj školi „Tesla“ u Zagrebu.

Završio je studij elektrotehnike na Tehničkom Veleučilištu u Zagrebu. Postulaturu u Redu propovjednika započinje u dominikanskom samostanu u Splitu. Upisuje i završava I. godinu filozofsko-teološkog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Kristijan Zelić, sin Vlade i Ankice r. Petrović, rođen je 23. studenog 1999. u Kninu. Dolazi iz župe sv. Mihovila – Promina. Srednjoškolsko obrazovanje stekao je u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji “Don Frane Bulić” u Splitu kao dominikanski sjemeništarac. Upisuje i završava I. godinu filozofsko-teološkog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. (www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Obnova jednostavnih zavjeta braće dominikanaca

U srijedu 7. kolovoza u crkvi Kraljice svete Krunice u Zagrebu, na završni dan trodnevlja uoči svetkovine svetoga Dominika, dominikanski bogoslovi fr. Marin Golubović, fr. Karlo Alan Kevo, fr. Matej Trupina, fr. Josip Bernard Knez, fr. Bonifacije Franjo i fr. Ilijan Lešić obnovili su svoje redovničke zavjete na narednih godinu dana.

Svečano misno slavlje predslavio je provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavko Slišković. Svoju je propovijed započeo pitanjem o razlogu iz kojega bi netko danas nasljedovao primjer sv. Dominika.

U pokušaju odgovora na to pitanje istaknuo je kako je Dominikova osobnost duboko

kristološka. „Dominik je Isusa Krista nasljedovao u životu, i u umiranju. On je, poput Krista, napustio rodni kraj i obitelj kako bi se posvetio naviještanju istine evanđelja.“

Poput Isusa je išao donijeti slobodu onima koji su evanđelje doživljavali kao sputavajuće okove. Jednako tako u svoje je djelo uključio brojne učenike te je ono i danas, nakon osam stoljeća, jednako aktualno. Isus je, uzlazeći na nebo, utješio učenike obećanjem o slanju Duha Svetoga, dok je Dominik uplakanoj braći sa smrtnе postelje obećao biti korisniji u nebu nego na zemlji, čega se redovito prisjećamo moljeći ‘Vrši oče što si rek’o, molitvom pomozi nas’.

Dominikova suočenost Kristu, po provincialnim riječima, vidljiva je osobito iz dviju slika iz njegova života koje su zabilježili njegovi životopisci. Prva je kada je po Dominikovoj molitvi Bog poslao anđele da nahrane gladnu braću kruhom, što nesumnjivo asocira na Isusovo čudesno umnažanje kruhova i riba kojima je nahranio mnoštvo u pustinji. Druga je Dominikovo oživljavanje mrtvoga mladića, poput Isusa koji je oživio sina jedinca majke udovice.

„Mi možda ne možemo doslovno umnažati kruhove ili oživljavati mrtve, ali možemo svojom zauzetošću nahraniti one koji su materijalno i duhovno gladni te vratiti u život. Brojne psihički i moralno mrtve, kao i društveno stigmatizirane i isključene.

U tome nam svima Dominik može biti uzor“, rekao je propovjednik. Provincial se posebice obratio braći koja obnavljaju zavjete poručivši da zavjeti po mjerilima ovoga svijeta nisu razumljivi, a isključivo po vlastitim snagama nisu

provedivi te ih je potaknuo da žive po uzoru na svetog oca Dominika.

Istaknuo je dvije njegove karakteristike koje im mogu biti vodilje u redovničkom životu. Prva je Dominikov neprestani govor s Bogom ili o Bogu. U slučaju nedostatka prvoga, neće biti autentičan ni drugi, rekao je provincial.

Druga oznaka je Dominikovo zajedništvo s braćom. Naime, Dominik je – prema fr. Slavku – svoje propovijedanje uvijek činio u zajedništvu s drugima, dok je zabilježeno kako je svoje radosti i žalosti otvoreno s braćom dijelio.

Prema provincialovim riječima, svima nama je potrebna blizina i razumijevanje drugih osoba. „Ukoliko to ne pronađemo u zajednici, morat ćemo tražiti negdje drugdje, a to onda znači nemogućnost življenja onoga što danas obećavate“, zaključio je fr. Slavko.

Nakon propovijedi, braća studenti su na ruke provinciala i „Knjigu konstitucija i naredbi“ braće Reda propovjednika položili zavjete Bogu, Blaženoj Djevici Mariji i svetom ocu Dominiku na godinu dana. Pratimo ih svojim molitvama na njihovom putu posvećenja.

Institut Beth Mardutho nagradio fr. Srećka

Dominikanac Srećko Koralija ovih je dana primio vrijednu nagradu Sirijskog instituta Beth Mardutho. Institut Beth Mardutho (sir. kuća pouke) jedna je od vodećih svjetskih institucija za promociju sirskog jezika, nasljeđa i kulture.

Bavi se i promocijom studija bliskoistočne povijesti, kulture i orijentalistike općenito. Institut je osnovao George Anton Kiraz 1992. godine u Cambridgeu pod nazivom The Syriac Computing Institute (SyrCOM).

Godine 1996. Institut se preselio u New Jersey (SAD) gdje i danas djeluje. Zadnjih desetljeća, Institut je razvio snažnu izdavačku kuću s globalnom reputacijom Gorgias Press, te je kroz razne aktivnosti poput ljetnih škola, istraživačkih projekata, povezivanja digitalne tehnologije sa društvenim i humanističkim znanostima do-prinio mnogim akademskim disciplinama.

Vrijedno je izdvojiti da je 2000. godine institut pridonio razvoju fontova za Windows 2000

Professional, razvoju elektronskih knjiga i časopisa i sl. Institut također usko surađuje sa prestižnim sveučilištem Princeton (New Jersey), a intenzivno se bavi područjem ‘Digital Humanities’ koje primjenjuje znanja informacijskog doba na drevne tekstove i znanja.

Nagrađeni dominikanac fr. Srećko Koralija kroz buduću suradnju s Institutom imat će prigodu stjecati brojna znanja koja se primjenjuju u ‘Digital Humanities’, poput OCR (Optical Character Recognition), HTR (Handwritten Text Recognition), part-of-speech tagging, XML (Extensible Markup Language), TEI (Text Encoding Initiative), regular expressions i sl.

Nagrada još uključuje izbor iz assortimana knjiga izdavačke kuće Gorgias Press te kraći boravak na Institutu tijekom 2020. (www.dominikanci.hr)

LICE SVETOG DOMINIKA

Fr. Felicisimo nam je poznat kao vješt promatrač vjerskog života i evangelizacije u našem vremenu. Malo nam je poznata njegova vještina rada s drvom. Danas drvena rezbarija lica sv. Dominika resi crkvu Presvetog Trojstva u Rimu. U ovoj crkvi prije nije bilo nikakvih obilježja Dominikanskog reda i to iz jednostavnog razloga što su je podigli članovi Reda Presvetog Trojstva (latinski Ordinis Sanctae Trinitatisand Captivorum). Fr. Felicisimo pratitelj je dominikanskih studenata koji borave u La Casa della Santissima Trinità u Rimu. I u ovoj se crkvi, kao i u svim dominikanskim zajednicama, nakon molitve Povečerja pjeva „Zdravo, Kraljice“ pred likom Blažene Djevice, a „O, svjetlosti“ pred likom svetog Dominika, čiji lik u drvu odsad krasi i ovu crkvu.

(IDI, fr. Felicisimo Martinez Diez, OP, prijev.
s. Jana D.)

AKTIVNOSTI DJEĆJIH VRTIĆA

ZAGREB: program obuke klizanja

U suradnji s Ustanovom Upravljanje sportskim objektima organizirali smo Program sportske obuke klizanju za djecu starijih vrtičkih skupina na klizalištu Velesajam. Program je trajao deset sati i provodio se svaki dan u terminu od 04.11. do 15.11.2019. godine.

Sva su djece uspješno svladala obuku klizanja. Zadnji dan programa bila je dodjela diploma djeci polaznika programa i ogledni sat za roditelje. Roditelji su iskazali svoje zadovoljstvo organizacijom i provedbom programa na radost i ponos svoje djece.

ZAGREB: Posjet Tehničkom muzeju

Djeca najstarije vrtičke skupine „Pčelice“ zajedno sa svojim tetama, 24.10.2019. bili su u Tehničkom muzeju gdje su sudjelovali u edukativnoj akciji Dani kruha.

Uz stručno vodstvo djelatnika muzeja, djeca su mogla vidjeti i upoznati razvoj alata i sprava za obradu zemlje, sijanje pšenice, razvoj mlinova za preradu žitarica u brašno i na kraju pretvaranje brašna u tjesto iz kojeg pečenjem nastaje kruh. Djeca su imala priliku posijati pšenicu, na ručnom žrvnju samljeti pšenicu i zamijesiti tjesto za kruh. Kao uspomenu na posjet muzeju uz akciju Dani kruha, djece su dobila vrećicu s pšenicom.

ZAGREB: Dan zahvalnosti za plodove zemlje

U vrtiću smo, 15. listopada 2019. godine, euharistijskim slavlјem zahvalili Bogu za kruh naš svagdanji i plodove zemlje. Sv. Misu je predslavio dominikanac, fr. Marko Bijelić. Svojim pjevanjem su djeca vrtičkih skupina uzveličali ovo slavlje uz lijepo i skladno sviranje naših roditelja Matošević, tate Škunca, tate Zvonković i mame Gajšak.

Djeca starije vrtičke skupine izveli su prigodni recital o kruhu i uz prinos darova izrekli su molitve vjernika. Nakon sv. Mise bio je blagoslov kruha u holu vrtića koji je bio pretijesan za svu djecu i roditelje. Druženje je nastavljeno zajedničkim blagovanjem kruha, raznih peciva, kolača i svega drugoga što su pripremile vrijedne ruke mama, baka i naših neumornih kuharica.

Netko je rekao: „Biti zahvalan znači stalno otkrivati darove i darovatelje. Otkrivati dobre

stvari i dobre ljude. Zato je zahvalnost put do sreće. I zato nas zahvalnost odgaja da i sami budemo darovatelji drugima, da budemo spremni drugima dati i ono što nije samo po sebi razumljivo.“

ZAGREB: Đak veseljak i prometni znak

U četvrtak, 19. 09. 2019. dvije starije skupine, Pčelice i Andđeli, posjetili su glazbenu dvoranu Vatroslava Lisinskog, gdje su zajedno sa svojim odgojiteljima i drugom djecom poslušali i pogledali edukativni mjuzikl „Đak veseljak i prometni znak“

Đak veseljak i prometni znak nastao pod pokroviteljstvom MUP-a, u sklopu Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa.

Đak veseljak i prometni znak je edukativni mjuzikl kojem je cilj edukacijom i ponavljanjem, koje je od iznimne važnosti za mališane, smanjiti mogućnost stradavanja djece u prometu. Cijeli je program interakcija djece i glumaca. Djeca slušajući i pjevajući pjesme koje su naučili u predstavi uče o prometnim znakovima uz igru.

Četvero mladih veseljaka pjesmom, plesom i igrom na putu od kuće do vrtića podučavaju djecu o važnim prometnim znakovima. Glazba se izvodi uživo na klaviru, violinu i udaraljkama kako bi djeca tijekom predstave mogla upoznati i instrumente koje sve rjeđe imaju priliku vidjeti i čuti uživo.

Predstava je sretan spoj svladavanja važnih spoznaja o prometu i o tome kako se u njemu ponašati; uz to, djeca uče najvažnije prometne

znakove u osmišljenom umjetničkom sadržaju u kojem se isprepliću riječ, glazba i pokret, ispunjavajući i angažirajući gledatelja da bez moguće zasićenosti porukama i sam sudjeluje u njoj.

ZAGREB: Posjetio nas je sveti Nikola

„Raj se sad otvorio, anđeo prozborio, veselo je tra-la-la-la, stiže Sveti Nikola...“

U našem vrtiću, na blagdan sv. Nikole, bilo je posebno veselo. Uzbuđenju i iščekivanju dra-goga nam gosta nije bilo kraja. Djeca su se cijeli tjedan pripremala za taj radostan dan.

Kroz priče, pjesme i slikovnice upoznali su svog najdražeg sveca koji je imao veliko srce za svakoga, a posebno za one koji su bili u potrebi. Naš vrtić i sobe dnevnog boravka bile su ukrašene raznim čizmicama i simbolima sv. Nikole. Kratki program u čast sv. Nikole izvela su djeca starijih skupina u našoj dvorani. Pjesmom, plesom i recitacijama pozdravili su sv. Nikolu, a on im je za uzvrat podijelio darove. Uz blagoslov i obećanje da će doći i dogodine oprostili smo se od sv. Nikole.

ZAGREB: Adventska radionica s roditeljima

28. 11. 2019. u prostorijama vrtića održana je radionica s roditeljima pod nazivom „Izrada adventskih vijenaca“. Odaziv roditelja je bio dobar.

U ovom zajedničkom druženju, roditelja, djece i odgojitelja, stvorila se vrlo ugodna, predbožićna atmosfera. Djeca su posebno uživala. Htjeli smo ovim druženjem djeci dočarati

prave vrijednosti blagdana: zajedništvo i blizina s drugima.

ŠIBENIK: Blagoslov kruha u vrtiću, Šibenik

Dan kruha u našem vrtiću svečano smo proslavili u utorak, 22.10. P. Paul karim blagoslovio je sve što su vrijedne ruke majki napravile sa svojom djecom. Bilo je pravih umjetničkih djela. U predivnom ozračju, prepunim stolom sa raznim slanim i slatkim proizvodima uz kratki program i sudjelovanjem sve djece, dan je zaista bio poseban. Hvala Bogu na daru kruha i svemu što nam je potrebno za život!

ŠIBENIK: Predavanje u vrtiću, Šibenik

23. 10. 2019. u vrtiću bl. Hozana Kotorska u Šibeniku održano je predavanje na temu "Ljubav i postavljanje granica" koje je održala dr. Jozefina Škarica, specijalistica obiteljske medicine i savjetnica za brak i obitelj Šibenske biskupije.

Dr. Jozefina protumačila je na koji način djeca dovode roditelje do potpunog osjećaja krivnje.

Potakla je prisutne roditelje da nanovo promisle u svom identitetu zrele osobe koja odgaja novog čovjeka za život, i kako ta uloga nikada ne prestaje, a počinje već od najranije dobi. Naglasila je četiri stupa na kojima stoje roditelji: ljubav, red, rad i blagoslov. Doktorica Jozefina naglasila je Boga i Božju milost kojoj se roditelji trebaju svaki dan iznova preporučivati i slijediti metode koje zaista izgrađuju dijete. Predavanje je bilo stručno i vrlo kvalitetno, a reakcije roditelja to su samo potvrdile!

ŠIBENIK: Duhovna obnova za roditelje

U Katoličkoj osnovnoj školi održana je duhovna obnova za roditelje djece našeg vrtića. Voditelj je bio fr. Marko Dokoza. Tema je bila "Božji zahvat u tvoj život- primjer Josipa Egipatskog."

Odazvalo se četrdesetak roditelja. Obnova je započela predavanjem u kojem je voditelj po primjeru Josipa Egipatskog, povezao njegov i naš život istaknuvši kako svakome Bog daruje poseban dar, ali treba biti strpljiv i kroz razne životne poteškoće doći do potpunog predanja Bogu, jer tada Bog djeluje i proslavlja se u našem životu, tada naš život postaje spasenjski za druge. Nakon predavanja roditelji su imali priliku za isповijed. Vrhunac dana bio je sv. misa u kojoj su roditelji sudjelovali sviranjem, pjesmom, čitanjem! Susret je završen zajedničkim ručkom na kojem su se roditeljima pridružila i djeca, njih dvadesetak, koja su za vrijeme duhovne obnove boravila u vrticu. Roditelji su poželjeli da se ovakvi susreti organiziraju i češće.

KORČULA: Posjet gradskoj knjižnici

Dana 9. studenog 2018. god., djeca odgojne skupine "Zvjezdice" posjetili su Gradsku knjižnicu.

Tamo su nas srdačno dočekale i primile ravnateljica Milojka Skokandić i knjižničarka Izabel Skokandić. Nakon uvodnog dijela, u kojem nam je ravnateljica ispričala koja je funkcija knjižnice, kako se treba ponašati u knjižnici kao i sam odnos prema knjigama, uslijedila je zanimljiva priča "Nisi ružno pače" koju nam je pročitala knjižničarka. Djeca su pažljivo slušala priču i sa interesom sudjelovala u odgovaranju na poticajna pitanja nakon priče.

Na dječjem odjelu knjižnice, djeca su, svatko prema vlastitom interesu, mogla prelistati slike u knjige, slagati slagalice, ili pak igrati razne društvene igre. Uživali su u posjeti pa su se na odlasku lijepo zahvalili i pozdravili te obećali da će se ponovo vratiti.

KORČULA: Blagoslov kruha u vrtiću

U petak, 19. listopada, obilježili smo u našem vrtiću Dan kruha. Uz bogat stol, prepun kruha i kolača koje su vrijedne dječje ruke zajedno s roditeljima pripremile, za okupljenu djecu i roditelje kratki su program izvela djeca iz skupina "Zvjezdice", "Ribice" i "Pčelice", a potom je fr. Marko Bobaš OP blagoslovio kruh.

Zajedno s djecom molio je kratku molitvu zahvale na primljenim darovima i zamolio Božji

blagoslov. Djeca su u prigodnom programu recitacijama i pjesmama pokazala što su sve o kruhu naučili, kako on nastaje, zašto je potreban i kako ga je važno dijeliti s onima koji nemaju, nakon čega su svi prisutni mogli kušati pripremljeni kruh i kolače.

KORČULA: Proslava Dana vrtića

U petak, 28. rujna 2018., uoči svetkovine Andela čuvara, u našem smo vrtiću raznim aktivnostima proslavili Dan vrtića, a u popodnevnim je satima u samostanskoj kapeli svetu misu za djecu i roditelje predslavio don Marinko Šljivić, povjerenik za pastoral braka i obitelji u

Prije svete mise djeca vrtičkih skupina „Zvjezdice“ i „Ribice“ uz pokrete su otpjevali molitvu Andelu čuvaru, a zatim svojim pjevanjem animirali svetu misu. Okupljenim je roditeljima don Marinko poručio da djecu najbolje mogu odgajati ako ih ljube te da se ne boje sanjati, jer je i sam Isus bio sanjar. Druženje je nastavljeno u samostanskom dvorištu uz kolače i veselu igru.

NARANČA SV. DOMINIKA

Kako san sad u Trentinu, odlučija sam se zaletit na jedno malo hodočašće. Ja osobno sam bija već dva puta u Bologni, ali želio sam ići ponovno. Ovo sam snimija u subotu 3. 8. kad se molila Večernja i kad je bio prijenos relikvijara na oltar. Dominikanci u Bologni slave sv. Dominika 4. kolovoza.

Nažalost, nismo bili organizirano, škapski. Bila nam je želja kao zboru otići u Sijenu i Bolonju. Ali kao uvik, problem vrime, pa ko da organizira, onda financije..... Sad je Fidelis priora tribali bi je malo upilat i pogurat ....

Trebamo svi naučit puno od franjevaca kako funkcioniraju narodna hodočašća.

Oni iz Splita i Šibenika svako malo hodočaste u Padovu sv. Anti. To su ona jeftina, brza hodočašća za dušu. Krenu, vidim u ponoć, drndaju cili noć, Misa kroz jutro, i navečer si opet doma. Svak nađe dan vrimena kad hoće i 200/300 kuna viška.

Iskreno, uvik se pitam kako nešto skupno ne organiziraju dominikanke/ci kad se hodočasti blaženoj Ozani u Kotor. Nastranu korčulanske časne, one su redovite.

Zašto se ne bi dogovorili svi samostani, najbliža subota njenom blagdanu se hodočasti u Kotor, - i to je to! Vjerujem da bi svaki samostan moga skupiti bar autobus hodočasnika. Nekad i masovnost igra ulogu. Doživljaj je drugačiji. Sad kad sam bio u Bologni u crkvi je bilo naroda iako je crkva velika pa izgleda poluprazna. Ali molitva i pjevanje večernje im je bilo na visini. Stvarno predivno.

U dominikanskom Redu postoji jedna požnja legenda koja kaže da je sveti Dominik iz rodne Španjolske donio u Rim sjeme jedne naranče i da ga je zasadio u klaustru samostana svete Sabine.

Ujedno se smatra da je to prvo stablo naranče koje je posađeno u Italiji, pošto naranča nije europskog porijekla nego dolazi s Dalekog Istoka i u Srednjem vijeku nije baš bila rasprostranjena. Sveti Dominik de Guzman rođen je 1171. u Caceruegi u Kastilji, u (Španjolska) gdje su nekoliko stoljeća dominirali Arapi koji su donijeli svoju

kulturu i neke biljne sorte, uključujući "zlatno voće" i skupocjene svile. Kada je papa darovao samostan svete Sabine sv. Dominiku, propovjednik je želio da u njemu ima nešto iz svoje rodne zemlje, pa je u vrt presadio stablo naranče. To stablo se i dan danas nalazi u klaustru samostana svete Sabine i redovito cvijeta u kolovozu.

U stara vremena plodovi ovog stabla, gotovo svi su bili namijenjeni za Papu i kardinale, tek manji dio bi ostao za potrebe samostana. Kandirana korica koristila se kao dodatak oskudnoj prehrani redovnika u razdobljima posta koja su predviđala redovnička pravila.

Prepostavlja se da je pet kandiranih naranči koje je sveta Katarina Sijenska 1379. poklonila papi Urbanu VI. (1378-1389) upravo s ovog stabla. Tom je prilikom sveta Katarina zamolila Papu da umjereno postupa prema antipapi Klementu VII, pokazujući mu da i u "kiselom voću" može biti slatkoće.

Pio IX. je mnogo cijenio naranče koje je dobivao na dar. Redovito bi znao pokloniti

pokoju naranču prelatima koji su bili prijatelji dominikanaca.

Dominikovu su naranču i mnogi vjernici smatrali čudesnom, pa bi dolazili u samostan kako bi ubrali nekoliko njenih listova i zatražili

zagovor svetog Dominika za ozdravljenje od neke bolesti.

Zanimljivo je još jedna anegdota o naranči. Jedne godine u Rimu je naglo zahladilo i pao je obilan snijeg. Nagla hladnoća oštetila je i izmucila narančino drvo, te nade u oporavak stabla uopće nije bilo. Fratri samostana svete Sabine proveli su noć u žarkoj molitvi za spas naranče svetog Dominika. Naranča se neočekivano oporavila bacajući iz suhih grana nove pupove, te novu mladicu iz vlastitih korijena.

1870. ograničavanjem vjerskih sloboda i nacionalizacijom od strane države, dominikanski samostan je bio pretvoren u općinsku bolnicu, no naranča je ostala u vrtu i tamo je bila kad je samostan ponovo vraćen dominikancima. Želja svetog Dominika je poštovana i stablo je došlo do nas...

Stablo koje je preživjelo osam stoljeća visoko je šest metara, a moguće ga je i danas vidjeti kroz kružni otvor napravljen u zidu crkve svete Sabine iz kojeg se vidi vrt klaustra.

Petar Mrđen

Sveta Sabina Rimska – mučenica rane Crkve

Sveta Sabina je rimska patricija koja je ubijena 29. kolovoza 120. godine. Odrubljena joj je glava od neprijatelja vjere. Postoji svjedočanstvo o njezinu mučeništvu – "Passio". Tu se govori kako je bila plemenita poganka, supruga senatora Valentina, koja se na kršćanstvo obratila zahvaljujući utjecaju svoje sluškinje Serapije. S njom bi noću odlazila u katacombe, gdje su se kršćani potajice okupljali; to je bilo jedino slobodno mjesto za kršćansko bogoslužje.

Kada je Serapija uhićena i pogubljena i Sabina je otkrivena i sama podnijela mučeništvo. Zemni ostaci ovih dviju mučenica, zajedno s mučenicama Aleksandre, Evencije i Teodule, nalaze se u bazilici svete Sabine na Aventinu. Tu je baziliku podigao 425. godine Petar Ilirski. Sveti Dominik je ondje utemeljio svoj Red propovjednika 1219. godine. Još se uvijek može vidjeti njegova celija pretvorena u kapelicu. U klaustru samostana je drvo naranče koje je ovaj svetac zasadio

prigodom utemeljenja svoga reda.

Sveta Sabina se prikazuje s knjigom, palmom i krunom. Pobožni je puk zaziva kako bi od Gospodina isprosio: dar molitve, budnosti, mrтvenja te upornosti i ustajnjosti u vjeri i dobru, po uzoru na njezin život, koji je bio znak potpune pripadnosti Bogu.

Njezin se spomendan slavi 27. listopada, jer 29. kolovoza slavimo Glavosjek Ivana Krstitelja.

Bitno.net

»ZLATNA« S. FIDELIS JAGNJIĆ

„Već 50. godina časna sestra Fidelis služi Bogu, redu i narodu.
Mi smo imali tu privilegiju da već 36. godina služi našoj župnoj zajednici.
Hvala časna Fidelis u ime svih čije ste živote dotakli
i iskrene čestitke za ovako zlatnu obljetnicu.“

Misno slavlje, povodom svetkovine Svetih Anđela Čuvara 50. obljetnice redovništva s. Fidelis Jagnjić, predvodio je u crkvi Prečistog srca Marijina don Ante Žderić, uz asistenciju don Andreja Marića – kapelana i don Tonija Sinkovića.

**Propovijed što ju je tom prigodom izrekao
don Žderić:**

SVETI ANĐELI ČUVARI I 50. OBLJETNICA REDOVNIŠTVA č. s. FIDELIS

(Izl 23, 20-23; Mt 18, 1-5.10)

Danas slavimo dvostruku svetkovinu. Crkva našeg Gospodina Isusa Krista slavi o svetkovini svetih Anđela Čuvara, koji su naslovnići i zaštitnici Kongregacije naših sestara dominikanki. Drugi razlog naše svetkovine je 50-ta obljetnica redovništva naše č. s. Fidelis (Jagnjić). Od srca joj čestitamo njezin zlatni jubilej, nazivajući joj još mnoga i blagoslovljena ljeta i života i redovništva.

Ove dvije svetkovine znakovito su povezane, isprepletene. Redovnički zavjeti onoga tko ih polaže stavljuju već ovdje u svijetu u red onih čiji je život pozvan biti znak neba i eshatoloških vremena, znak dolaska Kraljevstva nebeskog među nas. Na neki način, po tom znaku zavjetovanika stavljuju u red anđela. Ne po naravi, nego po službi. Druga poveznica ove svetkovine i obljetnice je služba čuvanja. I anđeli i redovništvo su pozvani čuvati darove ljubavi, vjere i poslušnosti. Jedni na nebu, drugi ovdje na zemlji, konkretno - u redovničkom pozivu. Stoga, anđele i redovnike povezuju službe vjernosti i čuvanja, dakako - uz krepost dobrote, s kojom obično poistovjećujemo anđele. Vjerujem da je naša današnja slavljenica u svoj redovnički život utkala sav svoj trud u nastojanju da ostane vjerna ovim službama, koje je povezuju s nebeskim Čuvarima, čiju svetkovinu slavimo. Gospodin nas u onaj Dan neće suditi po rezultatima, nego po uloženom trudu.

Pisac Knjige izlaska u današnjem ulomku kaže da je Božje ime u anđelu, kojeg je poslao čuvati Izabrani narod. Ime u biblijskom shvaćanju podrazumijeva narav, bit osobe. Drugim riječima, anđeo – noseći u sebi Božje Ime – nosi biljeg Božje dobrote i vjernosti. Božja bit je dobrota, vjernost. On je vjerni Bog. Tako, po ovom biljegu, anđeo biva, postaje odraz Božje prisutnosti među narodom, ovdje, u svijetu. On

postaje njegov znak, znak i utjelovljenje, ponazočenje njegove prisutnosti. Andeo tu nije za sebe i po sebi. On je poslan, poslanik, donositelj vijesti – što mu kaže i ime (andeo – vjesnik). U tom smislu andeo je u narodu očitovanje Božje nazočnosti po riječi koju tom narodu donosi. Njegova vjernost svjedoči o Božjoj vjernosti, o postojanosti te vjernosti čovjeku i narodu usred nepostojanosti vremena u kojem se narod nalazi. Na taj način andelova prisutnost predstavlja čvrsto uporište u nesigurnosti vremena i situacije u kojoj se nalazi Izabrani narod, u kojoj se nalazi svaki čovjek.

Na neki je način andeo jamstvo koje Bog daje čovjeku. Ono na što Bog poziva narod u odnosu na andela sažeto je u dvije riječi – *slušati* i

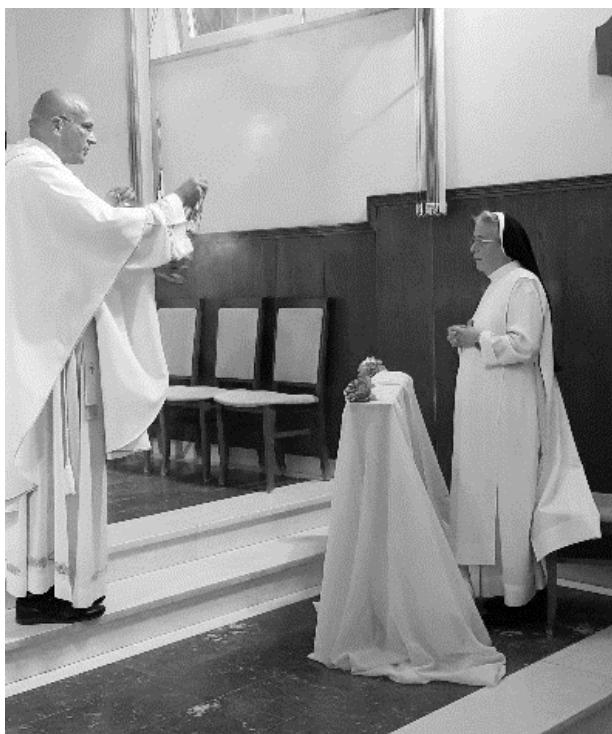
vršiti. Jedna se oslanja na drugu i iz nje proizlazi. Međusobno su bitno povezane. Slušati andelovu riječ označava slušanje Boga. Ta riječ nije tek neka informacija. To je živonosna i živorodna riječ. Ona krijepi, usmjerava, opominje, savjetuje, vodi, budi nadu, jača pouzdanje... Slušati je ne podrazumijeva primiti je tek kao bilo koju informaciju, ostati pasivan ili ravnodušan. Ona potiče na djelotvornost, oživljavanje riječi kroz akciju, djelo, čin. Koje? Ono koje označava Božju i andelovu bit, tj. Ime - dobrotu i vjernost. Zato su djela dobrote i vjernosti u životu naroda, vjernika i Crkve znak slušanja i odjelotvorenja Božje riječi. U tom smislu su iste kreposti dobrote i vjernosti u redovničkom životu znakovni slušanja i odjelotvorenja Božje riječi. Zato redovnički život možemo prepoznati kao autentičan, izvoran - ukoliko je on budno osluškivanje i vršenje te riječi.

Promatrajući redovnički život naše slavljenice, osobito za vrijeme naše pastoralne suradnje, svjedočim(o) da je č. s. Fidelis bila i ostala vjerna izvornosti svojeg redovničkog poziva, prepoznatljivog u slušanju i vršenju Božje riječi. Neka joj je na čast i još na mnoge blagoslovljene godine!

don Ante Žderić

Povodom proslave Svetih Anđela Čuvara,

2. listopada 2019. kada sestre dominikanke Konfregacije SAČ slave svoje nebeske zaštitnike, u župi Gospe Fatimske, na Škrapama, proslavljena je 50. obljetnica redovništva s. Fidelis Jagnjić. Premda je ona odbijala bilo kakvo vanjsko slavlje, pristala je "samo" na Misu. Čak je zabranila bilo kakvo oglašavanje u župi, ipak je njena vjerna suradnica, s. Pavla, sa svojom 'zborskem ekipom' pokušala, makar na skroman način, obilježiti ovaj događaj. Čestitka koja slijedi, nije bila pročitana javno, jer je bilo već previše govorancije i zahvala, nego san je ja samo "posložija" i prilagodila hrvatskim uvjetima, na fb stranicu župe. Negdi san pročita usporedbu Dominikova stabla i dominikanskog reda. Ostalo je nadograđeno, onako s brda s dola. Ideja je bila poštovati Fideliskinu želju za ne/reklamiranje. Zato je spomenuta samo jednom. (Petar M.)

Čestitka sestri Fidelis

Sveti Dominik je iz rodne Španjolske donio u Rim sjeme jedne naranče i zasadio ga je u klaustru samostana svete Sabine. Poznato stablo već 800. godina kraljiča kraljeva i mnogi ga vole uspoređivati s dominikanskim Redom kojeg je utemeljio sveti Dominik.

Stablo još i danas raste, cvjeta i donosi plodove, isto kao i dominikanski Red. Nisu sve grane, plodovi i cvjetovi uвijek isti kao oni prijašnji, niti oblikom, niti količinom. Nekad je cvijeta manje, nekad više. Nekad su plodovi veći - razvijeniji, nekad osrednji. Ponekad dođe zima, pa osuši koju granu i otpadne po koji plod, ali sve to spada u njegov životni tijek. Bitno da je korijen stabla ostane zdrav, i da je sok iz ploda naranče ukusan i osježavajući.

Jedna malena grana tog Dominikova stabla, sigurno pripada i našim sestrama dominikankama Kongregacije svetih Andjela Čuvara sa sjedištem u Korčuli. Ta grana cvjeta, raste i donosi ploda prema svojim mogućnostima.

2. listopada 1969. godine veća grupa djevojaka iz svih hrvatskih krajeva, obećala je Bogu, vjernost u čistoći, poslušnosti i siromaštvu, po

primjeru svetog Dominika. Radosna i otvorena srca krenule su za Gospodinom, premda još nisu u potpunosti ni znale što ih sve na tom putu čeka. "Kroz bure, snažne oluje, izrasla ti si čista, progonstvo jača ti krila, zrela si s vjerom u Krista", pune mладенаčkih idealnih pjevale su svojoj Kongregaciji.

Zametnula se sestarska grana mладim narančama i počele one zriti, pod geslom **Bogu, Redu i Narodu**. Posebno je obećavajuće izgledao poveći 'grozd' naranči rodom iz sinjske krajine. Među svim tim lijepim narančama, našem zboru ipak je jedna malo više prirasla srcu (ne umanjujući vrijednost, ljepotu i zasluge niti jedne druge). Vjerojatno zato što je i malo bolje poznajemo, što dijelimo neke zajedničke životne trenutke, što se znamo često zajedno nasmijat, zajedno sudjelovat u nekim projektima ...

Ta samozatajna 'naranča' rodom je iz Gale kod Sinja. Sa 18. godina dobrovoljno je nasukala svoju lađu, "na žalu Jadrana plavog", ispred samostana Andjela Čuvara u Korčuli. Prije točno 50. godina (1969.) na današnji dan položila je prve redovničke zavjete. Završila je gimnaziju u Korčuli, a višu pedagošku (hrvatski i engleski) na Višoj Pedagoškoj Akademiji u Zagrebu. Tečaj francuskog jezika pohađala je u Rimu, a živjela je sa sestrama Francuzicama u jednoj većoj zajednici. U Kongregaciji sestara dominikanki je obavljala razne službe. Bila je ekonomica, samostanska priora i vrhovna savjetnica.

Najveći dio svojeg radnog vijeka provodi poučavajući djecu u engleskom jeziku .

Posljednjih 36. godina živi i djeluje u Splitu, u samostanu sv. Katarine Sijenske u župi Škrabe – Blatine. Nema mise, fešte, izleta, koncerta, vjenčanja ili drugog događaja zbora i župe, a da ona nije prisutna, uz našu voditeljicu s. Pavlu. Ne prisutna samo fizički, nego kao organizator, pokretač ... Između redovničkih i samostanskih obaveza, dodatno na brizi ima još "par kućnih sitnica" koje svakodnevno treba obaviti: urediti cvjetne aranžmane u crkvi, skoknit do pazarića obaviti spizu, platiti račune, u ljekarni predignuti lijekove, nazvat meštare, zalit cviće oko crkve i samostana, posjetiti bolesnike u bolnici ...

Draga naša sestro, znamo da niste baš nakloni isticanju i "reklamiranju". Znamo da sebe ne želite stavljat u prvi plan. Znamo da više volite bit logistika "iz pozadine" vašoj redovničkoj zajednici, župi i Crkvi. Ali svejedno ćemo malo prekršit vašu želju, ne zato što vas ne poštujemo, nego upravo zato da vam zahvalimo za sve ono

što ste učinili za naš Zbor Gospe Fatimske Split - Škrape & Župa Gospe Fatimske Split.

Draga naša časna Fidelis, od srca Vam čestitamo Vaš zlatni jubilej, 50. godišnjicu od polaganja redovničkih zavjeta. Bog vas još dugo poživi! Vaši pjevači & voditeljica s. Pavla.

NOVI ĐAKONI HDP

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je nedjelju 29. rujna 2019. godine u zagrebačkoj katedrali, u zajedništvu s pomoćnim biskupima zagrebačkim mons. Ivanom Šaškom i mons. Mijom Gorskim, redovničkim provincijalima, više od osamdeset svećenika i okupljenim Božjim narodom, euharistijsko slavlje u kojem je za đakone zaredio pet dijecezanskih i dvanaest redovničkih kandidata.

Za Hrvatsku dominikansku provinciju navještenja BDM novi đakoni su: fr. Ante KAŽOTI, OP, župa Uznesenja BDM, Kaštel Lukšić,

Splitsko-makarska nadbiskupija i **fr. Reginald BIKLIĆ, OP**, župa sv. Marka Križevčanina, Zagreb, Zagrebačka nadbiskupija;

INDIJA: Dominikanski mjesec za mir

Draga braće i sestre, temeljem dvaju dopisa iz Generalne kurije Reda propovjednika, i to našeg bivšeg Učitelja Reda – fr. Brune Cadoréa od 25. lipnja 2019., kao i od novog Učitelja Reda – fr. Gerarda Timonera od 11. listopada 2019., obavještavam vas da je treću godinu zaredom na razini našega Reda organiziran Dominikanski mjesec za mir koji će početi prvom nedjeljom došašća, 1. prosinca 2019., a vrhunac imati 1. siječnja 2020., na Svjetski dan mira.

Kao što ste već upoznati, cilj Dominikanskog mjeseca za mir jest potaknuti solidarnost braće i sestara u našem Redu s onom braćom i sestrama koji žive i djeluju u teškim uvjetima u pojedinim zemljama svijeta.

Bivši i sadašnji Učitelji Reda zahvaljuju svoj braći i sestrama, odnosno dominikanskim zajednicama koje su svojom molitvom te materijalnom pomoći pokazali svoju ljubav prema potrebitima u protekle dvije godine. (Prve godine Dominikanski mjesec za mir bio je posvećen Kolumbiji, a prošlogodišnji Demokratskoj Republici Kongo.)

Ovogodišnji Dominikanski mjesec za mir naš fokus usmjerava na treći kontinent – Aziju, odnosno na Indiju u kojoj je narod suočen s teškim prilikama kršenja temeljnih ljudskih prava i siromaštva, s naglaskom na ugrozu i zlostavljanje djece, žena i manjinskog stanovništva.

Fokus naših molitvi te materijalne pomoći biti će na dva projekta u Indiji:

- 1) Dominikanski projekt „Bloom“ (eng. cvijet) koji brine za djecu na ulicama Nagpura; te
- 2) „Projekt dominikanske obitelji za sigurno djetinjstvo“ kako bi se obrazovale stručne osobe za pomoć spolno zlostavljanoj djeci.

Na temelju smjernica dopisa Generalne kurije Reda i naših dosadašnjih aktivnosti, pozivam sve naše zajednice da se uključe svojim molitvama, propovijedanjem i financijskim prilozima navedenom projektu. Konkretno, predlažem sljedeće:

- 1) da se u molitvi Jutarnje ili Večernje doda zaziv: „Za mir i pravdu u svijetu, a osobito u Indiji, molimo te!“;
- 2) da se u samostanskim/župnim crkvama ili kapelama zajedno s pukom održi jedno klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramenetom

s nakanom za mir i pravdu u svijetu i u Indiji.

3) da se na četvrtu nedjelju došašća organizira kolekta koju ćete dostaviti u Provincijalat, te će biti proslijeđena dominikancima u Indiji;

4) da u našem propovijedanju tijekom toga mjeseca bude spomenut i Dominikanski mjesec

za mir (svakako na četvrtu nedjelju došašća kad će biti prikupljana i novčana pomoć).

Naravno, slobodno se može poduzeti i neke druge aktivnosti.

*Fr. Ivan Marija Tomić, OP
Promicatelj za „Pravdu i mir“ HDP-a*

Održan 11. Susret hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ u Križevcima

U velikoj dvorani Hrvatskoga doma u Križevcima u subotu 7. prosinca 2019. održana je završna svečanost 11. Susreta hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ na kojoj su, nakon što je prethodno proveden natječaj, dodijeljene nagrade, više je književnih rada javno izvedeno te je predstavljen zbornik najuspjelijih radova „Put u Srce“. Riječ je o jedinom nacionalnom književnom natječaju i susretu za književnost protkanu kršćanskim vrednotama u kratkim književnim žanrovima: poeziji, kratkoj prići, putopisu, eseju i monodrami.

U žanru poezije prva je nagrada dodijeljena Dragi Čondriću iz Splita za pjesmu „Radost uskrsnog jutra“, druga nagrada Danijeli Zagorec iz Križevaca za pjesmu „Misterij“, a treća nagrada Andželu Begonji iz Privlake za pjesmu „Sreća“.

Pokrovitelj te nagrade bila je Hrvatska kapucinska provincija, a nagrade je uručio provincial Jure Šarčević.

U žanru kratke priče prva je nagrada pripala Živki Kancijanić iz Vodnjana za priču „Kažuni od sreće“, druga nagrada Nataliji Bajer iz Lukača za priču „Odlazak“, a treća nagrada Ljiljani Matković iz Zagreba za priču „Križevačka legenda“. Pokrovitelj te nagrade bio je „Glas Koncila“ koji je i nakladnik zbornika, a nagrade je dodijelio glavni urednik i v. d. direktora mons. Ivan Miklenić.

U žanru putopisa prva je nagrada uručena Vjekoslavi Jurdani iz Lovrana za putopis „Put u Srce sreće“, druga nagrada dodijeljena je Biserki Goleš Glasnović iz Zagreba za putopis „Putovati u Lavov i vratiti se iz Lviva“, a treća nagrada

Zdenki Maltar iz Novog Marofa za priču „Nedjeljna šetnja, Šmihel nad Laškim i kameni anđeli“. Nagrade je u ime pokrovitelja „Veritasa – Glasnika sv. Antuna Padovanskoga“ uručio glavni urednik fra Vladimir Vidović.

U žanru eseja prva je nagrada pripala Ružici Martinović-Vlahović iz Slavonskog Broda za esej „Beatitudo et felicitas“, druga nagrada dodijeljena je Nikoli Dominisu iz Postira za esej „Odnos sreće i siromaštva u duhovnom pogledu sv. Franje Asiškoga“, a treća nagrada Nevenu Drozdeku iz Zagreba za esej „Jedino Bog do staje“. Pokrovitelj te nagrade bilo je Nacionalno svetište sv. Josipa iz Karlovca, a nagrade je dodijelio rektor svetišta mons. Antun Sente ml. Tom je prigodom rektor Sente domaćinima darovao sliku s likom Stjepana Kranjčića akademskog slikara Ivana Ivica Marekovića iz Siska.

U žanru monodrame dodijeljena je samo prva nagrada, i to Renati Dobrić iz Kaštel Sućurca za monodramu „Radi i moli i u Boga se

uzdaj“. Pokrovitelj te nagrade bila je Hrvatska dominikanska provincija, a nagrade je uručio fr. Mihovil Žuljević Mikas.

Uslijedilo je misno slavlje u župnoj crkvi sv. Ane koje je, uz koncelebraciju desetorice svećenika predvodio glavni urednik i v. d. direktora Glasa Koncila mons. Ivan Miklenić. U propovijedi je okupljenim književnicima iz cijele Lijepe naše poručio: „Svjesni ste da je vaš napor u našoj javnosti absolutno podcijenjen, da je glavna struja javnoga mnijenja u Hrvatskoj na području sveopće kulture odavno ateizirana i ideologizirana te potiskuje sve što nosi kršćanske vrijednosti ili kršćanski, osobito katolički predznak. To stanje svi stvaratelji hrvatske duhovne književnosti trebali bi prepoznati kao golemi izazov za stvaranje još boljih djela, djela koja će svojom umjetničkom snagom još bolje omogućavati da kroz njih progovara Duh Sveti, smisao objavljene Božje riječi – jer to ne može ostati besplodno niti marginalizirano. Hrvatsko društvo na svim područjima, pa i u kulturi, može biti bitno bolje, ako svi mi katolički vjernici budemo bolji sijači i njegovatelji dobrega sjemena.“ Mons. Miklenić je u propovijedi pročitao i aktualizirao više Kranjčićevih književnih ulomaka i zaključio da Hrvatska, bez Kranjčićeva nadahnuća, ovaj natječaj i susret danas ne bi imala.

Nakon mise održan je književni susret na kojem su dodijeljene nagrade, a više je radova javno izvedeno u interpretaciji dramskih umjetnika Helene Buljan i Dubravka Sidora. U glazbenom dijelu programa nastupila je kantautorica popularne duhovne glazbe Tamara Perc, a kroz svečanost je vodila predsjednica Udruge „Dr. Stjepan Kranjčić“ Tanja Baran.

NOVI SVETAC DOMINIKANSKOGA REDA

– SV. BARTOLOMEJ OD MUČENIKA –

U nedjelju 10. studenoga 2019. u Bragi u Portugalu, za vrijeme euharistijskoga slavlja kojega je predslavio kardinal Angelo Becciu, prefekt Kongregacije za kauze svetaca, proglašen je novi svetac, dominikanac Bartolomej od Mučenika.

Tom je prigodom fr. Gerard Francisco Timoner, OP, Učitelj Reda, uputio cijeloj Dominikanskoj obitelji nekoliko prigodnih riječi: „Generalna postulatura Reda, pod vodstvom fr. Giannija Feste OP, vodi nekoliko kauza koje su specifične za Red ili su povjerene Redu: neke će uskoro biti dovršene, druge su napola obrađene, a neke su u početnoj fazi.

Završetak jedne od tih kauza prigodno se poklopio s proslavom Opće skupštine u gradu Bien Hoai (7. srpnja – 4. kolovoza 2019.). Tako je naš voljeni Red zaista blagoslovljen da ima novog službeno priznatog sveca Bartolomeja od Mučenika (1514. – 1590.), brata Portugalske

provincije, nadbiskupa Brage, poznatog i kao ‘Sveti biskup Tridentskoga sabora’.

Ovaj sveti lik, možda malo poznat izvan graniča Pirenejskog poluotoka, ipak zaslužuje pažljivo razmatranje: ne samo zato što je jedan od naše braće koji se pridružuje društvu naših svetaca i blaženika; ne samo zato što portugalski narod i naša Portugalska provincija vide jednog svog građanina i jednog od svojih sinova uzdignutog na čast oltara; već prije svega, zato što njegova kanonizacija za sve nas predstavlja obnovljenu potvrdu da je dominikanski život u svojoj punini i bogatstvu uistinu put do svetosti.“

U nastavku donosimo kratku biografiju sv. Bartolomeja od Mučenika koju je sastavio fr. Gianni Festa OP, generalni postulator Reda.

* * *

Bartolomej Fernandes rođen je u Lisabonu 3. svibnja 1514. Uzeo je nadimak „Bartolomej od Mučenika“ u znak sjećanja na crkvu Svetе Marije od Mučenika gdje je kršten i kamo ga je djed svaki dan vodio na molitvu. Nakon primanja dominikanskog habita (11. studenoga 1528.), stupio je u novicijat u samostanu u Lisabonu te završio studij filozofije i teologije 1538. godine.

Kasnije je postao lektor u samostanu u Lisabonu, a tu je službu vršio zatim i u samostanima u Batalhi i Évori (1538. – 1557.). Naposljetku izabran je za priora samostana „od Benfice“ u Lisabonu (1557. – 1558.). Opća skupština u Salamanci 1551. imenovala ga je Učiteljem svete teologije, bila je to vrlo važna skupština jer je među osam učitelja teologije bio i slavni Bartolomej Carranza de Miranda, kojega je sam Bartolomej branio u Tridentu protiv osude Španjolske inkvizicije.

Godine 1559. izabran je za nadbiskupa Brage, po preporuci Katarine Habsburške i prema sa-vjetu Sluge Božjeg, Luisa de Granada, njegovog

brata, prijatelja i budućeg životopisca. Od 1561. do 1563. sudjelovao je na Tridentskom saboru, gdje je postao jedan od njegovih glavnih aktera i protagonista, posebice u pogledu reforme svećenstva i episkopata. Povratkom u Bragu, unatoč vrlo snažnom i opetovanom protivljenju lokalnog klera, uložio je svu svoju revnost u reformu nadbiskupije u duhu tridentskih odluka, sazvavši 1564. godine Biskupijsku, a 1566.

Pokrajinsku sinodu. Godine 1571. ili 1572. u Campo Vinhu započeo je izgradnju dijecezan-skog sjemeništa. Dana 23. veljače 1582. dao je ostavku na mjesto nadbiskupa i „Primasa Španjolske“ te se povukao u dominikanski samo-stan Santa Cruz, u Vianu do Castelu, (kojega je sam osnovao 1561. god.) kako bi se posvetio, u poniznosti i siromaštvu, studiju, molitvi i propovijedanju. Tamo je i umro, kao jednostavni brat, 16. srpnja 1590., kad ga je cijeli grad već bio slavio kao svetoga nadbiskupa, oca siromaš-nih i bolesnih. Njegov se grob trenutno nalazi u crkvi Santa Cruz u Viani do Castelu.

Sveti Ivan Pavao II. proglašio ga je blaženim 4. studenoga 2001. god., na blagdan svetoga Karla Boromejskog, kojemu je Bartolomej bio prijatelj i učitelj. Njihov susret u Rimu bio je presudan za mladog milanskog kardinala, ne samo zato što je potvrđio svoj izbor da napusti Rimsku Kuriju i ode u Milano vršiti svoju biskupsку službu, već i zato što je, zahvaljujući Bartolomejevim savjetima i primjeru, poduzeo reformu Ambrozijanske nadbiskupije.

Bartolomej od Mučenika jedna je od najvaž-nijih ličnosti u povijesti Crkve ranoga modernoga doba. Kao nadbiskup Brage sudjelovao je na Tridentskom saboru i upravo je zahvaljujući njegovoj prisutnosti i intervencijama Sabor odobrio dekret o reformi episkopata. Utjelovio je model novog biskupa rođenog iz Katoličke obnove i pastira prema evandeoskom modelu pokojnog Bartolomeja, koji je već u svom životu uživao izvrsnu reputaciju svetosti među svojim suvremenicima.

Ali ta se svetost, koja je danas priznata na općoj razini, ne može ograničiti na sferu pastoralne službe koju je godinama vršio u mjesnoj

Crkvi Brage u Portugalu i snažno branio njegov integritet na Tridentskom saboru, ona se također mora razumjeti i otkriti u ostalim područjima njegova zemaljskog života: skromni i siromašni sin svetog Dominika; marljivi čitatelj Svetoga pisma i duboki poznavalac teologije i duhovnosti; učeni učitelj, spremjan širiti nauk, kao i ono što je naučio tijekom svojega studija i molitve, s jasnoćom i rječitošću; redovnik, istodobno kontemplativni i apostolski, savršeni svjedok ove tradicionalne i poznate definicije brata svećenika koji se vraća sv. Tomi Akvinskem, prema kojemu se dominikanska karizma sastoji u sljedećem: *contemplari et contemplata aliis tradere*.

Njegova kanonizacija, koju su u prošlosti s takvom upornošću tražili portugalska Crkva i Red propovjednika, temelji se na uvjerenju da je Redu, i cijeloj Crkvi, potreban takav svetac: sjećanje na primjer njegovog života važno je za produbljivanje dominikanske duhovnosti, poslaničko svećeništvo, biskupski *munus* i duh služenja i odricanja koji ga uvijek karakterizira

u njegovojoj predanosti Crkvi i narodu koji mu je povjeren.

Važnost njegove poruke pastirima Crkve, koja nikada nije izbljedjela te je ostala neprekidno prisutna tijekom stoljeća, potvrđena je u gesti svetog Pavla VI. na kraju Drugoga vatikanskog sabora, kada je svakom saborskom ocu dao primjerak Bartolomejeve knjige *Stimulus Pastorum*.

Iznenadujuće je danas vidjeti neospornu bliskost između sadržaja spisa o biskupskoj službi našega Blaženika, njegovog stila življenja prije i nakon njegovog imenovanja nadbiskupom u Bragi, neumoljivog stava prema djelu evangelizacije te reforme i učiteljstva sadašnjega Prvosvećenika, pape Franje, koji je od prvih izjava i govora imao priliku zadržati se na novim nalogima i originalnim slikama stila pastoralne službe pojedinog svećenika koji, prema njegovom mišljenju, mora sam sebe oblikovati prema slici pastira koji uvijek brani i vodi ovce koje su mu povjerene i kojima se posvećuje i nudi svoj život.■ (www.dominikanci.hr)

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. Zorka Sentić

s. Zorka Sentić je najveći dio svoga života, punih 50 godina provela u Kanadi. Godine 2011. definitivno se vratila u domovinu i sada je mjesto njenog prebivališta u Kući matici u Korčulu. Zamolili smo je za razgovor, na što je ona rado pristala. No, već je puno toga otišlo u zaborav, ali radujemo se što su joj barem neke uspomene ostale nezaboravne, o kojima rado priповijeda. Pa, počujmo tu njezinu životnu priču.

AM: Gdje ste i kada rođeni?

s. Zorka: Ja sam s. Zorka Sentić. Rođena sam 2. rujna 1935. u mjestu Vidonje kod Metkovića. Bilo nas je devetero djece; braća: Stipan, Ante, Markica (Marko); sestre: Matija, Mara, Draga, Jerka, Danica (s. Teodora), Slava. Ja sam bila treća po redu. Još su na životu sestre Jerka i Mara. I moja je sestra Danica, kasnije s. Teodora, bila u samostanu. Bila je mlađa od mene, ali je naglo umrla.

AM: Kako se živjelo u vašoj obitelji?

s. Zorka: Otac Marko je bio kovač, puno je radio i u polju. Moja majka Mara bila je jako pobožna. Za nju su govorili da je sveta. Bila je jako dobra srca. Svi su rado navraćali u našu kuću jer su se tu uvijek osjećali dobrodošli. I susjedi, koji su bili siromašniji od nas, dolazili bi ponekad k nama jesti. Ali, majka je jednako tako bila darežljiva i prema Ciganima. Kad su bili na proputovanju, kao pravi nomadi, uvijek bi im dala jesti i

čak bi kod nas prespavali. Ništa se nije bojala da će nam učiniti nešto loše. "I oni su ljudi" – govorila bi, - „i oni su gladni kao i mi!“ Tako darežljive majke rijetko se susreću. Često govorim, i u to sam uvjerenja, da je moja majka sebi zaradila nebo svojom velikodušnošću i dobrotom. Mi djeca smo imali svoje mjesto u jednom kutku, imali smo četiri klupe i tu smo se svi posložili. Neki su ljudi, vidjevši nas tolike, znali govoriti: „Što će biti od ove djece, koliko ih ima?“ A mi

smo bili svi jako sretni, nismo nikada oskudjevali, radovali smo jedan drugome, pomagali se, a koji put se i posvađali. A kako bi se drugačije djeca voljela!? Svaki dan se u kući molila krunica. Znali smo otići i na zabave subotom i nedjeljom navečer. Tu se plesalo i zabavljalo. Jedan je momak svirao usnu harmoniku, to je nama bilo dovoljno za zabavu. Svi smo puno preko tjedna radili, zato smo jedva čekali subotu i nedjelju da se možemo lijepo zabaviti. Tu su se stvarala poznanstva i prijateljstva. Ali svaki put kad bi otišli na zabavu roditelji su nas upozoravali: "Ne zaboravite, vamo je naša kuća, molitva će početi sad brzo." To je značilo da se ne smijemo zadržati dugo u noć. Trebalo je poštivati roditeljsku stegu. Mislim da nas je baš to sačuvalo i da je svakoga Bog upravio pravim putom. Ja sam kao dijete čuvala ovce. Imali smo svoje ovce za mlijeko. Kad bih ujutro došla k njima, ne znam jesu li se više one radovale ili ja. Posebno sam voljeila kad bi imali malo janje. Uzela bi ga na ruke i ninala, bila sam jako vesela! Bože moj, kakva dražest u tim malim, dragim životinjicama! Baš sve što smo imali, čime smo radili i čime smo se služili bilo je puno blagoslova!

Radili smo i u polju, imali smo i loze. Kad je došlo vrijeme za obrađivanje zemlje, ustajali bi ujutro već u tri sata, pojeli nešto malo mlijeka ili

kiseline (kiselo mlijeko), i išli na polje u trupini i cijeli dan radili. Ponijeli bi sa sobom kruha i ulja i malo vina i to nam je bilo za cijeli dan. Kako je bilo slasno moći kruh u ulju i to jesti! To nam je valjda davalо snagu. Kopanje je uvijek teško, ali meni to tada nije bilo nešto strašno.

A posebna vam je priča ako bi se netko od nas razbolio. Majka je imala posebnu likariju! Ona bi nam uvečer skuhala vino sa šećerom i to bi nam dala popiti. Dobro bi se uznojili i ujutro ustali čili i zdravi. Nema izležavanja, nego krećemo na posao. Majka je pekla kruh kod kuće. Svakoga smo tjedna nosili u mlin vreću kukuruza i vreću pšenice. Nikad nismo bili gladni. Kako li je lijepo mirisao kruh ispod peke. Pa kolači...! Uvijek smo imali i voća i povrća. Imali smo veliko polje kajsija, dunja, šljiva, oraha. Riba je bila gotovo glavno jelo kod nas, posebno brudet.

Možda ste čuli kako u Metkoviću ima puno žaba. To vam je kod nas specijalitet. Mi smo se svi specijalizirali u lovnu žabu. To se posebno radi po noću. Imali smo posebne lampice. Kad te lampice stavite ispred žabe, nju to zaslijepi i mi bi je lako uhvatili i stavljali u vreće. I tu bi se natjecali tko će ih više uloviti. Ujutro bi ih u selu davali ljudima, besplatno, koji su htjeli. Nama je bio gušt uloviti žabu, nije nam padalo na pamet to prodavati. Žabe su prava delicija.

AM: Jeste li išli u školu?

s. Zorka: Da, u školu sam išla, kao i svi moji, u Badžuli, četiri godine. Dalje nisam išla jer nismo mogli platiti. Braća, Marko i Stipan su pokušali ići za svećenike, ali nisu ustrajali. Već su se iz

sjemeništa vratili kući. Kasnije su se oženili i postali vrijedni poduzetnici i očevi obitelji. Brat Ante je imao devetero djece, koliko je i nas bilo. A ja sam krenula na tečaj za šnajdericu u Metkoviću, kao i moja sestra, i pomalo sam šivala.

Kad smo išli kod ovaca, nalazili smo uvijek vremena za igru. Posebno se sjećam igre carigrada. Nacrtali bi kocke na cesti i bacali kamenčiće, pobjednik je bio tko bi pogodio u to polje. Znali smo napraviti i ljljačke pa bi se ljljali. Onda bi također i frigali uštipke u šumi i pjevali, nosili bi brašno i ulje i tavu i u šumi frigali. To je bio pravi gušt. Onda nije bilo opasnosti od požara, mi smo znali dobro čuvati vatru. Ali nismo se samo igrali. Imali smo sa sobom i vunu i natjecali se tko će oplesti bolju čarapu, imali smo puno vune.

Kad nismo bili na paši okušali smo se i u veslanju na Neretvi. Imali smo malu barku, zvali smo je trupina, u koju mogu stati 4 osobe. Jednom smo, jedan momak i ja, zajedno vozili na pariće na Neretvi i pobijedili!

AM: Kada ste odlučili ići u samostan?

s. Zorka: Ne sjećam se koliko sam imala godina. Dominikanci su kod imali misije. Jedan od njih je bio p. Drago Kolimbatović. Meni je majka rekla za njega: „To je sveti čovjek!“ On je propovijedao tako zanosno i lijepo da su se mnogi mladići i djevojke odlučili za samostan. Jedino sam ja rekla da ne mogu odmah, nas je devetoro djece. Mislila sam, jadni otac! Prijateljice su navaljivale da idemo, ali ja sam stalno odgađala, žalila sam, tobože oca, a zapravo, nije mi se dalo ići, imala sam već i prilike za udaju. To su znali mještani, pa je jedna žena u našem rodnom selu, Misline, govorila: „Ako Draga Markova ustraje u samostanu, ja će mojih svih pet dati!“ Kao da oni daju! Ne daju oni, nego dragi Bog poziva. Bili su uvjereni da neću izdržati ni tјedan dana u samostanu.

Kad smo napokon odlučile doći, bilo nas je osam cura iz sela. Nakon dva, tri dana jedna je od njih je već odustala i vratila se kući. Kasnije su, malo pomalo to učinile i druge. Ostala sam samo ja, Markova Draga! Ma, ne hvalim se time,

jer znam da samo uz pomoć Božju možeš ustrajati na njegovu putu, a na nama je da činimo kako znamo i možemo. Od nas osam ostala je zajedno sa mnom i Stana (s. Dragutina) Barišić, i ja.

AM: Kakvi su bili prvi dani u samostanu?

s. Zorka: Pa, mogu reći da nam je bilo lijepo. Mladost zna sve pretvoriti u šalu, a dovoljna je i neka mala nespretnost, eto razloga za smijeh... Bilo nas je puno, sjećam se da su se neke bojale da će ih poslati kući ako ne prođu ispit koji je trebalo polagati. Mislice su da neće proći, a ja bih uvijek rekla neka čekaju pa će vidjeti i neka se mole. Jedna ipak nije prošla, poslali su je kući i kako je plakala zbog toga. Učiteljica nam je bila s. Gabrijela.

Neki pričaju kako je bilo gladi. Ja moram priznati da nisam nikada u samostanu bila gladna. Uvijek se našlo nešto za pojest. Ali istina je da nismo uvijek voljele jesti sve što su nam dali. No, i tu smo se snašle. Ja sam sa s. Vjerom znala zamjenjivati hranu. Ona bi meni dala što ona nije voljela, a ja njoj što ja nisam voljela. Vidjela sam da su i druge slično radile.

Sve se to radilo pomalo skrivečki jer se tada nije smjelo pričati u refektoru.

AM: Gdje je bilo vaše prvo polje rada izvan Korčule?

s. Zorka: Tadašnja č. majka Andjela Milinković mi je rekla da će, kad položim zavjete, ići s njom u Zagreb. Tako je i bilo. Čim sam položila zavjete, 1956., otišla sam iz Korčule zajedno s njom. Išle smo brodom do Splita i onda vlakom dalje do Zagreba. Tu sam ostala pet godina. Radila sam gdje god i stogod je trebalo. Bilo je teško iz podruma nositi opranu robu na sušenje na terasu. Osim toga, uključila sam se i u crkveni zbor. Bilo mi je dragو pjevati u crkvi. Pjevači su me zavoljeli. Doživotne zavjete sam položila 8. svibnja 1961.

U međuvremenu je izabrana nova časna majka, Manes Karninčić. Jednog me dana ona pozvala i rekla da me misli poslati u Kanadu, neka promislim par dana i neka joj onda odgovorim. Ona nije nikoga prisiljavala da mora ići, jer je znala da nije lako ostaviti domovinu i sve svoje, zato je svaku pitala da li se osjeća da bi to mogla. Moram priznati da me ta njezina ponuda jako iznenadila. Bojala sam se jer sam mislila da to nije za mene, što će ja raditi u Kanadi! Borila sam se s tim, svaku večer sam gore na terasi molila krunicu i vapila Bogu i Gospi neka me provijetle da li da prihvatom ili ne. I onda, jednog

dana, osjetila sam kao da mi Isus kaže „Ne boj se, ti možeš ići u Kanadu!“. Nakon toga sam se smirila i prihvatile sam ovaj poziv č. majke.

AM: Je li Vam bilo teško otići iz Hrvatske?

s. Zorka: Svaki je rastanak težak, ali Bog mi je dao snagu da sam to mogla podnijeti. Prije putovanja su me pustili da idem posjetiti svoje kod kuće, na jedan dan. To je, zapravo bio moj prvi posjet roditeljima, nakon što sam otišla u samostan. Bila sam sretna, makar je to bilo tako kratko. Kad sam se vratila u Zagreb, pjevačima je bilo žao što odlazim, spremili su mi veliki oproštaj. Uzbuđenje je raslo kad sam se počela spremati za putovanje. Napokon je došao i dan mog odlaska u Kanadu. Bilo je to u listopadu 1961.

Ne sjećam se tko je još putovao sa mnom. Da lakše podnesem i tugu i vožnju, cijelim sam putem u avionu molila krunicu. Putovanje je bilo jako dugo. Napokon sam stigla u Kanadu. Tu su me sestre lijepo dočekale.

AM: Kako ste se snašli u novim okolnostima? Što ste u Kanadi radili?

s. Zorka: Najprije sam bila kod bolesne djece. Svaku sam noć čuvala tridesetak djece, bilo je teško. Nekad smo morali zvati policiju ako bi bili nemirni ili pokušavali pobjeći. Bilo je dosta naporno. Uvijek sam molila krunicu. Francuski jezik sam učila usput, s djecom i ljudima. Najlakše je bilo zapamtiti pjesme, često smo pjevali. Tamo sam naučila i svirati. Dolazila je jedna gospođa koja me podučavala i malo pomalo sam svladavala vježbe i pjesme. Bilo mi je dragو što mogu svirati i na misi, pa čak i Andeosku misu na latinskom. Dobro mi je išlo, s Bogom sve ide, a bez Njega ništa!

Nakon toga premještena sam u Val du Lac gdje su bili dečki. Bilo je oko 300 djece. Ne sjećam se točno, mislim da sam ostala u toj kući tri, četiri godine. Radila sam u praoni, uvijek je bilo posla. Prala sam robu. Jednog dana došlo je kod mene u praonu njih osmero. Pitala sam ih što žele i rekli su mi da ih je ravnatelj poslao k meni. Bili su visoki, veliki. Onda sam ih molila da mi pomognu nositi opranu robu na sušenje.

Rekla sam im da mogu biti vani dok se ne opere sljedeća mašina robe, pa će mi onda opet pomoći. Ali oni su me pitali što će ja raditi. Rekla sam da će moliti krunicu. Zaželjeli su ostati sa mnom. U podrumu je bio kip Gospe Fatimske, rado sam tu donosila cvijeće. I tako su ostali sa mnom i molili smo krunicu. Činili bi to svakoga dana. Nakon nekog vremena došao je direktor i pitao što radim s tim dečkima. Primijetio je da su sada drugačiji, bolji nego prije. Odgovorila sam da mi pomažu nositi robu na sušenje i da u međuvremenu zajedno molimo krunicu. Eto kako je moćna naša draga krunica! Nekad kad bi išli van, u šetnju s odgojiteljima koji su bili zaduženi za njih, nabrali bi cvijeća pa bi mi donijeli. Onda bi zajedno to nosili Gospu.

Počela sam razmišljati kako bi bilo lijepo da se Gospa premjesti van, iz podruma. Išla sam kod direktora i pitala ga možemo li Gospu staviti negdje drugdje. Složio se s tim, i Gospa je ubrzo dobila novo prebivalište, vani pokraj jezera. Tako su mogli svi doći k njoj i pomoliti se. No, nekome je Gospa smetala. Nakon nekog vremena bacili su je u jezero. Bilo nam je jako

žao. Onda smo se odvažile s. Jelka, s. Tereza i ja i isle smo kip izvaditi iz jezera. To je bilo pravo čudo da smo kameni kip, koji je bio jako težak, nas tri izvadile van!

Uvijek sam se rado molila Gospi. Jednog sam dana dobila nadahnuće, kao da mi je Gospa kaže da dijelim otajstva žive krunice. Iste sam večeri napisala otajstva na papiriće i podijelila sestrama u kući, a kasnije sam ih dijelila i drugima. Čak sam mnogima slala i u Ameriku, poštom, i u druge zemlje, gdje god sam mogla.

AM: Je li vas netko posjećivao?

s. Zorka: O, da! Često su me znali posjetiti oni dečki s kojima sam radila, bilo je drago i njima, a i meni što ih opet vidim i što me nisu zaboravili.

A u našu su zajednicu u Sherbrooku znali navraćati mnogi poznati ljudi iz crkvenog i društvenog života. Svaka časna majka nas je posjetila i više puta. Bilo nam je jako drago kad nas je posjetio kardinal Franjo Kuharić.

AM: Što ste sve radili u Sherbrooku?

s. Zorka: Ja sam radila u staračkom domu, imala sam na brizi oko trideset staraca. Uglavnom su svi bili pokretni. Najviše su voljeli kad sam s njima imala terapije raznim vježbama, exercice physique [tjelovježbu]. Nekad smo igrali društvene igre. Izmišljala sam sve moguće načine da ih aktiviram. Bilo im je to jako drago, svatko je sudjelovao koliko je mogao. U jednoj sali imali su čak i plesni podij i tamo smo plesali. Imali smo veliki vrt, tu su se šetali, a kad bi pao snijeg klizali bi se. Bilo je lijepo.

AM: Gotovo cijeli redovnički život proveli ste u Kanadi?

s. Zorka: Pa može se tako reći. U Kanadi sam bila 50 godina. Rijetko smo išli kući, ali nije mi to smetalo. Navikla sam se na život ondje i zavoljela ga kao da sam među svojima, čak mi nije nedostajao rodni kraj. Ipak, kad je došao na mene red da idem posjetiti domovinu, bila sam sretna. Pravo se veli – krv nije voda! - Kad sam prvi put došla kući iz Kanade, moj je (sada

pokojni) nećak Goran skupio sve dečke i preko Misline i Mliništa pjevali su Bienvenue soeur Zorka! Rado se toga sjetim. Eto, ja sam rijetko dolazila kući, ali jednako tako i moja braća i sestre. Svi smo se razišli kojekuda, svatko na svoju stranu, pa smo se rijetko sastali i vidjeli.

AM: Što vam je ipak bilo najteže u Kanadi?

s. Zorka: U početku mi je bilo teško jer nisam poznavala francuski jezik, ali sam s vremenom to pomalo svladala. Ali najteže je bilo razdoblje kad je nastupila jedna velika kriza: skupina sestara je odlučila napustiti samostan. Bilo je to bolno i teško. Ja sam stalno molila krunicu i svih poticala da mole. Nažalost, puno ih je otišlo, i naših Hrvatica i Kanađanki. Ta bol neće valjda nikada zacijeliti. Molim i dalje za te sestre i želim da budu sretne, da budu Božje gdje god jesu.

Bilo mi je i teško kad sam dobila vijest da mi je nesretnim slučajem poginuo otac. Nisam mu mogla ići na sprovod, predaleko je to. Molila sam za pokoj njegove duše, ali i za mamu da može lakše podnijeti njegovu smrt. Kad sam jedne godine bila na godišnjem, majka je već bila teško bolesna. Često je spominjala da bi voljela prije smrti još jednom vidjeti svoju Dragu (mene). Bog je dao da sam je zatekla živu. Bile smo obje sretne. Malo nakon toga je preminula. Vratila sam se u Kanadu i trebala je sutradan biti misa za mog pokojnog oca, u našoj samostanskoj

kapeli. Ja sam te noći sanjala, vidjela sam mamu kako negdje ide, obučena točno u onu odjeću u koju su je obukli kad je umrla. Pitam je: „Majko, kuda ćeš?“ A ona mi odgovara: „Idem na misu za čaću.“ Zamisliste, kako je ta onostranost vezana s nama smrtnicima! I oca sam jednom sanjala. On me pita: „Drage, kako će?“ Nije, namente, mogao hodati, pa ga ja stavim u trok i vozim u jedno prekrasno mjesto, u prirodu, neka tu sada uživa. Onda sam se probudila. Otac je, inače, bio kovač. Vrlo marljiv puno se mučio da nam ništa ne fali.

AM: Kakav je bio konačni povratak u Hrvatsku?

s. Zorka: Iz Kanade sam se vratila u Korčulu 7. listopada 2011. godine. Moram priznati da sam pomalo žalila što se zatvorila kuća u Kanadi. Sutra bih se vratila da mogu! Ipak, drago mi je da se ta naša kuća i dalje koristi u humanitarne svrhe. Posebno mi je bilo drago čuti da su obnovili sve kipove svetaca. Na glavnim vratima je bio sv. Mihovil, u vrtu je bila Kraljica Krunice i sv.

Josip, a Majka Božja s Djetetom je bila tamo gdje su bile bebe. Rekli su da su uredili sjedalice na tom prostoru i da tamo mole. Sve mi je to drago, kao da sada gledam sva ta mjesta i sve te kipove.

Moje je sada prebivalište u Kući matici, u Korčuli. Drago mi je što sam tu, jer je tu bio i početak moga redovništva. Dok mogu, rado idem pomoći u kuhinju. Rad ne ubija, on oživljava! Ujutro se rano dignem i idem u kapelu, kad mogu. Sjedneš i moliš, jer ako počneš popuštati u molitvi, gotov si!

AM: Jeste li zadovoljna redovnica?

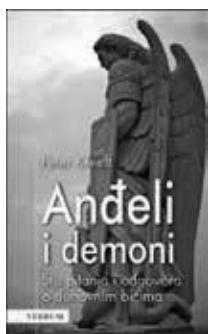
s. Zorka: Mogu reći da jesam. Prije nisam puno o tome razmišljala. Život te nosi, posao te gura naprijed, i vrijeme brzo prolazi. Kada sad gledam unatrag što sam sve prošla, kad se prisjetim svega, pitam se kako sam to mogla, je li to moguće? A eto, mogla sam, s Božjom pomoći i s krunicom u ruci. Proživjela sam lijepu mladost i doživjela sretnu starost. Prošla sam puno toga, ali najviše se volim sjećati svega lijepoga iz mладosti, iz mojih prvih redovničkih dana pa i najdužeg boravka u Kanadu. Život u tuđini, kako god izgledao težak, uvijek se nađu i razlozi za radost. I to sam nastojala i drugima prenositi. Uvijek svjesna da sam Bogu predana, da sam za njega živjela i radila. Nema bez Boga ništa. Ako s Bogom legneš, s Bogom ćeš se i dignuti!

AM: Što biste poručili sestrama i svima koji budu čitali AM?

s. Zorka: A što bih ja mogla poručiti?! Svi vole prepričavati što su sve pretrpjeli. Neka smo pretrpjeli, ne treba za to žaliti, jadikovati niti koga optuživati. Možda smo nekad od drugih doživjeli neugodnosti, ali su sigurno i oni od nas. Ako smo došli radi Boga, onda znamo da niti jedna žrtva nije uzaludna, da On sve prati, voli i nagrađuje. I već ovdje, a sigurno i u nebu.

Razgovor vodila s. Jana Dražić
Korčula, listopad 2019.

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

**Peter Kreeft:
ANĐELI I DEMONI**

Sto pitanja i odgovora o duhovnim bićima

Andeli su danas vrlo popularni i među vjernicima i među nevjernicima. Postali su sinonim za sva duhovna bića i uglavnom ih se ne razlikuje jedne od drugih niti ih se prepoznaće u njihovu pozitivnom ili negativnom djelovanju.

Knjiga *Andeli i demoni* nastala je kao odgovor na stvarnih i aktualnih 100 pitanja mnogih ljudi o duhovnim bićima, anđelima i demonima upućenih poznatome autoru i profesoru filozofije Peteru Kreeftu. Na svoj dubok, prepoznatljivo lucidan te ponekad humorističan način Kreeft daje izravne i jasne odgovore na pitanja kao što su: Što zapravo možemo znati i što stvarno znamo o tim misterioznim nevidljivim bićima?, Postoje li dobri i loši anđeli?, Jesu li sva duhovna bića dobra prema čovjeku?, Kako ih razlikovati?, Od čega su napravljeni anđeli?, Kako anđeli komuniciraju s Bogom?, Kako anđeli komuniciraju s nama? te na mnoga druga.

Oslanjajući se na Sveti pismo, tradicionalni crkveni nauk i učenje Tome Akvinskoga ova knjiga razlučuje činjenice od mašte i mitove od stvarnosti. Ona tako raščišćava i zablude i dezinformacije kojima obiluju brojne nekršćanske knjige o anđelima dajući istodobno i više nego potreban odgovor na iznimno zanimanje koje vlada za duhovna bića.

**Sestra Bogna Młynarz,
ZDCh:
BOG TRAŽI ČOVJEKA**

U knjizi pronađite odgovore na pitanja:

– Kako se savršen Bog može nastaniti u nesavršenim ljudima?

– Smetaju li nam naše emocije na putu spasenja?

– Zašto je savez s Bogom za ljude najkorisniji ugovor na svijetu?

– Po čemu je samostan sličan elektrani?

– Što je zloduhu najvažnije?

– Može li se pretjerano vjerovati u Božje milosrđe?

– Koja je najbolja taktika u duhovnoj borbi?

– Na čemu se temelji „noć duha“, koju su doživljavali mistici?

– Mora li kršćanin uvijek biti radostan?

– Kako čuti što nam Bog govori?

– Jesmo li loši Isusovi učenici ako ne ozdravljamo poput njega?

– Što znači svjedočiti živog Boga?

– Hoće li nam Bog uvijek pronaći posao?

– Kako izgleda nebo?...

O autorici

Sestra Bogna Młynarz, ZDCh, pripada Družbi sestara Presvete Duše Kristove. Doktorirala je teologiju duhovnosti. U znanstvenom se radu bavi mistikom. Vodi duhovne obnove i seminare na teme duhovnosti. Urednica je popularna katoličkog bloga *Duša Isusova*.

U ovoj knjizi govori o posljedicama „skandala“ kakvim je za nas Božje utjelovljenje. Ukazuje na

činjenicu da je Isusovo čovještvo za nas osnovni sakrament. Ne moramo tražiti Boga na nekim udaljenim planetima ili na duhovnim visinama apstrakcije. On sam prilazi u našoj duhovno-tjelesnoj običnosti, našoj svakodnevnoj bijedi i besplatno, posve nesebično poklanja nam svoje darove. Naš je pak zadatak primiti svojeg Oca s povjerenjem djeteta sigurna u ljubav.

Rodney Stark: LAŽNA SVJEDOČANSTVA

Raskrinkavanje stoljećâ protukatoličke povijesti
O kontroverzama crkvene povijesti - je li inkvizicija bila jedno od najkrvavijih poglavlja u zapadnoj povijesti, je li papa

Pio XII. bio antisemit i s pravom nazivan "Hitlerovim papom", je li mračni srednji vijek značio zaustavljanje napretka znanja koje će spasiti tek sekularni duh prosvjetiteljstva - vodile su se i vode se mnogobrojne rasprave, no počesto pri tome bivaju vidljive neobjektivnost i nemogućnost odmaka od vlastitih pozicija ili pak nedostatak znanstvenoga i stručnog autoriteta.

Od takva pristupa bitno odudara knjiga *Lažna svjedočanstva: raskrinkavanje stoljećâ protukatoličke povijesti*. Njezin autor Rodney Stark nije katolik, deklarira se kao agnostik te, kako je sam istaknuo, nema nikakvih razloga mijenjati ili iznositi činjenice na način koji bi išao u prilog Katoličkoj Crkvi. S druge pak strane Stark je vrhunski znanstveni autoritet i jedan je od najcjenjenijih modernih sociologa religije koji je dugi niz godina predavao sociologiju i komparativnu religiju na Sveučilištu u Washingtonu te trenutno vodi katedru humanističkih znanosti na Sveučilištu Baylor.

U *Lažnim svjedočanstvima* Stark utemeljeno i argumentirano osvjetjava kontroverzne teme iz prošlosti Crkve te iznosi malo poznate činjenice o povijesti zapadne kulture i civilizacije. U svakom poglavljju govorci o dobro utvrđenu protukatoličkomu mitu, daje fascinantnu povijest o tome kako je svaki mit postao uvriježen

i pruža zapanjujuću sliku o pravoj istini. Tako čitatelj ove knjige ne će samo dobiti uvid u istinu o povjesnim kontroverzama, nego će saznati i kako one nastaju i šire se. Postat će mu razvidno i zašto laži tako dugo opstaju te kako ideologija, zloba i sebeljublje pri tome učinkovito surađuju.

"Nisam rimokatolik i nisam napisao ovu knjigu kako bih obranio Crkvu. Napisao sam je kako bih obranio povijest". Rodney Stark

"*Lažna svjedočanstva* nisu prva knjiga srođne tematike na hrvatskom, no ona su najcjelovitiji i dosada najuspješniji pokušaj da se problem sagleda i razotkrije na razumljiv i pristupačan način." – kaže dr. sc. Trpimir Vedriš, Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Papa Franjo: NAJLJEPŠE PRIČE IZ EVANĐELJA

Promišljanja pape Franje saabrana u knjizi *Najljepše priče iz Evanđelja* otkrivaju najdublje i univerzalno značenje evanđeoske poruke te istovremeno i djecu i odrasle upućuju na usvajanje temeljnih vrijednosti u malim svakodnevnim gestama kao i u najvažnijim životnim izborima

Evanđeoske prisopodobe već tisućama godina svojom dubokom mudrošću oduševljavaju umove i ražaruju srca ljudi mnogih pokolenja. U tim kratkim i poticajnim priповijestima Isus se služi slikama i situacijama iz svakodnevnog života kako bi na jednostavan način svakom čovjeku navijestio bitne istine o Bogu, vjeri i životu.

U novoj knjizi pape Franje „*Najljepše priče iz Evanđelja*“, koju je upravo na hrvatskom jeziku objavila nakladna kuća Verbum, sabrane su i protumačene na način prilagođen djeci upravo te Isusove evanđeoske prisopodobe. Upućujući izravnu poruku srcima čitatelja, papa Franjo pristupačnim riječima tumači sve najvažnije Kristove prisopodobe iz Evanđelja: o dobromu Samarijancu, o izgubljenoj ovci, o milosrdnomu

ocu, dobromu pastiru, pšeničnome zrnu, zrnu gorušičinu i mnoge druge.

Ono što iz svih tih prispodoba prosijava jest nešto što je potrebno svim ljudima i svakome djetetu: Božja milosrdna ljubav, koja kako je jednom istaknuo Ivan Pavao II. uključuje nježnost i osjetljivo srce. Upravo to otajstvo milosrđa objavljeno u Isusu Kristu provlači se kao središnja nit u ovim Papinim tumačenjima evanđeoskih prispodoba. Njegova promišljanja otkrivaju najdublje i univerzalno značenje evanđeoske poruke te istodobno i djecu i odrasle upućuju na usvajanje temeljnih vrijednosti u malim svakodnevnim gestama kao i u najvažnijim životnim izborima.

Stoga će ova knjiga, oplemenjena ilustracijama u boji koje je izradila Giulia Orecchia, biti dragocjeno štivo za svaku obitelj.

Jan Grzegorczyk: SVAKA JE DUŠA POSEBAN SVIJET

Iz Predgovora poljskom izdanju „Ova me knjiga osvojila. Dvije istine obuzimaju moj um nakon što sam ju pročitao. Milosrđe nam je za život potrebitije više nego zrak, više nego bilo što drugo na ovom svijetu. I druga istina. Gospodin Bog piše ravno po krivim crtama. Ta Einsteinova misao, na koju nas je Roman Brandstaetter tako često podsjećao, doprla je do mene nekom nevjerojatnom moći tijekom čitanja. (...) Dvadeset godina Crkva je branila govoriti o Faustini Kowalskoj i njezinim objavama. Ona je danas sveta, a poruka milosrđa koje nam je darovala poznata je po cijelom svijetu. Ponekad se događa da štovatelji Božjeg milosrđa toliko zavole Faustinu da bi ju htjeli prisvojiti. To nije potrebno. Faustina je tako velika svetica da je ima dovoljno za sve i svima koji prizivaju Božje milosrđe pomagat će s neba. Ako je svaka duša poseban svijet, kako piše Faustina, onda začuđuje bogatstvo Božje ljubavi. Voljeti svakoga osobno, prebivati sa

svakim osobno – to može samo Krist. Mi možemo pokušati, ali to je iznad ljudskih sila. Želimo voljeti, ali iz tih naših čežnja ponekad nastaju samo vidljive rane, koje ne znamo zaliječiti. I tad nam je potreban Ozdravitelj.“

Jan Góra, dominikanac

Sarah Young: U TVOJOJ PRISUTNOSTI (svjetski bestseler)

Knjiga „U Tvojoj prisutnosti – uživaj mir u Njegovoj prisutnosti“ autorice Sarah Young u kratkom je vremenu postala svjetski hit! Knjiga je na hrvatskom jeziku objavljena 2016. godine u izdanju *BibliotekeFigulus* a sada je dostupna u novom ruhu!

Novo izdanje 2. verzije (u kojoj se Isus obraća muškoj osobi) meko je uvezeno, u novom je formatu, ukrašeno je zlatnom folijom, knjižni je blok ukrašen zlatnom bojom, uglovi su zaobljeni.

Knjiga nas uvodi u iskustvo prisnoga, osobnoga poznavanja Boga. Iz toga iskustva proistječe život koji možemo zvati životom u izobilju. Taj život ne ovisi ni o kakvim životnim okolnostima nego isključivo o našemu osobnom odnosu s Bogom. Najveća je vrijednost ovog djela to što čitatelja uvodi u svijet razmatranja na vrlo jednostavan način – u molitvu koja je nužna da se produbi vjersko uvjerenje, da se potakne obraćenje srca i ojača volja da se slijedi Krista (v. KKC 2705-2708; KKC 2655, 2688). On je neprestano prisutan a mi smo kada to svjesno želimo biti. Ova je knjiga tu želju probudila u milijunima ljudi.

Knjiga „U Tvojoj prisutnosti – uživaj mir u Njegovoj prisutnosti“ prevedena je na 29 jezika a englesko je izdanje prodano u više od 9 000 000 primjeraka! Za knjigu kršćanskoga sadržaja to je nevjerojatna brojka.

s. Ivana Pavla Novina:

**SUVREMENA KOZMOLOGIJA I
FILOZOFIJA: TREBA LI SUVREMENA
KOZMOLOGIJA FILOZOFIJU?**

*Predstavljena knjiga s. Ivane Pavle Novina na
Interliberu*

Na najvećem književnom događanju u Hrvatskoj i platformi za promociju knjiga, pisaca, čitanja, znanosti i znanja, Interliberu, 13. studenoga 2019. godine predstavljena je knjiga: Suvremena kozmologija i filozofija: Treba li suvremena kozmologija filozofiju? Knjiga ima 269. stranica, a tiskala ju je Naklada Breza iz Zagreba. Autorica knjige, dr. sc. Marina s. Ivana Pavla Novina, filozofkinja, asistentica je Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. O knjizi su govorili recenzent knjige, izv. prof. dr. sc. Hrvoje Štefančić, teorijski fizičar i prorektor za znanost Hrvatskog katoličkog sveučilišta, a zatim doc. dr. sc. Petar Tomev Mitirkevski, genetičar i profesor Fakulteta filozofije i religijskih znanosti. Recenzentu, predstavljačima i nakladniku zahvalu je na koncu uputila autorica. Na poleđini knjige čitamo:

"Knjiga Suvremena kozmologija i filozofija prvo je djelo iz filozofije kozmologije na hrvatskom jeziku. U znanstveno značajnu raspravu o temeljnem pitanju ovoga istraživanja, treba li suvremena kozmologija filozofiju, autorica nas uvodi kratkim pregledom razvoja kozmološke misli. Ulazi potom u raspravu o značajnijim rezultatima u suvremenoj (fizikalnoj) kozmologiji, te ističe niz otvorenih pitanja. Analizom

svojstvenom suvremenoj filozofiji znanosti dolazi do brojnih argumenata u prilog tezi o prisutnosti filozofije u suvremenoj kozmologiji, od konceptualnih temelja do praktičnih istraživačkih pitanja. Time upućuje na nužnost obuhvatnijeg pristupa pitanju kozmosa i na neodrživost teze pojedinih fizičara, poput Stephena Hawkinga, da suvremena kozmologija na zagovetku kozmosa može odgovoriti kao isključivo empirijska disciplina.

Ovim djelom autorica nas uvodi u samu srž žuštih suvremenih znanstvenih rasprava koje se vode na svjetskoj razini, a, osim užem stručnom miljeu, namijenjeno svima onima koje zadivljuje veličanstvo, ljepota i zagonetnost kozmosa". Vjerujemo da je ova knjiga kako su istaknuli predstavljači iznimno doprinos filozofiji znanosti i izvrstan uvod u suvremene znanstvene rasprave o suvremenoj kozmologiji, ali i o dosegima znanstvene spoznaje svih onih znanosti koje za predmet istraživanja nemaju predmet u klasičnom smislu riječi. Knjigu zajedno s predstavljačima preporučamo za čitanje svima koji su voljni promišljati o zagonetki kozmosa, a osobito stručnom miljeu i studentima filozofije i fizike. Na koncu, sigurni smo, da će ova knjiga, kako je poželjela sama autorica, uistinu postati platforma za brojna buduća istraživanja.

Laura Jagodić

Moj prvi godišnji u habitu

Prošla je i prva godina novicijata i to mnogo brže nego što sam mislila da će proći. Došlo je vrijeme i prvog godišnjeg odmora, na koji sam, za razliku od prethodnog, išla u habitu. Nisu me baš svi Subotičani prvi put vidjeli u habitu, ali većina ipak jest. I oni mene u habitu, a i ja njih iz habita.

Čim sam stigla u Suboticu, dobila sam poziv na kestenijadu u župu sv. Roka. Nisam baš bila sigurna što je to točno, samo sam pretpostavljala da će biti kestenja. Tako sam otišla na misu, a potom i u župu sv. Roka. Bilo je mnogo ljudi različitih generacija, i djece i mlađih i starijih. U dvorištu župe bili su postavljeni stolovi sa topлом čokoladom, kuhanim vinom, krafnicama, a pokraj stolova se peklo i kestenje. Sve se prodavalilo po simboličnim cijenama. Kao što sam navikla u posljednjih par godina, kad idem negdje s učiteljicom ili nekom starijom sestrom da ne nosim novčanik, tako sam i ovdje došla. Leknulo mi je kad sam vidjela da su animatori organizirali različite igrice na kojima se mogao osvojiti kupon za hranu i piće, ali opet, većina natjecatelja su bila djeca... No, ipak sam zaključila kako sigurno neću ostati bez kestenja. Čim sam to pomislila, došle su sestre koje su tu na

župi i kupile mi kestenje rekavši da je red da me časte pošto sam na teritoriju njihove župe. Bogu hvala na tim sestrama, ipak nisam ostala bez kestenja na kestenijadi.

Još prije kestenijade dobila sam poziv da sudjelujem u jednoj prigodnoj emisiji na Radio Mariji. Snimanje je potrajalo možda i čitava dva sata. Prvo smo se dogovarali što ćemo govoriti, koja će mi pitanja postavljati, zatim smo snimali emisiju, a na kraju smo i birali pjesme koje će se puštati u stankama. U prvom dijelu emisije sam govorila o svom životu, školovanju, putu koji sam prošla dok nisam osjetila poziv. U drugom dijelu je više bilo riječi o tome kako sam se odlučila otići u samostan, kako sam odabrala red, malo o formaciji, dnevnom redu, o svemu onome što me ljudi najčešće pitaju od kad sam u samostanu. Na kraju smo i pozvali sve slušatelje da mole za duhovna zvanja, a mlade koji osjećaju poziv potakli da krenu u tom smjeru, da dođu i vide kako to izgleda.

Uoči Svih Svetih bio je organiziran 7. Hollywin u Subotici na koji sam se uputila pješice. Bilo je vrlo zanimljivo hodati po gradu pokraj sve one maskirane djece. Mnogi od njih nisu baš bili sigurni jesam li skroz prava časna ili sam možda

RADIO MARIJA [radiomarijasrbije](#) [www.radiomarija.rs](#)

maskirana kao i oni. Jedan je čak mali klaun stao ispred mene i s osmijehom me promatrao, dok je njegov tata već poodmakao. Bio je neočekivano zanimljiv taj put do Bunjevačkog kola gdje se imao održati Hollywin. U Bunjevačkom kolu sam ponovno vidjela mnogo poznanika, pa čak i mnogo Korčulana, budući da je ove godine bilo predstavljanje života blažene Marije Petković. Gosti iz Blata su nastupili s predstavom Stopama ljubavi. Bilo mi je baš dragو cuti Korčulanski naglasak.

Čim sam bila viđena u mojoj Palićkoj crkvi, pozvana sam da sviram na jednom vjenčanju, pa u nedjelju na misi, pa na Svi Svete, pa i na

Radanovcu na Dušni dan. Koristila sam svaki slobodan trenutak kod kuće da sviram...

Tako su prolazili dani, jedan za drugim, nekad skoro pa i jedan prije drugog. Nisam se stizala odmoriti, ali, kad bolje razmislim, nemam se baš ni od čega odmarati. Iskreno, čekala sam povratak na Korčulu, u svoj ustaljen ritam života, sa svim obavezama i mojim sestrama.

s. Marta (Ana) Turi, novakinja

SVETA ZRINKA

Neki dan kad sam pomagala u vrtiću pred Svisvete, sestra Marija Magdalena je za jaslice pripremila jednu priču o svetosti. Glavni protagonist je bila djevojčica Zrinka koju je zanimalo što to znači biti svet. Nakon što je postavila pitanje svojoj majci, majka ju je odlučila izvesti u šetnju gradom gdje joj je pokazivala obične ljude koji svojim poštenim radom, svojim poslom, svojim uzornima življenjem imaju karakteristike svetaca, i da svatko od nas može postati svet pa tako i mala Zrinka. Nakon priče sestra Marija Magdalena je ispitivala djecu o priči i jedna trogodišnjakinja nas je jako iznenadila ne samo time što je znala prepričati cijelu priču u detalje nego i jednim odgovorom koji je dala, odgovor koji se nigdje ne spominje u priči

što znači da ga je ona sama (ili uz nečiju nevidljivu pomoć) izvukla iz svoje pametne male glavice, a na koji su se sve tete iznenadile i naježile. Naime, sestra Marija Magdalena je upitala djecu „Zašto je Zrinka postala sveta?“ na što je ta djevojčica, dok su sva ostala djeca šutjela, odgovorila „Zato jer je voljela Boga“.

s. Irena Lušo

S. Zdislava Prizmić (1892. – 1969.)

Prikaz lika i djela prve velolučke dominikanke u povodu 50. obljetnice njezine smrti

Uvod

Red propovjednika i Veli Luku veže duga tradicija. Još u 16. stoljeće na području današnje Vele Luke podignuta je crkvica u čast dominikanskom svetcu Vinku Fererskom, potkraj 19. stoljeća utemeljen je u Veloj Luci ogrank Trećega dominikanskoga reda, a u doba Prvoga svjetskoga rata otvorena je prva filijala sestara dominikanki u tom mjestu. Povezanost ovog otočkog gradića i Reda propovjednika očitovala se i u duhovnim zvanjima. Iz Vele Luke je poteklo pet dominikanaca i pet dominikanki.¹ Prva dominikanka iz Vele Luke bila je s. Zdislava Prizmić, a nakon nje Kongregaciji sv. Andjela čuvara priključile su se Andelika Prizmić (1902.-1982.), Alana Maričić (1918.-2002.), Andelka Kosić (1919.-1994.) i Ksaverija Oreb (1919.-2010.). Premda sve zaslužuju više pažnje te bi bilo dobro i korisno posvetiti im znanstvene rade,² ovdje ćemo govoriti samo o s. Zdislavi, najstarijoj velolučkoj dominikanki, koja je zasluzna za povratak sestara u svoje rodno mjesto 1951. godine. Člankom obilježavamo 50. obljetnicu njezine smrti, koja se navršila u ožujku ove godine.

Prva dominikanka iz Vele Luke

Buduća dominikanka Zdislava Prizmić rođena je 7. prosinca 1892. u Veloj Luci na Korčuli. Otac Paval Prizmić-Ćirko i majka Margarita rođena

Žuvela-Perac na krštenju su joj 18. prosinca nadjenuli ime Frana.³ Njezina starija sestra Jaka, rođena 20. rujna 1882., također je bila redovnica. Dana 2. siječnja 1914. stupila je u samostan sestara ančela u Splitu te je kasnije stupanjem u novicijat dobila redovničko ime s. Doroteja. Velik dio života provela je u Malom Lošinju, odale je 1952. premještena u Dubrovnik. Ondje je ostala do smrti 30. studenoga 1954.⁴

Frana Prizmić u rodnom je mjestu do 1905. završila pučku školu.⁵ Nažalost, drugih podataka o njezinu djetinjstvu i mladosti nema, sve do Prvoga svjetskoga rata kad su u Veli Luku došle sestre dominikanke i preuzele upravljanje mjesnom pučkom kuhinjom. Premda su dozvolu za otvaranje filijale u Veloj Luci dobile 1914., vjerojatno zbog teških ratnih prilika, časna majka

Imelda Jurić tek je potkraj travnja 1915. uspjela poslati onamo sestre Henriku Sambrailo i Bernardinu Sardelić Kraljević. Dvadesetrogodišnja Frana Prizmić upoznala se s ovim sestrama i rado im je dolazila pomagati u pučkoj kuhinji pa se zacijelo rastužila kad su dominikanke, nemogavši opstati u Veloj Luci, u ljeto 1917. zatvorile filijalu i napustile to mjesto.⁶

Kako je imala prigodu upoznati izbliza sestre dominikanke i pratiti njihovo požrtvovno služenje siromasima, Frana je osjetila da je sve više privlače dominikanski ideali pa je 18. listopada 1918. stupila u Treći dominikanski red u rodnom mjestu.⁷ Ubrzo potom zamolila je da ju kao kandidaticu prime u Kongregaciju sv. Andjela čuvara. Molbi joj je udovoljeno pa je već 10. studenoga 1918. došla u samostan u Korčuli, gdje je 2. listopada 1920. obukla redovničko odijelo i dobila ime s. Zdislava. Tako je postala prva dominikanka iz Vele Luke. Poslije godine novicijata, 8. svibnja 1922. položila je prve redovničke zavjete, a 8. svibnja 1927. i doživotne.⁸

Osam godina nakon što je s. Zdislava položila doživotne redovničke zavjete, u dominikanski novicijat u Dubrovniku stupio je 1935. njezin nećak Ivan Borovina, rođen 27. veljače 1915. u Veloj Luci. Prigodom oblačenja redovničkoga odijela dobio je redovničko ime fr. Vladimir. Za svećenika je zaređen u Splitu 1941. i potom je djelovao u Dubrovniku, Resniku i Zagrebu. U Bolu je od 1954. predavao u dominikanskoj klasičnoj gimnaziji, a od 1966. živio je u Splitu i ondje iznenada preminuo 3. kolovoza 1982. Bio je nadaren glazbenik pa je vodio crkvene zborove, svirao na orguljama i popravljao glazbene instrumente, ponajviše orgulje, glasovire i harmonije.⁹

Služenje siromasima u Splitu

Početkom svibnja 1925. dominikankama je iz Splita došao poziv da preuzmu vođenje Pučke kuhinje u kojoj su dotad radile sestre milosrdnice. Vrhovno vijeće Kongregacije prihvatio je ponudu pa je časna majka Andjela Milinković 1. srpnja otpratile prve četiri sestre iz Korčule u splitsku Pučku kuhinju.¹⁰ I s. Zdislava je

bila među njima pa se s mnogo samoprijegora i ljubavi posvetila kuhanju za gradske siromashe.¹¹ Knjiga preminulih sestara bilježi da su joj u Pučkoj kuhinji bili "povjereni oni najbjedniji". S. Zdislava "shvaćala je njihove potrebe, pomagala im koliko je mogla i ne mogla." Osim toga, nakon što bi podijelila siromasima ručak, pješke je žurila obrađivati sestrinsko zemljiste u poprilično udaljenoj Lori.¹²

Više od dvadeset godina s. Zdislava je govo neprekidno služila splitskim siromasima. Iznimku predstavlja samo godina provedena na službi starješice samostana sv. Martina u zidinama Dioklecijanove palače. Tu je službu vršila od siječnja 1930. do veljače 1931. kad se vratila u Pučku kuhinju,¹³ koja se od 1928. nazivala Gradskom kuhinjom.¹⁴ Ondje je djelovala i u doba Drugoga svjetskoga rata i porača kad je "mnogome otrla suzu, mnoge nahranila, a usto neumorno radila."¹⁵

Nakon Drugoga svjetskoga rata, u novonastalim političkim prilikama nije bilo sigurno hoće li dominikanke moći ostati u Gradskoj kuhinji, pa je Vrhovno vijeće 28. kolovoza 1945. odlučilo da će starješinsku službu u toj zajednici, ako komunističke vlasti ne otpuste sestre od tamo, vršiti s. Zdislava.¹⁶ Do otpuštanja nije odmah došlo pa je s. Zdislava nastavila upravljati ovom filijalom. Iz izvještaja što ga je 22. kolovoza 1947. uputila Vrhovnom zboru Kongregacije vidi se da je s njom boravilo još pet sestara. Tri su primale plaću za svoj rad, a tri su radile besplatno. Dvije od potonjih bile su bolesne, ali su ipak pomagale prema svojim mogućnostima. Osim redovitih izdataka za potrebe zajednice, sestre su od 1. siječnja 1947. slale priloge Vrhovnoj upravi Kongregacije i zajednicama u Korčuli, Zagrebu, Splitu (sv. Martina) i Pučiću te su snosile troškove liječenja za dvije sestre i troškove pogreba jedne sestre. Starješica Zdislava piše da sve sestre "rade na slavu Božju, a za dobro Iskrnjega (tj. bližnjega, op. a.), jer njihov rad ne može da se uzdrži (tj. plati, op. a.) već [ih potiče] jedino ljubav za Red i za slavu Božju." Dodaje da zdravlje sestara nije najbolje, "ali se drže onoga što je rekao Isukrst, uzmi svoj križ i slijedi me!"¹⁷

Na imanju u splitskoj Lori

Zemljište u splitskoj Lori dominikankama je 1731. oporučno ostavio Mihovil Vukasović.¹⁸ Sestre su kroz naredna stoljeća same obrađivale to imanje ili su ga davale u najam težacima. U prvoj polovici 20. stoljeća same su ga obrađivale dolazeći iz samostana sv. Martina i iz drugih splitskih filijala, osobito iz Pučke tj. Gradske kuhinje. Izvori bilježe da je i s. Zdislava od dolaska u Split 1925. pješke iz središta grada odlazila s ostalim sestrama obrađivati imanje u Lori.¹⁹ Uprava Gradske kuhinje odlučila je na tom imanju podignuti dominikankama kuću za odmor, u znak zahvalnosti za požrtvovni rad sestara u toj ustanovi. Kuća je blagoslovljena 1. srpnja 1940. i u nju je odmah uselilo nekoliko sestara, a druge su im dolazile pomagati u obrađivanju imanja.²⁰

Kako je kuću u Lori podignula uprava Gradske kuhinje iz zahvalnosti prema sestrama koje su u toj ustanovi radile, ta kuća i sestre u njoj bile su pod upravom starješice filijale u Gradskoj kuhinji. Tako je i s. Zdislava bila je odgovorna za tu kuću otkako joj je 28. kolovoza 1945. povjerena starjeinska služba u Gradskoj kuhinji. Prema njezinu već spominjanom izvještaju iz kolovoza 1947., u Lori su tada boravile četiri sestre, radeći "na slavu Božju i za dobro svoje Kongregacije." Uzgajale su povrće, ječam i pšenicu, a od domaćih životinja imale su kravu, dvije ovce i

tri svinje. Prema svojim mogućnostima, slale su povrće sestrama u samostan sv. Martina, ali su zbog oskudice vode 1947. imale slab urod. Ječam i pšenicu slale su zajednicama u Korčuli, Splitu i na Čiovu, a u Korčulu su poslale i jednu malu svinju, dok su druge dvije prodale. Imale su dovoljno prihoda za vlastito uzdržavanje, pa im nije trebala pomoći, a uspjele su nedavno popraviti i proširiti štalu. Sukladno poslu i mogućnostima, obdržavale su *Konstitucije* te redovito zajednički molile.²¹

Nedugo nakon rečenoga izvještaja, s. Zdislava je 31. kolovoza 1947. premještena u Lori za starješicu.²² Čini se da kao starješica te zajednice nije, poput svojih prethodnica, bila ovisna o starješici filijale u Gradskoj kuhinji, a ako i jest to nije dugo potrajalo jer su dominikanke ubrzo otpuštene iz Gradske kuhinje. Nakon što joj je istekao trogodišnji mandat, s. Zdislavi je 25. listopada 1950. Vrhovno vijeće produžilo starješinsku službu do daljnjega, odnosno dok se vidi hoće li sestre morati napustiti Lori.²³ Razlog neizvjesnosti bio je u odluci državnih vlasti da u Lori podignu vojne objekte. Ukoliko do toga dođe, vlastima neće biti po volji da sestre budu u neposrednoj blizini vojnih objekata, a osim toga će im za gradnji tih objekata biti potrebno i sestrinsko imanje.

Povratak sestara dominikanki u Velu Luku

Poslije Drugoga svjetskoga rata za redovnice u

novonastaloj komunističkoj Jugoslaviji nastupilo je teško razdoblje. To su osjetile i dominikanke koje su kroz prvih desetak poratnih godina u novoj državi otpuštene gotovo iz svih državnih ustanova u kojima su radile. Osim što im je onemogućen rad u državnim odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, zatvorene su sve njihove privatne škole, internati i dječji vrtići pa su sestre ostale bez prihoda za uzdržavanje. K tomu, vlasti su nerijetko zauzimale dijelove njihovih kuća, a neke su im i oduzeli, ostavivši sestre bez krova nad glavom. Vidjeli smo da ni sestre u splitskoj Lori, na čelu sa svojom starješicom Zdislavom Prizmić, nisu bile sigurne što će biti s njihovom zajednicom. Suočena s činjenicom da će ubrzo možda ostati bez krova nad glavom, s. Zdislava se, idući ususret trećoj životnoj dobi, teško nosila s neizvjesnošću i još teže s nesigurnošću glede svoje budućnosti. U naočigled bezizlaznoj situaciji, Providnost joj je otvorila nova vrata i omogućila joj da se vrati u rodnu Velu Luku i da se ondje ponovno utemelji filijala sestara dominikanki.

Naime, kako je već spomenuto, dominikanke su došle u Velu Luku 1915., u jeku Prvoga svjetskoga rata, ali su se morale povući od tamo već 1917. Godine 1928. ponovno su utemeljile filijalu u Veloj Luci i vodile u njoj dječji vrtić. Bile su smještene u kući obitelji Jurković, a

planiranu gradnju vlastitoga samostana omeo je Drugi svjetski rat. Poslije rata dominikanke su i u Veloj Luci otpuštene iz državne škole te istjerane iz kuće u kojoj su živjele. Smjestile su se u kuću obitelji Franulović Cekinar, ali su i odatle potjerane, pa su unajmile kuću obitelji Stipković Cicilin gdje su živjele u krajnjem siromaštvu. Župnik im je svesrdno pokušavao pomoći, ali bez značajnog uspjeha, pa Vrhovnom vijeću Kongregacije nije preostalo drugo nego povući sestre iz Vele Luke. Tako su dominikanke 28. listopada 1949. ponovno napustile Velu Luku, ali ne zastalno.²⁴

Pavao Prizmić, brat s. Zdislave koji je živio u Australiji, pozvao je k sebi suprugu, a kako nije imao nikoga od bliže rodbine kome bi povjerio svoju kuću na čuvanje do njegova povratka iz Australije, zamolio je svoju sestruru Zdislavu da ona to prihvati. Izvještavajući o tome, kroničarka Kongregacije 15. siječnja 1951. piše: "Radi iznimnih prilika u kojima živimo, s. Zdislava je sama izrazila želju da se to prihvati, da ne bi jednog dana ostala bez krova nad glavom. I časna je majka dozvolila uz još jednu sestruru, a ako se budu mogle izdržavati, poslat će i treću."²⁵

Iz rečenoga se vidi da je s. Zdislava itekako bila svjesna mogućnosti da komunističke vlasti nju i ostale sestre izbace s njihova imanja u Lori, te je strahovala od toga. Stoga joj je bratova

ponuda da se useli u njegovu kuću u rodnoj im Veloj Luci i čuva je do njegova povratka iz Australije bila sasvim prihvatljiva. Dobivši suglasnost časne majke i odobrenje dubrovačkoga biskupa, iz Splita se preselila u Velu Luku, kamo je s njom pošla s. Bertranda Tomašić Dežević. Premda točan datum njihova dolaska u Velu Luku nije nigdje zabilježen, ipak se s velikom vjerojatnošću može pretpostaviti da je to bilo u veljači 1951. Naime, iz povijesnih se vredna vidi da je s. Zdislava 2. veljače još uvijek bila u Lori,²⁶ pa je u Velu Luku očito došla malo nakon tog datuma. Tako su se dominikanke, nakon nešto više od godine izbivanja, zahvaljujući poglavito s. Zdislavi, vratile o Velu Luku i ostale u njoj.

Kuća u kojoj se s. Zdislava sa s. Bertrandom nastanila u veljači 1951. nalazila se blizu kapele Bezgrešnoga začeća, pa su dominikanke ubrzo u toj kapeli počele moliti krunicu, a od 1953. redovito su im se priključivali drugi vjernici i djeca koju su poučavale u pjevanju marijanskih pjesama. Dominikanke su pomagale uređivati župnu crkvu i bile su pri ruci župniku u vođenju njegova kućanstva, premda im to nije bilo lako zbog udaljenosti župne crkve i stana od kuće u kojoj su živjele. Uzdržavale su se ponajviše mirovinom s. Zdislave privređujući poljoprivredni radovima. Obradivale su masline, sijale bob i grašak te sadile krumpir i luk. Dijela skromnih prihoda odricale su se u korist odgoja i izobrazbe pomlatka Kongregacije.²⁷ Osim toga, s.

Zdislava je 1954. i 1955. odvajala od svoje mirovine kako bi pomogla sestrama u Splitu urediti novu grobnicu na Lovrincu.²⁸

Premda nema podatka o njezinu službenom imenovanju starješicom velolučke zajednice 1951. godine, ne treba sumnjati da je s. Zdislava vršila tu službu od dolaska u Velu Luku. Razlog zbog kojega nije bila odmah službeno imenovana starješicom vjerojatno je taj što, iako je s još jednom sestrom došla u Velu Luku, Kongregacija nije odmah službeno utemeljila novu filijalu, nego je Vrhovno vijeće naglasilo da tamo smiju ostati ako se budu mogle uzdržavati.²⁹ Drugim riječima, pokusno im je odobren boravak u Veloj Luci, a kad je postalo jasno da će onđe ostati, 13. travnja 1953. s. Zdislava i službeno je imenovana starješicom. Nakon isteka prvoga mandata, 7. travnja 1956. povjeren joj je drugi, a 17. travnja 1959. starješinstvo joj je produženo zbog održavanja Vrhovnoga zборa Kongregacije. Tako je starješinsku službu u Veloj Luci vršila od povratka sestara u to mjesto u veljači 1951. do 15. listopada 1959.³⁰

Početkom lipnja 1953. s. Zdislava je poslala Vrhovnoj upravi Kongregacije prvi starješinski izvještaj o obnovljenoj velolučkoj filijali. Kazala je da se dvije članice filijale bave poljoprivrednim radovima i ređenjem župne crkve te da s djecom mole krunicu i poučavaju ih pjevanju marijanskih pjesama. Kratki izvještaj zaključila je sljedećim riječima: "Obje se muče da radom svojih ruku zasluge svagdanji kruh, i hvala Bogu imaju sve što im treba, pa koliko mogu, u novcu i u naravi, pomažu kuću Novicijata [u Korčuli] naš dragi Pomladak."³¹

Korak po korak do vlastitoga samostana

S vremenom se broj sestara u velolučkoj filiji povećao na četiri i bilo je jasno da dominikanke planiraju dugoročno ostati u tom mjestu. No kuća obitelji Prizmić postala im je tjesna, a k tomu je bilo izgledno da će se njezin vlasnik uskoro vratiti iz Australije. Sestrama je bilo jasno da moraju pronaći sebi drugi dom prije nego se to dogodi, jer će inače ponovno morati napustiti Velu Luku. Ostvarjela s. Zdislava očito

nije imala snage osobno se brinuti o tome, pa je to prepustila mlađoj s. Nives Bodlović. Ona je u suradnji sa župnikom Ivom Sladovićem, dom Ivom Orebom i starješinom Bratovštine sv. Josipa uspjela dogovoriti da se sestrama ustupi za stanovanje jedan kat u kući rečene bratovštine, zvanoj Vela skula. Stan je uz pomoć vjernika i don Ive Oreba skromno uređen, pa su dvije sestre u listopadu 1956. uselile u njega, a s. Zdislava je s još jednom sestrom ostala u bratovljevoj kući. Ipak, kao starješica bila je odgovorna za obje zajednice. Zapravo, nije se ni smatralo da u Veloj Luci postoje dvije zajednice sestara dominikanki, nego jedna zajednica koja, zbog iznimnih okolnosti, živi na dvije adrese.³²

Napredak velolučke filijale, makar je išao sporu i uz mnogo žrtava, jako je veselio s. Zdislavu. Ne skrivajući radost, članicama Vrhovnoga zabora s kraja kolovoza 1959. pisala je da u Veloj Luci živi pet sestara, od kojih tri stanuju u kući rečene bratovštine, a dvije u kući obitelji Prizmić. Njihov apostolat sastojao se u ređenju župne crkve, katehiziranju djece te vođenju crkvenoga pjevanja i ministranata. Osim toga, mještani se "obraćaju na sestre u svakoj prigodi, a sestre pomažu i čine dobro gdje mogu." U nastavku s. Zdislava kaže da sestre i dalje obrađuju imanje njezina brata, pri čemu ističe prihode od smokava, vinove loze i maslina. Uvijek uspiju uštedjeti i poslati nešto za novicijat u Korčuli, ali i za sebe nabavljaju što im treba. Nabrajajući detaljno što su od namještaja, ostalih pokretnina, kućnih potrepština i posuđa kupile od posljednjega Vrhovnoga zabora iz 1953. s. Zdislava kaže kako to ne čini zato da dokaže Vrhovnoj upravi kako sestre nisu nepotrebno trošile novac, nego zato jer uspjeh njihove filijale u Veloj Luci predstavlja "jedan napredak za cijelu Kongregaciju."³³

Nedugo nakon Vrhovnoga zabora iz 1959. s. Zdislava je 15. listopada te godine predala upravljanje filijalom s. Jozici Raos, a nju je 1963. naslijedila s. Nives Bodlović. Energična i poduzetna, čvrsto je odlučila podignuti vlastitu kuću u Veloj Luci kako bi jednom za svagda riješila stambeni problem velolučke filijale. Kuću je odlučila graditi na zemlji koju su sestre posjedovale od prije

Drugoga svjetskoga rata, pa je u lipnju 1964. dala očistiti teren za gradnju, a 15. srpnja blagoslovjen je i postavljen kamen temeljac te su počeli radovi. Poslije jedne godine, 24. lipnja 1965., baš na dan kad je nova kuća stavljena pod krov, stigla je s. Zdislavi vijest da joj se vraća brat iz Australije. To je značilo da ona i još jedna sestra koja je boravila s njom u kući njezina brata moraju iseliti i vratiti je vlasniku. Kuću su malo nakon toga ispraznile i uredile te su se pridružile sestrama u kući Bratovštine sv. Josipa. No, kako tu nije bilo mjesta za sve sestre, s. Zdislava je s još jednom sestrom preko dana boravila u toj kući, a spavati su odlazile u župnu kuću. To je potrajalo do 1. svibnja 1967., kad su sve dominikanke uselile u svoju novoizgrađenu kuću u Veloj Luci.³⁴

Useljenje u vlastitu kuću u Veloj Luci za s. Zdislavu nedvojbeno je bio iznimno radostan događaj. *Knjiga preminulih sestara* komentira to sljedećim riječima: "Ne da se opisati koliko je truda uložila pk. s. Zdislava da se kuća privede kraju i kako je bila sva sretna i zadovoljna kad je doživjela taj čas."³⁵ Oduška sreća i zadovoljstvu dala je u podužoj pjesmi što ju je spjevala tom prigodom. U više od 140 stihova osvrnula se na gradnju samostana, zasluge starješice Nives Bodlović i ostalih sestara te na podršku svećenstva u Veloj Luci, Vrhovne uprave Kongregacije i dobrotvora. Utječući se zagovoru samostanskoga zaštitnika sv. Josipa i Majke Božje te zavivajući Božji blagoslov na sestre i samostan, s. Zdislava svoju prigodnicu završava sljedećim stihovima:

*"A tebe naš samostane dragi
Neka štiti sveti Josip Radnik*

*A u tebi koje budu sestre
Da bi bile radosne i sretne
Da narodu na utjehu budu
Bog će platit, ne će bit zaludu!
Neka Bog čuva Nives starišicu
I Zdislavu našu kuharicu
S njima Jozicu, Berardu i Genu³⁶
Da bi Bogu ugodile u svemu.
Neka cvate naša nova kuća
Našeg srca to je želja vruća.
S ovim pjesma moja završava
Bog vam neka svako dobro dava!*³⁷

Useljenje u vlastiti dom pružilo je s. Zdislavi osjećaj sigurnosti jer je konačno bila svoj na svome, ali joj je još više značila činjenica da su dominikanke gradnjom svoje kuće u Veloj Luci osigurale opstanak svoje filijale u tom mjestu. Provodeći dane u molitvi i, dok joj je zdravljie dopuštalo, kuhajući za svoju zajednicu, živjela je u novom domu nešto manje od dvije godine. Sestre su joj 3. siječnja 1968. proslavile imendan uz želju da dugo poživi u njihovoј sredini. Potkraj srpnja bila je na duhovnim vježbama u Korčuli, ali je već u kolovozu počela poboljievati pa ju je s. Nives Bodlović 4. rujna, na liječnikovu preporuku, odvela u bolnicu u Splitu. Bila je "sva tužna i uplašena." Iz bolnice se vratila 18. listopada, ali se osjećala loše pa je većinu vremena provodila u krevetu.³⁸ Preminula je 20. ožujka 1969. u 77. godini života i 49. redovništva. Bilježeći vijest o njezinoj smrti u kroniku velolučke filijale, s. Nives Bodlović piše: "Pozvao je Gospodin Isus svoju zaručnicu u radost neba da joj podijeli nagradu i slavu u raju. Poletjela je njena duša poput bijele golubice nakon što je svagdano bila hranjena Tijelom Gospodnjim, nakon što je primila svetu Popudbinu – sveto pomazanje, te nakon što smo joj otpjevale po dominikanskom običaju *Salve Regina – Zdravo Kraljice!* Nakon što je ope-tovano obavila generalnu isповijed i primila papinski blagoslov – odrješenje za umiruće, umrla je okružena nama, svojim sestrama."³⁹

Tijelo s. Zdislave sahranjeno je 21. ožujka u grobnici njezine obitelji u Veloj Luci. Sprovod je vodio dominikanac Andđelko Fazinić uz asistenciju još jednog dominikanca i trojice dijecezanskih svećenika te u prisustvu pedesetak sestara dominikanki i brojnih Velolučana, osobito pokojničine rodbine koja je uglavnom snosila troškove pogreba. Koničarka velolučke filijale napominje kako je s. Zdislava prva dominikanka i uopće prva redovnica koja je preminula u Veloj Luci i čije je tijelo sahranjeno na mjesnom groblju.⁴⁰

Donoseći kratku obavijest o njezinoj smrti, uredništvo korčulanskoga župnog lista *Lanterna sv. Marka* kaže da je s. Zdislavu resila "vandredna dobrota, razboritost, uzornost u jednostavnom srcu",⁴¹ a nekrolog u *Knjizi preminulih sestara* posebno naglašava njezinu ljubav prema zavjetu siromaštva i marljivost te, dodajući da je redovnica postala neposredno poslije završetka Prvoga svjetskoga rata, piše: "U onim teškim danima poratnog glada i svake nevolje, snašla se je odmah i prigrila oskudicu kao dragu prijateljicu. Do smrti je visoko cijenila sveto siromaštvo i nikada nije tražila nešto bolje, nego dapače najgore. Razborita, vagala je svaku riječ i malo govorila radeći poput mrava."⁴²

Zaključak

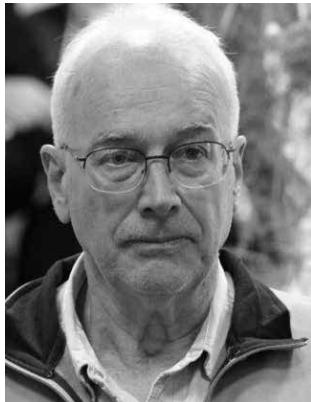
Velolučanka Frana Prizmić izbliza je kao djevojka pratila požrtvovni karitativni rad sestara dominikanki u pučkoj kuhinji u svom rodnom mjestu. Oduševljenja njihovim primjerom služenja siromasima, i sama je 1920. postala dominikanka te dobila redovničko ime s. Zdislava. Nakon početne redovničke formacije i nekoliko godina provedenih u Korčuli, poslana je 1925. u Split gdje je i ona služila siromasima u Pučkoj (tj. Gradskoj) kuhinji. Samozatajno je i požrtvovno te marljivo i neumorno kuhala za siromahe, pružala im tjelesnu okrepnu, riječi utjehe i ohrabrenja te molitvom pratila njihove živote. Nakon Drugoga svjetskoga rata provela je nekoliko godina na sestrinskom imanju u Splitskoj Lori, a 1951. došla je u bratovu kuću u rodnoj Veloj Luci. Njezin dolazak u rodno mjesto s još jednom sestrom označio je povratak sestara

dominikanki u ovaj otočki gradić, kojega su napustile nepunu godinu prije toga jer im je neprijateljsko držanje komunističkih vlasti onemogućilo život u Veloj Luci. Vrativši se u Velu Luku, dominikanke su nakon nekog vremena podignule onđe vlastitu kuću u kojoj i danas djeluju. Lika i djela s. Zdislave sjećaju se s ponosom i zahvalnošću, jer upravo njoj – prvoj velolučkoj dominikanki – pripada najviše zasluga za povratak sestara dominikanki u Velu Luku.

Ivan Armanda

Bilješke:

- 1 Više o povezanosti Vele Luke i Dominikanskoga reda vidi u: Tješimira BEŠLIĆ i Alana MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*. Vela Luka 1998.; Tješimira BEŠLIĆ: *Treći dominikanski red u Veloj Luci*. Vela Luka 2018.
- 2 O s. A. Prizmić pisao sam u članku Život dominikanke Anđelike Prizmić i pregled njezine literarne djelatnosti (u: *Marulić*, XL /2012/ 6, str. 1084-1108).
- 3 Usp. Župni ured Vela Luka, Matična knjiga krštenih 1886.-1900., f. 135, br. 123.
- 4 Podatke o s. D. Prizmić dostavila mi je s. Mara Božić, kojoj srdačno zahvaljujem.
- 5 Usp. Arhiv Kongregacije sv. Anđela čuvara (dalje: AKSAČ), Zbirka osobnika časnih sestara dominikanki (dalje: ZOČSD), osobnik s. Z. Prizmić.
- 6 Usp.: AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara od 1960.-1995.* (dalje: KPS 2), S. Zdislava Prizmić; T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 27; T. BEŠLIĆ: *Treći dominikanski red u Veloj Luci*, str. 12, 14.
- 7 Usp. T. BEŠLIĆ: *Treći dominikanski red u Veloj Luci*, str. 24-25.
- 8 Usp. ZOČSD, osobnik s. Z. Prizmić
- 9 Usp.: Luka PRCELA: *Nadgrobno slovo o. Vladimиру Borovini*. U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, XIX (1982) 53, str. 22-23; Augustin PAVLOVIĆ: *O. Vladimir Borovina*. U: *Ibid.*, str. 21.
- 10 Usp.: AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara 1922.-1942.* (dalje: KKSAČ 1), dne 1. VII. 1925.; AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća 1905. – 1970.* (dalje: ZSVV), dne 9. V. 1925.
- 11 Usp. Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Zagreb – Korčula 2005., str. 97-98.
- 12 Usp. KPS 2, S. Zdislava Prizmić.
- 13 Usp. ZSVV, dne 15. I. 1930. i 1. II. 1931.
- 14 Usp. Branislav RADICA, *Novi Split*. Split 1931., str. 184-185.
- 15 Usp. T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 67.
- 16 Usp. ZSVV, dne 28. VIII. 1945.
- 17 AKSAČ, Kutija *Dokinute kuće i filijale*, Fascikl *Split – menza Crvenog križa*, S. Zdislava Prizmić Vrhovnom zboru Kongregacije, Split, 22. VIII. 1947.
- 18 Usp. Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, Fascikl *Stari spisi, oporuka Mihovila Vukasovića*, Split, 24. X. 1731. (prijepis od 29. X. 1752.).
- 19 Usp. KPS 2, S. Zdislava Prizmić.
- 20 Usp.: AKSAČ, Kutija *Dokinute kuće i filijale*, Fascikl *Split – menza Crvenog križa*, S. Zdislava Prizmić Vrhovnom zboru Kongregacije, Split, 22. VIII. 1947.; Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, *Kronika samostana Sv. Martina pisana od 1950. – 28. II. 1994.*, bez paginacije, podnaslov *Povijest kuće na Škrapama*; AKSAČ, Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), br. 7/1940., S. Česlava Andreis Upravi Gradske kuhinje u Splitu, Korčula, 19. III. 1940.; Marija Josipa VIDAKOVIĆ: *Stablo Kongregacije*. U: *Ave Maria*, IX (1980) 2, prilog, str. IX.
- 21 Usp. AKSAČ, Kutija *Dokinute kuće i filijale*, Fascikl *Split – menza Crvenog križa*, S. Zdislava Prizmić Vrhovnom zboru Kongregacije, Split, 22. VIII. 1947.
- 22 Usp. ZSVV, dne 31. VIII. 1947.
- 23 Usp. ZSVV, dne 25. X. 1950.
- 24 Usp. T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 47-50.
- 25 AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara 1943.-1965.* (dalje: KKSAČ 2), dne 15. I. 1951.
- 26 Usp. SVU, br. 6/1951., S. Česlava Andreis Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, Korčula, 2. II. 1951.
- 27 Usp. T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 50-53.
- 28 Usp. *Kronika samostana Sv. Martina pisana od 1950. – 28. II. 1994.*, bez datuma i paginacije.
- 29 Usp. KKSAČ 2, dne 15. I. 1951.
- 30 Usp.: AKSAČ, Protokol spisa Vrhovne uprave, br. 146 od 19. IV. 1956. i br. 294 od 17. IV. 1959.; ZSVV, dne 13. IV. 1953., 7. IV. 1956. i 4.-7. X. 1959. Potonjeg dana odlučeno je da se novom starješicom u Veloj Luci imenuje s. Jozica Raos, a dekret imenovanja upućen joj je 15. X. (Usp. Protokol spisa Vrhovne uprave, br. 351. od 15. X. 1959.)
- 31 AKSAČ, Kutija *Vela Luka*, S. Zdislava Prizmić, *Izvještaj o stanju filijale Velaluka(!)*, Vela Luka, 2. VI. 1953.
- 32 Usp. T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 54-56.
- 33 AKSAČ, Kutija *Vela Luka*, S. Zdislava Prizmić, *Izvještaj Misije kuće Bl. Hozane Sestara Dominikanka Velaluka(!)*, Vela Luka, bez datuma 1959.
- 34 Usp. T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 61-65.
- 35 KPS 2, S. Zdislava Prizmić.
- 36 Riječ je o starješici Nives Bodlović, kuvarici s. Zdislavi Prizmić te ostalim članicama velolučke filijale, sestrama Jozici Raos, Berardi Balić i Gemi Prčić.
- 37 Citirano prema: T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 138.
- 38 Usp. Kutija *Vela Luka*, S. Nives Bodlović, *Kronika važnijih događaja kuće ss. Dominikanki u Veloj Luci 1968.*
- 39 T. BEŠLIĆ i A. MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, str. 66-67.
- 40 Usp. *Isto*, str. 67-68.
- 41 *Nekrolog*. U: *Lanterna sv. Marka*, V (1969) 3-4, str. 45.
- 42 KPS 2, S. Zdislava Prizmić.

ZABILJEŠKE NEVENA FAZINIĆA O SUSRETU SA SESTRAMA DOMINIKANKAMA

(živima i pokojnima) i o njihovim djelatnostima

I u ovom broju g. Neven Fazinić iznosi svoja zapažanja u susretu sa sestrama. Teško njemu promakne koji detaljič, jer, jednostavno pozna sestre „u dušu“. Osim toga, rado istražuje pojedinosti o djelatnostima sestara u prvim počecima Kongregacije. Najzanimljivija su mu zapažanja vezana uz školu. Evo što on sam, u uvodnom dijelu, o tome kaže:

Prikupljam pomalo nove materijale. Teško je među arhivskom građom otkriti novo. Ostaje nešto gdje nisam zavirio, a to je Arhivska građa i Kronika Samostana sestara dominikanki „Andela Čuvara“. Tu bi se sigurno našlo mnogo toga. Sa sestrama sam od malih nogu i mogu s ponosom kazati da je to u mom životu imalo posebnu važnost. Rezultate danas zbrajam i siguran sam da je moj današnji život profiliran dobrim dijelom zalaganjem sestara u mom odgoju. Zato sam rado s Vama, makar i posredstvom „Ave Marije“. (N.F.)

Djeca privatne ženske škole sestara dominikanki sa sestrom Manes oko 1935. (fototeka Stanić)

O susretima sa sestrama:

➤ Sestra Blaženka donijela mi je „Ave Mariju“ na kućni prag, tako me počastila svojim dolaskom, ali i prigodnim poklonom za Uskrs: sirnicom i jajima. Sestre uvijek misle na mene i ne zaboravljaju naše prijateljstvo. Mene raduje da se nismo otuđili. Prolazi tako neki dan sestra

Blaženka prateći jednu stariju sestruru. – „Di smo bili“ upitam. – „Kod zubara“. – „Uf, odma se sjetim svojih problema sa zubima“ odgovorim. Lijepo je vidjeti kako se sestre skrbe za svoje starije članove.

➤ Ovog Velikog tjedna i Uskrsa (2019.) sestra Martina je imala puno posla. Ne znam kako na sve stigne. Malo sam joj olakšao s palmama i maslinama. U vašem vrtu u Korčuli ima nekoliko cikas palmi (*Cicas revoluta*) koje su razmnožene od naše palme u sv. Nikole, kojoj je starost negdje preko 100 godina. Kako je ove godine Uskrs bio jako kasno masline su bile već u cvatu. Govorim sestri Martini: - „Vjerujem da će me Gospodin nagraditi za ove maslinove grančice. Tu se mogla dobit koja litra ulja!“ Neki dan smo se sreli, pa mi kaže: - „Spasio si me s onim maslinama“. - „Bit će dobro ako me Gospodin nagradi s kojom litrom ulja!“ našalim se.

Prva pričest – u dvoru sestara u Korčuli sa dominikanskim svećenikom Bernardom Maroevićem oko g. 1936. (fototeka Stanić)

➤ Vidim da stižu nasljednice časne *Manes*, *Gabrijele*, *Vinke*, *Dominike*... Mlade snage stigle su do diploma i profesorskih zvanja. Treba biti na diku sestrama.

➤ Tko čeka i dočeka, stara je poslovica, a ja dočekao čitati intervju sa sestrom *Borislavom*. Ne samo da me razveselila svojom životnom pričom, nego mi je dozvala u sjećanje dane djetinjstva, sestara moje mladosti. Ja sam onda uživao među njima, ali sam isto tako sačuvao sličice kad su sestre šivale madrace, brinule se za stare i nemoćne, odlazile preminule "ure-diti", obući, pratiti sprovode, plesti vijence, pa sve do pletenja đempera. Znam da je bila došla, vjerojatno iz Kanade jedna mašina za pletenje, pa sam i ja imao đemper što su ga sestre isplele. Časna *Gabrijela* znala mi je pokloniti kemijsku olovku sa guminicom za brisanje Made in Canada. Što sam onda bio važan u školi! Baš nam je ovih dana u naš atelijer navratilo dvoje Kanađana. Vidim govore francuski. Pričam im kako naše sestre dominikanke imaju samostan u Šerbruru, a oni odmah ushićeno dodaju: "O, i mi živimo u Šerbruru!" Odmah sam ih poslao neka vide kuću sestara da znaju s kim imaju posla.

Spominje sestra Borislava i našeg dobrog i dragog svećenika o. *Alfonsa Eterovića*,

Bračanina. Bio je poprilično gluhi, pa je pod stare dane nabavio mali slušni aparatić. Kako je ispovjedaonica bila blizu ulaza u sakristiju, tako su se mnogi ustezali doći na ispovijed jer je trebalo glasnije govoriti, a onda cijela crkva čuje što si zgrijeo. Bio je blage naravi i teško ga se moglo naljutiti. Kad bi ti kazao: „*Pas ti gaće dero!*“, e onda si prevršio mjeru. Tamo ispred samostana, na pjaceti, igrali smo nogomet sa mladim fratrema: *Dobroslavom*, padre *Antom Kovačevićem*, fra *Gabrielom* i *Karlom*, a jedno vrijeme je bio i *Blaž*. Zaletio se on za loptom i da će šutirati, kad promaši loptu i palcem udari u kamenu stepenicu. Poteče krv. Mi gledamo i čekamo njegovu reakciju, a on: „*Frigo ga ja!*“ E, o svetom Nikoli dalo bi se napisati jednu posebnu knjigu.

➤ Uz uskrsne blagdane sjetile su se sestre starih i nemoćnih u Domu i malo im olakšali dane svojim prisustvom i prigodnim programom. Nisu zaboravile ni sirnice i poklone.

➤ A, sestra Diana me svaki put pozdravi dok je za volanom „svjetloznakom“ tj. ablenđuje (koja gruba riječ!), a ja mahnem pozdravom. Neki prođu pored mene i zatrube sirenom misleći da su me usrećili takvim pozdravom. Poslat ću ih kod sestre Diane na repeticije lijepog ponašanja i odgoja.

➤ Sredinom mjeseca lipnja (sv. Antun) dogodila se u Korčuli jedna lijepa i zanimljiva izložba fotografija domaćeg fotografa Jakova Peručića. Fotografije su snimljene prije 100 godina. Bile su i sestre na izložbi. Jedna fotografija prikazuje četiri sestre snimljene u dvorištu Šilovića doma, gdje je bilo Zaklonište siromaha i u vrijeme I. Svjetskog rata otvorena kuhinja, o čemu su sestre skrbile. Već sam u prošlom broju objavio crticu o sestri Kolombi koja je tu radila. Možda je ona jedna među njih četiri.

➤ Sjećate se kako su nekad pričesnici dobivali male sličice i na poledini bi bio ostisnut tekst. Meni je to uvijek pisala sestra Gabrijela svojim poznatim krasopisom. Kako se moj imendan nije mogao smjestiti kroz godinu i vezati uz nekog sveca zaštitnika, to mi je sestra Gabrijela odabrala blagdan Nevine dječice i napisala: „Isus Krist neka dragi Nevene bude svjetlostazama tvojim uvijek i svuda! Sretan Imendan uz sve najbolje duši i tijelu te mnogo uspjeha u radu i miru u životu želi ti i od Svevišnjeg moli s. Gabrijela – Korčula 28.12.1981.“ Ne trebam Vam objasnjavati da je sličica bila „Made in Canada“.

➤ Ovih ljetnih vrućina sjetim se sestara koje su se znale kupati ispod samostana na maloj plaži, ali i u uvali Srećici. Danas su plažu zauzeli turisti i oduzeli sestrama njihov kupaći kutak. Pitam sestru Blaženku u prolazu kako izdrži vrućinu u habitu, a ona mi odgovara: „Navikla sam!“ Kratko i jasno. Sestra Martina bi mogla rutom u hladovini bar jedan dio, ali sada su ulice i trotoare zauzeli turisti, pa joj drugo ne ostaje nego po najgorem suncu. Imala je ona problema sa zdravljem pa je helikopterom prebačena u splitsku bolnicu. Sreli smo se u prolazu i pitam: - „Kako zdravlje?“ – „Dobro je sada“ odgovara sa smiješkom. – „A, kako je bilo u helikopteru? Jeste li gledali Korčulu iz zraka?“ našalim se. U onim najtoplijim danima kad se jedva disalo svakodnevno je letio helikopter, nekad i po dva puta na dan. Čovjek i dalje misli da može raditi što hoće, prkositi i Bogu i prirodi. Svi nam

pokazatelji govore da postoje i odgovori, nažlost na našu štetu i očite klimatske promjene.

➤ Ovdje se preko ljeta dođu rashladiti i neki stariji Korčulani pa s njima rado porazgovaram i često doznam nepoznate pojedinosti. Sjednemo u hladovinu i onda krenu teme. Gleda on tamo prema Pelješcu i kazuje rukom gore. - „Tamo su na Pelješcu preko kanala bili vinogradi i kamene meje u mom djetinjstvu. Ja sam ti sa sestrom hodio u vrtić kod časnih. Bila je jedna časna Celina koja bi nam govorila da su te meje skale za poć u raj...“.

- „E, kad je tako onda mi napiši dvi, tri riči što se sjećaš“.

➤ **Zabavište u Korčuli –**

Jedan razgovor na plaži potaknuo me da se sjetim nekih iskustava iz djetinjstva.

U Korčuli je djelovalo ‘zabavište’ (kako se nekad nazivao današnji ‘dječji vrtić’) a vodile su ga č. sestre Dominikanke u jednoj prostoriji negdašnje ženske građanske škole s internatom unutar Samostana. Ondje su i mene upisali zajedno s petnaestak djece, čini mi se, iz obrtničkih i službeničkih obitelji. Kako su mi roditelji bili zaposleni, a ja sam imao možda četiri godine (1936/7?) ujutro bi me do Samostana otpratila jedna dobra starica, teta Mara Dederko, koja je inače provodila vrijeme u svom dvoru. Uz vrata Samostana sjećam se prozora sa željeznim rešetkama i sestre vratarice. Mislim da se moja učiteljica zvala sestra Celina.

Pokušavam se sjetiti što smo učili i radili. U to doba se u zabavištu nisu učila slova, učili smo, međutim, ponavljajući za učiteljicom, pjevati (npr. ‘labud se kupa u rijeci maloj, spustio glavu na bijele grudi...’). Učili smo pjesmice koje smo recitirali uz blagdane, a posebno prigodne stihove za imendane i rođendane naših roditelja, osobito za ‘majčin dan’. Uzbudljiva su za nas bila zbivanja za sv. Nikolu, koji je dolazio u tipičnoj odjeći uz pratnju krampusa, a mi smo mu u strahu obećavali: ‘Sveti Nikola bit ćemo dobri’. Učili smo i ručni rad, izradivali smo roditeljima male darove od kartona sa šivanim ukrasima i male kartonske

1939. Djevojčice privatne ženske škole sestara dominikanki u nošnjama (foto Božić)

košarice iz kojih smo posipali latice cvijeća u tijelovskoj procesiji. Povremeno smo odlazili 'na šetnju' najčešće oko križa na Puntu sv. Nikole gdje je bio šumarak borova i veliki divlji rogač i tu smo se igrali. Nekad smo izlazili u dvorište i promatraли gojenice iz građanske škole na satu gimnastike koje je vodio Ivić Kalogjera. Uz dvorište je bila 'Domaćinska škola'. Prije izlaska prolazili smo uz 'verandu' gdje su ponekad č. sestre primale svoje goste.

I moja je sestra, tri godine mlađa, pohadala zabavište nakon mene. Prisjećamo se zajednički da je jednom zaradila kaznu na što sam ja prsvjedovao tako što sam se dugo vozio romobilom gore-dolje pred Samostanom. Ona se sjeća da je u njeno vrijeme sv. Nikola bio padre Bernardo (Mareović) dominikanac, a krampus Ivić Kalogjera.

Jos mi se u nekom kantunu u kući krije dar što sam ga bio, uz pomoć, izradio mami za majčin dan^{“1”}.

...

➤ 5. 8. 2019. razgovarao sam sa gospodom Jelkom Flipušić r. Stanić.

Jeli to bila škola ili zabavište u sestara?

– Ja sam išla u školu.

Di je bila smještena škola? U kojem dijelu zgrade sestara?

– U prizemlju. Ulazilo se s one strane od dvorišta.

Koliko je dice hodilo u školu?

– Mi smo svi bili u jednu prostoriju i to tako složenih klupa da je jedan red bio prvi razred, onda drugi, itd. Četiri razreda.

Koje su to bile godine otprilike?

– Ja sam imala onda točno sedam godina, da-kle negdje 1936. ili 1937.

Možete mi opisat jedan školski dan, kako je to izgledalo?

– Nisam volila poći u školu, pa sam onda mami postavila uvjet: ja ću poći ako ćeš ti sedit kraj mene. Međutim poslije sam se navikla, tu su mi bile prijateljice i onda sam zaboravila uvjet koji sam mami dala.

Dobro, a koje su to prijateljice bile?

- Vanja Arneri, Katija Brčić, Pravda Tomović, Mira Marković, Murina Dediol, Mara Šain kasnije udana za Draga Sambrailo...

Kako je to bilo ujutro kad se dolazilo u školu?

- A, nije bilo skakanja i galame. Mi smo svi znali di nam je mjesto. Časna Gabrijela nam je bila učiteljica. Bile smo same ženske i svaki razred bi imao svoj zadatak. Dolazilo bi se puno ranije. Dosta smo po putu gubile vremena jer smo čakulale. Onda bi isle u moj dućan, tamo gdje mi je bio otac, i onda bi nam on da kiflu i jednu malu čokoladu. Vanja bi u putu rekla: „Homo mi stavi na palmu ovu kiflu neka papaju tice, a mi ćemo izist čokoladu“. Kad bi časna Gabrijela ušla u razred pozdravile bi je s „Hvaljen Isus!“ i mi bi sve ustale na pozdrav.

A, što ste imali od knjiga, bilježnica...?

- Uglavnom neke knjige... Ja sam imala jednu malu torbicu i u njoj je bila jedna bilježnica, čitanka, bilježnica iz matematike i knjiga iz matematike, te jedna mala pernica. U trećem razredu se počelo pisat tintom jer smo učili krasopis. Inače se pisalo sve s olovkom. Preko odmora bi se izašlo u dvorište ako je bilo lijepo vrime i svak bi jeo svoju marendu. Uvik smo se divili marendi Murine, jer bi njoj mama odrezala sa kruha svu koru.

Da nebi slomila zube! Ha, ha!

- E!

Jeste li imali neku školsku uniformu u kojoj ste isli u školu?

- Imali smo kute crne ili plave boje.

Koliko je trajao taj školski dan?

- Između tri i četiri sata. Vjeronauk samo imali u crkvi svetoga Nikole. Drža ga je pater Henrik Marojević. Bi je grozan. Jedanput priko vjeronauka, ja sam bila živo dite i nešto sam napravila, a on me je sa štapom udri po rukama. Ja sam onda pošla u oca se potuži, a on je odmah pošao k njemu i rekao mu: „Još jedanput da se ovo ponovi ona više nikad neće doći na vjeronauk!“

Što se još radilo?

- Imali smo i ručni rad. To je bilo posebno. Imali smo neke krpice pa bi se na tome učilo kao na primjer sašit botun ili pak naučiti heklat – plest na kukicu. Posebno bi došla jedna časna koja bi nas učila.

A, što je bilo s pjesmicama?

- Uglavnom se učilo iz čitanke.

Znali ste nekad otići u šetnju...

- Isli bi onako priko Novih puti pa se onda skalavalii onim skalama natrag.

Nisu vam smetali automobili... Koliko ih je onda bilo u Korčuli?

- Onda je u Korčuli bio jedan jedini automobil i to Franka Artura – Marinovića koji je imao zlatariju. On bi s njim išao priko otoka i prodavao bi zlato i očale. Zaustavio bi se u svakom selu i onda bi došli ljudi, najviše radi očala.

Nego kako je ono bilo ka ste se imale pričesti?

- Doktrinu nam je držala ista časna Gabrijela. Ka smo imali počna ispojed svi smo dobili papir sa grijesima. Ka sam pošla na

ispovijed, došla sam do isповjedaonice, klekla sam, uzela sam taj papir i počela sam čitat. U jednom momentu me je uhvatio takav smih, da se nisam mogla zaustavi. Onda me je pater Henerik pita da jeli plačem.

Kako je bilo na feštu svetoga Todora?

- Ja sam se pričestila u trećem razredu i onda mi smo se morale obuć i doći u crkvu i hoditi u procesiju. Imali smo kofice sa laticama, to bi nam časne pripremile, i mi smo učile kako se ide u procesiju i kako valja bacati latice. Bilo bi: jedan, dva, tri, i onda bi se bacale latice cviča. Nama su časne uvik to govorile. Jeli to bilo neko posebno cviče ili...
- Ja ne znam. To bi nam časne pripremile. Bilo je uvik puno svita. Onda dok smo bili u školi kod časnih hodili smo u crkvu svetoga Nikole, a poslika se to ni gledalo ode u velu crkvu.

...

- U školi sestara učilo se i lijepo pisanje – kaligrafija. Našao sam nešto zanimljivo:

Milom papi (tati, op. ur.) za imendan – Perica

*Jabih htjela ptica da sam
Ili, ruža pak,
Da Ti pjevam, da Ti mirišim,
Zaslăđujuć trud i vaj.
Ali ja sam čedo tvoje,
Dio srca Tvog,
Pa ti šapćem, vapeć k nebu,
Zdravlja, sreće i bogstva obilnog!
Nek Te svuda milje sreta,
Neka bolest nas ne smeta,
Nekše pjesma ori svuda,
Ispunjajuć čase truda...
Oče dragi evo k Tebi
Kćerke tvoje sad,
Koja moli vruće za Te,
Za sreću Ti i rad!
Nek Svevišnji primi vapaj,
Dječjeg srca žar,
Nek udijeli Tebi na Dar,
U nebu lijepi Raj!*

*Dug Ti život cvo srećom,
I novcima obilnim,
U ljubavi Tvoje djece,
Ponajviše Tvoje Perice!
Živio!*
Korčula, 21.12.1936.
.....

– Nikad ne znaš od sugovornika što će doći na tapet. Tako se jedan moj prijatelj sjetio onih figurica što su sestre izradivale od gipsa za Božić. Svi smo ih tada imali i stavljali ispod bora. Bili su kalupi u koje se ulijevao gips, a onda bi se sušilo na zraku. Vani gore iza špilje Gospe Lurdske znale su sestre staviti te figurice da se na zraku suše pošto bi ih se obojalo. Priča mi: „*Moja sestra ih je odnijela u Australiju koliko su joj drage bile*“. Sjetio se još jednog detalja. Bili su izbori onda za Mjesni odbor i dolaze sestre sa jednom pletenom košarom punom kolača. Jedan funkcioner je komentirao: „*Ka bi smo mi bili ovakvi!*“

➤ Iz pisma Ive Sladovića

Bilo mi je zapelo sa prijevodom zanimljivih pisma našeg pok. kapetana Iva Sladovića (znao je pomagati i sestrama)², koja se odnose na njegov pokušaj da doprinese rješavanju teških prilika u Domovinskom ratu i pomoći Korčuli. Molio sam sestru Almu za pomoć (stalno joj govorim da moram naučiti francuski). Evo ukratko pisma koje je naslovio na *Bernarda Kouchnera* g. 1991.:

*Gospodine državni tajniče,
Dopustite mi da izrazim duboku zahvalnost
u ime brojnih Hrvata, na Vašoj humanitarnoj*

misiji za Dubrovnik i Osijek. U isto vrijeme, moram Vam reći, da je većina Hrvata izgubila svaku nadu zbog mlakih napora CEE i ONU, da bi oni donijeli rezultate (rješenje).

Znaju da je cilj Beograda osvojiti (zauzeti) veliki dio Hrvatske. Oni sudjeluju na međunarodnim konferencijama, potpisuju ugovore, uvjeravaju sve da žele iskreno mir, - ali i dalje nastavljaju bombardiranje i rušenje, i zauzimanje teritorija Hrvatske.

Uvijek nalaze razlog (izgovor) da bi okrivili Hrvate za nepoštivanje prestanka napada, nenuštanje vojarni, bombardiranje Dubrovnika od samih Hrvata...

Kad jednom postignu cilj, prestat će borba i onda će pozvati Plave kacige da interveniraju i tako sačuvaju "njihove osvojene teritorije".

Ali i kad to uspiju, tko će ih od tamo potjerati. Da bi to postigli prolit će se puno krvi i izgubiti će se puno života. Druge mjere treba poduzeti: prekid diplomatskih odnosa sa Beogradom, zatvaranje svih zračnih prostora, plovnih puteva, cestovnih i željezničkih, izbacivanjem predstavnika Beograda iz svih međunarodnih organizacija. Potrebno je također pokazati Beogradu da svijet neće popustiti i da oni moraju platiti za sve što su učinili...

Nitko nije imao hrabrosti ići u Dubrovnik, kao Vi, da biste razbili blokadu, zatim u Osijek i izjaviti da je to bio osvajački rat. To je bila čista humanitarna pozicija - i da potakne Europsiane da konačno učine nešto učinkovito - Primite gospodine državni tajniče izraze mog dubokog poštovanja. I. Sladović³

Neven Fazinić

Zabilješke Nevena Fazinića iz povijesnih arhiva o Pelješcu i brdu sv. Ilike

Prema brdu sv. Ilike – njegove divote ali i opasnosti

➤ Sestra Dolores organizira uvijek specijalne ture i nastavlja sa svojim fotografskim uradcima. Skupila mlade snage i otišli na Iliju (961m). Pokazuje mi fotografije. - "Ma kako ste

se zaputili po oblačnom vremenu? Gore se ide kad je lijepo vrijeme da se može uživati u panoramama". - "Ove naše studentice (ako sam dobro zapamtio) došle su na nekoliko dana i nije bilo birat vrijeme". - "Dobro, ma to je malo opasno. Nije Ilija baš za šetnju s rukama u džepu".

- "Kad smo se penjale prema vrhu sve nam se hvatala rosulja na licu". - "Takvi uvjeti su uvijek kad je šiloka, a može se i zalutat ako se oblaci nisko spuste i stvore maglu da se ne vidi prst pred tobom. Nego, što ste obukli na noge?". - "Imali smo tenisice, a jedna je imala gojzerice". - "Ta je najpametnije postupila. Kamenjar i krš je opasan za iščašiti nogu. Nego, niste ništa čuli ni čitali da se na Pelješcu pojavio medvjed? Ne bi bio lijep susret sa njime!" –

"Vidili smo nekoliko crnih životinja". - "To bi mogle biti divlje svinje, a i one su opasne kad imaju mlade". - "Sve je prekopano ispod stabala". - "To one traže male žilice za se prehranit".

Što kazati na ovaj pothvat? Lijepo je pješaćiti i uživati u prirodi, ali valja i dobro paziti na mnoge stvari i moguće nepoznanice. Sestra Dolores se već penjala više puta.

Sjećam se da smo kao ministranti u crkvi sv. Nikole išli sa paterom *Antom Kovačevićem*, fra *Gabrijelom* i o. *Dobroslavom*. Dok sam pisao knjigu o Pelješcu obilazio sam ova prostranstva više puta, čak leteći zrakoplovom iznad. Na najvišem vrhu nekad je bila mala crkvica **sv. Ilije**.

Zanimljivosti o otoku Pelješcu

➤ Malo sam zavirio u svoje zapise i pronašao još zanimljivosti. Znam da "Ave Marija" ima svoju ustaljenu formu, ali izazvan ovim planinarskim pothvatom, odlučio sam da i šire čitateljstvo sazna nešto više iz raznih izvora.

– Najveći vrh ovoga masiva nekada se zvao Pelisac, danas sv. Ilija, ili kratko Ilija, po maloj crkvici sv. Ilijije i Pantelije koja nekada stajaše na vrhu, a koju srušiše gromovi. Legenda o Ilijiji kaže da se ovaj masiv nekada zvao Perunovo brdo. Sv. Ilija je u južnoslavenskih naroda zamijenio staroslavenskoga boga Peruna, gospodara groma, kojemu su najčešće bili posvećeni planinski vrhovi. Talijanski naziv Monte Vipera kasnijeg je podrijetla, a nametnule su ga specijalne austrijske karte. Neki misle da je taj naziv dobio po ljudnim zmijama, poskocima, no to se smatra da je

naziv mogao nastati od konfiguracije zemljišta: uz strme padine brda vide se duge vijugave crte razrovanih pješčanika kojima se kamen zabijeli nakon oluje te podsjećaju na zmije. Danas je u narodu uvriježen jednostavan naziv **Ilija**.

– Na vrhu više nema piramide već hrpa kamenja i kutija u kojoj je knjiga utisaka sa pečatom za uspomenu. Ploča sa natpisom: „*Sv. Ilija (961 m) 2001 g.*“ nestala je. Komu je ona trebala? Podsjećala je posjetioce na nekadašnju crkvicu sv. Ilije čiji temelji se još vide. Koliko je bila stara svjedoči i prvi spomen u vizitaciji stonske biskupije iz godine 1621.

Marija Sladović, inače rođena u Dubi Pelješkoj, pričala mi je: - "E, a onda bi se hodilo na Iliju. Na 20. 07. se slavi pa bi cilo selo hodilo gori, ko je go moga. A dolazili bi i mnogi iz okolnih sela, Vrućice, Nakovane, Trpnja u Dubu jer to bi bila velika fešta. Bi bi i dernek na koji bi došli najviše Neretvani. Navečer su bili bali. Prodavalo se voća, svega je bilo".

– *Kučiščani, Orebičani, a i Nakovnjani* govore da je Sveti Ilija njihov...

– *Sveti Ilija je naš, Dubski. Ka su oni gori hodili? Crkvu su sagradili Dubjani. Naši su vazda hodili gori, zavite pravili...*

– Dok čekam na rivi sretnem don *Pera Butigana*, župnika Lumbarde. Pričam mu o usponu na Iliju, a on me gleda pa govori: „*Ma što je to tako se popeti. Dok sam bio bogoslov ljetovali smo u Dubi 1959. i 1960. Jednog dana odlučili popeti se na Iliju. Ravno iz Dube krenuli uz vrh i osvojili vrh*“.

U očima gledam onaj masiv nad Dubom sa strahopoštovanjem. Da nisam tamo stajao ne bi se čudio ovoj priči i pothvatu, ali govori don Pero: „*Znaš ono mladi i ludi*“. Istina i Dubljani su se penjali na Iliju puteljkom uz strminu pogotovo za blagdan sv. Ilijije. Oni su poznavali put i teren, a bogoslovi se zaputili u nepoznato. Kasnije se po Dubi pričalo o njihovu planinarenju.

– Mnoge je vuklo osvojiti vrh sv. Ilijije. Evo jednog zapisa iz 1895. Nisu sestre prve od

dominikanskog reda koje su se popele na vrh. Te godine o. Dominik V. Ljubić bio je gore.

“Kako smo se nasitili najčarobnijih slika što smo ikada za života vidjeli i maštom ikada zamislili, posjedosmo na razvalinama crkvice SS. Ilike i Pantelije, da nasitimo i napojimo tijelo, poslije četiri debela sata znojenja i muke. Prije nego ćemo isprazniti čaše, zapjevasmo svetu himnu „Lijepa naša domovino“. Čudnovato je odlijegao, na toj visini, u toj samoći naš glas, koji nijedan čovjek nije mogao da čuje; vas je bio za pravedna nebesa! I napismo toj doista lijepoj našoj - i ako tužnoj - domovini.

Premećuć kamenje nekadašnje crkvice, da nam bude sjedalom, nađosmo dva kipa od kameni bez glave: to su S. Ilija i Pantelija. Kada je crkvica sagrađena i razvaljena, Bog ti ga sami znade. Ti sveci su poznati po Pelješcu, dapače u selu Dubi, koje baš ispod nogu gledaš sa sjevera, nad morem, štovani su velikom pobožnošću. Između ruševina nađosmo zhrđani debeli čavao nekadašnjih vrata crkvice; sada u mom domaćem muzeumu. Na raznim kamenima oklesana su imena raznih posjetitelja Vipere, kano ti slijedeća: G. Tudor - G. Popović - S. Popovich - S. Merlo - P. Ostojić - Chersich D.I. - A.B.R. Kusić. Uklešasmo i mi svoja; ja čavlom i to baš sred ruke S. Pantelije, a mali Stanley vrškom zaštrena kamena na debelom prstu noge S. Ilike.
4 Ispod jednoga kamena nađosmo medalju i pre-gibljeni listić hartije. Začudismo se što je hartija odoljela na toj visini kiši, snijegu, a još više se začudismo kada pročitasmo olovkom napisano od moga prijatelja, koji nas čeka u Gružu:

„26. 9. 1895. - Danas na 6 u jutro prisjeljimo na Hum S. Ilike (Vipere) ja Fr. Domenik V. Ljubić, domenikanac iz Starogagrada, uz pratnju Luke Antunovića iz Stankovića blizu Orebica. Mi diveći se našoj miloj siromašnoj, ali kršnoj i ponositoj hrvatskoj Dalmaciji, kličemo iz dubanca srca prvo našoj velikoj domovini, pak vami koji ovo čitate: Živili zdravi i veseli! Fr. Domenik V. Ljubić“. (Petar Kuničić, Mjesec dana pješke Putopis od Korčule do Cetinja god. 1896.)

- A, sestru Dolores je zanimala botanika, pa prilažem i slijedeće:

“Na Monte Viperi je velik broj biljnih vrsta i zajednica. Tamo rastu tri Zakonom o zaštiti prirode zaštićene biljne vrste: ljiljan zlatan (*Lilium martagon*, od 13.3.1970.), hrast oštika (*Quercus coccifera*, od 9.5.1969.) i vratitelja (*Anacamptis pyramidalis*, od 6.7.1972.).

Padine Monte Vipera jedina su hrvatska nalazišta dviju stenoendemičnih (vrlo uskih areala) biljnih vrsta - dalmatinske iglice (*Geranium dalmaticum*) i kratkozube kadulje (*Salvia brachyodon*). Obje vrste naseljavaju kamenjare i svijetle šume dalmatinskog crnog bora. Te su vrste navedene kao rijetke i ugrožene svoje u još uvijek vrijedećoj Crvenoj knjizi biljnih vrsta Republike Hrvatske. *Populacije endemičnog dalmatinskog crnog bora (Pinus nigra subsp. *dalmatica*) na Monte Viperi razvijaju se na dolomitnoj litološkoj podlozi. Prema toj osobini i / ili florističkom sastavu ta se suma razlikuje od onih na Biokovu, Hvaru, Braču i Korčuli.*

Iako šume i šikare hrasta oštike (Zakonom zaštićena vrsta) u Hrvatskoj nemaju veće

gospodarsko značenje, uglavnom imaju zaštitnu ulogu i estetsku vrijednost, padine Monte Vipere jedan su od svega tri nalazišta te vrste u Hrvatskoj, te ih svakako treba zaštititi od daljnje nestajanja.

Kamenjarski pašnjaci i pukotine stijena staništa su mnogih ilirsko - jadranskih endemičnih vrsta, tj. onih čiji je areal ograničen uz istočno-jadransku obalu. Neke su od njih portenšlagov zvončić, modro lasinje, primorska krkavina i dr. Tilovina, ilirsko - balkanski endemični listopadni grm, vrsta je koja također naseljava tu planinu.

Posljednjih je desetljeća s područja Monte Vipere opisano nekoliko novih, do sada svjetskoj znanosti nepoznatih, biljnih vrsta (npr. endemična južnodalmatinska gromotulja - *Alyssum austrodalmaticum*).

Proteklih su nekoliko godina na toj planini otkrivena nova nalazišta vrijednih hrvatskih

biljnih svojti. Uz to, obavljena su detaljna istraživanja kaćuna (orhideja). Majmunov kaćun (*Orchis simia*) tamo je u populaciji s tisućama primjeraka i zasigurno je jedno od najbogatijih i najvećih nalazišta u Hrvatskoj. (Više autora, Školska knjiga, Zagreb, 2010.)

Možemo jednog dana upriličiti jednu projekciju kod sestara sa fotografijama što sam prikupio!

➤ Ovdje se preko ljeta dođu rashladiti i neki stariji Korčulani pa s njima rado porazgovaram i često doznam nepoznate pojedinosti. Sjednemo u hladovinu i onda krenu teme. Gleda on tamo prema Pelješcu i kazuje rukom gore. - „Tamo su na Pelješcu preko kanala bili vinogradi i kamene meje u mom djetinjstvu. Ja sam ti sa sestrom hodio u vrtić kod časnih. Bila je jedna časna Celina koja bi nam govorila da su te meje skale za poć u raj...“

- „E, kad je tako onda mi napiši dvi, tri riči što se sjećaš“.

➤ Krajem srpnja uspio sam tiskati dvije knjige o Pupnatu, zbornika. U njima je zanimljivo štivo o o. Marku Tvrdeiću, kojeg u Pupnatu svi oslovljavaju s „blaženi“.

Ne znam zanima li sestre nešto iz naše sakralne kulturne prošlosti, pa bi se moglo i o tome pisati. Svojevremeno sam obrađivao kamene križeve na otoku Korčuli i poluotoku Pelješcu. Zanimljiva priča, kako s umijećem klesanja kamena, tako i s pojedinim pričama koje sam

zabilježio. Evo baš oko sv. Antuna zna učiniti nevrijeme praćeno s krupom. Jedan križ podignut je njemu u zavjet poslije stradanja vino-grada. - „I, jeli sveti Ante pomoga?“ – „Od tada više nikad nije grad otuka!“ Najstariji križ na otoku Korčuli po uklesanoj godini je iz 1612., podignut uz more na istočnom rtu otoka, kraj Lumbarde.

➤ **Na Pelješcu** je onaj naslov u blizini naselja Pijavičino: IHS / MARCHO / BAOSIG / FECIT /FACERE/ 1595. (Isus spasitelj ljudi / Marko / Bošić / napravi / postavi / 1595.). Eto malo povijesti. U nekom drugom broju možemo malo o crkvama i špiljama Gospe Lurdske na Korčuli.

(Neven Fazinić

Bilješke

- 1 Ovaj zapis ostaje nepotpisan prema želji autora.
- 2 O istom iz *Kronike samostana sv. Nikole*, a iz pera o. Bertranda Randa Paršića: „*Pokojnik je poznat ne samo plemenitim darovateljem samostanu sv. Nikole nego i svim vjerskim ustanovama u Korčuli: župni ured, č. sestre, bratovštine i svakome tko mu je zakucao na dobrostivo srce*“.
- 3 Pismohrana R.V. SLADOVIĆ - Facsimile: Mr. Capt. I. Sladovic (Père de Robert Sladovic) 'Les Abeilles' 7-9- Bd. d'Italie - MC 98000 Monaco.
- 4 Meni je ostao u sjećanju kip sv. Ilije bez glave. I na Korčuli ima kip sv. Ilije u istoimenoj crkvici na brdu Veli Hom blizu Pupnata. Natpis koji drži sve-tac Ilija sličan je onom pelješkom: „*Opsecro Domine, tolle animam meam*“ (Obazri se Gospodine i primi dušu moju).

o. FRANJO ŠANJEK

1. travnja 1939. – 27. srpnja 2019.
dominikanac

Usubotu 27. srpnja 2019. velikom se brzinom proširila vijest da je duša o. Franje Šanjeka, dominikanca, zauvijek napustila ovozemaljsko prebivalište i preselila se u prostranstva vječnosti, licem u lice Onome kome je već od djetinjstva predao sav svoj život i djelovanje.

O. Franjo Šanjek je rođen 1. travnja 1939. u Poljani Biškupečkoj kod Varaždina od oca Stanka i majke Barbare rođ. Fijok.

Objavljajući njegovu smrt, mediji ga jednostavno oslovljavaju kao „istaknuti hrvatski povjesničar, redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU), akademik.“

Prve zavjete u Redu propovjednika o. Šanjek je položio 17. kolovoza 1958., a svečane 27. rujna 1963. Godine 1965. za svećenika ga je zaređio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Šeper.

Usavršavao se potom u pomoćnim povijesnim znanostima na mnogim međunarodnim veleučilištima, a u Sorbonni je doktorirao 1971. Bio je redoviti profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na kojem je, osim drugih službi, vršio službu dekana od 1994. do 1967.

Od 1978. bio je urednik časopisa *Croatica christiana periodica*. Bio je i profesor srednjovjekovne povijesti i pomoćnih povijesnih znanosti

na Hrvatskim studijima (od 1994.), predavač na poslijediplomskom znanstvenom studiju iz sociologije (1996.) i pedagogije (1998.) Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a od 1992. do 1999. bio je i predsjednik Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti.

Među redovite članove HAZU, kao jedini svećenik, izabran je 1997. s naslovom **AKADEMIK**.

Godine 1996. primio je odlikovanje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića, a 2004. Državnu nagradu za znanost Za životno djelo.

U znanstveno-istraživačkom radu usmjeren je na proučavanje europskog i hrvatskog srednjovjekovlja: u europskom kontekstu, posebno heretičkim pokretima bosanskih krstjana, katara i bogumila o kojima je napisao više knjiga i članaka. Istraživao je ulogu hrvatskih intelektualaca u razvoju srednjovjekovne europske kršćanske teološke, povijesne i filozofske misli, izdavanjem srednjovjekovnih izvora, te ulogom Crkve u povijesnim zbivanjima u Hrvatskoj u 19. i 20. st. (usp. Bitno.net (27. 07. 2019.; enciklopedija; i www.dominikanci.hr)

Sudjelovao je na više znanstvenih skupova u Hrvatskoj i inozemstvu. Suradnik je enciklopedijskih i leksičkih izdanja u Hrvatskoj, Francuskoj, Belgiji, Njemačkoj i Poljskoj.

Sprovod o. Franje Šanjeka, dominikanca

O. Franjo Šanjek, pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj u srijedu, 31. srpnja 2019.

Sprovodne obrede, u srijedu 31. srpnja 2019. predvodio je zagrebački pomoćni biskup mons. Ivan Šaško, u zajedništvu s braćom dominikancima i drugim svećenicima. Osim članova pokojnikove obitelji, sprovodu su nazočile neke znanstvene zajednice, sestre dominikanke i druge redovnica, kao i brojni bivši Šanjekovi studenti, prijatelji i znaci.

Opraštajući se od „učenog dominikanca“, prenoseći izraze sućuti i zahvalnosti zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, biskup Šaško je rekao kako smo došli u ovo zajedništvo da bismo, vjerom, nadom i ljubavlju proslavili Gospodina i zahvalili mu za dar života oca Franje Šanjeka, našega brata u Kristu, prezbitera, redovnika, prijatelja, suputnika, suradnika, profesora, akademika... Došli smo proslaviti njegov prelazak u vječnost i molitvom prihvatići njegovu novu povezanost s nama.

Okupljenima se nakon biskupa, obratio prof. dr. sc. Mario Cifrak - dekan Katoličkog

bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, podsjetivši na pokojnikov profesorski i znanstveni put na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i njegov angažman kao dekana oko povratka fakulteta u zajednicu Sveučilišta u Zagrebu.

„Poštovani profesore napustili ste nas kada slavimo 350. godina Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u koji ste i Vi ugradili gotovo 40. godina aktivnog djelovanja za što Vam u ime svih profesora, djelatnika i studenata želim zahvaliti. Neka Vas prate riječi ljetopisca koji zaključuje svoje djelo ovim rijećima 2. Ljet

36, 23: Ovako veli perzijski kralj Kir: *Sva zemaljska kraljevstva dade mi Jahve, Bog nebeski. On mi naloži da mu sagradim Dom u Jeruzalemu, u Judeji. Tko je god među vama od svega njegova naroda, Bog njegov bio s njim, pa neka ide onamo! Pošli u miru u nebeski Jeruzalem!*“ - rekao je na kraju prof. Mario Cifrak – dekan KBF-a.

U ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od dominikanca i akademika govorom se oprostio **akademik Dragutin Feletar** istaknuvši kako je prof. Šanjek bio “moralna vertikala, velik čovjek i prijatelj”.

Nakon Evangelja, **fr. Marinko Zadro**, Provincijalov socius pročitao je pismo odsutnog dominikanskog provincijala fr. Slavka Sliškovića.

U njemu **fr. Slavko piše** kako ga je vijest o preminuću brata Franje zatekla u pripravi za euharistijsko slavlje pred katedralom u mjestu Long Khan u južnom Vijetnamu, gdje se održava Opća skupština Reda propovjednika.

Informaciju o Šanjekovoj smrti, provincijal je podijelio s novo izabranim Učiteljem dominikanskoga reda fr. Gerardom Timonereom, te su svi zajedno, s mjesnim biskupom i brojnim vjernicima, slavili misu za pokoj Franjine plemenite

duše.

U nastavku svoga pisma provincijal Slišković ističe „kako je život Franje Šanjeka od samog rođenja bio predodređen da drugima olakša življenje. Siguran sam da će mnoge kolege i kolege priznati kako je prof. Šanjek nerijetko bio ona slamka spasa za koju su se hvatali kad su se suočavali s nezahvalnim doktorandom, nepopularnim povjerenstvom ili teškom recenzijom. Vjerujem da je u svojoj dobroti želio i meni olakšati ovaj trenutak oproštaja.“

Provincijal se u pismu prisjetio pokojnikovih brojnih službi u Provinciji koje je s punim predanjem i ljubavlju vršio i njegove osobite ljubavi prema braći. „U samostanu svima je bilo poznato da nakon svakog „Francova“ putovanja, ma kako kratko bilo, slijedi zajedničko druženje te da nikada nije zaboravljao prijatelje i suradnike izvan samostana te bi svima donosio barem mali znak pažnje.“

Podsjetio je i na činjenicu kako prof. Šanjek nije bio zatvoren u vlastiti svijet istraživanja ili uljuljan u samodopadnost umišljenih veličina koje „mijenjaju povijest“, nego je na svim mjestima gdje je radio nastojao o sposobiti suradnike koji će nastaviti znanstveni rad te se svim silama trudio pomoći im u tome.

Provincijal nije zaboravio istaknuti ni „akademiku zaslugu tijekom teških ratnih godina, kada se svojim znanjem stavio u službu domovine, dok je i osobnim poznanstvima odigrao važnu ulogu u širenju istine o Hrvatskoj i nametnutom joj ratu.“

Provincijal Slavko Slišković pismo je završio riječima: „S tugom, ali i ponosom, mogu kazati da se danas oprštamo od dobrog redovnika, znanstvenika, domoljuba, te najviše i najbitnije, od dobrog čovjeka koji se zvao Franjo Šanjek! Hvala Ti za sve što si bio, činio i živio! Siguran sam da ćeš nam svima nedostajati, ali jednako tako ne sumnjam da će Trojedini Bog, koji je sam u sebi zajedništvo osoba, prepoznati Tvoj trud oko izgradnje zajedništva na zemlji i primiti te k sebi u zajednicu svetih kojoj se svi nadamo kao ozračju budućeg i vječnog zajedništva!“

I sestre dominikanke će se sjećati u zahvalnoj molitvi o. Šanjeka zbog njegova jednostavnog, bratskog pristupa i pomoći kad god bi ga nešto zamolile. Osobito su mu zahvalne one kojima je bio profesor i mentor pri diplomskom radu na KBF. Znao se prilagoditi svakome i rado je i znalački upućivao na potrebnu literaturu i na što treba svratiti posebnu pozornost.

Jednostavni ljudi, bez obzira kakvu

znanstvenu titulu imali, znadu razumjeti svakoga, prilagoditi i prenijeti svoje znanje ‘malima i velikima’. Upravo takav je bio i naš p. Šanjek. Kako je samo vješto znao otvoriti studentima ‘apetit’ za novo istraživanje i povjesnu radoznalost. Upravo su ga zbog njegove nemametljivosti svi rado i sa zanimanjem slušali. Neka mu Sve-mogući udijeli nagradu u svome kraljevstvu.

s. Slavka Sente

Fr. Srećkove crtice o o. Franji Šanjeku

Značajno me pogodila vijest o smrti subrata Franje. Bio je to istovremeno velik i jednostavan čovjek.

Imam potrebu ovo napisati jer je naš Franc bio čovjek i redovnik kojem sam iznimno zahvalan i kojem se divim. Brat Franjo je direktno obilježio moje intelektualno usmjerenje unutar Reda propovjednika. Sjećam se prvih razgovora s njim dok sam bio student prve godine teologije u Zagrebu.

Ohrabrvao me je u intelektualnim interesima koje sam tada, još veoma mlad pokazivao i koji se do sadašnjeg trenutka nisu promijenili. Kod njega sam uvijek cijenio pažnju, a poglavito činjenicu da moje duhovno-intelektualne interese dok sam još bio veoma “zelen” student nije shvaćao kao trenutni hir, već kao ozbiljnu priliku da me podrži, što verbalno što vrlo konkretno.

Iskazivao je svoju ljudsku veličinu prema

svim generacijama što sam redovito promatrao i uočavao kod njega. Na neverbalan način, svjedočio je kako se postaje čovjekom i bratom. Kad sam došao u Oxford na studij, susreo sam jednog drugog velikog povjesničara, Fergusa Millara, koji je preminuo prošli mjesec u 84. godini života. Snažno me je podsjećao na našeg Franju.

Družio se s nama studentima u dnevnom boravku fakulteta i donosio nam kolače, organizirao kave, seminare te često govorio kako je i on sam student, a zasigurno je jedan od najvećih povjesničara na svijetu.

Sjećam se da sam mu jednom zgodom na kavi spomenuo kako me njegovo ponašanje i stav prema mladima i kolegama podsjeća na jednog našeg povjesničara u Hrvatskoj - Franji Šanjeku. Velika si motivacija brate Franjo, hvala ti na tome i počivao u miru.

Fr. Srećko Koralija, OP

FR. JOŽE RUPNIK

31. siječnja 1944. – 14. kolovoza 2019.
dominikanac

O. Jože Rupnik, – slovenski dominikanac, preminuo je u utorak, 13. kolovoza 2019. u 76. godini života 54. redovništva i 49. godini svećeništva okrjepljen svetim sakramentima.

Rođen je 31. siječnja 1944. u Dramlju, Slovenija, od oca Martina i majke Matilde rođ. Frišek. Životni izbor nadobudnog mladića bio redovnički život u dominikanskome redu. Prve zavjete u Redu propovjednika, u HDP, položio je 2. veljače 1966., a svečane 2. veljače 1969. Za svećenika je zaređen 11. srpnja 1970. u Walberbergu u Njemačkoj. Gotovo je čitav svoj svećenički život proveo kao pastoralni djelatnik u Žalecu, u Sloveniji. Slijedeće je godine, 2020. trebao proslaviti 50. obljetnicu svećeništva. Na tu se proslavu radosno pripremao, ali je Veliki Svećenik, Krist Gospodin odredio da taj jubilej proslavi u nebu, u zajedništvu sa svetim ocem Dominikom i svima svetima.

Posljednji ispraćaj fr. Jože Rupnika

Posljednji ispraćaj zemnih ostataka fr. Jože Rupnika, bio je u petak, 16. kolovoza, u Žalcu (Slovenija). Sprovodni obredi započeli su misom zadušnicom u župnoj crkvi sv. Nikole, koju je predslavio umirovljeni celjski biskup mons. Stanislav Lipovšek. Koncelebriralo je četrdesetak svećenika Celjske i Mariborske biskupije, među kojima su bili i hrvatski i slovenski dominikanci. Uz članove pokojnikove obitelji, pogrebnom su slavlju sudjelovale i sestre dominikanke iz Italije

i Hrvatske, predstavnici općinskih vlasti te brojni župljeni Žaleca i Petrovča. Liturgijsko pjevanje animirali su mješoviti zborovi spomenutih župa.

Mons. Lipovšek istaknuo je u svojoj propovijedi da je fr. Jože bio dobar pastir svojeg naroda. Bio je skroman čovjek, malo je govorio, ali kad je nešto rekao, njegova riječ je imala težinu i moć, pri čemu se držao Pavlovih riječi: „I ja, kada dođoh k vama, braćo, da vam navijestim svjedočanstvo Božje, ne dođoh s visokim govorom ili s mudrošću, jer ne držah zgodnim među

vama išta drugo znati osim Isusa Krista, i to raspetoga.“ (1Kor 2, 1-5).

Spomenutu vjeru fr. Jože je primio od svoje obitelji i potvrdio dolaskom u Red propovjednika. Biskupija Celje zahvalna je fr. Joži za vjernost i služenje u župama Žalec i Petrovče. Mons. Lipovšek je također zahvalio medicinskom osoblju i liječnicima koji su pratili brata dominikanca u njegovo bolesti i tako olakšali njegove posljedne dane na ovoj zemlji. Celjski biskup u miru zaključio je propovijed riječima iz Evanđelja po Mateju: „Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ču te postaviti! Udi u radost gospodara svoga“ (Mt 25, 21.23).

Nakon mise zadušnice, sprovodni obredi nastavljeni su na mjesnom groblju, gdje su prije završnog molitvenog djela uslijedili oproštajni govori. Prvi je govorio gosp. Janko Kos, načelnik općine Žalec.

Prisjetio se Jožine mudrosti i poštovanja prema svojim sugovornicima. Bio je čovjek široka znanja i svaki susret s njim bio je pravo obogaćenje. Po uzoru na sv. Dominika cijenio je izobrazbu i bio je vrstan propovjednik. Osim toga, potpuno predan svojem svećeničkom zvanju, znao je također tješiti, ohrabrivati i pratiti bližnjeg u nevolji i patnji, istaknuo je načelnik Kos.

Zatim se u ime Hrvatske dominikanske provincije nazočnim obratio fr. Slavko Slišković, provincijal. Izrazivši sućut obitelji preminulog brata dominikanca i ukratko je spomenuo njegov redovnički i svećenički put, zaključivši kako „nas danas nije okupila Jožina smrt, već prije svega njegov život na kojem smo mu zahvalni i molimo Boga da ga primi među svete i izabrane svoje“.

U ime župljana od pokojnika se oprostio gosp. Franjo Mesarić, član župskog pastoralnog vijeća. Rekao je da više od četiri desetljeća pastoralnog djelovanja u župi Žalec govore o fr. Jožinoj izvanrednoj predanosti, postojanosti i ustrajnosti. Župljani kojima je podijelio brojne

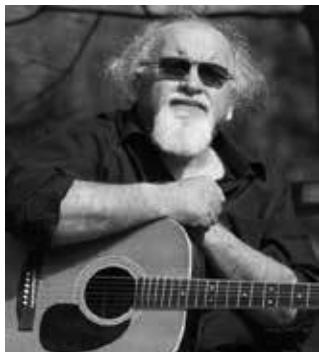
sakramente bit će mu zahvalni, a posebno bolesni i nemoćni koji su u njemu prepoznavali čovjeka koji zna slušati i savjetovati.

Naposljetku, oproštajno slovo izrekao je fr. Viktor, župnik u Žalecu, čovjek i subrat koji je s Jožom dijelio mnoge godine života i rada. Brat Jože je došao iz župe Dramlje (Slovenija), koja je Hrvatskoj dominikanskoj provinciji dala četiri dominikanca. Njegov put prema redovničkom životu vodio ga je od Bola na Braču, preko Dubrovnika i Zagreba, do Walberberga u Njemačkoj gdje je zaređen za svećenika.

U župi Žalec je djelovao 43. godine kao kapelan, poučavajući i služeći, istaknuo je fr. Viktor. Spomenuo je i njegov hobi proučavanja rodoščovlja kao i ljubav prema cvijeću te vrtu o kojem je redovito vodio brigu.

Unatoč teškoj bolesti, fr. Jože se nije bojao ni bolesti ni smrti. Otvoreno je govorio o svojoj bolesti i bio je spremjan na sve, iščekujući ponovni susret sa svojim bližnjima u vječnosti. Njegovi prijatelji u domu za umirovljenike u Celju mnogo su mu pomagali, pa je posljednje trenutke ovozemaljskog života proživio dostojanstveno.

Oprštajući se od svojega subrata fr. Viktor je na kraju rekao: „Zahvalujem ti za sve i molim Boga za oproštenje ako sam ti ikada išao na žive. Priznajem, tijekom mnogih godina zajedničkog života, među nam nikada nije bilo sukoba. Počivao u miru Božjem!“.

ČEDO ANTOLIĆ

1. siječnja 1951. – 23. kolovoza 2019.

Nakon duge i teške bolesti, u Zagrebu je, u Kliničkom bolničkom centru "Sestre milosrdnice" u 69. godini preminuo **kantautor popularne duhovne glazbe, pjesnik i slikar** Čedo Antolić. Čedini su roditelji bili Zagrepčanin otac Rudolf Antolić i Donjostubičanka Dragica rođena Martinić. Živjeli su u zagrebačkim Goricama, gdje je i Čedo ostao do smrti sa svojom obitelji, ženom Vericom, kćerkom Petrom i sinom Matijom. 'Skoro tri i pol godine borio se s bolešću na način njemu svojstven, pjevajući i dalje, radeći jaslice u glini, slikajući i dajući opet sebe do kraja u sve što radi, bez obzira na bol, umor i na teške okolnosti.' - napisao je njegov sin Matija na svom Facebook profilu, obavještavajući o smrti svog oca.

U svojoj pedesetogodišnjoj karijeri skladao je više od 120 pjesama, objavio devet albuma te osvojio brojne nagrade na Uskrs festu i tri Porina. Ove je godine (2019.) odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za iznimian doprinos razvoju duhovnog glazbenog stvaralaštva u prigodi 50 godina aktivnog djelovanja na hrvatskoj glazbenoj sceni. Odlikovanje mu je u prigodi Dana državnosti 27. lipnja 2019. uručila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

Njegovo osebujno skladanje **nalazilo** je svoje nadahnuće u slavljenju Boga. Ili bolje rečeno, **svoju je** odanost Bogu izražavao pjesmom. Kao takav bio je prepoznat u više župa, a najveći dio svoga života proveo je u Kraljice svete krunice, gdje ga je pozvao fr. Anto Bobaš. On je, povodom njegove smrti izjavio: „Da je 'Čedologija' (kako ga je od milja zvao) kojim slučajem rođen na engleskom govornom području, njegove bi pjesme vjerojatno punile stadione. – Ali, eto

sad; zapravo, to je sudbina velikih umjetnikâ iz malih narodâ, čime njihova umjetnost i njihove zasluge nisu ništa manje.“ „Davno, davno, netko me je pišao o njemu – i ja sam rekao da je „Čedo, legenda duhovne glazbe u Hrvatskoj“. - Kako napisao Vladimir Lončarević, da je Čedo svirao i pjevao s vrsnim hrvatskim glazbenicima i pjevačima, koji možda i nisu uvijek prepoznali da bi trebali biti počašćeni što nastupaju s čovjekom koji je više nego itko u hrvatsku modernu glazbu unio Božje vibracije.“ „Njegove orgulje bili su 'zborovi' u kojima je stvarao i s kojima je živio. Čast mi je bila da je zadnjih skoro 20-ak godina Čedin životni put bio vezan uz nas dominikance i našu župnu crkvu na zagrebačkoj Koloniji, gdje je Čedo – zajedno sa svojim Matijom – vodio zbor mladih „Hrid“.“

„Znam, puno se toga treba pripremiti za onaj vječni koncert u nebu. - Naš dobri *Spasitelj* je otisao pred nama da nam svima pripravi stan (Iv 14, 2); a *Čedologija* je otisao prije nas da naštim sve: da pripremi pojačala, razglas i mikrofone, da naštim gitare, uvježba zbor... - kako bismo mogli žvegnuti jedan dobar koncert koji će trajati vječno, na slavu našeg Nebeskog Oca.

Mogu mislit' koja je to radost bila, kad je Čedologija pokuc'o na vrata nebeska.“ – rekao je između ostalog o. Anto Bobaš.

Pored animiranja misnih slavlja, koje je vodio pedeset godina svake nedjelje, Čedo Antolić je samostalno ili sa zborovima i sastavima održao jako puno koncerata. Nastupio je na mnogim festivalima duhovne glazbe.

Godine 2005. Čedo je objavio zbirku svojih pjesama pod nazivom „Pjesnik Gospodnji“.

Čedo Antolić je pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj u utorak 27. kolovoza. Sprovodne je obrede vodio je fr. Anto Bobaš, dugo-godišnji prijatelj Čede Antolića i voditelj HKM Hamburg. „Učio sam od najboljega, od Čede - a to je: da ništa ne smije bit' važnije od svete mise! - Misa je centar i polazište svega“, rekao je fr. Bobaš, a u ime prijatelja se oprostio Rene Medvešek, kazališni redatelj.

s. Slavka S.

s. LINA JUKIĆ

3. svibnja 1939. – 27. studenoga 2019.

dominikanka

U srijedu 27. studenoga 2019. ugasio se još jedan, ovog puta sestre Line Jukić, ovozemaljski život u Kongregaciji sestara dominikanki svetih anđela čuvara. S. Lina je doživjela 80 godina života 61 godinu redovništva. Preminula je u Kliničkoj bolnici u Splitu gdje je hospitalizirana radi srčanih tegoba. Međutim, njeno srce ipak nije moglo izdržati sve intervente koji bi bili nužni. Jednostavno je stalo. Zapravo, vjerujemo da je Gospodar života zaustavio njegov ovozemaljski ritam u točno određeni dan, sat i godinu, kad je ovaj cvijet, ova njegova zaručnica ispunila sve ono što je On od nje tražio, zašto ju je pozvao. Tajanstveno je to za nas koji imamo svoje računice, svoje planove, svoje prosudbe. A sve nas to ispunja pomalo strahom i neizvjesnošću. Ponekad bismo ovaj život htjeli produžiti što je više moguće, a ponekad, kad dođu teški trenuci, rado bi ga skratili, zaustavili. Utješno

je zato vjerovati da je najbolji onaj trenutak kad odredi Svevišnji.

s. Lina Jukić, krsnim imenom Ana, rođena je 3. svibnja 1939. od oca Andrije i majke Ive (rođ. Plazibat) u Bračeviću, Zlopoplje, u Splitsko-dalmatinskoj županiji, općina Muć. Krštena je u župi Svih Svetih, gdje je odrastala sa svojom braćom i sestrama do odlaska u samostan 2. lipnja 1955. godine. Prve zavjete položila je 9. svibnja 1958., a doživotne 9. prosinca 1963. u Korčuli. U svome životu s. Lina je radosno i tiho služila Gospodinu na više mjesta. Najprije u Korčuli i Žrnovu od 1958. do 1961., zatim u Subotici od

1961. do 1972. koju je uvijek tako rado i radosno spominjala. U zagrebačkom Trnju i samostanu bl. Hozane provela je dvije godine, do 1974. Nakon toga, u Bolu na Braču provela je deset godina, od 1974. do 1984. U Šibenik je došla 1984. godine i ostala do svoga prelaska u Nebesku domovinu. U samostanu Gospe od Ružarija, u Šibeniku s. Lina je kroz više godina vršila službu potpriore (od 1995.-2008.; 2014.- rujan 2019.) a od 2011.- 2014.). i službu priore.

Prošle, 2018. godine s. Lina je proslavila svoju 60. obljetnicu redovništva u Zagrebu, zajedno sa svojim vršnjakinjama: s. Magdom, s. Martinom, s. Imeldom i s. Jordanom. Tom joj je prigodom s. Jakica, njezina šibenska priora, čestitala u ime cijele zajednice: „*Hvala vam za sve što sam naučila od vas. Zahvaljujem Bogu za vaš život, za sve primjere života vašega i onoga što ste poklonili našoj zajednici šibenskoj, a u Šibeniku je, zapravo sve krenulo. Eto, s. Lina, za sve vam hvala.*“

A u nedjelju, 13. svibnja, šibenska je zajednica priredila svojoj s. Lini posebno slavlje. Na proslavi su njezine 60. obljetnice, osim drugih uzvanika, bila čak dva šibenska biskupa: Ante Milas, biskup u miru i Rogić, aktualni šibenski biskup!

Srce s. Line bilo je fizički slabo, ali je uistinu bilo duhovno jako i predano Gospodinu kroz cijeli njezin vjernički i redovnički život.

Gospodin joj bio vječna nagrada!

Sprovod s. Line

Sveta misa i sprovodni obredi bili su u srijedu 4. prosinca 2019., u 14 sati na gradskom groblju Kvanj u Šibeniku.

U ime sestara, od s. Line se oprostila s. Rahela Rukavina ovim riječima:

Sestra Lina Ana Jukić rođena je 3. svibnja 1939. godine od oca Andrije i majke Ive u Bračeviću. Nekoliko dana poslije krštena je u župnoj crkvi Svih Svetih. Radosno, u zajedništvu s roditeljima, braćom i sestrama rasla je i molila Gospodina za sve što je osjećala da treba, a Bog ju je

2. lipnja 1955. godine, neobičnim putovima doveo do zajednice sestara dominikanki u Korčulu.

Redovničko odijelo primila je 8. prosinca 1956. u Korčuli. Prve zavjete je položila 9. svibnja 1958., a doživotne 9. prosinca 1963. također u Korčuli. S. Lina je od početka radosno i tiho služila Gospodinu kroz različite službe, na različitim mjestima, od Korčule i Žrnova, Subotice, Zagreba, Bola na Braču, do 1984. godine kada je premještena u Šibenik u kojem je provela 35 godina života.

Bila je vrijedna na svakom poslu koji je obavljala, kao vrsna kuharica sestrama je vrlo često željela ugoditi da budu zadovoljnije. Ipak, najradosnija bi bila dok je šivala i plela. Njene marljive ruke su obukle i ugrijale mnogo sestara i drugih potrebnih. Bila je blaga sa drugima i nije se znala ljutiti kada netko ne napravi nešto kako treba.

Ljubav prema Bogu svjedočila je ljubavlju prema drugima. Željela je dati Bogu Božje. Posebno ju je radovalo da ujutro može biti prva u kapeli i primiti blagoslov Neba... ako bi je netko uspio preteći, kao da je bila tužna što ona nije uspjela biti prva.

U zadnjim godinama života kada se podrazumijeva da je slabija i nemoćnija, nije odustajala od aktivnosti i rada onoliko koliko je mogla. Prije nekoliko dana završila je šivanje koje je imala i već je mislila koliko će krunica uspjeti nanizati i pokloniti... Nije se tužila ni na bolesti ni poteškoće koje su sigurno bile sastavni dio i njenih dana.

Draga naša s. Lina, nećete moći biti prvi u kapeli ujutro, nećete moći brinuti o nama kada smo na putu i zvati dokud smo stigle, nećete moći pokazati krunicu koju ste izradili, nećete moći darovati blagi osmjeh i popratiti brižnim pogledom i molitvom naše poslove, nećemo Vas sresti u hodnicima, u prostorima samostana, u našim crkvama i našem gradu, ali ostavili ste trag koji se neće lako izbrisati. Podsjećati će na Vas mnogo toga lijepoga što ste nam svojim

djelima darivali. Falit ćete nam svakodnevno na zajedničkoj molitvi i obrocima, u slavlјima blagdana i obljetnica, ali vjerujemo da sve ono što smo od Vas naučile nećemo zaboraviti, pa ćemo jednom zajedno u Raju slaviti vječnog i ljubljennog Oca.

Neka Vam za sve dobro kojim ste nas obogatili Gospodin bude nagrada. Da gledate njega u slavi i radujete se sa svojim dragima koji su već prije vas otišli sa ovoga svijeta. Neka Vas sveta obitelj, koju ste preporučivali svojoj sestri Cviti, primi u svoj dom te se zajedno radujete u domu Očevu.

Hvala Vam za sve i molite za nas da budemo sol zemlje i svjetlo svijeta kako ste to sama bila!

Pokoj vječni daruj joj Gospodine...

**Misno slavlje, u zajedništvu s velikim brojem svećenika,
predvodio je šibenski biskup mons. Tomislav Rogić**

**SPROVODNA HOMILIJA BISKUPA TOMISLAVA ROGIĆA
srijeda, 4. prosinca 2019.**

1. čitanje

Čitanje poslanice svetoga Pavla apostola Rimljana (6,3-9)

Braćo! Koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo da-kle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života. Ako smo doista s njime srasli po sličnosti smrti njegovoj, očito ćemo srasti i po sličnosti njegovu uskrsnuću. Ovo znamo: naš je stari čovjek zajedno s njim raspet da onemoća ovo grešno tijelo te više ne robujemo grijehu. Ta tko umre, opravdan je od grijeha. Pa ako umrijesmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Znamo doista: Krist uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt njime više ne gospoduje.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Čitanje svetog evanđelja po Ivanu (Iv14, 1 - 6)

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: "Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega

ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: 'Idem pripraviti vam mjesto'? Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. A kamo ja odlazim, znate put." Reče mu Toma: "Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?" Odgovori mu Isus: "Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni. – Riječ Gospodnja

Draga braćo i sestre u vjeri Kristovoj, u vjeri u Uskrslog Gospodina koji je smrt pobijedio i otvorio nam vrata vječnosti, vječne domovine na nebesima! Čiji dolazak iščekujemo, čijem se utjelovljenju radujemo, čije uskrsnuće slavimo.

Izražavam sućut obitelji s. Line, - sestri i rod-bini, kao i Dominikanskoj obitelji, našim Dominikankama, poglavarici majci Jakici i cijeloj družbi sestara – u svoje ime, u ime biskupa u miru mons. Ante Ivaza, i svih svećenika i redovnika u Šibenskoj biskupiji.

Ispraćamo tijelo s. Line put vječne Domovine na nebesima, u kuću Oca nebeskog, u vječnu slavu Božju. Njezin odlazak s ovoga svijeta u nama ostavlja prazninu. Nedostajat će nam taj

osmjeh, skrušene, tihe i pobožne redovnice koja je ispunila mjeru svog darivanja i svjedočenja Kraljevstva nebeskog u kojega smrću ulazi.

Istovremeno, njezin odlazak s ovoga svijeta traži od nas odgovor vjere. U vjeri učvršćuje i podiže oči duše da traže dublji smisao našeg postojanja, našeg svjedočenja Kraljevstva nebeskog, Krista raspetog i uskrslog, utjelovljenog i proslavljenog. S. Lina preminula je u tjednu Krista Kralja, na zaključku bogoslužne godine. Od nje se oprštamo u vremenu Došašća koje nas dvojako priprema za Kristov **dolazak**; onaj koji se dogodio njegovim rođenjem u Betlehemu i onaj konačni **dolazak** Kristov koji se ima dogoditi na koncu vremena stvorenoga svijeta.

S. Lina proživjela je svojih osamdeset godina u vjeri svoga krštenja. S Bogom povezana u milosti posvetnoj primljenoj po svetim sakramentima. Davno je odlučila živjeti za Krista, u duhovnosti svetog Dominika, 61 godinu posvećena redovničkog života. Upravo svjedočanstvom svoga služenja potiče nas da i mi bolje razumijemo riječ Svetoga pisma:

Koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života.

S Kristom smo neraskidivo povezani krštenjem, vodom preporođenja po kojoj smo već dobili obećanje vječnosti i oslobođenje od grijeha. Po Kristovu uskrsnuću pozvani smo hoditi

u novosti život svjedočeći nadu Domovine na nebesima koja daje smisao svakom našem koraku, svakoj našoj molitvi, svakoj žrtvi, služenju i **predanju**. Da i na nama djeluje slava Očeva koja uskršava od mrtvih.

Ako smo doista s njime srasli po sličnosti smrti njegovoj, očito ćemo srasti i po sličnosti njegovu uskrsnuću... Pa ako umrijesmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Znamo doista: Krist uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt njime više ne gospoduje. – Srasti s Kristom, po sličnosti smrti njegovoj – što li drugo znači nego živjeti za druge. Onako kako nam je Isus pokazao, kako nas je učio i kako je sam Očevu volju ispunio. Dati ovaj život Bogu na raspolaženje da bi ga zadobili novoga, savršenoga, vječni život koji više nije podložan nikakvom umiranju, niti odijeljenosti od Gospodina. Vjera koja se temelji na Kristovu uskrsnuću i neugasivoj **nadi**: „*vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime*“ – živjeti zauvijek, spašeni i oslobođeni.

Kako napisa sveti Augustin: O blaženog li ondje Aleluja, o bezbržnog, o sigurnog od protivnika! Ne, nema ondje neprijatelja, svi su ondje prijatelji! I ovdje se i ondje hvali Bog, ali ovdje ga hvale zabrinuti, ondje zbrinuti; ovdje smrtni, ondje vječno živi; ovdje u nadi, ondje u posjedovanju; ovdje na putu, ondje u domovini. – Vječnoj Domovini bez zalaza Sunca jer je Svevišnji vječno svjetlo ljubavi, dobrote i milosrđa.

Oproštaj od s. Line neka nam jasnije usadi u srce Kristovu riječ:

- Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega ima

mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: 'Idem pripraviti vam mjesto'? Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. –

Vjera u Boga, Sina njegova koji svojima pripravlja trajno boravište, koji dolazi uzeti nas k sebi. Sigurno se i s. Lina pitala, kao i apostol Toma: Kamo to Isus odlazi, kamo nas zove? Kako doći, kojim putem? Tragajući za tim odgovorima pronašla je Put, Istinu i Život u Isusu Kristu. Ustrajala je nasljeđujući ga, usprkos poteškoćama, kušnjama, ljudskim slabostima, svemu onom što se nađe na životnom putu u vječnost. Nikada nije odustala da Isus bude njezin Put – Istina i Život. Ispraćamo je molitvom beskrajnom Božanskom milosrđu da oprosti svaku ljudsku slabost, ali i molitvom sigurnog

uslišanja da će joj Svemogući obilato nagraditi svaku podnesenu žrtvu i bol, svako dobro djelo i iskazanu ljubav prema drugome u kome je vidjela Isusa Krista kojem je željela služiti i kojem je željela zauvijek doći.

Privremeni rastanak od s. Line, do onog ponovnog susreta u Vječnosti, neka i nas osnaži u vjeri, neka učvrsti našu savjest da traga ustrajno, svakodnevno, za jedinim istinskim Putem koji vodi u stanove Oca nebeskog, kako Isus odgovori Tomi: "Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni."

Neka i u našim dušama odjekuje onaj adventski: *Dođi Gospodine Isuse! - Vjerujte u Boga i u mene vjerujte!* - Jer samo u Njemu svaki naš trud, napor, dan života, trenutak i događaj, dobiva svoj smisao i konačni cilj. Amen

Sjećanje na s. Linu Jukić

Bilo je 8. rujna 1964. kada smo nas dvije Sinjanke, Pera (s. Beata) i ja Mara (s. Andrijana) došle u samostan. Naši prvi dani samostanskog života bili su u Subotici. Tu smo ostale godinu dana. Osim drugih sestara, tu ste tada bili i vi, draga s. Lina. Ostali ste nam u lijepom sjećanju jer ste nas upućivali u sve što bi buduće dominikanke trebale znati raditi.

Ostali ste nam u lijepom sjećanju. Uvijek ste bila vesela i nasmijana, a to je nama mladim kandidaticama puno značilo. Kad smo se kasnije, kroz život susretale, vi ste nas radosno pozdravljali: „Evo moje Pere i Mare!“ Uspomene iz djetinjstva, odnosno prvih dana samostanskog života se ne zaboravljaju. Bili ste nam kao majka, uzor redovničkog života. Neka vas Gospodin za sve nagradi. Ako ste što pogriješili neka vam to milostivo oprosti. Bila vam laka hrvatska zemlja koju ste svim srcem voljeli.

Počivala u miru Božjem

Vaše "Zebićke" – Mara (s. Andrijana)
i Pera (s. Beata)

Kako je gospođa Cvita postala pobožna Svetoj Obitelji

Dvije pjesme koje je gospođa Cvita Delaš napisala i izrazila svoju pobožnost i ljubav prema Svetoj Obitelj nije puka slučajnost, već je pozadinska životna priča uistinu zanimljiva! Naime, časna Lina često je rado pričala kako je jednom razgovarala sa svojom rođenom sestrom, Cvitom, o pobožnosti prema Svetoj Obitelji. Časna Lina gajila je osobitu navedenu pobožnost, a Cvita se ponekad nije sjetila te pobožnosti. Časna Lina joj je jednom onda rekla: "Ma, zar se ti ne moliš Svetoj Obitelji, moja Cvita? Moras češće mislit na Svetu Obitelj!" Iako je njena sestra Cvita veoma pobožna i duhovna žena,

od tog trenutka poseban je naglasak stavila na Svetu Obitelj, pa je onda često znala kroz smijeh reći časnoj Lini: "Ma, moja Lina, otkad si mi rekla za Svetu Obitelj, ja se njima ne prestajem moliti! Stalno im se molim. Kako si ti mene samo tako brzo 'okrenula' da ja stalno mislim na Svetu Obitelj!.. Tako su se njih dvije znale rado šaliti i veselo dijeliti to svoje iskustvo, a i časna Lina nam ga je rado pričala! Stoga su ove dvije pjesme koje je napisala gospođa Cvita, rođena sestra naše pokojne časne Line, uistinu plod te iskrene i duboke pobožnost i ljubavi prema Isusu i Mariji i Josipu!

SVETA OBITELJ

Kad me obuhvati tama,

Kad osjetin da san sama,

Povedu me misli do grada Nazareta da posjetin Svetu obitelj, Isusa i Mariju i Josipa.

Nije grad Nazaret zabačeni kraj kako to ljudi govore.

To je zemlja kud je Isus odija, u kojoj se rodija.

To je zemlja u kojoj je Isus odrastao, zemlja posvećena za sva vrimena.

To je pravi zemaljski raj.

Tu osjećaš Božji dar, Božji mir. Tu su i danas Isus, Marija i Josip živi.

Kad osjetiš da si s njima razbijje se tamna sila, tu se neko čudo zbiva.

Preobrazi se Isus i Marija i Josip, a ja kao mravić š njima

To je radost i sreća.

Ni sama ne znam šta će reći, samo mogu zahvaliti Bogu da imamo Svetu obitelj.

Ne može čovik poniziti Isusa, Mariju i Josipa.

Bog je njizi uzvisia do nebesa.

Kao veliko stablo ispružilo svoje grane na sve strane.

Puno Božjega roda i mira za svakoga tko poželi doći k njima.

To je Isus i Marija i Josip.

Cvita Delaš,

r. sestra č. Line Jukić

POZDRAV SVETOJ OBITELJI

Kada se dili noć i dan
Ja se budim iz svog sna.
Odmah iđem u posjetu kući gradu Nazaretu da pozdravim obitelj svetu.
Tu su vrata otvorena,
Ruke raširene dočekaše mene.
"Faljen Isus i Marija"
"Zauvijek", Josip odgovara.
Tu radost i tu sreću ne znan kazat,
Ne znan reći.
Tu je Isus i Marija i Josip svaki dan.
Tko poželi doći k njima osjetit će radost sam.
Cvita Delaš, r. sestra č. Line Jukić

s. BENINJA MEKJAVIĆ

12. veljače 1921. – 3. prosinca 2019.

dominikanka

U utorak 10. prosinca 2019. ispratili smo na vječni počinak na zagrebačkom groblju Miroševac našu dragu s. Beninu Mekjavić.

Uz velikog broja sestara, braće dominikanaca i dijecezanskih svećenika, te župljana župe Krista Kralja, kao i poznanika Boljana, sprovodne je obrede vodio o. Alojz Čubelić, OP, dugogodišnji duhovnik sestara u Trnju. On se u svom nagovoru osvrnuo na snagu euharistijske gozbe kojoj je s. Beninja s najvećom pobožnošću stupala, od nje živjela i na njoj crpila snagu za svakodnevni život.

Oproštajni govor o. Alojza Čubelića

Svi tragaju za kruhom koji će ih hraniti tijekom života. Ponekad se čini da pretjerujemo u toj potrazi jer se čini da smo spremni sve za njega žrtvovati. Čitav život se, zapravo, doima kao borba za materijalno preživljavanje. Čini se da ni oni koji se kite biljegom religioznog života nisu imuni na ovu dimenziju našeg života. Sam Bog bi trebao poslužiti u tu svrhu. On je onaj tko nam uvijek nešto mora dat, razna dobra, zdravlje, uspjeh. Isus Krist jest doista ‘umnožio kruhove’, ali je isto tako obznanio da to nije njegovo prvobitno poslanje. Čudo se takoreći dogodilo ‘usput’ i podložno je različitim tumačenjima. Bog koji je sestri Beninji dao život, zapravo, je kroz muke i patnje rađa za novi život koji ne niče iz zemlje niti se rađa biološki. Isus će u svom djelovanju jasno razlučiti različite vrste gladi. Svatko je usmјeren na stjecanje te hrane koja mu je osjetilno ponuđena, ali je, prije svega

gladan duhovne hrane. Kad Isus govori da je on kruh života, onda očito ne misli na puku biologiju. Sestra Beninja, premda je dugi niz godina prolazila upravo kroz takav dualizam borbe između onoga što je zemaljsko i što je duhovno, svjedočila je da je Isus Krist onaj tko je jamac vječnoga života. Ona je, rekli bismo, na vrijeme shvatila da je duhovni života nešto što karakterizira svakoga čovjeka kao sliku Božju.

Kao što se čovjek hrani da bi biološki živio, potrebno je također ulagati u ono što je duhovno, što je vidljivo samo očima srca. Sestra Beninja je bila jedna od jedinstvenih osoba koje su znale da je moguće hraniti se samim Isusom Kristom posredstvom sakramenata i onoga što omogućuje potpun i sretan život svakoga od nas. Za sestru Beninju svaka je euharistija bila svečanost tijela i krvi Kristove. Sakralno tijelo i krv Kristova ne mogu se razumjeti bez zajedništva i ljubavi. Kruh i vino u euharistijskom zajedništvu i ljubavi postaju tijelo i krv Kristova. Oni su znak i potvrda živog zajedništva. Kruh zajedništva je tijelo Kristovo. Vino zajedništva je krv Kristova. Uvjereni smo da je sestra Beninja živjela upravo iz takvog izvora koji ljude čini sposobnima za zajedništvo i za ljubav. Bez Isusovog kruha nije moguće na pravi način promatrati ni svagdašnji kruh. Molimo stoga Gospodina da sestru Beninju obasja radošću vječnoga života.

Alojz Čubelić

Posebno su bile zapažene poхvalne i zahvalne riječi vlč. Marijana Pavlenića sestri Beninji, njenog nekadašnjeg učenika i ministranta:

Zahvalni spomen na s. Beninju Mekjavić

Predragi u Krstu, sestre i braćo,
Evo, okupili smo se oko pokojne časne sestre Beninje Mekjavić koja je blago preminula u Gospodinu. Svojom prisutnošću želimo počastiti njezin život, želimo počastiti sve lijepo, plemenito i dobro što je ona učinila svima s kojima je živjela, s kojima se susretala, s kojima je dijelila

dobro i zlo. Vijest o njezinoj smrti sve nas je potresla ispunila bolom i tugom. I teško je nama ljudima smrtnicima shvatiti **zašto** svaki čovjek mora umrijeti, bio mlađi ili stariji, kad u svakom čovjeku tinja čežnja za vječnim životom. Teško nam je shvatiti zašto iz naše sredine odlazi ona koja je bila ne samo dobra vjeroučiteljica i

profesorica, nego je mojim sestrama, meni, našoj generaciji i mnogim generacijama bila DUHOVNA MAJKA?!

U ovim trenucima boli i tuge oslanjamо se kao vјernici na riječi svetoga Pisma kako je zapisao sv. Pavao Rimjanima 14,7: „Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne mire. Doista, ako živimo, Gospodinu Bogu živimo i ako umiremo, Gospodinu Bogu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo Gospodinovi smo!“

I Spasitelj naš Isus Krist, Sin Božji, ali i pravi čovјek – smrtnik, suočen s vlastitom smrću na kraju svoga ovozemaljskog života svoje pouzdanje stavlja u Nebeskog Oca i od njega očekuje i izbavljenje svoje i izbavljenje svih onih koji u Njega vjeruju i zato svoj život završava riječima: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“ – kako je zapisao sv. Luka 223,46. A kad je Spasitelj naš po volji Očevoj treći dan uskrsnuo i kad su na njegovom grobu izrečene riječi: „Što tražite života među mrtvima, nije ovdje nego uskrsnu!“ (Lk

24,5) - mi ljudi smrtnici više nismo bez nade, jer je Spasitelj naš Isus Krist svojom smrću nadvladao i osmislio našu smrt, a svojim uskrsnućem darovaо nam vječni život.

Zato dobrom Bogu i časnoj sestri Beninji, našoj duhovnoj Majci, zahvaljujemo za njezin život, za njezinu ljubav, prijateljstvo, za svaku ‘dobru reč, kaj reći nam je znala’ i za svako dobro i plemenito djelo koje je učinila. Dobri Bog ju je obdario brojnim talentima i sposobnostima. Bogatstvo uma i srca nije zadržala za sebe nego je sve kao najljepši poklon darivala osobama koje je susretala u svom životu i poslanju. Beskrajna strpljivost i sposobnost slušanja drugih, njezina predanost u volju Božju, duh služenja, mudrosti dobrohotnosti kojima je zračila, - samo je dio vrlina zbog kojih joj danas iskazujemo naše istinsko poštovanje i počast. Imala je veliko srce kojim je prepoznavala potrebe bližnjih.

Posebno se brinula za nas, najprije ministrande i onda i buduće svećenike iz Trnja. Doista je, s velikim poštovanjem, u svim svećenicima gledala Božje službenike i djelitelje svetih tajni. Radovala se našim uspjesima i suojećala s nama u našim nevoljama. Pratila nas je svojom molitvom i žrtvom.

Časna sestra Beninja – naša duhovna Majka – bila je žena jake vjere u biblijskom smislu. Euharistijskog Isusa kojim se svaki dan pričešćivala doživljavala je stvarno kao Brata i Suputnika na životnom putu... Umrla je tiho i smirenno, klonuvši, kao umoran putnik koji je nakon dugog putovanja stigao do cilja. Na nju se doslovno mogu primijeniti riječi sv. Pisma: „Blago onima koji umiru u Gospodinu. Neka počinu od svojih trudova, jer ih prate njihova djela.“

Neka joj Bog sva dobra djela nagradi životom vječnim neka joj otvori vrata raja i neka je primi u Domovinu gdje smrti više nema.

A mi njezin dragi i plemeniti lik čuvajmo u lijepoj uspomeni i kad je se sjetimo izmolimo...

U znak naše vjere i nade u uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka, blagoslivljam ovo njezino smrtno tijelo u me Oca i Sna i Duha Svetoga. Amen.

Vlč. Marijan Pavlenić

*Nakon sprovoda slijedila je sveta misa zadušnica, u našoj samostanskoj kapeli,
za vrijeme koje je s. Slavka opširnije opisala životni tijek s. Beninje:*

Kratki osvrt s. Slavke na životni put s. Beninje

U utorak 3. prosinca 2019., nakon kratkog boravka u Vinogradskoj bolnici, preselila se u vječnost, u 99. godini života i 77. godini redovništva, naša draga s. Beninja Mekjavić.

Javljujući, putem telefona, vijest o njenu preminuću, redovito se, s druge strane, mogao čuti uzdah, jecaj, i nakon nekoliko sekundi izgovarena riječ: „Ona je bila moja zvijezda vodilja.“ ili „Beninja je bila hrabra i odlučna žena!“ ili „Kod časne sam išao na instrukcije!“ „Bio sam njen ministrant!“ - i tako redom. Već se i iz ovih nekoliko iskaza može zaključiti da se radilo o izuzetnoj osobi, koja je osvojila mnoga srca.

Gоворити, дакле, или писати о с. Beninji golem je, захтјеван, али и повлаштен задатак. Golem je, jer je svoјим dugовjeчним djelovanjem ostavila neizbrisive tragove na duhovnom i na materijalnom polju; захтјеван je, jer se ово njezino djelovanje ne smije prepustiti zaboravu; а повлашten je, jer smo i mi, njezine susestre, utkane u sve ono čime je s. Beninja obogatila Crkvu, ovu župsku zajednicu Krista Kralja, zajednicu i samostan bl. Ozane, као и читав dominikanski red.

Kao što vidimo, već sami popis njezina djelovanja je prilično velik. Odakle početi, što izdvojiti? Neka mi bude dopušteno, zbog kratkoće vremena, usredotočiti se ipak na samo neke značajnije detalje, a opširniji prikaz bit će objavljen u našem Glasilu *Ave Marija*.

s. Beninja Mekjavić, krsnim imenom Andelka, rođena je 12. veljače 1921. u Bolu, na otoku Braču. Drugo je od četvero djece Mihovila i Domíne rođ. Viličić.

Bila je to veoma pobožna obitelj. Premda su se roditelji bavili trgovinom, osobito otac, nikada se nije izostavljala večernja molitva krunice, kao ni druge vjerničke obaveze. Kako je sama s. Beninja pričala, nikada nije čula u svojoj kuću niti jednu ružnu riječ.

Odrasla u takvu ozračju mala je Andelka već zarana osjetila potrebu sve veće Božje blizine.

Nakon većih i manjih neuspjelih pokušaja zbog svoje, još djetinje dobi, Andelka je ipak uspjela krenuti u samostan sestara dominikanki sa tek navršenih 12 godina života. Njezin je zanos bio tako velik da je svako pismo svojoj

mami završavala riječima: „Pozdravlja te tvoje sretno dijete.“ U Korčuli je Andželka završila građansku školu s maturom, u Splitu gimnaziju, da bi potom u Zagrebu nastavila daljnje školovanje na preparandiji, odnosno Učiteljskoj školi kod sestara milosrdnica. No, budući da je sestre nisu mogle odmah primiti zbog prevelikog broja studentica, č. majka Andžela Milinković šalje Andželku naj studij u Maribor, u internat Školskih sestara. Očito je Andželka davalna dojam zrele djevojke, kad joj poglavarica iskazuju toliko povjerenje. Čim se oslobođilo mjesto, vratila se u Zagreb i nastavila studij kod sestara milosrdnica. Na preparandiji je, uz druge predmete, završila i studij violine.

U početku je stanovala, zajedno s drugim našim sestrama studenticama, u Gajevoj ulici, kod obitelji Montini, a čim je ovaj samostan bl. Ozane bio dovršen, 1938., bila je među prvim stanicima u njemu. Svoju redovničku formaciju u novicijatu, u Korčuli, započinje tek nakon završetka studija, odnosno 1941. Tada, uz redovničko odijelo, dobiva i novo ime – s. Beninja.

U Korčuli je tada, zajedno sa svim drugim sestrama, proživjela strahote rata, glad, neimastinu, posebno nakon izravnog bombardiranja samostana. Samo su čudom ostale žive.

Prve je zavjete položila 4. kolovoza 1942. Odmah nakon toga je poslana u Žrnovo, gdje je poučavala djecu u školi. Djeca su je s radošću dočekivala i pozdravljala sa *Hvaljen Isus*. Čuvši taj učestali pozdrav, Prosvjeta ju je ubrzo

premjestila u Skradin, u Šibenik. Tu su, pak, prilike bile prilično složene, pa je poslana u Split, u Poišane, gdje je pomagala kod čuvanja djece. Godine 1947. vraća se ponovno u Zagreb, gdje ostaje do svoje nedavne smrti. Tu je radila sa osnovcima u našem dječjem skloništu, sve do 1948., kad su Gradske vlasti oduzele sestrama odgoj djece.

s. Beninja je ipak nastavila, ali s privatnim poučavanjem djece, u svim predmetima, sve do 1960. Osim toga, vodila je dječji zbor u župi Krista Kralja, a povremeno je zamjenjivala s. Andelu Rukavina u satovima klavira i vođenju velikog zbara. Valja istaknuti da je upravo s. Beninja bila glavni inicijator osnivanja mješovitog zbara župe Krista Kralja. Od početka je, naime, na misama pjevao samo ženski zbor. Kasnije je, nekoliko godina, vodila zbor i u župi Kraljice svete krunice, kod dominikanaca.

U međuvremenu je završila Katehetski institut. Međutim, nije bilo lako preuzeti župnu katehezu, jer je u ono vrijeme to bio isključivo svećenički posao. Tadašnji župnik (preč. Kociper) nije mogao vjerovati da bi i sestre znale katehizirati. Tek je mogla pripremati djecu za Prvu svetu pričest. No, kad je jednom slučajno trebala zamijeniti redovite katehete za župnu katehezu, odnos prema radu s. Beninje od strane župnika se u potpunosti promijenio. Tada joj je, bez straha, s punim povjerenjem, 1966. u potpunosti povjerio župnu katehezu. Glas o njezinoj stručnosti na tom području ubrzo se proširio

po cijeloj biskupiji. Predstojnik Katehetskog instituta, veleučeni Škreblin, proglašio ju je najboljom katehisticom. Sve je bogoslove slao k njoj na hospitalacije. S. Beninja se za svaku katehezu posebno pripremala. Te njezine pisane priprave možemo nazvati unikatima, kakvi se više nigdje ne susreću. Velikim, ukrasnim slovima ispisivala je na arcima papira bitne točke, a sve je bilo obogaćeno prekrasnim crtežima, ovisno o

evanđeoskoj temi koju je obrađivala. I još nešto, vrlo se lako moglo prepoznati djecu koju je ona poučavala, jer su svaku sestru, bez obzira gdje je susreli, radosno, iz svega glasa pozdravljali: Hvaljen Isus i Marija!

Unatoč teškim prilikama za vjernike u ono doba, ili baš usprkos tome, s. Beninja je gorljivo oduševljavala male i velike za liturgijska slavlja kako ih razni izazovi ne bi udaljili od crkve.

Veoma zapaženo je radila s ministrantima, gajeći istodobno u njima i ljubav prema svećeničkom pozivu. Jedno njezino izmoljeno zvanje među tim ministrantima, možemo slobodno reći, je i naš vlč. Marijan Pavlinić. Veoma se trudila i oko pripremanja svečanih tijelovskih procesija. Domišljatosti joj nije nikada uzmanjkalo. Nabavila je i pravopričešnicke ha-

ljine, kako bi sva djeca mogla biti jednako obučena na taj svečani dan.

Osim svih drugih aktivnosti u crkvi, s. Beninja je veoma uspješno pripremala s djecom, s mladima i sa sestrama mnoge priredbe, među kojima su možda najistaknutije: "Andelčić Zlatko", "Mučenice Kristova oprosti mi", "Muka Isusova," te, "Život bl. Ozane Kotorske."

Ako nam se čini da je ovo ogroman i dostatan angažman

za jednu redovnicu, lako bi se u tom zaključku prevarili.

Postavši, naime, poglavicom ovoga samostana 1967., odmah je počela razmišljati o dogradnji postojećeg zdanja. Poznata po svojoj izuzetnoj upornosti, krenula je i u tu avanturu, u materijalno polje rada, s vjerom u Božju pomoć i zagovor sv. Josipa. Najteže i najduže razdoblje u toj zamisli bilo je traženje

građevinske dozvole. Pritom je godinama doslovno provodila Isusove savjete: *molite i dat će vam se, kucajte i otvorit će vam se*, a toj se njezinoj upornosti može još i dodati: **plačite i smilovat će vam se...**

Da bi prikupila potrebna novčana sredstva u onim teškim vremenima, upustila se i u obrtničku djelatnost. Preuzela je izradu papirnate konfekcije, tzv. tekture. Te su stvari naručivale ljekarne, slastičarne, farmacije, Medika, po cijeloj bivšoj Jugoslaviji. Jednako tako preuzela je i izradu specijalnih kapsula za ljekarne. Bio je to veoma zahtjevan posao, ne samo zbog tehničkih pomagala, nego i zbog vođenja poreznih knjiga i administracije. Razumije se da je to mogla jedino uz suradnju sestara i kandidatica koje su tada bile u Zagrebu.

Dogradnju samostana je privela kraju, ne do duše prema njenom planu, nego prema tadašnjim mogućnostima i prilikama.

Kad je, napokon došlo vrijeme njenog odmora, kad su tjelesne snage počele popuštati, kad joj je otkazao čak i očni vid, s. Beninja se ni tada nije predala. Njezina se aktivnost sastojala u cijelodnevnoj molitvi. Kad bi netko prolazio hodnikom prvoga kata, gdje je ona ležala, mogao se uvjeriti tko je sve na popisu njezinih molitava. U sav je glas, naime, nabrajala pojedine osobe, jednima moli pokoj vječni, drugima da ih Bog prosvijetli, trećima da ih blagoslovi i slično, i tako skoro cijeli dan. Bilo je ugodno kad su pojedini u tom nabranjanju osoba čuli i svoje ime. Zato su joj mnogi dolazili i preporučivali u molitve svoje nakane. Posebno je molila za bračne parove koji su željeli, a nisu mogli imati djecu. Kao posebnu zagovornicu za takve slučajeve preporučivala je svetu Anu.

Krunicu gotovo nikada nije ispuštala iz ruke. S njom je zahvaljivala Bogu i Blaženoj Djevici na primljenim milostima. S njom je pratila sve drage i poznate ljude i događaje. Osobito su joj bili na srcu oni za koje je znala da još nisu u potpunosti djeca Majke Crkve. Za njih moli, šalje im pismene poruku. Evo samo kratkog sadržaja jedne od tih poruka.

Dragi moj „športašu“ ....!

Od našeg rastanka u samostanu prije puno godina, molim dnevno Oče naš za tebe da primiš sveto kрštenje.

Sada se pruža izvanredna prilika da se ispunи ova moja želja, a tebe i tvoju obitelj Bog obdari mirom i blagoslovom.

U nedjelju 26. rujna u 17 sati počinju, u župi Krista Kralja, u Trnju, u župnom uredu, pouke za odrasle za primanje svetog kрštenja i drugih sakramenata, (...) a koje drži vлč. župnik Alojzije Žlebecić. Odmah sam se sjetila tebe i tvoje obitelji. (...) Jedinstvena je to prigoda, pa te molim nemoj se oglušiti na ovaj poziv. Imali nešto lјepšega nego vjerovati da ćemo nakon ovog zemaljskog života, koji je često puta veoma mukotrpan, doći u zagrljaj Dobrog Nebeskog Oca, Stvoritelja svega svijeta.

Dragi moj „dječače,“ ja sam uvjerenja da ti i tvoja obitelj vjerujete u Dobrog Oca Nebeskoga. Potrebno je da to potvrdiš u svetoj katoličkoj Crkvi. Molim te ponovno, poslušaj me, želim ti sretnu budućnost u lijepome raju. .... tvoja neprestana molitežica

s. Beninja Mekjavić

I za kraj, zašto ne bismo vjerovali da je taj raj izmolila ne samo drugima nego i sebi, te da u njemu već uživa, kako je vjerovala, nadala se i ljubila.

Sjetite se i nas, draga č. Beninja, koje još putujemo ovom zemljom, da se nikada ne ugasi u nama vjera i žеđ za nebom, u kojem vjerujemo da ćemo se ponovno susresti. Amen,

s. Slavka Sente,
na sprovodu 10. prosinca 2019.

Razgovor sa sestrom Beninjom Mekjavić

Braća dominikanci, fr. Matej Biklić i fr. Ivan Babić, intervjuirali su s. Beninju i taj razgovor objavili u Izazov Istine, god. 28. br. 1 (38) 2015.

Što čovjek može izabrati kada ga Bog poziva u njegovu službu?

„Evo, ja ču moliti za vas i preporučam se u vaše molitve i neka dragi Bog dade svetu ustrajnost!“ Tim riječima pozdravila nas je sestra Beninja Mekjavić dok smo moj brat i ja polako prilazili njezinu bolesničkom krevetu. Ova dominikanska sestra s navršene 93 godine još nije izgubila žar za molitvu, a, kako smo mogli čuti, ni za propovijedanje žive i radosne Božje riječ. Iako slaba vida i sluha, ona je jedna od onih lijepih posvećenih duša koje bolesnička soba skriva od očiju svijeta. U nadi da će vas njezine riječi potaknuti kao što su i mene, pripremio sam ovaj kratki intervju u kojem se vide sva jednostavnost i radost duše koja svoj život odluči predati Gospodinu.

Recite nam malo o sebi i svom zavičaju.

Rođena sam 12. veljače u Bogu na Braču. Bilo nas je četvero djece, dva brata i dvije sestre. Moj brat Kerubin vrlo je mlad otišao u samostan te nije htio više ići u školu. On tada nije imao brata i vikao je: „Ja ču biti dominikanac! Ja ču biti dominikanac!“ On je tako i postao svećenik dominikanac, a ja sam sestra dominikanka sve do sada, sve u Božje ruke.

Kako ste osjetili poziv?

Bila sam u dvorištu, a dvorište je zatvoreno ogradom. Tada sam čula kako su dvije susjede pričale o koludricama., tj. časnim sestrnama koje žive blizu Bola. Jedna je govorila kako se koludrice ne udaju, mole se itd. Onda sam rekla: „E, to ču biti ja!“ Imala sam tada samo osam godina. Živjela sam u kući koja je bila sazidana od ploča, a ploče su bile spojene vapnom. Moj je otac u podrumu kod naše konobe imao brašeno (valjda

gašeno op ur.) vapno. To brašeno vapno bi se osušilo pa bi ga otac koristio za popravak rupa na krovu. Majka je prala rublje u konobi, a kada bi završila s pranjem, ostalo bi vapna na dnu pa bi ga ja uzela i njim pisala: „Ja ču biti koludrica!“ Mami nisam ništa govorila o pozivu, ali ona je rekla župniku u Bolu da bih ja htjela uči u samostan. On je rekao kako će kontaktirati sestre u Korčuli i one su rekle da je sve u redu. Međutim, kada sam im poslala pismo, vratile su mi ga i odgovorile da sam premlada i da ne mogu plaćati svoje školovanje. Bila sam jako tužna zbog toga. Stajala bih u kutu i plakala, a otac bi me pitao zar mi nije lijepo u mojoj obitelji. To je bilo 1933. godine. Tada su došle sestre u Bol k braći dominikancima kao domaćice. Među njima je došla i sestra Dominika koja je bila učiteljica mojoj mami prije nego li je postala časna. Budući da je poznavala moju mamu, htjela ju je vidjeti još dok je u Bolu pa joj je rekla da je posjeti skupa sa mnom. Svidjela sam se časnoj sestri pa je predložila majci da mjesecno plaća moje školovanje tako da mogu uči u samostan. Tako mi je mama plaćala školovanje do 15. godine. Otac mi je bio trgovac, a majka mu tri godine nije rekla da ona plaća moje školovanje. To je tada koštalo

oko 300 ili 500 dinara. Bio je silan novac, otprije mjeseca plaća jedne služavke. Onda su me primili u samostan. Ušla sam na blagdan sv. Nikole, tj. 6. prosinca 1933., a još nisam imala ni navršenih 13 godina. Tako sam otišla s časnom majkom živjeti u Korčuli.

Što Vam je najljepše u dominikanskom redu?

Meni je tu bilo lijepo kao da sam u svojoj kući. Časne su me jako lijepo primile. Molila sam se i tako ...

A kada Vam je bilo najteže? Je li bilo nekih osobito teških trenutaka?

Nije, ma nije. Ja sam kao dijete ušla u samostan i uvijek sam se ovdje osjećala kao kod kuće. Ni-kada mi nije padalo na pamet da izadem iz reda.

Čime ste se sve bavili u redovničkom životu?

Joj, imala bih o tome puno pričati, ali reći će samo najvažnije. Završila sam građansku maturu i onda sam u jednoj godini polagala sve gimnazijalne ispite. Nakon toga sam išla u Zagreb u učiteljsku školu s još nekoliko sestara. Tada je došao rat i otišla sam u Korčulu gdje sam i položila prve zavjete 1941. i tamo sam obično davala repeticije i naplaćivala ih manje nego li su koštale. Smatrala sam svoj rad nedostojnim tolika novca.

Jeste li negdje bili priora?

Jesam, ovdje u Zagrebu, na Trnu.

Koje su Vam pobožnosti bile najdraže kada ste ulazili u Red?

Ja sam se još kao mala molila klečeći pred ikonom Blažene Djevice Marije, molila sam velike litanije i devetnicu Gospi Pompejskoj. Toga se sjećam. Kao kandidatica išla sam i na molitvu časoslova kao i sve druge sestre. U moje vrijeme ja sam bila jedina kandidatica.

Koja je važnost molitve za redovnički život?

Joj, tko to može znati, ali znam da me dragi Bog uvijek pratio.

Što biste poručili mladima danas? Što biste savjetovali nekom tko možda razmišlja o tome da se odazove na duhovni poziv?

Držite se dragoga Boga! Eto! Majke Božje i dragoga Boga! Neka vam oni budu zaštitnici. Njih pitajte za savjet. Njih slušajte u nutrini svoje duše i dobit ćete odgovor. Nemojte odustati od svoga poziva, ako ste čuli glas Božji, nemojte više misliti: „Jesam li pozvan ili nisam?“ Jesam i gotovo! Moj drugi brat (Ivica) je htio biti dominikanac. Kada je završio maturu, otac mu je rekao da učini što god hoće, a on je rekao da bi najradije u dominikance. Taj mi je događaj mama tek kasnije prepričala. Ja sam bila u samostanu i nisam mogla znati za bratovu želju. Moja sestra je tada rekla: „A tko će se onda brinuti za majku i oca?“ Brat se nad tim zamislio. Kasnije se vjenčao, ali sve mu je u životu propalo. Dobio je rak i imao strahovita trpljenja. Svašta je doživio u životu. Joj, da se barem bio odazvao, sve bi bilo drukčije. Da sam ja znala, rekla bih mu da se odazove i da će se Bog pobrinuti za sve ostalo. Otac je ubrzo preminuo, a za majku se imao tko brinuti. Zato vam kažem: ako vas je Bog zvao, nemojte više razmišljati je li vas pozvao ili nije. Recite: „Jest i jesam pozvan!“ I što god bilo, ja će sve pretrpjeti jer me je Bog zvao! Ima jedan filozof i svetac koji je rekao: „Bog prolazi i ne vraća se!“ Zato opet recite: „Zvao me Bog, čuo sam njegov glas, Ja sam njegovo oružje i hoću se odazvati njegovu pozivu.“ Vidite, vi time odgovarate na njegov poziv da oprštate grijehu u ime Božje, da propovijedate njegov život i da ste njegovo oružje na ovom svijetu. To je najuzvišenije što čovjek može činiti u životu. •

Životopis s. Beninje (Andelke) Mekjavić

što ga je sama napisala 13. studenoga 2006. na traženje s. Dolores vrh. tajnice.

Rođena sam u Bolu na otoku Braču (Dalmacija) 12. veljače 1921. Drugo sam dijete od četvero rođenih: Vinko, Andelka, Teni i Ivica. Roditelji su mi: Miće i Domina – po zanimanju trgovci. Imali smo dućan

Odgojena sam u vrlo religioznoj obitelji: večernjom krunicom, maminim pjevanjem i tumačenjem svetopisamskih slika u crno-bijeloj tehnici (Tri kralja, sv. Juraj i td.), kao i svetaca te vršenjem i najmanje obaveze prema dobrom Bogu. Do svoje 12. godine nikad nisam čula ni jednu ružnu riječ od svojih ukućana.

Igranje je bilo nabožno: procesije i služenje sv. Mise na dječji način: u potkroviju: drveni kaležić i misnica od pakpapira. Misa se sastojala od *Dominus vobiscum* i Pričest od okruglih mentol bonbončića...

1933. završila sam osnovnu školu (6 razreda). U tom razdoblju osjetila sam poziv dobrog Boga. Slušala sam susjede kako razgovaraju da imaju neke žene koludrice koje žive zajedno,

posebno su obučene i mole se Bogu. Slušajući to u sebi sam rekla: »I ja će to biti!« Možda mi je tada bilo 8 godina.

Časnu sestru sam prvi put vidjela kod operacije glasnica u Zagrebu u bolnici Sveti Duh. Nauvlaš bi spustila ruku niz krevet da bi časna sestra došla bliže... Dotrčala bi ona sva u brizi s riječima: »Andelkice, ruku unutra«. Promatraljući je bila sam najsretnije biće na zemlju. Imala sam tada 9 godina. Šutjela sam o svojoj tajni!

U podrumu moje kuće je bila rupa s gašenim vapnom (radi popravka pločastog kućnog krava). Mama je drveno vedro za pranje rublja držala obrnuto (okrenuto) da ne gnijije radi vlage. Pronašla sam rupicu pod teškom daskom što je pokrivala vapno. Prstom sam izvlačila olovku i na dno izvrnutog vedra pisala: *Andelka će biti koludrica*. Nisam ni slutila da će susjede noseći vodu iz našeg bunara čitati tajnu moga srca. Čitav Bol je saznao!!! Kod kuće šutnja! Mama je pošla g. župniku o. Jordanu Bolle. Šaljite je čim prije jer vam ovdje djevojke žive kao već udate žene!

G. župnik je obavijestio o tome u Korčuli č. m. Andelu Milinković. Mama je upozorila na odgovor iz Korčule. Imala sam 12 godina (1933).

Stiglo je pismo: »Ne primamo je radi maloljetnosti!« Plakala sam: »Ili ti nije lijepo kod nas?« pitao je tronuto pape.

U međuvremenu me mama već dala o. Tomi Šeparović za učenje predmeta (privatno) za I. razred gimnazije za polaganje u Splitu: hrvatski, pjevanje itd.

Nebo me je zaboravilo! – mislila sam.

Te iste godine (1932.) došle su u Bol č. m. A. Milinković i s Dominika Berković (bivša bosanska učiteljica) otvoriti filijalu u samostanu oo. Dominikanaca – za vođenje domaćinstva braća i đacima. Odsjele su one kod roditelja s. M. Karninčić.

Bivša učenica s. Dominike Berković (u Bolu) bila je i moja mama. Poručila joj je da dođe i

neka i malu Andželku povede sa sobom. Susret je bio srdačan. Posjet je završio nagodbom: Prima-mo Andželku odmah, ali jer želiš da nastavi ško-lu, plaćat ćeš do 15. godine (3 godine) mjesečno 300 dinara (tadašnja prosječna plaća državnih službenika). Ako se dijete vrati kući da samo-stan ne snosi troškove. Mama je pristala. Pape o tome nikad ništa nije znao!!! Sve je to radila „skrivenki“ moja mama!!

Sada, nakon 73 godine samostanskog života mislim da je samo Andželka, jedina u Kongrega-ciji kandidatica za koju se mjesečno plaćalo tri godine!

Bila sam sretna – samo sam dnevno opažala mamine crvene nabufnute oči i otečale očne kapke... Ta, još ništa nisam razumjela.

RASTANAK: Na splitskoj rivi 5. prosinca 1933. u 8 sati na parobrodu za Korčulu predala me je mama č. M. A. Milinković, pružajući mi svoju vjenčanu sv. krunicu uvezanu srebrom, sa zrn-cima od *madre perla*, sa parobroda sam, veselo smijući se, mahala mami koja se topila u suza-ma. »Sad ču ti ja biti mama«, rekla mi je č. m. A. Milinković i zagrlila me.

DOGOVOR: Mama mi je na rastanku rekla: »Ako ti bude ružno – piši mi: Dobro mi, je pa ču doći po tebe. Ako bude dobro, piši mi: Vrlo mi je dobro! Ako si sasvim zadovoljna piši: Odlično mi je«.

Moje je prvo pismo glasilo: »Mama, meni je odlično, ja na tebe niti ne mislim!« Trebalо je dosta vremena dok smo se smirile jer mi je mama i u odgovoru metnula znak križa (+), da sa mnom prekida. Svako moje vrlo rijetko pi-smo (bila sam lijena!) čemu se mama žalostila, jedva je dočekala. Pismo je uvijek završavalo »Pozdravlja te tvoje sretno dijete«. Ovo je ona sa srcem punim sreće pokazivala susjedima.

U SAMOSTANU: U Korčuli u kandidaturi sam nastavila i završila građansku školu s ma-turom. Godine 1936. poslana sam u Zagreb na daljnje školovanje. Stanovala sam u zajednici se-stara u Gajevoj ulici br. 28/II. Svako jutro smo

išle kod Isusovaca u Palmotićevu 33, na sv. misu. U četverosobnom stanu imale smo malu sobicu sa slikom bl. Djevice s Isusom kao kućnu kape-llicu. Tu su stanovale sestre i internat studentica i sestre studentice: s. Andželika Prizmić, s. Andžel-ka Kosić, s. Andžela Rukavina, s. Nives Bodlović i ja. S. Blaženke Apan i s. Ignacija Bojanić bile su u Paromlinskoj ulici. Sve smo spavale pre-ko puta Gajeve kod obitelji Montini. Tako sam od 1936. do 1938. bila u Gajevoj ulici. Nakon blagoslova novosagrađenog samostana Bl. Ho-zane Kotorske, u Bosutskoj ulici 39, sve smo se tamo preselile. Korčula je odredila za moj studij učiteljsku domaćinsku školu. Č. M. Andžela Mi-linković je u Zagrebu odredila: »Poznam tvoju obitelj, tvoja tjelesna građa nije za domaćinstvo, ići ćeš u učiteljsku školu.« S Građanskom ško-lom nisam mogla pohađati učiteljsku, zato hos-pitiram godinu dana u gimnaziji Brohove škole (židovska privatna škola kod Botaničkog vrta) u sva 4 razreda sve predmete. Ispite za gimnaziju sam polagala u Splitu. Trajali su ispiti, od pri-jamnog do mature, 18 dana. Mama je dolazila u Split, ujutro me sačekala. Stanovala sam kod sestara u Pučkoj kuhinji. Sa mnom u slastičar-nu, a onda ja na ispite, a ona u crkvu na molitvu. Osobito je molila duše u čistilištu i za njih dala svetu misu. Godine 1957. upisana sam u učitelj-sku školu kod sestara milosrdnica, Gundulićeva 10 u Zagrebu. Položila prijamni ispit, ali radi prevelikog broja odbijena sam! Primalo se samo 20 učenica, i to 13 crkvenih i 7 vanjskih.

Č. M. Milinković me šalje u Maribor u Slo-veniju u internat Školskih sestara kao gojenicu.

Nakon polugodišnje svjedodžbe mogla sam doći kod sestara milosrdnica. Tako je bilo! Zagledno smo bile: s. Ignacija Bojanić, s. Blaženka Apan i ja. One već zavjetovane, jedan razred starije. Učila sam u školi violinu, a kod č. s. Andele Rukavina klavir. Školovanje smo završile zajedno. One 5 a ja 4 godine, jer je rat bio na pomolu, ali sa dvostrukim materijalom. Mature smo bile oslobođene. (1941.).

KRIZA ZVANJA

Sedamnaest mi je godina (praznici u Korčuli 1938. II. učiteljski razred). Bila sam sama u starom novicijatu. Munjevita misao: zašto sam ovdje? Jedem, molim, učim. Monotonija života, čas – sekunda, na čas svjesna odluke svoga odabranja!!! (Mislim da to doživi svako razumno biće). Mnogi te vrijedeđaju, ostajem da te razveselim! To je bila prva i posljednja kušnja nakon duhovnih vježbi koje je držao o. Tomićević, franjevac, koji je kasnije bio ubijen u Dubrovniku. Mučenik. 10. svibnja 1941. godine obukla sam bijelo dominikansko odijelo u 20. godini života, nakon 8 godina kandidature. Blagdan Duhova. Učiteljica mi je bila s. Manes Karninčić. Oficij me vježbala s. Gabrijela Battistić. Slijedili su prvi zavjeti 4. kolovoza 1942. Iste su godine sestre bile evakuirane zbog rata iz Korčule u Blato. Primile nas Službenice milosrđa par mjeseci. U međuvremenu je samostan bio 2 puta bombardiran, najprije od Nijemaca jer su u samostanu bili vojnici ranjenici. Bomba je pala u more i razbila prozore na kapeli, Molili smo tada u četvrtom razredu, kod palme. Drugi put smo bombardirani od Engleza (partizana) radi njemačke direkcije koja je bila smještena u samostanu. Direktni pogodak kapele. Ostao je samo križ nepobjedivo stršiti. Nikome se ništa nije dogodilo!!! Evo zašto: Oko 18 sati molila je č. Dominika č. s. prioru (s. M. Andelu) da bude kasnije zajednička molitva radi nekih posjeta i upravo to zakašnjenje nas je spasilo od sigurne smrti. Molili smo 2. otajstvo slavno. Tako bl. Djelica svoju djecu štitili.

Nakon toga sam poslana u Žrnovo u župnu kuću na Martiniju. Bila sam sa s. M. Terezom.

Tu u školi počela sam učiti djecu. Djeca su me pozdravljala *Hvaljen Isus!* Zato me Prosvjeta premjestila u Skradin kod Šibenika. Bila bi sa mnom i s. Bernardina Sardelić. Trebala je dozvola šibenskog biskupa. Neki mu je svećenik baš tada apostatirao. Preuzvišeni Mileta mi je rekao: »Dijete moje, vratite se u samostan i budite redovnica!« Vratila me č. majka u Poišan u Splitu, kod č. Imelde Sladović i s. Akvinate Benussi. Zaklinjala sam nebo da podem u koji samostan gdje ima Presveto. Posje jedne godine, 1947. poslana sam u Zagreb u naš samostan. Radila sam sa osnovcima u našem dječjem skloništu, od 6 do 18 sati, 1948. Gradske vlasti su oduzele sestrama djecu.

Nastavila sam sa repeticijama osmogodišnja škola, sve predmete od 1948. do 1960. Budući je s. Blaženka Apan premještena u Suboticu čitavo to vrijeme sam vodila dječji i ministrantski zbor u našoj župi Krista Kralja i zamjenjivala č. Andelu Rukavina u klaviru i u starijem zboru u kojem sam i sama pjevala.

Godine 1960. otvorio se Katehetski tečaj. Molila sam č. majku Manes Karninčić da pohađam tečaj na Kaptolu. Trajao je jednu godinu jer smo sve bile sa učiteljskim diplomama. Završile smo s. M. Josipa Vidaković i ja!!! Dekretom preuzvišenog Šepera postala sam trajno katehistica župe Krista Kralja i uživala sreću do 1984. godine. Tada sam se osjetila starom (63 godine) i zahvalila se! Č. m. Imelda Cindrić iza odlaska s. Mire Cobenzl odredila me za zborovođu u župi Kraljice svete Krunice, kod dominikanaca u Maksimiru. Sve su me pjevačice sestre Mire

(ženski zbor) napustile. Tamo sam putujući iz samostana Bl. Hozane dolazila. Nakon svake funkcije sam istrčavala pred crkvena vrata i tražila nove pjevače. Jer ostala sam sama. To je trajalo oko godinu dana. Blažena Djevica je pronašla zbor od tridesetak pjevača i to mješovitog zbora. Voljeli smo se. To je trajalo do 1991. godine kad sam osjetila nemoć srca i glave. Molila sam za prekid službe. Došao je rat, 1991. i trajao do 1995. Ostala sam i dalje u samostanu u Zagrebu. Plijevila perivoje i kosila travu, zamjenjivala sam na porti, oko 2 sata. Od 1996. 1998. i 2000. imala sam operacije: 2 tumora na unutarnjim organima i 2 operacije glaukoma na oba oka. U ranijim godinama, od 1941. do 1986.

tri puta periferno krvarenje mozga! Od 2000. sam do podne dežurna na porti. Poslije podne odmaram i molim.

Za tri mjeseca, ako Bog da, imat će 85 godina!

Vrijeme starosti je milosni dar dobrog Nebeskog Oca! Malo više moliti, razmišljati, kajati se i razgovarati u nutrini sa Ljubljenim Zaručnikom!

Završavam:

Slavim te neizmjerno Presveto Trojstvo u neizmernoj Tvojoj ljubavi, dobroti, milosrđu, prاشtanju, smilovanju, čekanju, darivanju, davanju. Hvala! Amen! Aleluja! •

U Zagrebu 13. studenoga 2006.

Katehetski časopis KATEHIST

Čim je s. Beninja započela s katehizacijom u župi, njezin je pedagoški pristup djeci bio brzo zapažen od najvišeg crkvenog vrha, posebno kardinala Franje Šepera, koji je, tri godine prije nego je imenovan zagrebačkim nadbiskupom, bio župnik u istoj župi Krista Kralja u Trnju. Predstojnik Katehetskog instituta, veleučeni Ivan Škreblin, proglašio ju je najboljom katehisticom, te je studente Bogoslovnog fakulteta i Katehetskog instituta slao kod nje na hospitacije.

Katehetski časopis *Katehist*, koji je izlazio u Zagrebu od 1963. do 1971. objavio je nekoliko članaka s. Beninje. Spomenuti je časopis izdavao Katehetski institut u Zagrebu, Kaptol 29. Odgovorni urednik bio je dr. Ivan Škreblin. Uvod u prvi broj časopisa napisao je zagrebački

nadbiskup, kardinal dr. Franjo Šeper. U tom je časopisu zapažene članke pisala i s. Beninja.

ČLANCI S. BENINJE U ČASOPISU *Katehist*:

- **Ručni rad djece i vjeroučna obuka.**
U: *Katehist*, br. 2/1963., str. 31-39.
- **Iskustva u radu s početnicima.**
U: *Katehist*, br. 4-5/1964., str. 35-56.
- **Katehizacija me usrećuje.**
U: *Katehist*, br. 5/1965., str. 47-50.
- **Gradivo i metodičke napomene u radu s pravopričesnicima.**
U: *Katehist*, br. 1-2/1969., str. 41-46.

Uvod u prvi broj časopisa napisao je zagrebački nadbiskup, kardinal dr. Franjo Šeper.

Župnik Kociper o s. Beninji

Dugogodišnji župnik župe Krista Kralja, preč. Dragutin Kociper, bio je uvijek privržen sestrama, posebno svojim pomoćnicama. Među njima je na prvom mjestu bila s. Beninja. Prigodom njezinog imendana (1975/ 6 ?) sastavio joj je i ovu pjesmu:

Sestri Beninji

Devet je svršilo ljeta
otkada sestra vječnih zavjeta,
Beninja, ovom zajednicom (sestara) upravlja
u Trnju u župi Krista Kralja.

Sva se je svojoj zadaći predala
sebi je malo odmora dala;
uredila je samostan i kapelu,
brižno vodila svoju obitelj bijelu.

U samostan je toplinu dovela
centralno loženje svuda provela
u Njemačkoj kombi isprosila
da bi sestre svuda vozila.

Ne samo sestre već i pakete
koje proizvodi radnja za etikete.
Sve je sestre dobro zaposlila
da bi samostan za život opskrbila.

Uvela je vrtić i jaslice,
puna je kuća male djece.
Jedna pjevaju druga plaču
jedna spavaju druga skaču.

U kući imamo i studentice
za malu djecu učiteljice.
U kartonaži vrle radnice
za kriptu i kapelu sviračice.

Redovito se sestre Bogu mole,
marljivo župnika i kapelana dvore.
Neke idu dnevno u bolnicu,
a druge u školu i tvornicu.

Sestra Beninja poučava, katehizira,
te u kapeli i kripti rado svira.
Radosno od srca i pjeva
da joj zvonki glas crkvom odmjeva.

Nekada ona šuti i suzi,
ne znamo uzroka ovoj tuzi.
Ne ide sve kako bi htjela,
ne razumiju svi njezinih želja.

Htjela je i samostan nadograditi,
životni prostor sestara proširiti.
Viša sila nije dala
da bi taj plan svoj izvela.

Ishodila je i stroj za pranje
bit će to sestrama veliko olakšanje.
Kada se provede nova struja
sestre će pjevati Aleluja!

Još će ona i samostan nadogradit
životni prostor sestara proširiti.
Time će svoj rad okruniti
Kongregaciju sestara zadužiti.

Sad je došlo vrijeme
da se dužnosti izmjene.
recite svi Bog joj plati
bila nam je kao dobra mati.

STIPAN OSTROGONAC

20. 10. 1945. – 2. 12. 2019.

- brat s. Alfonze -

U ponedjeljak 2. prosinca 2019. preminuo je u bolnici u Kamenici, nedaleko Subotice, g. Stipan Ostrogonac, brat naše s. Alfonze. Ljubav i briga za obitelj i gospodarstvo bili su ponekad jači od skrbi za vlastito zdravlje. Kad je napokon krenuo u bolnicu, bilo je već, nažalost prekasno. Zakrčenje žila uzrokovalo je i prestanak rada srca, koje je, eto, pod tim pritiskom klonulo.

Stipan je rođen 20. listopada 1945. kao četvrto od sedmoro djece, od oca Marka i Lorke rođ. Ivković. Djetinjstvo je proveo u krugu svoje sretne obitelji, na salašu, blizu Tavankuta. Bio je velika radost i nada roditeljima, kao prvi sin nakon tri kćeri. Kad je ušao u mlađenačku dob oženio se s Anom Sitarić i s njom osnovao vlastitu obitelj. Imaju dva sina: Pericu i Marinku.

Najomiljeniji je posao Stipanu bilo obradivanje zemlje. Dobro je poznavao njezinu 'čud', razumio se u svaku vrtu kulture, osobito pšenicu i kukuruz. Nije mu bilo teško ustajati rano kad je

trebalo ići u polje. Zemlja mu je obilno užvraćala svaki i najmanji trud oko nje.

Stipan je bio dobar otac svoje obitelji. Vjeru koju je baštinio od svojih roditelja prenosio je na svoju djecu, a kasnije i na unučad. Nikada nije propuštao nedjeljne svete mise, a kad je trebalo, rado se odazvao i pomagao u crkvi. Susjedi će ga pamtiti kao vesela i dobroćudna čovjeka. Uvijek su dobrodošli k njemu na kavu i čašicu razgovora. Jednako je tako i on bio rado primljen u njihovu kuću.

Kad sam dolazila na godišnji odmor, redovito sam bila kod njega i njegove dobre supruge Ane. Bio nam je stvarno pravi, dobri brat. Neka ga Bog nagradi u lijepom raju za sve dobro što je učinio za svoga života.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

s. Alfonza Ostrogonac

R I J E Č

Koliko riječi treba da se izrekne ljubav?

Dogodilo se tako da je čekala, kao i većina pobožnih žena njenoga vremena, čekala je da se ispune Pisma i da se rodi Onaj koji će sakupiti raspršene sinove Izraelove. Koji će ponovno donijeti mir. Vratiti odlutale. Privesti k sebi izgubljene. Možda je ponekad pomislila da bi baš ona mogla biti ta. Ali ne, smiješne li pomisli, ona, tako neznatna, tako obična. Čekala je, kao i većina pobožnih žena njenoga vremena, kao i većina ljudi njenoga naroda, čekala je da s neba kapne milost Svevišnjega, da se u zemlju ulije pa procvjeta, pa plodom urodi i srca se otvore poput cvijeta na mekom proljetnom suncu. Molila je. U hramu. Kod kuće. S drugima. Sama. Izrekla bezbroj riječi. Posuđenih, pročitanih, već izgovorenih, šaptom, klicanjem, radosno, nesttoplivo. Govorila je. Dok je čekala.

A onda je došao anđeo. Ispunilo se vrijeme, kraj bio je čekanju. Ona, tako neznatna, tako obična, baš ona odabrana je da primi. I dade. Zastala je, možda uplašena neobičnim prizorom, ne smatrajući se dostoјnom takve milosti. Ali ipak izgovori riječi koje su bile potrebne. Neka bude.

I bi tako. Primila ga je u svoje krilo, osjećala kako u njoj raste, izgovarala možda neke nove riječi, govorila mu možda drugačije. Jer, bio je njen (ili joj se barem tako činilo). Samo njen.

I nosila ga je sa sobom, među one kojima je išla, i govorili su i oni razne riječi, pitali se što li će od svega toga biti, a onda je provrla radost i ona izreče svu silu riječi i dade hvalu Onome koji pogleda na njenu neznatnost. Jer od sada će je svi naraštaji zvati blaženom.

I rodi Onoga koga je imala roditi. Onoga, koji je bio samo njen. Bar na trenutak. Primi ga u ruke, u nježnost ovije.

I u onoj noći, pod vedrim nebom i pogledom Onoga kome je povjerovala, onog je trenutka,

onog tako kratkog trenutka, bio samo njen. A onda ga je dala drugima. Svima koji su dolazili. Pastiri, kraljevi, dobronamjerni znatiželjnici, slučajni prolaznici. Pobožni ljudi u hramu, susjedi i rođaci, učitelji i pismoznanci. Dijelila ga je sa svima.

Nije govorila. Bar ne mnogo. Ponekad. Ako je bilo potrebno. I sa svakim je njegovim odlaškom odlazilo i njeno srce. Jer, bio je njen, posve njen, onog jednog trenutka pod vedrim nebom i pjesmom anđela, a onda ga je rađala svakog puta kad ga je davala drugima, bez uzmicanja, bez prigovora. Uvijek.

Vremenom je posve zašutjela. Jer, što da se kaže? Ta ondje bila je Riječ. Nova. Čista. Drugačija. I ona, koja je Svevišnjem nekoć pjevala, koja mu se bezbrojnim riječima utjecala, sad zasta u šutnji. Pomisli možda još jednom, koliko je riječi potrebno da se izrekne ljubav? Smiješnog li pitanja.

Konačno stade pod križ i dade ga još jednom, posljednji put, Njega, koji je bio samo njen. Dade ga svima. I kad su ga u njeno krilo neživa položili, drugima dade da tijelo sahrane, da sve potrebno priprave, da ga u grob polože. Možda pod istim vedrim nebom, ona koja ga je rodila i sve one godine bez pridržaja rađala uvijek iznova za druge, ona ga još jednom dade drugima.

Da život se rodi, ona sebi umrije. Da Riječ se čuje, ona utihnu. I ona, koja ga je pod vedrim nebom za druge rodila, koja je Njegovo mrtvo tijelo u naručje primila, ona bi uznesena u slavu i bijaše On opet posve njen, u punini blizine. Bez rastanka. Zauvijek.

Sjeti se možda tada onog pitanja koliko riječi treba da se izrekne ljubav. I pogleda ga. Ne bijaše potrebna ni jedna. Bilo je dovoljno šutjeti.

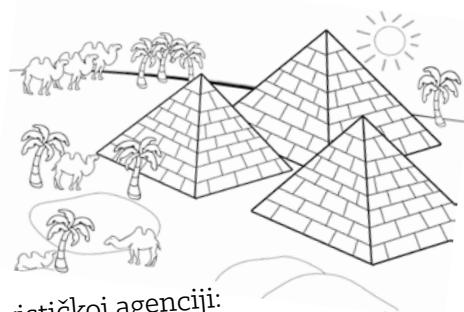
s. Jana Dražić

RAZBIBRICA

Korisni savjeti i šale

Zavist

- Sine, kako se slažeš s novim učiteljem?
- Dobro, tata. Samo, čini mi se da ti zavidi.
- Ma daj, po čemu to zaključuješ?
- Pa svaki dan mi rekne: „Eh, što ti nisam ja otac, video bi ti!“

Egipat

Zvoni telefon u turističkoj agenciji:

- Dobar dan, izvolite!
- Dobar dan! Možete li mi reći koje su turističke destinacije u Egiptu?
- Imamo Kairo, Luksor, Asuan, Hurgada...
- U redu, u redu, Hurgada mi paše.
- A kada biste željeli putovati?
- Ma ne putujem nikamo, nego rješavam križaljku!

Snaga

- Muškarac od 190 cm i stotinjak kilograma ulazi u kafić i s vrata viče:
- Ima li ovdje tko jači od mene?
  - Ustaje tip, dva metra visok, pogleda ga ravno u oči i rekne:
  - Ja sam jači!
  - Odlično! Onda ćete sigurno biti tako dobri da mi pomognete pogurati auto?

Na Hitnoj

Doveli baku u ambulantu hitne pomoći, a doktor se začudi:

- Opet vi? Jučer smo vas spasili jer ste pojeli otrovne gljive, što je danas?
- Isto, sinko! Ostalo od jučer, pa rekoh, da se ne baci.

Na operaciji

Pacijent na operacijskom stolu pita kirurga:

- Doktore, zar će me uistinu operirati student?
- Da, ništa se ne brinite, ja ću gledati kako radi.
- A što ako pogriješi i operacija ne uspije?
- U tom slučaju nema šanse da položi ispit!

Korisni savjeti:

- Miris tamjana aktivira kanale u mozgu povezane s osjećajem topline. Obavijte njime dom uz pomoć mirisnih štapića, svjeća ili eteričnih ulja. Osim tamjana, zimi su dobrodošli i teži mirisi poput jantara ili mistične mandragore, čija se aroma opisuje kao miris čistog zraka u šumi i tople zemlje.
- Suh zrak u zagrijanim prostorima može biti vrlo štetan za vašu kožu, ali i kosu, stoga je ovlaživač zraka vrlo isplativa investicija. Ako Vam on nije dostupan, može ga zamijeniti i zdjelica vode na radnjaku.
- Spavajte dovoljno
- Čak i uz odgovarajuću zaštitu i njegu, vaša koža neće imati zdrav izgled, ako ne spavate dovoljno. Nastojite spavati najmanje 7 sati dnevno, kako bi vaša koža zadržala zdrav i svjež izgled.
- Pazite na prehranu
- Jednako kao i njega kože, prehrana ima vrlo važnu ulogu, kada je riječ o izgledu i zdravlju kože. Tijekom zimskih mjeseci nastojte u prehranu uvrstiti što više voća i povrća (najbolje onog bogatog antioksidansima).

KRIŽALJKA – OSMOSMJERKA

Cilj je pronaći sve zadane riječi. Trebate pronaći sve riječi, slova riječi se preklapaju. Slova koja ostaju neiskorištena čine riječ koja je rješenje ove osmosmjerke. Smjer pružanja riječi, kako i sam naziv govori, ide u osam smjera.

T	I	J	A	R	A	N	I	T	N	E	G	R	A
Z	S	P	R	A	C	A	V	O	S	U	S	I	Đ
D	A	O	A	E	A	N	E	J	I	T	S	S	R
R	T	J	T	R	V	A	T	R	A	A	P	O	S
A	A	I	E	I	I	A	A	F	M	V	I	T	O
V	K	E	P	D	Č	M	N	O	I	E	B	A	L
O	I	D	B	R	N	I	R	Đ	D	Č	R	D	I
M	F	I	R	I	O	I	L	A	E	U	O	U	M
A	I	F	A	R	S	R	Š	Z	N	LJ	T	A	A
R	T	N	N	R	A	K	O	T	A	K	E	L	N
I	N	E	J	A	T	B	U	K	V	R	I	Z	I
J	O	M	I	R	D	I	I	P	U	O	B	I	D
O	P	U	D	I	C	A	M	R	N	O	R	S	O
J	I	L	A	P	O	Č	E	N	A	Š	U	A	G

ASIZ

ARGENTINA

BISKUP

DIM

EVANĐELJE

GODINA MIOSRĐA

ISUSOVAC

MITRA

MIR

NADA

LAUDATO SI

LUMEN FIDEI

KLJUČEVI, genitiv

OČE NAŠ

PALIJ

PETAR

PROROK

PONTIFIKAT

RAZLIČITOST

RIBAR

RIM

SIROMASI

STIJENA

TIJARA

URBI ET ORBI

UDICA

VATRA

VUNA

ZAJEDNIŠTVO

ZDRAVO MARIJO

(Križaljku izradila s. B. Š.)